

DEMOKRATİK ULUS İNŞASINDA

ŞEHİR SAVAŞLARI

SİNAN ŞAHİN

DEMOKRATİK ULUS İNŞASINDA

Şehir Savaşları

YAZARI: SİNAN ŞAHİN

Basım Tarihi: 2017

Basım Yeri: Azadi Matbaası

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
TOPLUMSAL SORUNLAR	7
ŞEHİR VE POLİTİKA	31
KAPİTALİST SİSTEMDE ŞEHİRLER	47
ORTADOĞU DEVRİMİNE GİDEN YOLDA ŞEHİR SAVAŞLARI	63
TARİHTE ŞEHİR SAVAŞLARI VE SONUÇLARI	77
Kurdistan’da Kent ve Kır Arasındaki İlişki	103
KENTLERDE DEVRİMCİ SAVAŞ VE DÖNÜŞÜM SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ	123
DEMOKRATİK ÖZERKLİĞİN İNŞA SORUNLARI ve DEVİRİMCİ HALK SAVAŞI	151
ŞEHİR SAVAŞLARINDA KADININ ROLÜ	171
DEMOKRATİK ULUS İNŞASINDA ŞEHİR SAVAŞI VE GENÇLİĞİN ROLÜ	189
KENT SAVUNMASI VE İTTİFAKLAR	203
Kürdistan’da Öz Yönetim Ve Şehir Gerillacılığı	219
ŞEHİR SAVAŞINDA TOPLUMSAL ÖRGÜTLENME MODELİ OLARAK MECLİS ve KÖMÜNLERİN ÖNEMİ	235
ŞEHİR SAVAŞLARI VE ŞEHİR İNŞACILIĞINDA ÖZSAVUNMA, EKONOMİ ve SAĞLIK BOYUTUNUN ÖRGÜTLENDİRİLMESİNİN ÖNEMİ	245
ŞEHİR SAVAŞI VE İNŞACILIĞINDA DEMOGRAFİK YAPININ KORUNMASI	259
MEDYA VE ŞEHİR SAVAŞLARI	273
KÜLTÜREL SOYKIRIMA KARŞI ŞEHİR SAVAŞLARINDA KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYATIN ROLÜ	281

ÖNSÖZ

Bu kitabı SUR direnişçileri şahsında tüm öz yönetim direnişçilerine atfediyoruz. Kapitalist modernite sisteminin en temel unsuru olan ULUS DEVLET olgusunun halklara, inançlara ve kültürlere yaşattığı büyük soykırımlara karşı insanlığın ortak vicdanının eylemselliğini ifade eden büyük direnişler yaşanmıştır. Yaşamın, farklılık üzerinden geliştiğini tarihsel gelişim diyalektiğinde çok rahatlıkla görebiliriz. Tarihsel toplum gerçekliği, yaşamda farklılığın, tüm insanlar için temel zenginlik kaynağı olduğunu her yönüyle doğrulamış bulunmaktadır. Yaşamı, hiçlik sınırında tutan ve insanlığı anlam kötürümlüğüne sürükleyen ULUS DEVLET olgusu tarihsel-toplum gerçekliğine yabancıdır. Tarihte toplumsal farklılığa hiçbir sistem ULUS DEVLET sistemi kadar zarar vermemiştir. Bugün insanlığın yaşadığı büyük trajedilerin temel nedeni olarak ULUS DEVLET'i göstermek yanlış olmasa gerek. Bu trajedilerin en büyüğü, tarihin en köklü halklarından olan Kürt halkı üzerinde daha sistematik ve daha güncel bir şekilde sürdürülüyor. Kürdistan halkı üzerinde uzun dönemdir sistemli bir şekilde uygulanan bu vahşet KÜLTÜREL SOYKIRIM rejimi olarak Önder APO tarafında tanımlanmıştır. Kürdistan Özgürlük hareketi öncülüğünde bu soykırım rejimine karşın yürütülen direniş özünde yabancı ve faşizan bir yönetim ve anlayışa karşın bir halkın kendi olma –özgür olma mücadelesidir. Ortadoğu'da yaşanan derin krizin temel sebebi olan soykırımcı ULUS DEVLET sistemi esasta Kürdistan üzerinde sömürgeci politikası ile varlığını sürdürmektedir. Bu sebeple Kürdistan'da, PKK öncülüğünde yürütülen mücadele esasında tüm Ortadoğu halklarının özgürlük direnişi anlamına geliyor.

PKK öncülüğünde geliştirilen, 40 yılı aşan destansı mücadelede yeni bir aşama olan 'Varlığını Koruma ve Özgürlüğünü Sağlama' stratejik yaklaşımıyla çok boyutlu bir hal almış durumdadır. Bir toplumun, en temel yaşam belirtisi, siyasi-

kültürel-ekonomik –savunma vb. konularında kendisini irade sahibi kılarak karar alabilmesidir. Yani, kendi kendini yönetme, kudretine sahip olabilmesidir. Kürdistan şehirlerinde başlayan özyönetim direnişleri esasında Kürdistan halkının, kendi olma irade ve kararlılığının en çarpıcı eylemselliğidir. Yabancı bir yönetim olan, TC sömürgeciliğine karşın, kendi adına söz sahibi olma ve kendini yönetme iradesinin ifadesi olarak gelişen özerklik-öz yönetim direnişleri, Kürdistan özgürlük hareketinin şehir savaşları temelinde yeni bir mücadele yöntemini geliştirmesini zorunlu kıldı. Demokratik Ulusun inşası ve direnişin içiçe gelişmesi ekseninde şehir savaşlarını tartışmak önemli olacaktır. Rojava devrimi bu konuda önemli bir tecrübe ve deneyim kazandırdı. Son olarak Cizre, Sur, Nusaybin, Gewer, Silopi, Silvan vb. yerlerde sergilenen destansı direnişler şehir savaşlarında çok yönlü yeni taktiklerin geliştirilmesi gerektiğini açığa çıkarmıştır. Bu direnişler, mücadele açısından yeni bir aşama ve özgürlük açısından yeni değerler yaratmıştır.

Bizler de, bu kitabımızda, özyönetim direnişlerinde büyük kahramanlık sergileyen, tüm özgürlük sevdalılarına atfen böyle bir çalışma yapmayı değerli bir görev olarak önümüze koymayı esas aldık. SUR direnişinde öncülük yapan ve şehit düşen Çİ-YAGER YOLDAŞ şahsında tüm devrim şehitlerini saygı ve sevgiyle anıyoruz. Söz ve eylemin muhteşem ahengi Çİ-YAGER YOLDAŞ'ın sözü ile bitirelim; BU DİRENİŞİMİZİN SONU NE OLURSA OLSUN MUHTEŞEM OLACAK.

TOPLUMSAL SORUNLAR

(ABDULLAH ÖCALAN)

“Sömürge Kürdistan” kavramının beynimde ve yüreğimde yol açtığı titreme ve ardından baygınlık geçirmem ilk ve son olaydı. Gerçekten tuhaf karşılaşmıştım, ancak bu kavramın neden bu denli etkili olduğunu sonraki gelişmeler gösterecekti. Ama ilk başlarda ki etkilenmeyi izah etmek, bana hala zor gelmektedir.

Kürdistan’ın ve Kürtlüğün ölüm fermanının verildiği ve en koyu biçimiyle yaşandığı dönemde Ankara’da hem de tek başına, kavramsal dirilişe karar vermek bir romana konu olabilecek denli ciddi bir çözümlemeyi gerektirir.

Gün insanımızın, hem çok mütevazı, yerinde ve hem de çok cesaretle davranma günüdür. Kendi hukukuna ,hem bilinçle, hem iradeyle yaklaşım günüdür. En önemlisi de tarihin o bilinen olumsuzluklarını tersine çevirmeye çalıştığımız bu süreçte, yerini ve rolünü tam belirleme günüdür. Böyle bir şans elde etmek, böyle bir tarihin alt edildiği, lehimize çevrildiği bir süreci yaşamak kıvanç vericidir. Yüzyılların değil, belki de binyılların özlemi olarak ifade ediliyor.

Gün gerçekten, insanımızın, kendini bulma, kendini tanımlama, kendini adlandırma, kendini konuşturma, kendini savaştırma ve kazanma günüdür. Ben kendi pratiğimle de gösterdim ki, hergün ancak, geçen günü aşacak tarzda ele alınabilecek, hakkı verilebilecek bir gündür, bir dönemdir. İnanılmaz zorluklarla veya hiç olmayan olanaklarla bu işe başladığımızda bundan emindik. O zaman tectik, bugün ise milyonları buluyoruz. Ama yine de ne yapılması gerektiğini bilerek ve onun tutkusu kadar zorluklarını da yaşayarak yürümeyi bileceğiz.

En güzel dil halkla konuşan dildir. En güzel bağ, halkla kurulan bağıdır.

Tarih, 1975’ler direnmesi temelinde Kürdistan’da yeni bir anlam kazanmıştır. Bir halkın tüm ulusal değerlerinin katliamdan geçirildiği ve bunun neredeyse tamamlandığı gibi bir hisse kapıldığı anda baş gösteren bu direnme, bu katliamlara böyle bir direnmeyle cevap verme temelinde sürekli gelişme gibi bir özelliğe sahiptir. Bundan sonra Kürdistan’da yazılacak tarih böyle olacaktır. PKK hareketinin çizmek istediği tarihi rota budur. Bu, düşünmede, araştırma ve incelemede, devrimci politikanın yaratılmasında ve örgütlenmenin geliştirilmesinde bir direnmedir. Hiçbir küçük-burjuva ukalasının aklından bile geçiremeyeceği kadar zor koşullarda yürütülen bir direnmedir. Bu direnme, artık düşmanın dahi kabul etmek zorunda olduğu, bu anlamda da siyasi ve hukuki yenilgisini itiraf ettiği, başlangıçta hiç de güçlü ordular gerektirmeyen bir direnmedir. Bu, karanlık ve durgunluk içerisinde için için kemirilen bir

toplumsal ve ulusal yaşantıdan, çağın bağımsızlık ve özgürlük aydınlığına atılmış bir köprüdür.

Kısaca, ters işleyen bir tarihi rayına oturtmak isteyen, tarihin ters işleyen öğelerini, onun ilerlemiş doğrultusuyla birleştiren bir direnmedir. Ve yıllarca çoğuna anlamsız görünen, hatta halkça ve çağca bile vazgeçilmek istenilen, ama buna rağmen halka da, çağa da kabul ettirilen ve bu anlamda büyüklüğünü katmerleştiren bir direnmedir. Şüphesiz bu noktadan sonra, yalnız direnmenin dönülmez bir noktaya geldiğini söylemekle yetinmeyeceğiz. Bu, çok daha öncesinde gerçekleşen bir husustur. Artık bundan sonrası için rahatlıkla söyleyeceğimiz şey şudur: Kendisine böyle bir direnmeyi temel alan bir parti, böylesine kısa bir sürede de olsa, çağma yakışır bir ulusal kurtuluş hareketinin hazırlayıcısı ve örgütleyicisidir. Bu kesinleşmiştir. Eksiklikleri ve yetersizlikleri ne olursa olsun o önder bu örgüttür.

1. İktidar ve Devlet Sorunu

Günümüz açısından iktidar ve devlet konusunda yapılabilecek ilk tespit, toplum üstünde ve içinde olağanüstü bir hacim

kazanmış olduklarıdır. 16. yüzyıla kadar hükümlerlik hem de göz alıcı ve korkutucu biçimiyle daha çok toplumun dışında inşa edilmişti. Çağlar boyunca uygarlık bu yönlü çok çarpıcı biçimlere tanıktır. İktidarın resmi ifadesi olarak devlet, sınır çizgilerini özenle çizmişti. Devlet ile toplum arasındaki fark ne kadar keskin çizilirse o kadar yarar sağlayacağı umuluyordu. Daha toplum içi bir olgu olarak iktidarda bile çizgiler açık seçikti. Erkek karşısında kadının, yaşlılar karşısında gençlerin, aşiret reisi karşısında aşiret üyelerinin, mezhebin ve dinin temsilcisi karşısında mümin cemaatin duruş çizgileri çok net kurallar ve adapla belirlenmişti. Ses tonlarından yürüyüş ve oturuşlarına kadar iktidar otoritesi, yönetme ve yönetilme konusu ayrıntılı kurallara bağlanmıştı. Şüphesiz toplum karşısında daha az olan iktidar ve devletin kendini hissettirmesi açısından otoritelerinin bu biçimde tesis edilmesi anlaşılardır. Bu kurallar meşruiyet araçları olarak rol oynar, eğitim ve buna göre hizmet sunarlardı.

Avrupa uygarlığındaki iktidar ve devlet otoritelerinde meydana gelen köklü dönüşümün nedeni, iktidarın ve devletin gidecek hızlanacak biçimde toplumun tüm gözeneklerine sızma ihtiyacını duymalarıdır. İktidarın genişliğine ve derinliğine yayılmasında rol oynayan iki temel etkenden bahsetmek mümkündür. Birincisi, sömürülen kitlenin büyümesidir. Yönetim

büyütülmeden sömürü gerçekleştirilemezdi. Büyüyen sürünün çok sayıda çobana ihtiyaç duyması gibi devlet bürokrasisinin şişmesi de bu olgunun açık kanıtıdır. Dış savunma gücünü devasa büyütmüş yönetimin içerde toplumu bastırma ihtiyacını da buna eklemek gerekir. Savaşlar her zaman bürokrasi doğurmuştur. Ordunun kendisi en büyük bürokratik örgüttür. İkinci etken, toplumun artan bilinci ve direnmesidir. Avrupa toplumunun gerek sömürüyü derinden yaşamamış olması, gerekse sürekli direnmesi, iktidar-devleti daha hacimli olmaya zorlamıştır. Burjuvazinin aristokrasiye, işçi sınıfının her ikisine karşı mücadelesi, Avrupa'da iktidar ve devletin daha derinleşmiş tarzda inşa edilmesini gerektirmiştir. Burjuvazinin tarihte belki

de ilk defa bir orta sınıf olarak devletleşmesi, iktidar ve devletin konumuna büyük değişiklik getirmiştir. Toplumun içinden doğan bir kütlenin devletleşmesi, dolayısıyla artan iktidar olayı kendisini toplum içinde örgütlemek zorunda bırakmıştır.

Daha yakından bakılınca milliyetçilik, cinsiyetçilik, dincilik ve çeşitli bilimciliklerle toplum, iktidar ve devletin iç içeliği geliştirilerek, “Herkes hem iktidar hem toplumdur, hem devlet hem toplumdur” paradigmasına çekilerek, ulus-devletin sürdürülmeye çalışıldığı görülmektedir. Böylece içte sınıf savaşı bastırılıp, dışa karşı savunma pozisyonu hep açık tutularak, burjuva ulus-devletin çözümü bulunmuş varsayılmaktadır. Dünya çapında denenilen sorun çözmekten ziyade bastırma yöntemlerinin en belli başlısı bu olmaktadır.

Ulus-devlet, öz itibariyle toplumun devletle, devletin toplumla özdeşleşmesi olarak tanımlanabilir ki, faşizmin tanımı da budur. Doğal olarak ne devlet toplumlaşır ne de toplum devlet olabilir. Ancak topyekûncü (totaliter) ideolojiler böyle bir iddida bulunabilirler. Bu iddiaların faşist niteliği bilinmektedir. Faşizm, bir devlet biçimi olarak, her zaman burjuva liberalizminin başköşesinde bir yere sahiptir. Bunalım dönemlerinin yönetim biçimidir. Bunalım bünyesel olduğundan, yönetim biçimi de bünyeseldir. Adı ulus-devlet yönetimidir. Finanskapital çağınınbunalımının zirve yapmasıdır. Günümüzde küresel düzeyde zirve yapan kapitalist tekelin devleti de en gerici zorba dönemde genel olarak faşisttir. Her ne kadar ulusdevletin çöküşünden bahsediliyorsa da, yerine inşa edilenin demokrasi olacağını iddia etmek safdillik olur. Belki de hem makro küresel hem de mikro yerel faşist siyasi oluşumlar gündemdedir. Ortadoğu, Balkanlar, Orta Asya ve Kafkasya’da olup bitenler dikkat çekicidir. Güney Amerika ve Afrika yeni deneyimler arifesindedir. Avrupa reform yoluyla ulus-devlet faşizminden uzaklaşma peşindedir. Rusya ve Çin’in durumlarının ne olacağı belli değildir. Süper hegemon ABD her devlet biçimiyle alışveriş halindedir.

Açık ki, iktidar ve devlet sorunu en ağırlaşmış dönemlerinden birini daha yaşamaktadır. ‘Ya demokratik devrim, ya faşizm’ ikilemi gündemde olup en can alıcı haliyle önemini korumaktadır. Sistemin tüm bölgesel ve merkezî BM örgütlenmesi işlevsel olamamaktadır. Uygarlığın en küresel döneminde zirve yapan finans-kapital, bunalımı en çok azdıran sermaye kesimi rolündedir. Finans-sermaye tekelinin siyasi-askeri karşılığı, topluma karşı yoğunlaştırılmış savaştır. Dünyanın birçok cephesinde yaşanan gerçeklik budur. Dünya sisteminin yapısal bunalımından hangi siyasi ve ekonomik oluşumların çıkacağı kehanetle değil, entelektüel, siyasi ve ahlâki çalışmaların düzeyiyle belirlenebilir.

Kapitalist modernitenin en sanal sermaye tekeli olan finans-kapital çağında, toplum tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar dağılmayla karşı karşıyadır. Toplumun politik ve ahlâki dokusu paramparça edilmiştir. Yaşanan, soykırımdan da ağır bir toplumsal olgu olan ‘toplumkırımdır’. Sanal sermayenin medya egemenliği, İkinci Dünya Savaşında gördüğümüzden daha ağır bir toplumkırım yürüten silah konumundadır. Milliyetçilik, dincilik, cinsiyetçilik, bilimcilik ve sanatçılık (spor, dizi vb.) toplarıyla yirmi dört saat boyunca toplumu vuran medya karşısında toplum nasıl savunulabilir?

Medya da bir nevi ikinci analitik akıl gibi toplum üzerinde işlevseldir. Nasıl ki analitik akıl kendi başına iyi veya kötü değilse, medya da kendi başına nötr bir araçtır. Her silahta olduğu gibi rolünü kullanan belirler. Hegemonik güçler her zaman etkili silahlara sahip oldukları gibi, medya silahının da hâkim gücüdürler. Medyayı ikinci analitik akıl gibi kullandıklarından, toplumun direnme gücünü etkisizleştirmede çok etkilidirler. Bu silahla sanal toplum inşa ediliyor. Sanal toplum toplumkırımın başka bir biçimidir. Ulus-devleti de toplumkırım biçimlerinden biri saymak mümkündür. Her iki biçimde de toplum kendisi olmaktan çıkarılıyor, yönlendiren tekelin bir aracına dönüştürülüyor. Toplumsal doğayı basite almak çok tehlikeli olduğu gibi, kendisi olmaktan çıkarmak da sınırı belli olmayan tehlikelere

açık tutmak anlamına gelir. Finans-sermaye gibi sanal tekel çağı da ancak kendisi olmaktan çıkmış toplumla var olabilir. İkisinin aynı dönemde ortaya çıkması rastlantı olmayıp birbirleriyle bağ içindedir. Ulusdevletin kendisi olmaktan çıkardığı (kendisini ulus-devlet sanan) toplumla medyanın baştan çıkardığı toplum tam anlamıyla yenik toplumdur ve bu toplumların enkazından başka şeyler inşa edilmektedir. Böylesi bir toplumsal çağı yaşadığımızdan kuşku duyulamaz.

Sadece en sorunlu toplumu yaşamıyoruz, bireyine de hiçbir şey vermeyen toplumda yaşıyoruz. Yaşadığımız toplumlar sadece ahlâki ve politik dokularını kaybetmiş değiller, varlıkları da tehdit altındadır. Sorun değil kırım tehlikesi yaşıyorlar. Eğer günümüzde sorunlar bilimin tüm gücüne rağmen sürekli büyüyüp derinleşiyor ve kansere dönüşüyorsa, o zaman toplumsal kırım sadece varsayım değil gerçek bir tehlike demektir. Ulus-devlet iktidarının toplumu koruduğu iddiası ise, en büyük yanılsamayı yaratıp tehlikeyi adım adım gerçek kılıyor. Toplum sadece sorunlarla değil, kırımla karşı karşıyadır.

2- Toplumun Kentleşme Sorunu

Uygarlığın diğer adı medenileşme, Arapça ‘kentleşme’ anlamındadır. Kentleşmeden kaynaklanan sorunlar ekolojik sorunlardan daha az ve daha önemsiz değildir. Günümüzde toplumsal yaşamı tehdit eden temel kaynaklardan biri durumundadır. Nedir kenti bu hale getiren?

Düz bir anlayışla kent = sınıf = devlet formülü kentleşme sorununu ifade etmede basitleştirici olabilir, ama anlam derinliğini kaybettirir ve çok yönlülüğü körleştirir. İnsanlık köy inşa etmek kadar kent inşa etmenin de toplumun doğasına uygun olduğunu düşünmüş ve uygulamıştır. Kent toplumsal zekânın yoğunlaştığı mekânların başında gelir. Kent insandaki zekâ yeteneğini tahrik eder, açığa çıkarır. Akıl kentle oldukça bağlantılı bir gelişim seyri izlemiştir. İnsanın kendi gücünün neye kadir olabileceğini fark ettiği mekândır kent. Güvenlik getirir. Kendine güvenen daha rasyonel düşünür. Düşüncedeki gelişme

yeni buluşlara yol açar. Üretim artışının yöntem ve tekniklerini geliştirir. Bunları deneyimleyen insan kenti ışık kaynağı bilmiş ve hep oraya koşmak istemiştir. Kentin tapınak etrafında gelişimi kendi, döneminde tapınağın kutsal akıl ve ruhların toplandığı yer olmasıyla bağlantılıdır. Toplum aklını ve kimliğini burada daha çok keşfediyor, yaratıyor. Kent lehine güçlü varsayımlardır bahsettiklerimiz.

Her gerçekte olduğu gibi, kentin başka bir yüzü de doğuşuyla birlikte kendini gösterecektir: Sınıflaşma ve devletleşme. Şüphesiz sınıflaşmanın maddi temeli artan üretkenliktir. Kentin gelişen akıl sahiplerinden bazıları, insan sayısını çoğaltıp verimli topraklarda çalıştırlarsa katbekat insanı doyurabileceklerini deneyimle öğrenmişlerdir. Geriye kalan bu çalıştırma için gerekli düzeneği kurmaktır. Kurulan düzen bir nevi tekel olan devlettir. Şehir çapında da olsa, bu yeni düzen örgütü açık ki tarım tekeli olarak doğmuştur. Sümer şehirleri bu konuda her şeyi açıklıyor. Mısır ve Harappa uygarlığı gibi çoğu uygarlık doğuşlarında tarım tekelleridir, üretimi düzenleme aygıtlarıdır. Üretim çalışanların en azından bir kat fazlasına ilave artık-ürün sunabilecek seviyeye gelince devletin maddi temeli doğmuş demektir. Devlet denilen olgu aslında fazla üretimden geçinenlerdir. Devlete fazlayı derleme örgütü demek daha anlamlı olabilir. Şehir buna da uygun mekândır. Kabile ve köy toplumunda son derece güçtür bu tür ilişkiler. Kabile ve köy yapısı buna el vermez. Devletin şehirde doğuşunun altında bu gerçeklik yatıyor. Böylece insanlık kentte sömürü olgusuyla karşılaşılıyor. Daha önce hiç bilmediği bir ilişki biçimiyle tanışıyor. Yeni sanatın adı artık

‘devletçilik’ oluyor. Onu elinde bulunduran nelere kadir olmaz ki! Muazzam bir çıkar kapısı oluyor. Köle emekçi bile devlet işsizliğinde eskisinden daha rahat ve güvenceli olduğunu anlamıştır. Çalışmasını tümüyle zora bağlamak abartma olur. Kentin doğuş öyküsü aşağı yukarı böyledir.

Bazı sorunlara (sömürü ve güçlüler örgütü) yol açsa da, toplumun rasyonel gelişiminde kentin devrimsel bir adım teşkil

ettiği açıktır. Aristo, ideal bir kentin nüfusunu beş bin olarak düşünür. İlk ortaya çıktıklarında kentlerin nüfusu çoğunlukla bu kadardır. Kentte yeni bir toplumsal bileşim söz konusudur. Kabile toplumu aşılmıştır. Farklı kabile ve soydan gelenler, şehir vatandaşlığı dediğimiz bağla birbirlerine bağlanıyorlar. ‘Şehir halkı’, ‘hemşehriler’, ‘bajarîler’ oluşuyor. Bu gelişme toplumun zenginleştiğini gösterir. Şehir bu haliyle gelişmenin aracıdır. Ciddi bir sorun kaynağı değildir. İlkçağın tümünde, ara sıra Babil ve Roma hariç, nüfus problemi olan kent pek gözlemlenmiyor. Toplumsal üstünlüğüyle kent cazibesini sürekli pekiştiriyor. Sümer modeli kendini çığ gibi arttırırken, Mısır az ve öz şehir inşa ediyor. Aslında Mısır uygarlığı yarı-kent ve köylü uygarlığı olarak tarihte benzersizdir. Ticaret ve zanaatçılık çok gelişiyor. Yollar, mimari, spor, sanat ve saray yapılarıyla tapınağın etrafındaki yapılar yeni dokulaşmalara doğru genişlemiş oluyor. Çoğu kent de askeri garnizon etrafında inşa ediliyor. Özellikle Roma garnizonları birer şehir çekirdeğidir. Tarihçiler bu dönemde bir şehire en az on köy düştüğünden bahseder. Aralarında simbiyotik ilişki vardır. Demek ki henüz kent-köy arasında da sorun yoktur.

Asıl kentleşme bunalımı 19. yüzyıl sanayi devriminin, endüstriyalizmin eseri olarak ortaya çıktı. Bu tesadüf değildi, endüstriyalizmin anti-toplumsal doğasıyla ilgiliydi. Kentin ekolojik açıdan sorun teşkil eden en önemli yönü, çevreden kopuk bir diyalektiği yaşamasıdır. Köy çevreyle birebir ilişki içinde yaşar. Her şeyiyle ona bağlıdır ve onun ürünü olduğunu bilir. Hayvanları ve bitkileriyle âdeta çevre diliyle konuşarak yaşamını sürdürür. Ortak bir dil, tarım dili oluşturulmuştur. Toplumun kuruluşu bu dilin ağır etkisini taşımaktadır. Kentte durum tersinedir; kent giderek tarım ve çevreden kopar. Yeni bir dili, kent dilini geliştirir. Ayrı bir rasyonalitesi vardır. Çevre akıllılığıyla ilgisi giderek zayıflamaktadır. Ticaret, zanaat, sanayi, para işleriyle ilgili bir dildir kent dili. Bunların aklını ve bilimini teşkil eder, bunlar tarafından teşkil edilir. Dilin yeni diyalektiksel gelişimi böyledir. Açık ki, burada çelişkili ve yabancı-

laşmayla yüklü bir dil ve zihniyet söz konusudur. Dönemin kentleşmesi eski kırsal toplumla bu toplum sisteminin yaygın klan, kabile, aşiret, kavim ve köy topluluklarını temsil eden lehçelerini ve kültürlerini içine alır. Kendine özgü bir bilim, sanat, din ve felsefe dili de oluşturmuştur. Sınıfsal açıdan aristokrasi ve ötekiler olarak iki ana kategori daha oluşmuştur. Şehircilik, bazarilik henüz kişilik kazanmamıştır. Genel toplumun bir uzantısı durumundadır.

Günümüzde kentin müthiş rantı, kent canavarlığını yarattı. Hiç şüphesiz kentin bu durumundan sınıfsal iktidar ve devletsel yapılar sorumludur. Bundan tümüyle kent halkının, toplumunun sorumlu tutulamayacağı açıktır. Ama kurunun yanında yaş da yanıyor. Sınırlı ölçüde kalmış kent güzelliğini, ahlâk ve aklını kurtarmayı düşünmek gerekir. Her toplumsal proje merkezine artık kent kaynaklı sorunları (Çoktan hastalık haline geldiler) almak durumundadır. Tüm toplumsal ve ekolojik sorunlara ancak bu çerçevede anlamlı çözümler geliştirebileceğimiz asla göz ardı edilemez. Dünyanın ve toplumun çöküşe gitmesi için başka nedenler aramayalım, yalnızca kent kaynaklı olan sorunlar daha şimdiden bu rolü fazlasıyla oynuyorlar.

Toplumsal Sorunlarda Kriz'den Çıkış yolu

Toplumsal ahlakın çok kıt durumu da genel ahlaksızlığa gösterge olmaktadır. Tüketilen ahlak kurumu adeta zincirinden boşalmış bir bireyciliğe ve toplumsal değerlerin tahribine yol açmaktadır. Ahlaklılık kapitalizm açısından 'enayilikle' eş tutulmaktadır. Ahlakî temelini, yani vicdanını yitiren bir toplum ancak kaos halini ifade eder. Toplumun 'genel güvenliği' de benzer tehditler altındadır. Kapitalizmin 'herkesi herkesin kurdu haline getirmesi' genel bir güvenlik sorununa yol açmaktadır. Toplumsal güvenlik artık sadece dıştan eşkıyalarca veya hukukla belirlenmiş suçlarla bozulmamakta; sistemin yol açtığı açlık, işsizlik başta olmak üzere, temel güvenlik nedenlerini beraberinde getirmektedir. Eğitim ve sağlık bir yandan artan maliyetler, diğer yandan artan nüfustan ötürü çözüm bulama-

maktadır. Kanser, AIDS, stres başta olmak üzere kaosvari hastalıklar türemektedir. Her türlü çevre, konut, sağlık, eğitim, iş, güvenlik başta olmak üzere, vazgeçilmez yaşam unsurlarından kopmayla yüz yüze gelen toplum tarihinde ilk defa köklü çözüm bulamamanın, yani kaos'un cenderesine girdiğini fark etmektedir. Çözumsuzluğun baş döndürdüğü bir süreçtir bu.

Tarihsel toplum sistemlerinde bu süreçlerde daha çok devreye girmesi gereken öz-savunma mekanizmaları, sanat ve bilim-teknik, aşırı resmi iktidar tekelliğinden ötürü rolünü oynamamaktadır. Komünal dayanışma çözüldükçe geleneksel savunma güçsüzleşmekte, yerini bireysel şiddete ve çete şiddetine bırakmaktadır. İktidar terörüne karşı kabile, aşiret terörü canlanmaktadır. Devletin bünyesindeki savaşıcı-iktidar gücü çıplak hale geldikçe, toplumun meşru savunma durumu doğmaktadır. Hukuk devletin en genel eşitlik kuralları uygulanmadıkça, insan hakları ve demokratik ifade tarzlarına ambargo koydukça, zorunlu olarak hakları savunma güçleri oluşmakta, bu da ortamı karşılıklı şiddet sarmalına sokmaktadır. Krizden çıkış yerine daha da şiddetlenmesine katkıda bulunmaktadır. Devlet milliyetçiliği aşırı tırmandırıldığında etnik milliyetçilik geliştirilmektedir. Şiddetin bir kanalı da bu olmaktadır.

TOPLUMSAL SORUNLARIN ÇÖZÜM ARACI DEMOKRASİ'DE MEŞRU SAVUNMA

Halkın her hareketliliği, örgütlerin her faaliyeti bir eylemdir. Basitten karmaşığa doğru gösteri, toplantı, yürüyüş, seçim, miting, protesto, grev, şartları doğduğunda yasal direnme ve ayaklanmalara kadar eylemler dizisi yerinde ve zamanında sergilenmeden demokrasiler yürütülemez. Özellikle halkın temel talepleri göz ardı edildiğinde, demokrasinin birçok kurum, kural ve amacı tahrip edildiğinde eylemler zorunlu çözüm araçlarıdır. Eyleme geçmeyi başaramayan bir halk ve örgüt demokratikleşemez. Eylem yeteneğini gösteremeyen bir halk ve örgüt aslında ölmüştür. Eylemlerin örgütlerle mümkün olduğu, örgütsüz eylemliliğin boş ve başarısız kalacağı açıktır. Halklar ne

kadar örgütlüyse o kadar eylemli olurlar. Eylemleri hep protesto, direniş gibi görmemek gerekir. Sivil toplum eylemlerinin çoğu yapıcıdır. Pozitif eylem anlayışı esastır.

Halk ayaklanmaları ve savaşları ne zaman gündemleşebilir? Çokça istismar edilen ve hakların aleyhine kullanılan bu temel eylemlerin koşul ve tarzlarını doğru cevaplandırmak, halkların tarihinde en önemli dönemeçleri başarıyla geçmekle mümkündür. Ayaklanma ve savaşlar ancak diğer tüm eylem biçimleri sonuç vermediğinde ve sorunlar köklü çözümsüzlük yaşadığında anlam kazanabilir. Özellikle savaşçı-iktidar güçleri zor dışında hiçbir çözüm seçeneği bırakmadığında, halklar köleliğin alçaltıcı etkisi altında yaşamaktansa kendi hayati çıkarları için ayaklanma ve savaşlarını gündeme alma gücünü göstermelidir. Yasalar eşit uygulanmadığında, demokrasinin çözüm rolüne ilgi gösterilmediğinde, tüm barışçıl eylemler boşa çıkarıldığında, ciddi olarak ayaklanma ve halk savaşı üzerinde durma kaçınılmazlaşabilir. Şu iki sınır gereken cevabı verebilir: Devlet demokratik çözüme anlamlı, duyarlı biçimde ilgi ve şans tanımaz, halkın da elinde başka zorlama etkeni kalmazsa, çoğu halklarda görüldüğü gibi az veya çok kanlı ayaklanma ve az veya çok sürekli halk savaşları gündeme girer.

Her savaş ve ayaklanmanın amacı ayrılma değildir; tersine, daha çok demokratik bütünlüğe yol açmaktır. Eskinin ayrı devlet kurma amaçlı ayaklanma ve ulusal kurtuluş savaşlarının dönemi geçmiştir. Devlet amaçlı ayaklanma ve ulusal kurtuluş, sonuçta kapitalist devlete küçük bir ek daha yapmaktır. Bu, halkların hiçbir sorununa çözüm getiremediği gibi daha da ağırlaştırabilir. Yirmi iki devletli Arap halkının sorunları herhalde azalmamış, daha da çoğalmıştır. Dolayısıyla yeni dönem halk ayaklanma ve savaşları devlet amaçlı olmamak, demokrasiyi öz ve biçim itibariyle tam işletmeyi hedef almakla tanımlanabilir. Esas rolleri böyle konulabilir. Ayrılık ancak kaçınılmaz olursa anlam kazanır. Halkların tercihi her zaman demokratik bütünlükten yana olmayı gerektirir. İki tarafta aşırı ulus milliyetçileri ne kadar ayrılmayı ve şiddeti dayatsalar da, halkların tercihi bu

koşullarda en az şiddet ve demokratik bütünlük olmalıdır. Zamanı ve koşulları oluşmadan ayaklanma ve savaşa başvurmak ne kadar tehlikeliyse, başka seçenek kalmadığında başvurmak da o denli alçaltıcı ve ölümcüldür.

Devrimci Halk Savaşı Deneyimi ve Demokratik Ulus

PKK'nin öncülük ettiği devrimci halk savaşı deneyiminin en önemli sonuçlarından biri, demokratik ulus gerçeğine yol açmasıdır. Aslında demokratik ulus gerçeği PKK'nin ideolojik yapılanmasında açık seçik belirlenip programlanmamıştır. İdeolojisine hâkim olan ulus kavramı, ulus-devletin reel sosyalist versiyonudur. Daha da önemlisi, ulus deyince tek ve mutlak bir anlayış söz konusudur; o da Hegelci devlet ulusçuluğudur. Bu kavram ve gerçekliği dışında farklı bir ulus gerçekliği düşünülmemektedir. Şüphesiz bunda da Marksist bilimsel sosyalizm anlayışının Hegelci yorumu esas alınmaktadır. Marks ve Engels döneminde ulus denince akla gelen, feodal çitlerin aşılması ve dil-kültür birliği sınırları kapsamında merkezileşmiş devlet eliyle bir ulusal toplum oluşturulmasıdır. Böylelikle ulus-devlet tek ve mutlak gerçeklik olarak ele alınmaktadır. Ulus-devlet Hegel felsefesinin temel kategorik kavramıdır. Toplumsal gelişmenin ve devlet biçimlenmesinin en son durağıdır. Bunun burjuvazi veya proletarya önderliğinde gerçekleştirilmesi, kavramın tekçi ve mutlakçı özelliğini değiştirmemektedir. Ulus denilince akla gelen biricik olgu devlet ulusudur. Marksizm'in kapitalist moderniteyi aşamaması ve onun tarafından asimile edilmesinin temelinde bu ulus-devlet anlayışı yatmaktadır. Ulus-devlet temel toplumsal form olarak kabul edilince (Almanya'nın 1871'de ulus-devlet halinde ilanı çok açık biçimde desteklenmektedir), geriye kalan proletaryanın bu sınırlara çekilmesi ve kendi ulus-devletinin hizmetine girmesi, karşılığında bazı ekonomik ve sosyal haklarla varlığını sürdürülebilir kılmasıdır. Reel sosyalizmin yüz elli yıl öncesinden kaderini belirleyen de bu kabul ediş olmuştur. Sovyetler Birliği ve Çin deneyimleri başta olmak üzere, sonuçta kapitalist modernite unsur-

larının her ulus-devlet kapsamında zaferini ilan etmesi de bu kavram ve gerçekliğin kapitalizmle bağına kanıtlamıştır. Reel sosyalizmin içten kapitalizme dönüşümü bunun dışında başka türlü yorumlanamaz.

Devrimci halk savaşı deneyiminde, PKK reel sosyalist yaklaşımları nedeniyle en çok ulus-devletçilik konusunda zorlandı. Karşısında savaştığı ulus-devletçi kontrgerilla gerçeği, devrimci savaşımının anlamı ve amacı konusunda tereddütlere yol açtı. Daha da kötüsü, her iki tarafın yöntemleri giderek birbirine benzemeye başladı. PKK'nin idealist sosyalizmi ulus-devletçilik gerçeği karşısında gittikçe zorlandı. 1995'lerden itibaren giderek açığa çıkan bunalımının temelindeki gerçeklik de buydu. Ulus-devlet ne kadar sosyalist bir olgudur, ne kadar gerçekleştirilebilir? Bu iki temel soruya verilecek yanıtlara göre, bunalım ya tasfiyeye yol açacak ya da değişik bir ulusal çözümle sonuçlanacaktı. Bu noktada ideolojik bunalımdan çıkışın kilit kavramı demokratik ulus kavramı oldu.

PKK'nin grup olarak çıkışında 'Ulusalıcılar' olarak nitelen-dirilmesi yanlış değildi. 'Ulusal Kurtuluşçular', 'Ulusal Kurtuluş Ordusu' nitelemeleri de aynı anlamı çağırıştırıyor ve temsil edilmek istenen gerçeği ifade ediyordu. İdeolojik dönem propagandacılığı esas olarak Kürt ulusal realitesini çözümlemeyi esas alıyordu. Milliyetçi olarak yorumlanmak istemeyişimizin temelinde Sosyalist Enternasyonal'e sıkı bağlılığımız vardı. Fakat ulusal realiteden de kopamıyorduk. Dolayısıyla kavram ulusallıktan ulusalcılığa kayınca, ulus-devletçilik hedefli milliyetçi, ulusalcı ideolojilerle benzeşme tehlikesini doğuruyordu. Yine de ideolojik aşamada bu ince ayrımı yapabilecek yetenekte değildik. 1984 Hamlesinin ulusal boyutlara tırmanması ve devrimci ulusal savaş koşullarına yol açması, bizi kaçınılmaz olarak iktidar ve ulus-devlet kavramlarıyla daha yakından yüzleştirdi. Savaşı halk güçleriyle yürütüyorduk. İster feodal ister burjuva olsunlar, üst tabaka ile aramızda bir sınır vardı. Ulusal boyuta tırmanmamız halk savaşı kavramını geçersiz kılmıyordu. Burjuva ulusalcılığı yerine halk ulusalcılığı gibi bir kavram

yavaş yavaş geliyordu. Bu gelişmeler çerçevesinde Kürdistan bütünlüğüne baktığımızda şu belirlemelerde bulunabiliriz:

Irak Kürdistan'ında 20. yüzyılın başlarından itibaren, özellikle Kürdistan'ın 1920'lerdeki parçalanmasından sonra üst tabakaya dayalı ilkel milliyetçilik diyebileceğimiz kıpırdanmalar hızlanmıştı. Hareketin dar aydın çerçevesini aşması ve kitle-sel karakter kazanması milliyetçiliği hızlandıracaktı. İkinci Dünya Savaşından sonra KDP'nin ilanı, modern milliyetçilik doğrultusundaki önemli bir adımı ifade eder. Mahabad Cumhuriyeti ilk milli deneyim olarak dikkat çeker. Irak Kürdistan'ında 1961'de patlak veren gerilla savaşı tüm Kürdistan genelinde milliyetçi duyguları uyandırıp güçlendirdi. Hareketin yaşadığı yenilgiye ve iç çelişkiler nedeniyle bölünmesine rağmen, gelişmeler federe nitelikte de olsa bir Kürt ulusçu iktidara, bir ulus-devletçiliğe zorladı. Emperyalizm ve Siyonizm destekli federe Kürt ulus-devletçiliği, en az Filistin'deki İsrail ulus-devletçiliği kadar önem taşıyan bir model olarak devrede tutuldu. Bu husus oldukça önemlidir. Cumhuriyet devriminin devlet olarak şekillenmesi 1923'ten, daha doğrusu 1925'ten sonra ulus-devlet niteliğinde kararlaştırıldığında, Türk ulus-devleti nasıl bir Proto-İsrail olarak düşünülmüşse, (Bu konuda kapsamlı araştırmalara ihtiyaç vardır), biraz gecikmeli de olsa 1945'ler sonrasında KDP önderliğinde de benzer bir Kürt Proto-İsrail modeli kararlaştırılmış bulunmaktadır. Aradaki fark zaman farkı ve güçlerin farklı milli özellikleridir. Yani müstakbel İsrail için güvenilir birer Proto-İsrail olarak Türk ve Kürt ulus-devletlerinin inşasına ihtiyaç duyulmaktadır. CHP ile tahakkuk ettirilen Proto-İsrail Türk ulus-devleti, Kürtlerde KDP ile Proto-Kürt ulus-devletçiliği olarak gerçekleştirilmektedir.

Daha sonra kapsamlı ele almayı düşündüğüm bu konuya 1990'dan itibaren Birinci ve İkinci Körfez Savaşları bağlamında devreye giren Kürt Federe Bölgesi oluşumunu doğru yorumlamak için dikkat çektim. 1990'da başlatılan Birinci Körfez Savaşının temel amaçlarından biri de Kürt ulus-devletine giden yolda adım atmaktı. 1990 sonrası Ortadoğu'da Körfez Savaşı

bağlamında başlatılan olguyu ‘Üçüncü Dünya Savaşı’nın önemli bir versiyonu olarak değerlendirsek, Birinci Dünya Savaşından sonra yenik Osmanlı İmparatorluğu’ndan minimal Proto-İsrail olarak bir Türk ulus-devleti, İkinci Dünya Savaşından sonra gerçek İsrail Devleti ve ‘Üçüncü Dünya Savaşı’ versiyonundan da İsrail Devletinin temel güvenlik aracı olarak Proto-İsrail Kürt ulus-devleti inşa edilmiş olmaktadır. Dolayısıyla 1990 sonrasında PKK’nin karşısına kapitalist modernite hegemonik güçleri başta olmak üzere (ABD ve AB güçleri, Japonya vb.), bölgedeki İsrail ve Türk ulus-devletince desteklenen Kürt ulus-devletçiliği alternatif olarak dikilmek istenmiştir. 1990 sonrası PKK’ye yönelik NATO destekli Gladio savaşları bu gerçeği gayet açık doğrulamaktadır. PKK’nin devrimci halk savaşı alternatifinin Kürdistan çapında yol açtığı halk ulusalcılığı karşısında devlet-ulusçuluğu ile tedbir alınmakta, boşa çıkarılmaya ve tasfiye edilmeye çalışılmaktadır. Tüm yetmezliklerine ve yanlışlıklarına rağmen, 1990’lardan sonraki devrimci halk savaşı deneyimi hem Batılı hegemonik güçlerin, hem de bölgesel güç olan Türk ve İsrail ulus-devletlerinin Birinci Dünya Savaşı sonrası Kürdistan politikalarını boşa çıkarmıştı. Hem kavram hem de olgu olarak bu böyleydi. Demokratik ulus kavramı boyutlandıkça, bu gerçeklik iyice açığa çıkıyordu. Bu açığa çıkış, İkinci Körfez Savaşı’yla (2003-2010) tamamen somutluk kazanan bir gerçeğe dönüştü. Bu süreçte kanıtlanan en temel husus, PKK’nin Kürt ulus-devletini kuramayacağı, inşa edemeyeceği, ideolojik ve pratik olarak durumunun buna elvermeyeceği, ama ideolojik yapılanmasında potansiyel halde bulunan halk ulusalcılığının da demokratik ulus alternatifi olarak gerçekleşmekten alıkonulamayacağıydı.

bDemokratik ulus kavram olmaktan ibaret olmayıp, gerçeklik olarak da somutlaşmaktadır. PKK’nin ideolojik grup aşamasında hâkim ve ezilen ulus milliyetçiliklerine karşı yürüttüğü mücadele, devrimci halk savaşı deneyimi temelinde, yine her iki ulus-devletçiliğe karşı demokratik ulus mücadelesi olarak devam etmektedir. Hâkim ulus-devletler ancak çıplak zor güç-

leri ve paralı işbirlikçileriyle ayakta durmaya çalışırken, etrafındaki milliyetçiliklere, tüm iç ve dış destekçilerine rağmen, Kürt ulus-devletçiği demokratik ulus hareketi tarafından tecride uğratılmaktan kurtulamamaktadır. Kürdistan Devrimi'nde ilk defa ulus-devlet seçeneğiyle demokratik ulus seçeneği birlikte rol oynamaya çalışmaktadır.

Fransız ve Rus Devrimleri ve diğer birçok modern devrimde iç içe yaşanan bu iki seçeneğin Kürdistan Devrimi'nde ayrışması, aralarında net ideolojik, politik ve eylemsel hat çizmesi tarihsel öneme haiz bir gelişmedir. Şimdiye kadar tüm modern devrimlerde ya tümüyle üst tabakanın hâkimiyeti ya da tersine alt tabakanın üstünlüğü geçerliydi. Birlik halindeyken de, ayrıyken de aralarında net sınırlar çizmiyorlardı. Kendi içlerinde birbirlerini tasfiye etmeyi temel mücadele yöntemi haline getirmişlerdi. Bu durum kapitalist moderniteyi güçlendirmekten öteye bir rol oynamadı. Hem iki sınıf hem de iki ulus arasında yanlış bir mücadele anlayışı söz konusuydu. Kürdistan devrimci halk savaşı deneyiminde bu muğlâk durum başta kendinden önceki örneklere benzese de, yaşanan yoğun mücadeleler sonuçta ayrılmayı hızlandırıp netleştirdi. Bu süreçte reel sosyalizmdeki ulus-devletçilik aşılma ile kalmadı; onun yerine sosyalizmin bağrındaki burjuva ulus-devletçiliği ideolojik olarak da aşırarak, ulusal sorunu ulus-devlet kurma sorunu olmaktan çıkaran ve halkın kendisini eşit ve özgür bir ulus olarak, yani demokratik ulus kategorisinde inşa eden bir modeli geliştirdi. Demokratik ulus kategorisini hem sınıfsal hem de ulusal sorunların çözümünde alternatif model haline getirdi. Demokratik ulus demokratik modernitenin en önemli unsuru (Diğer unsurlar ekolojik endüstri ve kârı dışlayan komünal ekonomidir) kıldı. Bilimsel sosyalizmin başına yüz elli yılı aşkın süredir bela kesilen Hegelci ulus-devletçiliği aşmakla bilimselliğe en yakın sosyalizmin yolunu açtı. Felsefi, bilimsel, ahlaki ve estetik sosyalizmin inşasında en önemli katkıyı sundu.

cTeorik alandaki bu tarihsel katkıya karşılık, pratik alanda Kürdistan somutunda Kürt toplumsal gerçekliğinde de demok-

ratik ulus ve demokratik modernite oluşumları hız kazandı. Ülkenin dört parçasındaki Kürtler arasında çizilen sınırlar demokratik ulus oluşumuyla işlevsiz bırakıldı. Sınırlar ulus-devletler için her şey iken demokratik ulus için hiçbir şey derekesine düşürüldü. Demokratik ulus halkın zihniyetinde en önemli bilinç devrimi olarak kurgulanırken, demokratik özerklik de en önemli bedenleşme devrimi olarak her parçada inşa edildi. Türkiye, İran, Irak ve Suriye ulus-devletlerinin kültürel soykırım mekanizmasının çarkları önemli oranda boşa döndürülürken, her parçadaki Kürt halkı demokratik ulusun yaratıcı, inşa edici bir parçası haline getirildi. Kapitalist modernitenin son iki yüzyıllık hegemonyasından kaynaklanan kültürel soykırım ve ajan ulus-devletçilik komplosunu açığa çıkarmakla yetinmeyen devrimci halk savaşının alternatif olarak demokratik ulusu her parçada, dürüst her Kürt insanının zihninde ve her Kürt topluluğunun bedeninde gerçekleştirmesi büyük bir başarıydı. Bu temelde başta komşu halklar (Türk, Arap, Fars halkları) olmak üzere tüm azınlık halk kültürlerinin ve tasfiyeye uğratılmış halkların (Ermeniler, Grekler, Süryaniler vb.) kendi aralarında dostça dayanışma gösterip demokratik uluslar topluluğu olarak örgütlenmelerine zemin hazırladı; demokratik modernite inşasındaki öncülük rolüyle bu tarihsel başarının bölgesel ve küresel çapta gelişmesinin yolunu ardına kadar açtı.

PKK ve DEMOKRATİK ULUSUN İNŞASI

PKK'nin daha doğuşta büyük ilgiyle karşılanması, Kürt toplumunda büyük bir boşluğu doldurmasından ve hayati bir ihtiyacı gidermesinden kaynaklanır. PKK söylem ve eylemiyle tutarlılığını ne denli kanıtladıysa, toplumda kabul görmesi de o denli arttı. Tüm yetmezliklerine, hatta verdiği zararlara rağmen toplumdaki itibarını ve vazgeçilmezliğini koruyabilmesi, tarihsel-toplumsal bir ihtiyacı karşılamasından, böyle bir rol oynamasından ileri gelmektedir. PKK'nin yeni dönemde de rolünü oynayabilmesi, tarihsel ihtiyaca cevap vermesine ve güncel görevlere doğru sahip çıkmasına bağlıdır. Kürt kimliğinin ta-

nınması ve özgür yaşam iradesinin belirmesi toplumsal sorunun tümünden çözüme kavuştuğu anlamına gelmez; sadece önemli bir aşamanın kat edildiğini gösterir. Kimlik ve özgürlük arzusunun sağlam güvencelere kavuşturularak süreklilik kazandırılması çözümü beklenen sorunların başında gelmektedir. Hiçbir yasal, ekonomik, politik ve savunma güvencesi olmayan Kürt kimliği ve özgür yaşam arzusu düşmanları tarafından her an bastırılabilir ve katliamlara tabi tutulabilir. PKK'nın bu nedenlerle asıl bundan sonra pozitif rolünü başarıyla oynaması gerekir. PKK şimdiye kadar negatif görevleri, yani olumsuzlukların önlenmesi anlamındaki görevleri başarmak istedi. Bundan sonra ise pozitif yönü ağır basan inşa görevlerini başarması gerekir. PKK temelinde demokratik ulusun inşasının yattığı bu görevleri ancak açıklanmaya çalışılan kimliği ve bu kimliğin anlamını kazanmakla başarabilir. Herhangi bir PKK'lilikle bu görevler başarılamaz.

Demokratik ulus inşası sosyalizmin inşasından öncelikli olup, sosyalizme giden yolu da açar. Bu inşa sosyal bilimde devrimi gerektirirken, ahlaki ve politik görevleri birlikte yerine getirmekle de bağlantılıdır. Kapitalist modernitenin tüm kuşatmalarına rağmen, PKK öncülüğü bu çerçevede rolüne sahip çıktıkça başarılı olabilir. Bu durumda kadroların kendilerini eğitmeleri ve özgür yaşam felsefesini yaşam tarzı haline getirmeleri şarttır. Parti bir bütün olarak karşıdan ve içten her türlü saldırıya karşı kendisini ancak ideolojik ve politik kimliğiyle savunabilir; hamle gücünü kazanıp toplumla bütünleşebilir. Parti kadroları tamamıyla ideolojik ve politik yeterlilikle birlikte, özellikle her koşul altında özgür yaşam ahlâkına bağlılığı sergileyecek güçte olmak durumundadır. Ortadoğu kültüründe 'insan-ı kâmil' denilen kendi kendine yeterli birey olma gücünü güncelleştirerek sağlamak durumundadır. Tüm iktidarcı, milliyetçi, cinsiyetçi, dinci ve liberal köreltici ve hakikatten uzaklaştırıcı ideolojileri ve yaşam tarzlarını boşa çıkaracak gücü sergileyebilmelidir. Çağlar boyunca insan-ı kâmillere duyulan ihtiyaç en çok günümüz için gerekli olup, bu da ancak modern

sosyalist kadrolar olmakla mümkündür. Ancak böylesi kadroların varlığı temelinde demokratik ulusal yaşamın inşa sürecine girilebilir. Her kadro gerektiğinde kendini yüzlerce demokratik ulus örgütüne dönüştürerek görevini başarabilir. Yoksa adı geçen ideolojiler ve yaşam tarzlarının etkisi altında yaşayan bir kadro ve örgütü ancak sorunların kaynağı olabilir. İdeolojik, politik, ahlaki ve örgütsel yeterlilik her önder kadronun demokratik ulus inşasındaki başarı güvencesidir.

Bundan sonra her şey ya onurlu bir barış ve demokratik çözüm, ya da topyekûn nihai bir savaşla bağlantılı olarak anlam bulacak ve yaşam değeri kazanacaktır. Arada kalanlar çiğnenip geçilecektir. Tarihsel dönemler tarihsel kararlar ve eylemlerle geçer. Gerisi uçup gidecek olan yalanlar ve hayallerdir. Kendini birey, örgüt ve halk olarak, devlet ve parti olarak böylesi dönemlere hazırlayamayanlar, hazırlayıp da yanıt oluşturamayanlar tarihin çöp sepetine atılmaktan kurtulamazlar. PKK ancak geçmişin deneyiminden çıkarılacak dersler temelinde günceli tüm yönleriyle değerlendirip gerekli hazırlıkları yeterince yapmak ve pratiğin üzerine aynı cesaret ve kararlılıkla yürümekle önündeki iki tarihî görevin

üstesinden gelebilir. Süreçten büyük zaferler veya yenilgiler beklemek gerçekçi değildir. Sonuç mutlaka onurlu bir barış ve daha da netleşmiş demokratik ulusal çözüm lehine olacaktır. Gerisi soykırım girdabında kaybolmaktır ki, mevcut insanlık durumu buna imkân vermeyecektir.

Tüm koşullar önümüzdeki sürecin olası gelişmelerini çağdaş tarihteki büyük Fransız ve Rus Devrimleri kadar önemli kılmaktadır. İster savaş ister barışla gerçekleşsin, Kürt halkı kendisi için sadece ulusal demokratik sorunu çözümüyor, bütün Ortadoğu bölgesi ve insanlık için büyük anlam ifade edecek olan bir çıkışı gerçekleştiriyor. Bu çıkışla sayıları her gün çoğalan kapitalist modernitenin ulus-devlet aygıtlarına bir yenisini eklemiyor; modernitenin çoktan hazırlamış olduğu kapitalist statüye, tekellere ve sanayi dünyasına katılmıyor; yeni bir uygarlığın, modernitenin ışıklarını saçıyor. Demokratik modernite

olarak da adlandırılabilir bu modernite çıkışı, tarihinin en kaotik dönemlerinden birini yaşayan Ortadoğu kültürüne gerekli çözüm yolunu gösterebilecektir. Bu rol çözümleyici değerini daha şimdiden özellikle Irak (Uruk) üzerinden kanıtlamış bulunmaktadır. Yaşanan ve bir nevi

‘Üçüncü Dünya Savaşı’ diyebileceğimiz bu süreç, PKK’yi tıpkı uygarlık tarihinin şafak vaktinde Zagros-Toros eteklerinde Proto Kürtlerin oynadığı rolün bir benzerini bu sefer sınıfsız, devletsiz, ekolojik kent, kârsız ekonomi ve demokratik toplum doğrultusunda yeni uygarlık ve demokratik modernite lehine oynamaya aday kılmaktadır.

PKK kendini baştan beri bu tarihsel role uygun olarak tanımladı. Birçok eksiği ve yanlışı olsa da, fırtınalı geçen son otuz yılı bu rolünü oynayabileceğinin kanıtıdır. Seslendiği Kürdistan halkı kendisine olumlu yanıt vermiştir. Kürdistan artık eski mezar sessizliğinde değildir. Önümüzdeki süreç ister barış ister savaşla kazanılsın, sonuç demokratik ulusların inşa çağı olacaktır. Böylece binlerce yıldır süren sınıflı, kentli ve devletli uygarlık oyunlarının kan deryasına çevirdiği, kabilelerin, dinlerin, mezheplerin ve ulusların birbirini boğazladığı Ortadoğu uygarlık kültüründe, demokratik ulusların bütünlüğü üzerinde yükselen demokratik modernite çağı olacaktır.

Her şeyini yitirmiş halklar ve bireylerin olumlu anlamda bir şansı da devrimsel değerleri, özgür, etik ve estetik yüklü yaşamları susamışçasına benimsemeleri ve özümsemeleridir. Var-sın kapitalist modernitenin kusmukları bize bulaşmasın. İyi ki ya bulaşmamış ya da çok az bulaşmıştır. Daha görkemli olanı, kendi toplumsal doğamıza ve bireysel etkinliğimize uygun demokratik modernite değerlerini, onun demokratik ulus, komünal ekonomik ve ekolojik yaşam tarzını, bunun bilimini, felsefesini ve sanatını özgürce, eşitçe ve demokratikçe paylaşmak ve topluma mal etmektir.

DEMOKRATİK ULUS İNŞACILIĞININ ARAYIŞÇISI OLMAK

Kürdistan’da demokratik ulus inşacılığı hem kuram hem de pratik açıdan üzerinde yoğunlaşmayı ve dönüşüm geçirmeyi gerektiren Kürt varlığı ve özgür yaşamının yeni tarihsel ve toplumsal ifadesidir. Kendini gerçek aşk derecesinde adamayı gerekli kılan bir hakikati ifade etmektedir. Bu yolda hiçbir sahte aşka yer olmadığı gibi, sahte yolcusuna da yer yoktur. İnsanlık tarihinden olumlu anlamda gerekli olan ne varsa sentezlenip süzölmüş bal kıvamında bu yolun yolcusuna sunulmuştur. Bu yolda demokratik ulus inşacılığının ne zaman tamamlanacağı gereksiz bir sorudur. İnsanlık durdukça tamamlanamayacak bir inşadır söz konusu olan. Evrende kendini her an yaratan varoluşlar kadar, insanın kendi kendisini özgür bilinçle her an yaratan bir varlık olması gibi, demokratik ulus inşacılığı da kendini her an yeniden yaratma özgürlüğüne sahiptir. Toplumsallık açısından ne bundan daha iddialı bir ütopya ne de bir gerçeklik söz konusu olabilir. Tarihsel ve toplumsal gerçekliklerine de uygun olarak, Kürtler demokratik ulus inşacılığına güçlü bir biçimde yönelmişlerdir. Zaten inanmadıkları ve etkisine de zoraki olarak girdikleri ulus-devlet tanrısından zihnen kurtulmakla kaybetmemişler; ağır bir yükten, hem de kendilerini imhanın eşğine getiren bir yükten kurtulmuşlar; buna karşılık demokratik ulus olma imkânını kazanmışlardır. Kıymeti ne denli bilinirse o denli değerli olan bir kazanımdır bu.

Birey ve toplum olarak Kürtler demokratik ulus inşacılığını kendi tarihleri ve toplumsallıklarının derinliklerindeki tüm hakikatlerinin, bütün direnişlerinin, en eski tanrıça inançlarından Zerdüştlüğe ve İslam’a kadar sürüp gelen bütün ifade edilişlerin bir sentezi, bir süzölme yoğunluğu olarak kavramalı, özümsemeli ve pratikleştirmelidir. Geçmişin tüm mitolojik, dinsel ve felsefi öğretileri kadar çağdaş sosyal bilimin de öğretmek istediği, yine tüm direniş savaşları ve isyanlarının tek tek ve toplu olarak dile getirmek istedikleri hakikatler, demokratik ulus inşacılığının zihninde ve bedeninde temsil edilmektedir.

Kendimi sadece dönem dönem yeniden yaratırken değil, günümüze doğru neredeyse her an yeniden yaratmaya çalışırken, bu gerçeklikten ve onun hakikat olarak ifadesinden hareket ettim. Böylelikle kendimi özgür olarak toplumsallaştırdım, demokratik ulus (Kürt) kılarak somutlaştırdım, demokratik modernite olarak tüm insanlığa, mazlum Ortadoğu halklarına ve bireylerine sundum.

Geleceğe ilişkin kişisel bir ütopyam olabilir mi? İnsan ömrünün sınırları içinde geleceğe ilişkin ütopyaların umutları ve geçmişe ilişkin altınçağların özlemiyle yaşamaya çalışmak, dikkat edilmezse yaşamın kendisini boşa çıkartabilir. Mühim olan, an'ın hakkını vererek yaşamaktır. En iyisi an'ı geçmişsiz ve geleceksiz yaşamamaktır. Bilgece yaşam geçmişin ve geleceğin an'da dile gelip özgürce yaşanmasıdır. Kapitalist modernitenin ve onun köleleştirici kültürünün temelinde, insanı geçmişsiz ve geleceksiz kılarak an'ın hayvanca tüketicisi haline getirme vardır. Demokratik modernite bireyi, kapitalist bireyciliğin bu hayvanlaştırıcı yaşam kültürüne karşı altınçağlı geçmiş özlemiyle ütopyalı gelecek umudunu an'ın demokratik komünal topluluklarında birleştirip, çalışmayı özgürlük sayarak alternatif olmayı başarmak durumundadır.

Duyulan derin tarihsel ve toplumsal ihtiyaç nedeniyle şimdiye kadar Kürtler için kolektif ve özgür bir kimlik, demokratik ulus kimliği için çalıştım. Bir an için bile olsa, bireysel yaşamaya fırsat bulamadım. Bundan sonra fırsatım doğar mı, bilemiyorum. Ama görüyorum ki, halkımızdan ve dostlarımızdan milyonlarca insan sanki yapılacak bir iş yokmuş gibi avare avare dolaşıyor. Bu yaşam tarzı bende büyük öfke yaratır. Buna en aşağılık ve sorumsuz yaşam tarzı da demeyeceğim, yaşamın inkârı diyeceğim. Bu anti-yaşam her birey ve toplulukta mutlaka aşılmalıdır.

Gerilla yaşamında da bu tür avareliklerin yoğunca yaşandığını ve bu durumun bende büyük öfke yarattığını hep belirtmiştim. Silahlı militan eğer sınırsız özgür yaşamın yaratıcısıysa, bu yaşamın aşk derecesinde tutkulusuysa, bir karışık yer ya da

dağ parçasında destanlar yazacak denli bilgili, akıllı ve idealliysen dağa çıkış yapmalıdır. Sıradan dağ yürüyüşçüleri ve turistler kadar bile bir heyecan ve iradeden yoksun kişilerin dağların, ormanların ve çöllerin gerillası olamayacakları açıktır. Bu avare işsiz insanlar nasıl böyle yaşama kıyarlar diyordum hep. Kendini işsiz avare durumuna düşüren insan her kimse en büyük namussuzluğu yapmış, onursuzluğa ve alçaklığa düşmüştür derdim. Şunu da söylemiştim: İşsiz karınca ve arı var mıdır? Karıncalar ve arılar işsiz oldular mı hemen ölürler. Onlar bile işsizliği onursuzluk sayarak buna ölümleriyle yanıt verirler. Demokratik ulusun inşası koşullarında her insanımız için, yedi yaşındaki çocuğundan yetmiş yedi yaşındaki yaşlısına, kadından erkeğine kadar, eğitim seviyesi ne olursa olsun, herkes için bir iş mümkündür. Herkes için hem de ibadet edercesine uğraşacağı, kendini hem koruyarak, hem besleyerek, hem de çoğaltarak yerine getirebileceği ve onunla özgürleşebileceği bir veya birçok iş vardır. Yeterki demokratik ulus bilincinden ve iradesinden azıcık da olsa nasibini almış olsun!

Mesela ben olsaydım, kendi köyüme, Cudi Dağına, Cilo Dağı eteklerine, Van Gölü çevresine, Ağrı, Munzur ve Bingöl dağlarına, Fırat, Dicle ve Zap kıyılarına, Urfa, Muş ve Iğdır ovalarına kadar yolum nereye düşerse düşsün, her yerde sanki o korkunç tufandan çıkan Nuh'un gemisinden inmiş gibi davranır, İbrahim'in Nemrut'tan, Musa'nın Firavun'dan, İsa'nın Roma İmparatorundan, Muhammed'in cehaletten kaçmaları misali kapitalist moderniteden kaçır, Zerdüş'tün ziraat tutkusuna ve hayvan dostluğuna (ilk vejetaryen) dayanır, bu tarihsel kişiliklerden ve onların toplum gerçeklerinden ilham alarak İŞLERİME koyulurdum. İşlerimin sayısı düşünilemeyecek kadar çok olurdu. Hemen köy komüncülüğünden işe başlayabilirdim. İdeale yakın bir köy veya köyler komünü oluşturmak ne kadar coşkulu, özgürleştirici ve sağlıklı bir iş olurdu! Bir mahalle veya kent komünü, konseyi oluşturmak ve çalıştırmak ne kadar yaratıcı ve özgürleştirici olurdu! Kentte bir akademi, bir kooperatif, bir fabrika komünü oluşturmak nelere yol açmazdı

ki! Halkın genel demokrasi kongrelerini, meclislerini oluşturmak, bu kurumlarda söz söylemek, iş yürütmek ne kadar kıvanç ve onur verici olurdu! Görülüyor ki, özlemlerin ve umutların sınırı olmadığı gibi, gerçekleştirilmesi için bireyin kendisinden başka önünde ciddi bir engel de yoktur. Yeter ki biraz toplumsal namus, biraz da aşk ve akıl olsun!

Demokratik Uygarlıkta Şehir ve Politika

Varoluşu tanımlayan iki temel kavram değişim ve farklılaşma kavramlarıdır. Bu iki kavram varoluş denilen şeyin kendisinin inşasını veya gerçekleşme dediğimiz durumu açığa çıkarır. Varlık hiçbir durumda kendinde bir varlık hali değildir. Yani hareketsiz, değişimsiz ve farklılaşmayan bir varlık hali tasavvur etmek mümkün değildir. Her varoluş hali bir inşa halidir. İnşa edilen varlık var olabilen varlık olarak kendisini değiştirip, dönüştüren, faklı kılan ve form kazanan varlıktır. Bu da kısaca hareket kavramıyla anlama kavuşur ki bu hareket hali de kaynağında ilişki ve çelişkiye dayalı pozitif diyalektiğin bulunduğu bir harekettir. Evrensel ve toplumsal inşa varlığın böyle bir hareketle kendini gerçekleştirmesinden başka bir şey değildir. Varlığın inşa hali aynı zamanda varlık açısından kimlik kazanma anlamına da gelmektedir. Kimlik kazanan varlık kendisini var eden, inşa eden, gerçeklik haline getiren varlık olarak varoluşu temsil eder.

Demokratik Uygarlık sistemi de böyle bir gerçekleşme halini temsil etmektedir. Önder APO'nun tezi olarak sosyal bilim içinde tartışmaya açılan ve günümüzde Kürt Halkı öncülüğünde Ortadoğu Halklarıncı inşa edilen bu tezin ana kaynağında kadın toplumsallaşmasına dayalı demokratik komünal ve ekolojik toplum anlayışı yatar. Ahlaki ve politik toplum olarak da ifade edilen bu uygarlık hali kaynağına 15 bin yıllık toplumsal tarihi koymaktadır. Neolitik toplumla başlayan ve günümüze kadar kesintisizce devam eden bu tarihsel toplumun tüm demokratik değerleri Demokratik Uygarlık sistemince benimsenmekte ve günümüzün imkânlarıyla birleştirilerek yeniden inşa edilmek istenmektedir. Neolitikle başlayan varoluş hali değişerek ve

farklılaşarak günümüzde Demokratik Uygarlık olarak yeni bir kimlik kazanmak istemektedir.

Demokratik uygarlık sistemi bu kapsamda birçok unsuru temsil etmektedir. Bu unsurlardan öne çıkan iki tanesi politika ve şehirleşme (kent) unsurları olmaktadır. Demokratik Uygarlık Paradigması politika ve şehirleşme unsurlarına nasıl bakmakta ve bu iki kavramı nasıl inşa etmektedir?

Politika şehir ilişkisini, varoluşun üç düzlemini temsil eden birinci, ikinci ve üçüncü doğa düzlemleri kapsamında anlamaya çalışmak ön açıcı olabilir. Bu üç düzlemin temelinde yatan temel ikilemi ise toplum (politika)-mekân bağlamında ele almak konuyu daha da anlaşılır kılar. Politika ve şehir olguları bu üç düzlemin birliğiyle açığa çıkmış bir inşa hali olarak kavranmalıdır.

Buna göre birinci, ikinci ve üçüncü doğalar holistik bir birlik sergiler. Birinci doğa evrensel oluş olarak kendi içinden farklı bir kimlik olarak ikinci doğayı, yani toplumsal oluş'u çıkarır. İkinci doğa olarak toplum, birinci doğa olarak evrenin dışında ondan ayrı bir oluş değildir. Bu yönüyle aralarında kopmaz bir bağ, ilişki vardır. Fakat ikinci doğa, birinci doğadan "Farklı" bir kimlik olarak şekillenir. Bu farklı olma hali ilişki içinde olduğu varlıkla (evrenle) aynı zamanda çelişki halinde olma durumudur. İkinci doğa, birinci doğayla arasına farklılığı koyarken onu yok etmez. Birinci doğayı aşarak farklılaşır. Böylece hem ilişki hem de çelişki içinde bir farklılaşma yaşanır. Bu farklı haliyle toplum evrene yine bağımlıdır ve evren, toplumda varlığını sürdürmeye devam eder. Bu iki farklı hal olarak evren ve toplum diyalektik ikilem olarak birbirlerinin toplamından fazla bir varlık, kimlik olarak üçüncü doğada sentezlenir. Sentez evren toplum birliği olarak evren ve toplumun toplamından fazla bir oluşturmaktır. Yani hem evren hem toplum hem de evren-toplumdur. Üçüncü doğa evrensel uyum halidir. Toplumsal anlamda evren-toplum birliği ifadesini hakikat toplumu, özgürlük toplumu, ahlaki politik toplum ya da Demokratik Ekolojik Cinsiyet Özgürlükçü toplum olarak Önder APO tarafından ifa-

deye kavuşturulur. Yani yapıcı, pozitif bir diyalektik yöntem söz konusu olmaktadır.

Evrensel düzlemde mekân olgusu varoluşsal bir karakter taşır. Mekân hep vardır. Üzerinde yaşanılan toprak olarak mekân varoluşta öncel bir role sahiptir. Mekânsız bir oluş söz konusu olamaz. Evrensel düzlem içinde tüm varlık teklerinin üzerinde kendilerini var ettikleri bir mekânları vardır. Ve bu varlıklar açasından mekân var olunan, değişilen, farklılaşılan yaşam alanını ifade etmektedir. En makro düzlemde evrenin kendisi tüm varlığın mekânı olarak evini oluşturmaktadır.

Bu yaşam alanı içinde var olmak, hayatta kalmak, kendi türü, familyası içinde var olmak ve üreyerek türünü geleceğe taşırmak evrensel düzlemde politika kavramını karşılayabilir. Evren içinde var olabilmek, kendi evrim zinciri içinde evreni yok etmeden varoluşuna uygun olarak kendisini var kılmak, türünü farklılaştırarak geliştirebilmek tanımlanan politikanın temel özellikleri olmaktadır. Varlığın bu politik yapılanmasının temel kaygısı kendi varoluşuna uygun olarak kendisini yaşatmak ve geliştirmektir. Tıpkı Önder APO'nun "kelebek kuralı" olarak ifade ettiği ilkedir bu. Buna göre varlık ilk halinden başlamak üzere kendisini günümüze kadar sınırsız çeşitlilikte çoğaltarak zengin kılabilmiştir. Bu zenginleşme durumu aynı zamanda evrenin de geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi olmaktadır. Bu evrensel politika halini Önder APO bitkiler evreni üzerinden şöyle ifade eder;

"Bitkiler evreni başlı başına bir mucizedir. İlkel bir yosundan harikulâde bir meyve ağacına, çimenli ortamdan dikenli güllere uzanmak canlılık yeteneğinin gücünü göstermektedir. Hele gülün güzelliği oranında dikenleriyle kendini koruma gerçeği arasındaki ilişki en anlamaza bile bir şeyler anlatabilir. Evrimin en çarpıcı yanı şudur ki, bir sonraki aşama bir öncekini kendinde taşımakta, zenginleşmenin parçası, üyesi olarak korumaktadır. Öyle ki, en sonul bitki tüm bitkilerin bir özeti olarak 'ana' rolünde varlık sürdürmektedir. Yani sanıldığı gibi evrim birbirini yok ederek (Dogmatik Darwincilik) değil, zen-

ginleştirip çoğaltarak sürmektedir. Tek türden çok türe, ilkel yosundan sonsuz çeşitliliğe kadar bir gelişim söz konusudur. Çeşitlilik ve çokluğu bitkilerin dili, yaşamı olarak görmek gerekir. Onların da aileleri, yakınları, hatta bazen düşmanları vardır. Ama her türün kendine göre bir savunmasının olması da ilke düzeyindedir. Savunmadan yoksun bir varlık neredeyse yok gibidir.”(1)

Tıpkı bitkiler gibi her varlık kendi mekânında kendi eko sistemini, yaşam alanını inşa etmektedir. Evrensel düzlemde yaşam alanı mekânın inşasını ifade ederken, bu mekân içinde varlığın varoluşunu sağlayarak zenginleşmesi ve çoklaşması yani kendini yaşatabilmesi politika olgusunu ifade eder.

Birinci düzlemde farklılaşarak varlık kazanan ikinci düzlem olarak toplum alanıyla mekân ve politika olgusu devrimsel bir değişim yaşar. Toplumsal alan evrenselin bir devamı olduğu kadar ondan niteliksel bir farklılaşmayı da yaşar. Önder APO’nun bu farklılaşmayı anlatan en güzel cümlesi şöyledir;

“Şüphesiz insan tüm bitki ve hayvan canlılığının birikimi iken, bunun tersi doğru olamaz; yani tüm bitkiler ve hayvanları toplansanız da bir insan etmez. Burada insanı ayrı bir âlem olarak karşımıza alma gereği doğmaktadır.” (2)

İnsan ve toplumu mekân ve politika olgusunda devrimsel bir sıçrama yaparlar. Bu düzlemde “İnşa” kavramı tam anlamıyla temel yaratıcı eylemdir. İnsan evrensel düzlemde mekân olgusunu kendi ihtiyaçlarına göre şekillendirir yani evrensel mekânı farklılaştırarak yeniden inşa eder. Köy ve kent (şehir) mekânları bu inşanın sonucu olarak varlık bulur. Politika olgusu ise toplumun köy ve şehirde kendisinin var etmesi ve geleceğe taşıması olarak çoğaltması ve zenginleştirmesi olarak anlam kazanır.

Böylece politika ve mekân (köy-şehir) ikilisinin altında yatan temel alan toplumsallık alanı olmaktadır. İnşa edilen mekânın ve politikanın hem nedeni hem de sonucu toplumsallık olmaktadır. İki kavramda da amaç toplum olmaktadır. Toplum varoluşsal olarak mekana ve evrensel politikaya bağlı olduğu

kadar, bu mekanı ve politik yapıyı kendine göre yeniden varoluşsal olarak biçimlendirir.

Bu durumda iki kavrama da anlamını veren toplum olgusunun en temel özellikleri neler olmaktadır?

“Evrensel hamle olarak toplumsal yaşamın temel karakteristik özelliklerini sıralayalım.

1- Tarih olarak toplum. İnsan topluluklarının milyonlarca yıl süren, zorlu mekânlarda çok acılı geçen ve büyük mücadele isteyen çabaları sonucunda daha gelişkin tekil topluluklar oluşturulmuştur. Bazı mekânlar ve dönemler toplumsal sıçramalarda belirleyici olmuştur.

2- Tarih olarak toplum zekâ düzeyini gerektirir. İnsan türünün zekâ düzeyi toplumsallığını belirlemiştir. Toplumsallık da bu zekâ düzeyini zihniyet halinde çalışmaya, gelişmeye zorlamıştır. Toplumsal doğa zihniyet düzeyi gelişkin esnek bir yapı arz eder.

3- Dil toplumsal zihniyetin sadece aracı değil, aynı zamanda yapılandırıcı bir unsurdur. Dil bir toplumu var eden temel özelliklerdendir. Kolektif zekâ aracı olarak toplumsal doğanın esnekliğini çok hızlı geliştirir.

4- Tarım devrimi toplumun maddi ve manevi kültüründe tarihin en köklü devrimidir. İnsan toplumu esas olarak tarım etrafında şekillenmiştir. Tarımsız toplum düşünülemez. Tarım sadece beslenme sorununun çözümünü sağlamakla kalmaz; zekâ, dil, nüfus, yönetim, savunma, yerleşme, din, teknik, giyim, etnik yapı başta olmak üzere, temel maddi ve manevi kültür araçlarında köklü dönüşüm ve gelişmelere yol açar.

5- Toplumsal sürekliliği sağlamada en yoğun çabanın sahibi olduğundan, kadın erkeğe nazaran toplumsallıkta daha başat rol oynar. Doğum, çocukların büyütülmesi ve savunulması toplumsallığın anacıl doğrultuda gelişmesini sağlar. Toplum ağırlıklı olarak ana-kadın kimliğini taşır. Dilin ve dinin kökeninde dişil ögenin varlığı bu gerçekliği doğrular. Tarım-köy toplumunda kadının kimliği ve sesi gücünü korumaya devam eder.

6- Toplumsal doğa özde ahlâkî ve politiktir. Ahlâk toplumun kural düzenini, politika da yönetimini belirler. Ahlâk toplumun düzen ve kalıcılığını sağlarken, politika yaratıcı gelişimini sağlar. Ahlâksız ve politikasız toplum düşünülemez. Ahlâkî ve politik düzeydeki aşınma her türlü kölelik ve eşitsizliğin gelişimi ile iç içe yaşanır” (3)

Bu altı temel özelliğe göre kendisini inşa eden toplumun ilk örneğini Neolitik Toplum temsil eder. Bu bağlamda bu ilk toplumsal varoluş halinde mekân ve politika olguları nasıl değerlendirilebilir?

Neolitik toplum kabile, sonrasında aşiret yani etnisite toplumunu ifade eder. Bu toplumun kendisini örgütlediği mekân köy olmaktadır. Köyler şehirleşme öncesi toplumun kendisini örgütlediği, üzerinde yaşadığı, barındığı mekânlarıdır. Neolitik toplum bu anlamıyla kendisinden önce yerleşik olmadan gezginci tarzda yaşayan insanı yer yurt sahibi yaparak, köy mekânına yerleştirerek ona mekânı inşa etme olanağını sağlamıştır. Köy tarzı mekânsal inşanın da temelinde neolitik toplumun tarım devrimi yatmaktadır. Toplumun ekonomik sorunları tarımla çözülürken, barınma sorunları da köylerle çözülmektedir.

Köylerin en temel özelliği toplumsallaşmanın mekânsal karşılığı olmasıdır. Köy demek sadece üzerinde yaşanan bir parça mekan değil aynı zaman da toplumun tam da kendisi demektir. Bu durumda mekan toplumla özdeş olmaktadır. Mekan demek toplum demektir. Mekan koruyan, besleyen ve barındıran ana temeldir. Üzerinde her tür toplumsal paylaşımın yapıldığı, beraberce üretimin yapıldığı, ortak yaşanmışlıkların, hatıraların ve hayallerin düşünüldüğü, gerektiğin de köyü için beraberce ölünülen, her tür sevincin, mutluluğun, üzüntünün yaşandığı bir mekân. Cennet kavramı da tüm bu vazgeçilmez özelliklerden dolayı ortaya çıkan en önemli kavramlaşma olmaktadır. Mekan besleyen ana olarak cennetleşmektedir.

Köyler sadece barınma ve korunma yerleri değil aynı zamanda toplumsal hakikatin de üretildiği mekanlardır. Toplum-

sallaşma adına tüm doğrular bu mekan üzerindeki yaşamla ortaya çıkarılır. Demokratik-kominal değerler toplumsal hakikatin kaynağını temsil eden değerler olarak inşa edilir. Mekan olarak köy inşasının, bununla bağlantılı olarak tarımın ve son olarak toplumsal hakikatler olarak toplumsallaşmanın inşasının temel oluşturucu göçü kadınlar olmaktadır. Kadın bu varoluşsal özelliğinden dolayı mekanla bağını doğa ana olarak, toplumla olan bağını da ana-kadın olarak anlama kavuşturur.

Toplumsallığın inşasında mekanla bağlantılı diğer kavram olan politika kavramı temel tamamlayıcı unsur olarak var olur. Politika herşeyden önce üzerinde yerleşilecek bir mekanın gerekliliğini düşünme işidir. Sonrasında yerleşme, insanları buna ikna etme, tarımı geliştirme faaliyetidir. İnsanlar yerleştikçe, beraber birarada yaşadıkça, üretim yapıp beraber tükettikçe politik faaliyette gelişme kaydeder. Toplumsal yaşamın düzenlenmesi, rol-görev dağılımı, toplumsal biraradalığın sağlanması için ahlakın inşası, tarımın nasıl yapılacağı, ürünün dağılımı, birikimin olup olmayacağı, kadın-erkek ve çocuk ilişkileri, toplumsal uyumsuzlukların çözümü, diğer kabilelerle ilişkilerin nasıl düzenleneceği, varsa dışarıdan bir tehlike savaş - öz savunma durumu ve bunun nasıl organize edileceği, inanç düzeninin inşası ve sürdürülmesi, tarım ve savaş - öz savunma araç gereçlerinin nasıl ve ne kadar üretileceği, yaşamın tarihi yazılacaksa nasıl ve kimler tarafından yazılacağı ve üzerinde yaşanılan mekan olarak köylerin daha da güzelleştirilmesi gibi konular dönem açısından toplumsal politikanın en temel faaliyet alanını ifade etmektedir. Bu faaliyetlerin temelinde yatan en temel kaygı bir toplumsallık inşa etmek ve bu toplumun devamının sağlanmasıdır. Var etmek, geliştirmek, üretmek, korumak, yaşatmak, ortaklaştırmak gibi özellikler bu politik yaklaşımın temel karakterini ve tanımını vermektedir. Toplumsal politika demokratik ve komünaldır. Demokratik olması varolana saygı ve anlam yüklemekten ve onu geliştirerek yaşatmaktan kaynaklanırken, komünallığı ise demokratikliğin ancak payla-

şımla olabileceğinden kaynaklanmaktadır. Burada Önder APO'nun politika tanımına ulaşmaktayız;

“Toplumsal politikayı geliştirmeyen her toplumun, bunun karşılığının özgürlükten yoksunluk olarak kendisine döneceğini, bedelinin kendisine fatura edileceğini bilmesi gerekir. Politik sanatın yüceliği bu anlamda karşımıza çıkar. Politikasını geliştiremeyen her toplum (klan, kabile, kavim, ulus, sınıf, hatta devlet ve iktidar aygıtları) kaybetmeye mahkûmdur. Zaten politika geliştirememek demek, kendi vicdanını, hayati çıkarlarını ve öz kimliğini tanımamak demektir. Herhangi bir toplum için bundan daha ağır bir düşüş, kaybediş söz konusu olamaz. Özgürlük talebi bu tür toplumlar için ancak öz çıkar, kimlik ve kolektif vicdanları için ayağa kalktıklarında, diğer bir deyişle politik mücadeleye atıldıklarında söz konusu olabilir. Politikasız özgürlük istemleri vahim bir yanılgıdır.

Politikayla özgürlük arasındaki ilişkinin çarpıtılmaması açısından, iktidar ve devlet politikaları (Aslında politikasızlık demek daha doğrudur) ile aralarındaki farkın özenle çizilmesi gerekir. İktidar ve devlet aygıtlarının işleri için strateji ve taktikleri olabilir, ama gerçek anlamda politikaları olmaz. Zaten iktidar ve devletin kendileri toplumsal politikanın inkârının sağlandığı aşamada vücut bulurlar. Politikanın bittiği yerde iktidar ve devlet yapıları işbaşında olur. İktidar ve devlet politik sözün, dolayısıyla özgürlüğün bittiği yerdir. Orada sadece idare etme, söz dinleme, buyruk alma ve verme söz konusudur; kanun, tüzük vardır. Donmuş bir akıldır her iktidar ve devlet” (4)

Önder APO'nun ifadelerinden hareketle politika konusunda kimi özetlemeler yapabiliriz. İlk olarak politikanın özgürlükle olan bağıdır. Bir toplum özgür olmak istiyorsa politikasına sahip olması gerekmektedir. Politika özgürlük olarak anlama kavuşmaktadır. Önder APO; “Özgürlüğü evrendeki çoğullaşma, çeşitlenme, farklılaşma olarak tanımlamak toplumsal ahlâk açıklama-sında da kolaylık sağlar. Çoğullaşma, çeşitlenme ve farklılaşma, zımnen de olsa, hep bağrında taşıdığı zeki bir varlığın seçim yapma kabiliyetini düşündürür.”(5) diyerek politi-

kanın toplumsal varoluşu çoğaltma, çeşitlendirme, farklılaştırarak onu koruma ve geleceğe taşıma olduğuna dikkat çeker.

İkinci bir konuyu, toplumun kendi vicdanını, hayati çıkarlarını ve öz kimliğini geliştirmek olarak politikayı tanımlamak olarak ifade etmeliyiz. Politika sahibi olmak demek toplumsal varoluş değerleri olan demokratik-komünalliğin bilincine sahip olmak ve bu değerleri özgür kılmaktan geçmektedir. Özgür kılmak bu değerleri çoğaltma, çeşitlendirme, farklılaştırarak onu koruma ve geleceğe taşıma olmaktadır. Böylece politikayı toplumun kendi kolektif vicdanına, toplumsal çıkarlarına ve öz kimliğine sahip olmak ve bunları kendi oluş koşullarına göre geliştirmek olarak tanımlayabiliriz.

Üçüncü olarak politikayı bir eylem alanı olarak değerlendirmeliyiz. Özgürlük amacıyla ve toplumsal öz kimlik, öz çıkar ve kolektif vicdanı (ahlakı için ki bu da toplumsal varoluş demektir) için sürekli bir eylem hali olarak tanımlayabiliriz. Politika açısından en büyük eylemsel hal özgürlüğe göre olasıdır. Özgürlüğe göre olmak sürekli bir farklılaşmayı bağrında taşımaktadır. Bu da politikaya sürekli bir hareketlilik ve kendini geliştirme imkânı sağlamaktadır.

Politika açısından ifade etmemiz gereken en önemli bir diğer konu devletsizlik olarak kendisini var etmiş olmasıdır. Politika günümüzde temel anlayış olan devlet ve iktidar düzenleri ve oyunları değildir. Bunun da kaynağında politikanın varoluşsal olarak toplumsal olması yatar. Demokratik komünal olan devletli ve iktidarlı olamaz. Toplum da demokratik komünal bir oluş olarak kendi bünyesinde devleti ve iktidarı barındırmaz. Bundan dolayı da politika toplumsal olarak devlet ve iktidarını kabul etmez.

Kısa birkaç özelliğiyle ifade ettiğimiz politikanın da tıpkı köy inşasında olduğu gibi temel inşacıları kadınlardır. Neolitik toplumun köy ve politikasının yaratıcısı, oluşturucusu ana kadındır. Toplum inşası, ahlak, ideoloji, inanç, üretim-tarım, beslenme, şifa, gelecek hayalleri, koruma, hayvan evcilleştirme, toplumsal sorunların çözülmesi, diğer toplumlarla

ilişkiler gibi toplumsal yaşamın temel faaliyetleri olarak politika kadın tarafından yapılmaktadır. Ve politika toplumu yaratıp gelişmesine hizmet ettiği içinde özgürlükçü, demokratik, ahlaki ve öz çıkara dayalıdır. Bundan dolayı da ortaya çıkan en temel olgu toplumsal öz kimlik olarak toplumun kendisi olmaktadır. neolitik toplumsallık kadın öncülüğünde köy ve politika bağlamında kendisini böyle var etmiştir.

Toplum-politika ve mekan olgusu gelişimini devam ettirdikçe kendisini farklı formlar altında örgütlemeye devam edecektir. Neolitik toplum ve sonrası bu konu açısından oldukça önem taşımaktadır.

Tel Khalaf kültürüyle zirvesini yaşıyan tarım ve köy toplumu kendini bir üst aşamaya sıçratmak, taşımak zorundadır. Toplum büyümüş, nüfus artmış, antitez olarak ortaya çıkan erkek kültüründen kaynaklı toplumsal sorunlar, yönetim sorunları ortaya çıkmıştır. Ve belki de tüm bu gelişmelerin yaşandığı köy toplumu mekânı, artık mevcut toplumsallığa yeterli gelmemektedir. Yayılmak, farklı mekânlara açılmak zorunluluk arz etmektedir. Mekân olarak kentin doğuşu kapıdadır. Önder APO şehirleşmenin ortaya çıkmaya başladığı bu kritik aşamayı şöyle değerlendirmektedir;

“MÖ. 3000'lere doğru Yukarı Mezopotamya'da birçok köy yerleşiminin kent sınırına yaklaştığı kanıtlanmaktadır; bu konuda arkeoloji bu sahalarda kazılmış onlarca örnek saymaktadır.

Kent içi belirleyici göstergelerden olan surlarla çevrilme birçok höyükte ortaya çıkarılmıştır. Fakat sulamanın sınırlılığı ve yağmurla hasat, daha fazla büyüme ve sayıca çoğalmayı zorlamaktadır. Ağrı, Dicle ve Fırat sulama için çok elverişli ve toprak bol ve verimlidir. MÖ. 5000'lerde ilk köysel yerleşmelerin kuzeyden Tel Halaf kültüründen indikleri kanıtlanmıştır. Zaten dönem artan nüfustan ötürü sürekli hareketliliğe de zorlamaktadır. Büyüyen ve artan köyler dört tarafa yayılma istidadındadır. Bu süreci ana hatlarıyla belirtmeye çalışmıştık. Daha güneye indikçe yağmurların azalması kesin sulamayı, bu da

beraberinde kapsamlı bir örgütlenmeyi gerektirmektedir. İdeal örgütlenmenin beraberinde kapsamlı bir örgütlenmeyi gerektirmektedir. İdeal örgütlenmenin Ziggurat denilen tapınaklar çerçevesinde gerçekleştiğini gözlemlemekteyiz.” (6)

Bu belirlemeden de anlaşılacağı gibi şehirleşme toplumsal gelişmeye göre bir farklılaşmayla ortaya çıkmaktadır. Devlet henüz ortada yokken bile şehirlerin varlığından bahsedebilmekteyiz. Ataerkilliğin en gelişmiş modeli olan El-Ubeyd modeli bile ataerki ve şehir olmasına rağmen devlet değildir. Burada anlaşılması gereken mekân bağlamında şehirleşmenin toplumsal ihtiyaçlar temelinde gelişme kaydettiğidir. Toplumsal çıkarı vicdan ve kimlik bunu gerekli kılmaktadır. Eğer bu gelişme sağlanamazsa toplumsallık açısından yok oluş ihtimali söz konusu olabilir. Bu anlamda devletsizlik olarak kendisini var eden şehirleşmeyi dönemim en büyük özgürlük eylemi ve faaliyeti olarak tanımlamak yerindedir.

Şehirleşmeyi açığa çıkaran bu özgürlük eylemi ise dönemin politikası olarak anlama kavuşmaktadır. Toplum büyümüş ve birarada yaşamanın sağlanması ise şehirleşme politikasıyla anlama kavuşmuştur. Yönetim, toplumsal sorunların çözümü, üretim-büyük çaplı tarım, ticaret, ahlak, inanç düzeni, öz savunma gibi konular yeni mekân olan şehire göre yeniden düzenlenerek hayata geçirilir. Devletin henüz ortaya çıkmadığı bu dönemin kenti de politikası da toplumsaldır, demokratik ve komünaldır.

Bu aşamada hem kent hem de politika açısından beş temel konu istemeden de olsa devletin oluşmasında objektif zemin oluşturur. İlk olarak ilk kentin kurulduğu alan bakir bir alandır. Kentler neolitik toplumun köy yerleşkeleri üzerine inşa edilmez. Başka alanda inşa edilir. Şu anki tarihsel bilgimiz ilk kent inşasını Uruk olarak ifade etmektedir. Yeni yerleşilen bir alan olması itibarıyla neolitik toplumun demokratik komünal değerleri, özgürlük ahlakı alanda yenidir. Neolitik toplum kültürü alanda yeni olduğu için içten ataerki çıkışlara ve dıştan dayatılacak saldırılara karşı korumasızdır. İkinci olarak kent köye göre

daha geniş bir mekândır. Bundan dolayı kentte örgütlenme ve düzen inşası ve bunun denetimi yapılamamaktadır. Yapılabilmesi için zamana ihtiyaç bulunmaktadır. Üçüncü olarak üretim tarzı geçmişin tarla düzenini çok çok aşmıştır. Hem tarım tarzı hem de alan büyümüştür. Bundan dolayı üretim fazlası oluşmakta ve bu da farklı eğilimleri bağrında taşımaktadır. Fazla ürünü dağıtma törenleri olan bayramlar ve cömertlik kavramları bu fazlayı dağıtmaya düşünülen çareler olsa da çözüm olamaz. Dördüncü olarak köye dayalı politikadan kente dayalı politikaya geçiş önemli bir boşluğu da temsil eder. Köye göre kentte düzen kurma ve işletme ve bu konuda ki deneyim azlığı önemli sorunları da ortaya çıkarmaktadır. Son olarak artık toplum eskinin yek pare toplumu değildir. Neolitik toplum içinde başlayan ve sonrasında gelişme kaydeden ataerkil kültür kadın kültürü karşısında bir grup olarak örgütlenmektedir. Bu da kent yaşamında parçalığa ve düzen kurarak işletmeye engel olmaktadır.

Tüm bu nedenlerden dolayı devletsizlik olarak kendisini var eden şehir ve politikası devletin inşa edilmesiyle bir adım sonrasında devlet ve iktidarına kurban olmaktan kurtulamayacaktır. Artık şehir demokrasi ve özgürlük üreten bir mekan olmaktan çıkarak iktidar ve egemenlik üreten bir mekan haline getirilir. Geçmişin özgürlük ahlakı ortadan kaldırılarak yerine devletin savunma sistemi olan hukuk inşa edilir. Özgürlük eylemi olarak politika toplumsallığa karşılaştırılarak toplumun iktidara uyumlu hale getirilmesi için kullanılan bir araca indirgenir. Politika adına en büyük politika inkarı yapılır. Sömürü ve gaspın özünü oluşturduğu devlet ve iktidar uygulamaları politika olarak topluma yutturulmak istenir. Köyler yapısal olarak bozularak köy-şehir karşıtlığı yaratılarak bu denge bozulur.

Bu aşamada ikili bir yapı ortaya çıkar. Hâkim olan devlete dayalı şehirleşme ve iktidar düzenleri olsa da toplumlar hem demokratik komünal hem de özgürlükçü mekan algısıyla kendi köy ve şehir anlayışlarını ve politikalarını yürüttükleri direnişlerle tekrardan kurarak hâkim kılmak istemişlerdir. Ve bu mü-

cadele tarihten günümüze dek devam etmektedir. Doğu-Batı düzleminde devlet ve iktidar karşıtı tüm mücadeleler bu anlayışla önemli deneyimleri yaşamışlardır.

Günümüzde kapitalist modernite dönemi şehirleşmenin ve politikasızlaştırmanın en gelişkin halini yaratmış bulunmaktadır. Toplumun tersten evrimi olan kapitalist modernite yarattığı dev şehirlerle toplum-doğa birliğini parçalayarak hastalık üretmektedir. Yabancılaşma bu hastalık halinin en temel kavramıdır. Toplum doğaya yabancıdır, toplum kendi içinde kendine yabancıdır, insan kendi içinde kendine yabancıdır, insan topluma yabancıdır. Parçalanma, yabancılaşma, ortak toplumsal vicdandan, öz çıkarlardan, öz kimlikten kopuş kapitalist modernite şehirleşmesinin en temel sonuçları olmaktadır.

Buna karşı mücadeleler olsa da henüz kapitalist moderniteyi aşarak demokratik-özgürlükçü şehir ve politika düzeni inşa edilebilmiş değildir. Bu konuda en iddialı çıkış ve pratik mücadele Önder APO öncülüğünde PKK ve Kürt Halkınca yürütülmektedir.

Önder APO'nun formüle ettiği Demokratik Uygarlık sistemi devletçi uygarlığın bozduğu bu ilişkiyi tekrardan kendi oluş koşullarına döndürmek istemektedir. Demokratik uygarlık mücadelesi mekânı ve politikayı özgürleştirme mücadelesi olmaktadır. Köy ve kent özgür olursa ve politika demokratik temellerde kimliğine kavuşursa yeni toplumsallık Ahlakî-Politik toplum olarak yeniden kendisini tarihsel kaynakları üzerinde inşa edebilir.

Köy ve kent arasında kurulacak yen ilişkiyi Önder APO şöyle ifade etmektedir;

“Köy toplumu ilk yerleşim olgusu olarak önemlidir. Endüstri çağında yenilenerek sürdürülmesi ekolojik yaşamın vazgeçilmez gereğidir. Köy sadece bir fiziki olgu değildir, kültürün temel kaynaklarından. Toplumun aile gibi temel birimlerinden. Şehrin, endüstrinin, burjuvazinin sınıf ve devlet olarak saldırısı bu gerçeği değiştirmez. Ahlâki ve politik toplumun en uygun uygulanma birimi olarak da büyük önem taşır. Kent ise

köyle yeniden dengelenmesi açısından hem nüfus hem de işlevsellik anlamında kesin dönüşüm sağlanması koşuluyla gereklidir. Sömürü ve baskı çarkının merkezi olmaktan çıkarılması ve toplumsal gelişmenin gelişkin bir boyutu olarak rol oynayabilmesi ancak köklü dönüşümle mümkündür. Kentin orta sınıf ve sermayenin hem devlet hem de şirket bürokrasileri olarak kanserolojik büyümesinin mekânı olmaktan çıkarılması, çağımız toplumunun kurtuluşunda merkezî bir yere ve anlama sahiptir. Mevcut halleriyle kentler kapsam ve anlamlarıyla gerçekten toplumu (ekolojik yıkım ve toplumdışılık olarak) hızla tüketen ana merkezler konumundadır. Klasik uygarlığın iflasını kanıtlayan en sağlam belgelerdir. Roma tekti ve tüm ilkçağı. Çöküşü de tekti ve ilkçağı. Günümüz kentleri ise, tüm toplumu yutmuş (kır ve köy dâhil) merkezleri olarak kanserolojik toplumun çoğulu ve neredeyse her şeyidir. İnsan toplum olarak bu hale düşmüş kentten kurtulmadıkça, kentin onu toplumsal doğa olmaktan çıkaracağından kuşku duyulmamalıdır!

Demokratik uygarlık sistematğinde köy ve kentin uyumsal birliği, ideolojik ve yapısal olarak temel önemi haizdir. Toplumsal doğa ancak bu uyum temelinde varoluşunu güvence altında sürdürebilir.” (7)

Köy kent dengesi ve bunun politikasının en temel modeli Demokratik Konfederal çözüm olmaktadır. Demokratik Konfederal çözüm köylerde ocak-komün, kentlerde de meclis tarzı örgütlenmeyle toplumsal yapıyı tekrardan inşa etmek istemektedir. Kentlerin ve köylerin toplumsallaştırılması olan bu proje mekânın demokratikleştirilmesi ve toplumun politika yapar hale getirilmesi anlamına gelmektedir. Kentler ve köylerde kurulacak kooperatif tarzı ekonomik meclislerde toplumsal ihtiyaçların karşılanması ve toplumun kendi öz ekonomik yapısını oluşturma amacıyla toplumsal ekonomi-politiği ifade etmektedir. Böylece kendi politikasına kavuşan toplum açısından köyler ve kentler hakikat üretim alanlarına dönüşecektir. Neolitik toplum sonrasından başlama üzere günümüze kadar gelen toplum olma mücadelesi zaferini ilan edecektir. Bu zafer hali

üçüncü doğa olarak üçüncü düzleme denk gelir. Doğayla uyumlu demokratik toplum evren-toplum birliği olarak varlığın birlikli halini temsil eder.

İlk sözümüzü Önder APO'yla söyleyelim;

“Demokratik ulusun inşası koşullarında her insanımız için, yedi yaşındaki çocuğundan yetmiş yedi yaşındaki yaşlısına, kadınından erkeğine kadar, eğitim seviyesi ne olursa olsun, herkes için bir iş mümkündür. Herkes için hem de ibadet edercesine uğraşacağı, kendini hem koruyarak, hem besleyerek, hem de çoğaltarak yerine getirebileceği ve onunla özgürleşebileceği bir veya birçok iş vardır. Yeter ki demokratik ulus bilincinden ve iradesinden azıcık da olsa nasibini almış olsun!

Mesela ben olsaydım kendi köyüme, Cudi Dağına, Cilo Dağı eteklerine, Van Gölü çevresine, Ağrı, Munzur ve Bingöl dağlarına, Fırat, Dicle ve Zap kıyılarına, Urfa, Muş ve Iğdır ovalarına kadar, yolum nereye düşerse düşsün, sanki korkunç tufandan çıkan Nuh'un gemisinden inmişçesine, İbrahim'in Nemrutlardan, Musa'nın Firavunlardan, İsa'nın Roma İmparatorlarından, Muhammed'in cehaletten kaçmaları misali kaçarcasına, Zerdüşt'ün ziraat tutkusuna ve hayvan dostluğuna (ilk vejetaryen) dayanarak, onlardan ve toplum gerçeklerinden ilham alarak İŞLERİME koyulurdum. İşlerimin sayısı düşünilemeyecek kadar çok olurdu. Hemen köy komüncülüğünden işe başlayabilirdim. İdeale yakın bir köy veya köyler komünü oluşturmak ne kadar coşkulu, özgürleştirici ve sağlıklı bir iş olurdu! Bir mahalle veya kent komünü, konseyi oluşturmak ve çalıştırmak ne kadar yaratıcı ve özgürleştirici olurdu! Kentte bir akademi, bir kooperatif, bir fabrika komünü oluşturmak nelere yol açmazdı ki! Halkın genel demokrasi kongrelerini, meclislerini oluşturmak, onlarda söz söylemek, iş yürütmek ne kadar kıvanç ve onur verici olurdu! Görülüyor ki, özlemlerin ve umutların sınırı olmadığı gibi, gerçekleştirilmesi için bireyin kendisinden başka önünde ciddi bir engel de yoktur. Yeter ki biraz toplumsal namus, biraz da aşk ve akıl olsun!” (8)

Kaynakça

- 1- Sayfa 12 UYGARLIK -Maskeli Tanrılar ve Örtük Krallar Ça-
ğı- Abdullah ÖCALAN
- 2- Sayfa 13 UYGARLIK -Maskeli Tanrılar ve Örtük Krallar Ça-
ğı- Abdullah ÖCALAN
- 3- Sayfa: 110 ORTADOĞU'DA UYGARLIK KRİZİ ve DE-
MOKRATİK UYGARLIK ÇÖZÜMÜ Abdullah ÖCALAN
- 4- Sayfa 15 ÖZGÜRLÜK SOSYOLOJİSİ ÜZERİNE DENEME
Abdullah ÖCALAN
- 5- Sayfa 14 ÖZGÜRLÜK SOSYOLOJİSİ ÜZERİNE DENEME
Abdullah ÖCALAN
- 6- Sayfa 32 UYGARLIK -Maskeli Tanrılar ve Örtük Krallar Ça-
ğı- Abdullah ÖCALAN
- 7- Sayfa 81 ÖZGÜRLÜK SOSYOLOJİSİ ÜZERİNE DENEME
Abdullah ÖCALAN
- 8- Sayfa: 251: KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS
ÇÖZÜMÜ-Kültürel Soykırım Kısacasında Kürtleri Savunmak-
Abdullah ÖCALAN

KAPİTALİST SİSTEMDE ŞEHİRLER ve ÜSTLENDİĞİ ROL

Dilmun'da kuzgun gıklama sesleri çıkarmaz,
dar-kuşu, dar kuşu feryadını çıkarmaz
Aslan öldürmez.
Kurt kuzuı kapmaz.
Oğlakları kıskıvrak eden yabancı köpek bilenmez.
Tahıl yutan domuz bilenmez.

Dul kadın çatıya çimlendirilmiş arpa serer.
Yukarıdaki kuşlar onu yemez.
Güvercin boynunu bükmez.
Gözü ağrıyan “gözüm ağrıyor” demez.
Başı ağrıyan “başım ağrıyor” demez.
Yaşlı kadın “ben yaşlı bir kadınıım” demez.
Yaşlı erkek “ben yaşlı bir erkeğim” demez.
Kız yıkanmaz, akarsular kenti doldurmaz.
İrmağı geçen... demez.

Onun tarafında ağlayan dönüp durmaz,
Şarkıcı ağıt yakmaz,
Kentın yanında o hiç yas tutmaz.” (1)

Dilmun, Sümer mitolojilerinde yer bulmuş toplumsal tarihin ilk cennet anlatımıdır. Cennet, insan mekân birliğinin en ideal anlatımını ifade etmektedir. İnsan üzerinde yaşadığı toprakla, içinde yaşadığı doğayla uyumlu ve dengeli bir yaşamı ortaya çıkarabilmiştir. Şiirde ideal bir bolluk ve bereket hali vardır. Cennet ülke barış içindedir, uyumludur ve dengeli bir toplumdur. Ahengi bozan hiçbir olumsuzluk yoktur. Bundan dolayı bu ülkenin, mekânın ve yaşamın adı “Dilmun” olmuştur. Kürtçe’de dil = kalp, yürek anlamı taşımaktadır. Dilmun kalbin attı-

ğı yer olarak toplumsallığın kendisini var ettiği ve yaşattığı mekânı, yaşam alanını ifade etmektedir. İlk toplumsallığın yaratıldığı, ilk tarımın yapıldığı, ilk hayvanın evcilleştirildiği yer. Bundan dolayı insan, hayvan ve doğa içiçe ve barışla yaşamaktadır. Tüm varlık kendi varoluşuna olduğu kadar diğer varlıklarında varlık haline gelmelerine anlam yüklemekte, saygıyla yaklaşmakta ve beraberce yaşamının yolunu inşa etmektedir. Bunlardan dolayıdır ki yaşam kadar içinde yaşanan mekân da cennet misali eşsizdir ve yaşam kokmaktadır. Bu yaşamda kavgaya, yok etmeye, ölüme, yasa, hastalığa yer yoktur. Bu anlamıyla cennet olarak yaşam ve mekân, topumu üretmekte, çoğaltmakta ve beslemektedir.

Yukarıda ifade edilen anlatımın Sümer kaynaklı olsa da anırtırma olarak neolitik tarım ve köy toplumunu ve mekânını anlattığı açıktır. Köy toplumu mekân toplum birliği olarak cennet tarzı bir yaşamı açığa çıkarabilmiştir. Bu anlamıyla cennetvari mekân toplumsal yaşamı belirlemiş ve aynı şekilde açığa çıkan toplumsal yaşam da cennet olan mekânı daha da cennetvari hale getirebilmiştir. Bu yanıylar toplum ve mekân arasında varoluşsal bir ilişki ve birlik vardır. Toplum, mekânı her daim kendi doğasına uygun olarak inşa etmek istemiştir. Mekân varlığın onsuz olunamaz bir temel koşulu olarak eğer toplumsal doğaya uygun olarak inşa edilemezse cennet değil cehennem üreten bir alan haline gelebilir. Mekân barışın, huzurun, ahengin değil savaşın, huzursuzluğun ve dengesizliğin bir alanı haline gelebilir. Mekân toplumu özgürlük olarak belirleyebileceği gibi, kölelik olarak da belirleyebilir. Bunun açığa çıkmasının en temel koşulu insan mekân birliğinin yanlış kurulumudur.

Düşünce tarihine baktığımızda yukarıdaki şiirle dile gelen cennet ülkenin gerçekliği kadar, bunun tam tersi olan anlatımlara da rastlarız. Bir zamanlar cennet olan ülkelerin bir zamanlar sonra nasıl da cehennem yerlerine dönüştürüldüğüne tanıklık ederiz. Bir zamanlar toplumu var eden, üreten, besleyen, yaşatan yerlerin bir zaman sonra nasıl da toplumu yok eden, kısırılaştıran yerler haline getirildiğini görürüz. İnsanlık bugün böyle

bir cehennem yaşamını ve mekânını kapitalist modernite ve yarattığı şehirlerde yaşamaya mahkûm kılınmıştır.

Sümer devlet şehirleriyle başlayan bu süreç kapitalist moderniteyle zirvesine ulaşmış gibidir. Genel olarak tekelci uygarlığın farklı tarihsel aşamalarını temsil eden beşbin yıllık bu düzenin yaptığı en temel pratik insanı ve toplumunu içinde yaşadığı doğaya ve mekâna yabancı kılarak karşıt hale getirmek olmuştur. İnsanı evine yabancı kılmak onu cennetinden düşürmek anlamına gelmektedir. Cennetten düşüş insanlığın boynuna takılan en büyük günah olarak cehennem içinde yaşamının temel gerekçesi haline getirilmiştir. Bugün en büyük günah ise insanlığın kendi evine, cennetine dönmek istemesi ve özgürlük olarak yaşamak istemesidir.

Neolitiğin köy toplumu cennet olarak bir özgürlük ve demokrasi toplumuydu. Üzerlerinde yaşadıkları mekân olarak köyler kadın emeğiyle inşa edilmiş yaşam alanlarıydı. Köyler ahlaki ve politik toplumun, demokratik ve komünal zihniyetle değerlerin inşa edildiği mekânlardı. Tarihin bu aşamasında henüz devlete ve iktidara yer yoktur. Devlet ve iktidar öncesi bu köy zihniyeti üzerinden şehirleşmenin de gelişme kaydettiğini görmekteyiz. Bu şehirleşmenin gelişmesinde en temel gerekçelerin nüfus ve beslenme kaynaklı olduğu açıktır. Toplum büyüdükçe ve gelişme kaydettikçe kendisine yeni alanlar inşa etmektedir. Yeni mekân olarak şehirlerde yeni barınma ve beslenme alanları inşa edecektir. Köy mekânının tapınak kültürü şehir yaşamıyla daha da gelişecektir. Beslenme alanı olarak tarım daha da geniş çaplı yapılacaktır. Yine ahlak ve politik yapılanma şehir mekânına göre yeniden inşa edilecektir. Düşünce alemi şehirlerin sağlıklı inşası ve devamı için daha kompleks bir şekilde işleyecek ve üretecektir. Araç, alet ve zanaat kültürü yeni mekâna ve uğraşa göre yeniden oluşacaktır. Tüm bu ve benzer inşaların kaynağında yine kadına dayalı toplumsallığın gücünü görmekteyiz. Yazılı tarihe geçen tüm ilk şehir inşalarında kurucu ve koruyucu tanrıların tanrıçalarca temsil edilmesi bunun yalın ispatıdır. Tarihin ilk mitolojileri

olan Sümer mitolojilerinde yer alan tanrıça kültürü ve etkisinin ağırlığı bunun kanıtıdır. Babil dönemine kadar gelen süreçte kadın damgası bariz olarak görülmektedir. Tüm bunlardan dolayı devletin ortaya çıkmadığı aşamada inşa edilen şehirleşmeyi kadın toplumsallığına bağlamak gerçekçidir. Bundan dolayı şehir ilk kuruluş itibarıyla köy mekânının bir devamı olarak demokratik komünal toplumun özgür yaşam mekânı olarak kimlik kazanır. Bu şehirleşme mantığında devlete ve iktidarına yer yoktur. Sınıflaşmaya, sömürüye yer yoktur.

Ta ki devletin ortaya çıkmasına kadar. Devletin ortaya çıkması nasıl ki toplumsal tarihte farklı bir seyri açığa çıkarmışsa mekân olgusunda da benzer bir farklılaşmayı açığa çıkarmıştır. Toplumsal tarihte bir sapma olarak varlık bulan devletle birlikte mekân olgusunda da sapma yaşanır. Devlet var olmak için en büyük sapmayı şehirleşme alanında yaratır. Demokratik şehirlerden devletçi şehirlere doğru bir dönüşüm yaşanır. Devlet olmadan şehirleşme olabilmıştır ama şehir olmadan devlet kendisini inşa edememiştir. Örneğin neolitiğin yaşam bulduğu alanlarda devletleşme izlerine rastlamayız. Devletleşme şehirleşmenin yaşandığı yerlerde ortaya çıkar. İlk örnek Sümerler'in Uruk şehridir. Başrolde ataerkil kültür yatmaktadır. Neolitik toplumun olgunluk aşamasına doğru zorba ve kurnaz erkek, şaman ve rahip, tecrübeli yaşlı adam üçlüsüyle oluşan erkek grubu kadın toplumsal kültürüne karşı antitez olmak ister. Bu üçlü grup neolitik toplum içinde bulamadığı imkânı yeni yaşam alanı olan şehirlerde bulmak isteyecektir. Yalnız başına ya da Semitik erkek kültürüyle ittifak içinde olarak zaman içinde bu şehirleri ele geçirmeyi başaracaktır. Sümer Babil mitolojileri içinde tanrıça tanrı çelişkileri bu mücadeleyi çarpıcı olarak yansıtmaktadır. Sonuç olarak şehirler ataerkil grubun eline geçerek yeniden inşa edilir. Bu insanın en temel karakteri devlet olur. İnşa edilen şehirler kendilerini devlet olarak inşa ederler.

Bu devlet şehirlerin inşasında en temel neden şehirleşme içinde ortaya çıkmış artı ürüne el koymaktır. Toplumun ürettiği tüm maddi manevi değerlere el koyma, gasp etme temel yaşam

formu olarak devleti ifade etmektedir. Sömürü, egemenlik, el koyma, öldürme, köleleştirme devletin temel işi olur. Sadece yaşanılan alanı değil çevre mekânlarda yaşayan toplumlarında değerlerine el koymak temel faaliyet olur. Büyüyen şehrin ihtiyaçları böyle bir gasp ve işgal durumuyla halledilirken, şehir işlerinde kullanılacak ve savaşımlara sürülecek insanlarda bu işgal seferlerinde köleleştirilerek şehirlere çekilir. Köleleşme, cariyeleşme ve işbirlikçileşme toplumlara dayatılan yeni ilişki hali olur. Devlet ve iktidarı karşısında insanlar ancak köle, cariye ve işbirlikçi olabilir. Devlet ve yeni şehir ilişkisinin açığa çıkarcacağı en temel sonuç sınıflaşma olgusudur. Toplum sınıflara ayrılarak parçalanır, bir birine yabancı kılınır ve karşıt hale getirilerek düşmanlaştırılır. Böylece devlet, şehir ve sınıf olarak kendisini örgütleyen tekeli uygarlık günümüz kapitalist modernitesinin de temellerini atar.

Tekelci uygarlık şehirleşme olgusu içinde bozulmayı üç alanda yapar. Toplumsal varoluşun harcı olan ahlakı, zayıflatarak, ortadan kaldırarak ve toplumu savunmasız bırakır. Toplumsal yaşamın idamesini, yürütülmesini ve koordine edilmesini sağlayan politikayı devlet idaresi haline getirerek toplumdan alarak toplumu dilsiz ve eylemsiz kılar. Toplum bir irade olmaktan çıkarak yönetilen köleler haline getirilir. Üçüncü olarak da toplum parçalanarak sınıflara ayrılır. İnsan doğa, kadın erkek, insan toplum birliği parçalanarak devlet ve iktidar karşısında hepsi nesneleştirilir. Yaratıcı kaynak olarak kadın ve toplumsal kültürü ataerkilliğin egemenliği altına alınır. Bu üç temel olgunun tek bir sonucu vardır; devletin ve devlete dayalı şehirlerin ortaya çıkmasının tel koşulu vardır ki oda toplumu toplum olmaktan çıkarmaktır. Devletin yaptığı tam da bu olmuştur. Toplum nasıl toplum olmaktan çıkarılmışsa şehir de şehir olmaktan çıkarılmıştır.

Devlet, şehir ve sınıf olarak kendisini örgütleyen düzenin sembol ifadesi Sümerler'in tapınakları olan Zigguratlar'la ifadeye kavuşur. Önder APO'dan okuyalım;

“Zigguratların iç içe geçen üç işlevi, tüm Sümer toplumunu çözmek açısından kilit öneme sahiptir. Birinci işlev, en alt katta zigguratların mülkiyetinde olan toprak çalışanlarıdır. Araç gereç yapımcıları da burada barınmaktadır. İkinci işlev, ikinci katta oturan rahipler tarafından yerine getirilen yönetim görevidir. Rahip büyüyen üretim işleri için hesaplamayı yapmak, çalışanları kolektif çalıştırmak için meşruiyeti (ikna gücünü) sağlamak durumundadır. Yani hem din hem de dünya işlerini birlikte yönetmelidir. Üçüncü işlev, üçüncü kattaki tanrı varlıklarıca (bir nevi ilk panteon örneği) yerine getirilmektedir. Manevi etkilemede, Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa adlı savunmamda da idea ettiğim gibi, ziggurat daha sonraki uygarlık toplumlarının adeta maketi gibidir. Bu o denli ideal bir kuruluştur ki, bugün sayıları yüz binleri, nüfusları milyonları aşan kent toplumunu doğuran ana modeldir. Hatta belirtmiştim: Kent toplumunda kurumlaşan devlet tipi örgütlenmenin ana rahmidir. Ziggurat kendi zamanında da sadece kentin merkezi değil, kentin kendisidir. Kentler de üç ana bölmeye ayrılır. Meşruiyeti doğurma ve sağlama bölümü olan Mabet (tanrı yeri, evi), şehir yöneticilerinin biraz daha geniş olan oturma bölümü ve en geniş kesim olan çalışanlar için oturma mahalleleri. İşte zigguratlar bu üç işlevi birlikte yerine getiriyorlar. Hem de dünyada ilk kuruluş örneği olarak.

Biraz daha yakından baktığımızda, rahibin kesinlikle ilk girişimci olduğunu görürüz. Dönemine göre kapitalisttir (Daha iyi anlaşılması için belirtiyorum, yoksa modernite kapitalisti farklılaşmamıştır) veya patron, ağadır. Yapması gereken tarihsel işler vardır. Bir defa yeni bir topluma damgasını vuracak kent kurucusudur. Etrafında basit bir köy değil, kent biçimlenecektir. Günümüzde bile bunun ne kadar zor bir iş olduğunu göz önüne getirsek, rahibin önündeki görevin muazzam büyüklüğü daha iyi anlaşılır. İnşa edilecek kent için çok sayıda çalışana ihtiyaç vardır. Bunları nereden sağlayacaktır? Klan ve etnisiteden insan kopartmak çok zordur. Bugünkü gibi işsizlik kurumlaşmamıştır. Tek tük kopanlar yeterli değildir. Henüz zorla in-

sanları köleleştirme dönemine geçilmemiştir. Muhtemelen rahibin tüm avantajı tanrı silahını kullanmaktır. İşte burada rahibin muhteşem işlevlerinden biri devreye giriyor: TANRI İNŞA ETME görevi. Konu çok önemlidir. Bu görevde başarılı olunmazsa, yeni kent ve toplumu, dolayısıyla bol üretim gerçekleştirilemeyecektir. İlk devlet yöneticilerinin neden rahipler olduğunu da bu örnek gayet iyi açıklamaktadır. Ziggurat sadece kenti, bol üretimi ve yeni toplumu değil, tanrıyla birlikte tüm kavramlar dünyasını, hesabı, büyüü, bilimi, sanatı, aileyi, hatta ilk değiş tokuşu da yeniden planlamak, projeye bağlamak ve inşa etmek durumundadır. Rahip ilk toplum mühendisidir, ilk mimardır, ilk peygamber taslağıdır, ilk ekonomisttir, ilk işletmecidir, ilk işçibaşısıdır, ilk kraldır.” (2)

Devletçi anlamıyla ilk şehir kuruluşunu ifade eden bu inşa günümüze kadar gelebilmiştir. Bu durum karşısında demokratik uygarlık güçleri de tekelci uygarlığa karşı mücadelelerini sürdürmüşler tarihin her döneminde tıpkı eski yaşamlarında olduğu gibi demokratik bir yaşamı ve köy şehir inşasını gerçekleştirmek istemişlerdir. Bu konuda en çarpıcı mücadele dönemini ortaçağdan çıkışta Rönesans ve reformasyon sonrası süreçte izlemekteyiz. Bu süreç demokratik uygarlık güçlerince önemli bir deneyimi ifade ederken, tekelci uygarlık açısından kapitalist modernite dönemine giden süreci ifade etmektedir.

Rönesans ve reformasyon dönemi ortaçağdan çıkışta bir kaos dönemi olarak yeni bir çağ ve döneme açılacak kritik aralığı temsil etmektedir. Ortaçağın devlet ve iktidar düzeni yıkılmış olup yerine her cepheden yeni düzen arayışları bulunmaktadır. Bu arayışların en temel eğilimini demokratik ve tekelci uygarlık güçleri oluşturur. Bu mücadelenin mekânları olarak kentler hem demokrasiye hem de yeni bir devletçi sisteme zemin sunmaktadır. Demokratik uygarlık güçleri İtalya, İspanya, Fransa, Almanya gibi ülkelerde komün, birlik tarzı yapılarla kentleri demokratik bir biçimde inşa etmek ister. Tekelci uygarlık güçleri ise ticaret burjuvazisi ile yeni bir devlet ve iktidar düzeni kurmak isterler. Kapitalizmin rahip sınıfı (kurucu) ola-

rak ticaret burjuvazisi monarklara, krallara meydan okuyarak iktidarı ele geçirir.

Haçlı seferleriyle doğudan akan değerler, coğrafi keşifler sonrası elde edilen zenginlikler ve yapılan uzun mesafeli bol kazanç sağlayan ticaret bu sınıfın güç kazanması en temel nedenleri olur. Kapitalist ilkel birikirim denilen yeni keşfedilen ülkelerin işgali ve sömürüsüyle elde edilen zenginlikler tıpkı Sümer'in Uruklu kralı Gılgamış'ın sedir ormanlarına yaptığı işgal seferine ve gasp etme eylemine benzer. Devletin kaynağının her dönemde gaspa ve işgale dayandığının en bariz örneğidir bu. Bu gasp eyleminde yeni sınıf olarak burjuvazinin en kârlı çıkan sınıf olduğu açıktır. Elde edilen zenginlik ticareti ticarete elde olan zenginliği arttırmaktadır. Dönem içinde kralara borç veren bir sınıf olarak tacir tefeci sınıfın gücü ticaret üzerinde kurduğu tekelle daha da artacaktır. Bu sınıf artık kent mekânı üzerinde oldukça etkili bir güce sahip olacaktır. Bu aşamada üç temel eğilim kent mekânı üzerinde sistem belirleme mücadelesine girer. İlk eğilim eskinin krallık, imparatorluk gücü olurken ikinci eğilim ise kentlerde komün tarzı birliklerle dorudan demokrasiyi uygulamak isteyen demokratik uygarlık eğilimi olmaktadır. Üçüncü eğilim ise ticaret üzerinde tekelle kurarak kendisini palazlandıran ticaret burjuvazisidir.

Bu üç eğilim açısından temel problem bu mücadeleden başarıyla çıkmaktır. Bunun da yolunun en iyi örgütlenmekten geçtiği açıktır. Önder APO, “Krizden nasıl bir toplumsal gelişmenin çıkacağını ondan etkilenen güçlerin mücadele düzeyleri belirleyecektir.” (3) diyerek güçlerin ideolojik, politik, örgütsel ve ahlaki düzeylerinin ve bunları pratiğe geçirme yeteneklerinin sonucu belirleyeceğini ifade etmektedir. Bu aşamada üç eğilim içinde kendisini önce kent devlet olarak sonrasında ise ulus devlet olarak örgütleyen burjuvazi bu süreçten başarıyla çıkarak kapitalizmi inşa edecektir.

Venedik, kapitalizmin kent çapında temellerinin atıldığı mekânı temsil eder. Önder APO, Venedik kenti için; “Venedik'i Ortaçağın rahminden kapitalizmi doğuran güç, ebe olarak

tanımlamak doğru olmak kadar, tarihsel rolünü belirlemek anlamına da gelir. O sadece kapitalizm bebeğini doğurmadı; içindeki dölülle tüm Ortaçağ kent yapılarını da dölleyerek Avrupa'yı kapitalizme hazırladı. Avrupa'yı kapitalizme gebe bırakan Venedik'tir.” (4) demektedir.

Venedik sonrası güç kazana burjuvazi için ulus çapında etki sahibi olma ve örgütlenme ulus devlet modelinin inşasının temelini teşkil eden Amsterdam ve Hollanda deneyimleriyle gerçekleşir. Bu aşamanın rüştünü ispatlamasıyla ulaşacağı düzey ulus devletin yayılımı ve Güneş Batmayan Ulus devlet imparatorluğu olarak Londra Britanya modelidir. Böylece kendisini ulus devlet olarak örgütleyen burjuvazi diğer eğilimleri bastırarak hâkim hale gelebilir.

Bu sürecin gelişmesinde bir konuya önemle vurgu yapılmamıştır: istismarcılık. Kapitalizmin başarı kazanmasında istismarcılık konusunu Önder APO şöyle değerlendirir: “Zaferde kapitalizmin payı yoktur. Zaferin istismar edilmesinde ise payı birincildir. Savaşların en ağırını verenleri hep birileri, bazı güçler istismar etmek, kullanmak ister. Hollanda ve Amsterdam'daki sermayedarların savaşın en zor anlarında gün yüzüne çıkmaları ve insanların en soylu kanları (düşünce ve irade olarak) üzerinde kâr peşinde koşmaları ve bunu gerçekleştirmeleri onlara tarihte zaferin sahipleri değil, olsa olsa istismarcıları olarak anlam kazandırır.” (5) Burjuvazinin en temel işi örgütlediği ulus devlet organizasyonu ile istismarcılık, gasp düzeni inşa etmektir. Kapitalizm üç temel alanda istismarcılık yaparak inşasını gerçekleştirir. İlk olarak Rönesans, reformasyon ve aydınlanma devrimini istismar eder. İkinci olarak dönem açısından ortaçağ kalıntısı krallık ve imparatorluk düzenlerine karşı isyan eden ve demokratik bir ulus olarak toplumsallaşmak isteyen halk devrimlerini kullanır. Devrimci görünerek devrim sonrası ulus devlet düzeniyle ortaya çıkan boşluğu doldurur. Bu konuya Önder APO şöyle dikkat çeker; “Kapitalizmin devrimde hegemonyayı ele geçişi kanlı olmuştur. Devrimi örgütleyenler ve mücadelesini yürütenler toplumun halk güçleri olma-

sına rağmen, çok küçük ama sıkı örgütlenmiş sermaye sahibi bir azınlık tarafından devrimde önderliğin ele geçirilişi iki ayrı husus olarak düşünülmelidir. Devrimi örgütleyen ve yürüten, Hollanda'nın bütünlüğünü ve bağımsızlığını sağlayan kesinlikle kapitalist unsurlar değildir. Tarih boyunca sıkça karşımıza çıkan olgu bu dönüşümde de bir kez daha yaşanmaktadır. Eski uygarlık güçleri yenildiklerinde bile, iktidarı toplum karşısında tümenden kaybetmektense, muhalif iktidar sahiplerine terk etmeyi çıkarlarına daha uygun bulmaktadırlar. Aralarında yoğun ilişki ve çıkar bağları da hep var ola-gelmiştir. Yeni iktidar sınıfı burjuvazi de olsa eskinin bağrında doğmuştur. Eski hâkim sınıfın evrim geçirmiş hali olmaktadır.(6)

Son olarak gelişen sanayi devrimini kendi sistem inşası için kullanmak olmuştur. İnsanlığın kolektif emeğiyle var olan bu gelişmeleri sinsice gasp etmek ve kendi çıkarı ve sistem inşası için kullanmak burjuvazinin temel işi olur. Ve bu gelişmeyi de toplumsal gelişmenin zorunluluğu olarak zihinlere kazır.

İşte bu gelişmelerin üzerinde geçtiği mekân kent şehir mekânı olmaktadır. Demokratik kentler kurmak mümkünken hâkim olan burjuvazinin temel işi devletçi kentler inşa etmek olur. Bu dönemde yaşanan süreç farklılıkları da olmakla birlikte kurulan ilk kent devletleri süreçlerine oldukça benzemektedir. Kapitalizm de kendisini sistem olarak inşa ederken ilk olarak ahlak olgusunu bozarak ya etkisiz kılmak ister ya da tümenden ortadan kaldırmak ister. Ahlakından soyutlanan toplum üzerinde her türlü müdahalenin yapılacağı bir nesne haline gelir. Bireycilik ancak ahlakın ortadan kaldırılmasıyla hayat bulabilir. Bireycileşen “toplum” birbirinden kopan, komünallliğini yitiren, toplumsal değerlerinden kopan “toplum” demektir ki bu da artık bildiğimiz anlamıyla bir toplum değildir. Toplumu atomlarına kadar parçalama ve karşıt hale getirme kapitalist zihniyetin özne nesne parçalamasının karşılığıdır. Ahlak yerine ikame edilen hukuk ise mevcut ulus devletin kendi sistemini koruması amacıyla inşa edilir. Toplum odak olmaktan çıkarılarak odağa devlet yerleştirilir. Her şey devlete göre yeniden tanımlanarak

devletle olana ilişkisi bağlamında rolleri ve düzenleri yeniden belirlenir. Hukuk devleti meşru kılarak bu rolleri ve ilişkileri tanımlar. Aynı şekilde politika da toplumsal olmaktan çıkarılarak devletli kapitalist sınıfın temel işi haline getirilir. Politika artık devlet odaklı olarak kurulan yeni düzenin idare edilmesi ve topluma yutturularak kabul kılınması işi olarak yapılır. Temel kaygı kurulan yeni düzenin işlemesi ve güç kazanarak daha da hâkim hale gelmesinin sağlanmasıdır. Toplum böylece politikadan koparılıp kendisi hakkında söz söyleme hakkından olur. Temsili düzen de bunun sistemi olarak inşa edilir. Sınıflaşma alabildiğine gelişir. Sınıflaşmanın tek kelimeyle toplum kırım olduğu açıktır. Toplumsal yapılanma parçalanmadan, toplumsal değerler ayaklara altına alınmadan, toplumu ayakta tutan komünal değerler yok edilmeden sınıflaşma gelişemez. Komünal kültürün olduğu yerde ne devlete ne de iktidara yer yoktur. Sınıflaşma ve toplum kırımı beraber toplum doğa, insan toplum, kadın erkek ve farklı halklar milliyetçilik ideolojisiyle parçalanarak birbirine karşıt hale getirilir. Araya yok etme ve hâkim olma ilişkisi konur. Böylece doğa, kadın ve toplum bireycilik mikrobuyla nesneleştirilerek doğasından uzaklaştırılır. Toplumun temel varoluş hali olan kültür alanı piyasaya sürülerek toplumsal olan tüm değerler alıma satıma konu olur. Toplum yaratan kadın gerçeği cinsel bir meta haline getirilir. Toplumun varoluş mekânı olan doğa sömürülmesi ve zapt edilmesi gereken bir “vahşi” alan olarak pazara sürülür. İnsanın varoluş kaynağı olan toplum tüm değerleriyle bireycileşen insanın tahakkümüne ve istismarına terk edilir. Yaşanan tam bir toplumsal kırım olayıdır. Burada topluma uygulanan bu muamele aynı zamanda bir zamanlar toplumu var eden cennet mekân kente de yapılır. Ahlaksızlaştırılan, politikasız bırakılan ve parçalanan sadece toplum değil aynı zaman da kenttir de. Bundan dolayı kapitalizm kenti şehri ahlaksız, politikasız bırakmadan ve parçalara ayırmadan bu mekânda varlık bulamaz.

Yaratılan yeni kent şehir böylece kapitalizmin inşa mekânı olarak insanlığın düştüğü cennete benzemektedir. İnsansızlaş-

tırma olarak kapitalizm, toplumu parçalayarak kenti de insansız bırakır. Merkantilist dönemden başlamak üzere günümüze kadar gelen bu şehirleşme inşasının altında yatan temel amaç ise mekânı ele geçirerek, mekânın tüm maddi ve manevi zenginlik kaynaklarını sömürmektir. Aşırı kâr hırsıyla gasp etmek, artı ürüne el koymak ve daha daha zengin olmaktır. Amaç her daim tekel olmak ve bu tekeli daha da büyüterek tüm mekâna ve zamana yaymak olmuştur. Önce kente hâkim olma ve kentin tüm değerlerini ele geçirme; kent alanında bu sağlandıktan sonra bu sefer de ulus çapındaki alanda hâkim olarak bu alanın da tüm değerlerine el koymak ve gasp etmek. Ve günümüzde ulus çapında hâkim olduktan ve değerler gasp edildikten sonra bu soygun düzeni gözünü küresel dünya mekânına dikmiş durumdadır. İçinde bulunduğumuz bu aşamada Ortadoğu merkezli yaşanan 3. Dünya savaşı işte böyle bir soygun düzeninin geldiği aşamayı ifade etmektedir. Kapitalist düzen sahipleri günümüzde dünyayı sömürülecek bir mekân olarak bir kent şehir düzlemine indirmiş bulunmaktadır.

Peki hem devletçi sisteme hem de onun kapitalist formuna kent olgusunun sağladığı zemin nedir? Örneğin devlet ve iktidar olgusu veya kapitalizm neden kent olmadan kendisini inşa edemez? Bu konuda verilecek ilk cevabın sistemin kendisini örgütleyebilme ve organize ederek etkili olabilme gücüdür. Bu sistem açısından güçlü bir zihniyet halini ve çarpıtma gücünü; bununla beraber bunu güçlü bir şekilde hayata geçirme gücünü ortaya koyar. Çok küçük bir azınlık bile olsa kendisini örgütleyerek sistemi belirleyebilmektedir. Bu konuda Sümer rahiplerinin mitoloji inşaları ve günümüz kapitalist sistemin bilgi inşacılığı en belirgin örnekler durumundadır. Bunun yanında kent mekânın genişliği ve nüfusun çokluğu devlete toplumu parçalama ve yeniden inşa edebilme imkânı vermektedir. Bu konuda tarih boyunca düşünürlerin ideal bir kent konusunda nüfus konusunu işlemesi kaynağını buradan almaktadır. Köy yaşamı mekân ve derinlik olarak az bir nüfusa sahip olduğu için toplumsal ilişkiler daha yüz yüze ve etkili olabilmektedir. Ama

günümüz devasa şehirlerinde bunu söylemek pek mümkün olmamaktadır. Bu iki nedene tarihsel deneyimi de eklemek gerekmektedir. 5 bin yıllık devlet ve şehirleşme deneyimi eğmen sınıfa avantaj sağlamakta ve egemen sınıf kendisini yeni koşullara göre hemen organize edebilmektedir. 5 bin yıl boyunca yapılan devletçi sistemin tekelciliği birbirine devrederek ömrünü uzatmak olmuştur. Şehirleşme açısından kapitalizm bir kader değildir. Demokratik uygarlık sistemi de kendisini kendi sistemi ve zihniyeti doğrultusunda örgütleyebilirse kentlerde gelişen sistem kapitalizm ya da tekelcilik olmaz. Gelişen demokrasi ve demokratik kentler ve ülkeler olur.

Kapitalizmin şehirleşme konusunda ortaya çıkardığı durumu en temelde yabancılaşma kavramıyla açıklayabiliriz. İnşa edilen şehirler doğaya karşı yabancılaşmanın temel alanları haline gelir. Bir yaşam alanı, eko sistem olmaktan ziyade metalaşan mekân olarak şehirlerden bahsetmek daha gerçekçidir. Kapitalizmle bozulan şehirler bir yaşam mekânı değil para kazanılan devasa piyasa pazar alanlarını ifade eder. Manevi kültürden ve anlamdan kopuk devasa yapılar olarak inşa edilen maddi kültür koca bir fabrikayı, şirketi veya kapitalist sömürü alanını andırır.

Yabancılaşma halinin toplumsal yanı da önem taşımaktadır. Şehir toplumun yaşam alanı, evi olmaktan çıkmıştır. Yaşamın üretildiği, beslendiği, toplumun büyüldüğü bir alan olmaktan çıkarak toplumu boğan, insanı karmaşıklığı içinde çaresizliğe ve intihara sürükleyen bir mekân haline gelir. Toplumsal değerlerin üretildiği bir mekândan pazar, meta peşinde koşulan, devasa alışveriş merkezleriyle değişim değerinin hüküm sürdüğü güdüselsel bir toplumun inşa edildiği bir mekâna dönüşüm söz konusu olur. Toplumsal parçalanma kendisini en iyi şekilde kentsel parçalanmada gösterir. Gecekondulaşma, ucuz işgücü kaynaklı şehirlere yapılan göçlerle kurulan gettolaşma, sınıfsallığın kentteki yansıması olmaktadır. Hâkim sınıfları yaşam alanlarıyla diğer toplumsal kesimlerin yaşam alanları kentsel olarak da bir ayrışmayı yaşamaktadır. Kentler buna göre top-

lumda olduğu gibi parçalanmakta ve maddi kültürde ona göre inşa edilmektedir. Sonuç olarak kapitalist modernite süreciyle birlikte şehirler metropol dev yapılar olarak hastalık üretmekten ve toplumu kırıma uğratmaktan başka bir role sahip olmamıştır. Bunu belirleyen de kapitalistin aşırı kr hırsı olmuştur.

Tarihte olduğu gibi günümüzde de nasıl ki toplumsal bir mücadele sürmektedir. Kapitalist tekelci sistemin aşılması gibi tekelciliğe dayalı olarak inşa edilen bu şehirler aşılarak yerlerine demokratik kentler inşa edilmek istenmektedir. Bu konuda en önemli çıkışın nder APO’nun teorize ettiği demokratik uygarlık paradigması olduğu açıktır. Demokratik uygarlık toplum mekan birliğini inşa edeceği demokratik köy kent birliğiyle kurarak insanlığı düşürüldüğü cennetine tekrardan kavuşturacaktır. Bunun da yolu demokrasiyi her alanda inşa ederek tekelciliği gereksiz duruma getirmekten, onu aşmaktan geçmektedir.

“Demokratik uygarlık sisteminde üçüncü önemli unsur, bu uygarlığın tarım devriminden itibaren gelişen kent ve endüstri unsurlarını, orta sınışlaşmaya dayalı olan ve toplumda her zaman kanser hücreleri rolü oynayan aşırı sermaye, iktidar ve devlet birikimlerine fırsat tanımadan geliştirme gücüne sahip olmasıdır.

Yani kent ve endüstriye ‘evet’, fakat bünyelerindeki kanserleşme hücrelerine ‘hayır’ deniliyor. Günümüzün devleşen kent-endüstri-iktidar ve iletişim ağlarını gözlemlediğimizde ve ayrıca evre tahribatının, kadının mevcut statüsünün, yine yoksulluk ve işsizliğin felaket boyutlarında sorun oluşturduklarını bu gözlemlerle i içe yerleştirdiğimizde, toplumsal yapılanmalar-daki kanserleşme tabirinin yersiz olmadığı gayet iyi anlam kazanacaktır. Özellikle başta I. Wallerstein olmak üzere günümüzün önde gelen sosyal bilimcileriyle tarihsel süreçlerde hiç eksik olmayan sözde barbar (Barbarlık kavramı yeniden tartışılacaktır) akınları, mezhep sapkınlıkları, köylü isyanları, topyacılar, anarşistler, en son feministler ve çevreci hareketlerin artan çığlıkları, toplumsal bünyede vahamet arz eden kanserleşme

tehdidine karşı bütüncül bir anlam kazanabilir. Hiçbir toplum mevcut kent, orta sınıf, sermaye, iktidar, devlet ve iletişim aygıtlarındaki birikimleri uzun süre daha taşıyamaz. Demir kafese sınıksız kapatılmış toplum, kendi çılgınlıklarını sonuç alıcı düzeye taşıyamasa da, ekolojinin günlük olarak S.O.S işaretleri vermesi sorunların kriz ve kaos hallerinin altında mevcut merkezî uygarlık sisteminin yattığını gayet iyi açıkladığı gibi, kaostan çıkışın da ancak köklü tarihsel-toplumsal kaynaklara bağlanmış ve günceli bu kaynakların mevcut hali olarak çözümleyen bir yaklaşımla gerçekleşeceğini, geleceğin de ancak bu temelde Merkezi Dünya Demokratik Uygarlık Sistemi ile sağlanabileceğini iddia ediyoruz.” (7)

Kaynakça

- 1 -Sümerlerin Kurnaz Tanrısı Enki Samuel Noah Kramer Kabalcı Yayınları Sayfa:51-52-53
- 2- Uygarlık -Maskeli Tanrılar ve Örtük Krallar Çağı- ABDULLAH ÖCALAN Sayfa: 32
- 3- Bir Halkı Savunmak Abdullah ÖCALAN Sayfa: 29
- 4- Ortadoğu’da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü Abdullah ÖCALAN Sayfa: 65
- 5- Ortadoğu’da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü Abdullah ÖCALAN Sayfa: 69
- 6- Ortadoğu’da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü Abdullah ÖCALAN Sayfa: 69
- 7- Özgürlük Sosyolojisi Üzerine Deneme Abdullah ÖCALAN Sayfa:8

ORTADOĞU DEVRİMİNE GİDEN YOLDA ŞEHİR SAVAŞLARI

“Varlık ve bilinç felsefenin en temel sorunudur. Varlık kavramının kendisi halen en çok merak konusu olan felsefi kavramların başında gelmektedir. Bunun yanı başındaki ikiz kavram ise zamandır. İkiyi birbirinden ayıramaz. Varlık nasıl zamansız olarak düşünülemezse, zaman da varlık olmadan olmayandır. Zaman tamamen varlıkla ilgilidir. İkiyi arasındaki ilişki en çok oluş kavramıyla bağlantılıdır. Varlık ve zaman oluşla gerçekleşir. Zaman varlıkta oluşa zorlar. Daha doğrusu, varlığın sürmesi oluşla mümkündür. Oluş halindeki varlıktan bahsettiğimizde zaman doğmuş demektir. Oluş varsa, örneğin bir yerde iki farklı çiçek mevcutsa, orada varlık ve zaman var demektir. Oluşun olmaması hem varlığın hem de zamanın yokluğu anlamına gelir. Oluş varlığın farklılaşma, formlaşma halidir. Oluşum halinde olmayan varlık olmayan varlıktır, olmayan zamandır.

Oluşma, farklılaşma hali potansiyel haldeki bilinçtir. Farklılaşma belki de bilince giden yücelişin ilk adımıdır. Varlık zamanla oluşup farklılaştı mı, bilince ilk adımını atıyor demektir. Ne kadar oluşum, form, biçim (Hepsi aynı anlamdadır) varsa o kadar bilinç var demektir. Evrensel anlamda bilinç farklılık, kategorik olarak bilinç ise farklılaşmadaki tüm bilinçlerin genel evrensel halidir. Fakat formlardaki sonsuzluk bilinç hallerinin de sonsuzluğu anlamına gelir. Ne kadar farklı form varsa, o kadar farklı bilinç vardır. Hegel’deki bilinç (tin) kavramı formdan önce gelir. Daha doğrusu formsuz, biçimsiz bilinç söz konusudur. Hegel, formu fiziki doğadan başlatıp devlete kadar yükseltir. Bilinç formlar yoluyla kendiliğinden (formsuz) halinden kendisi için bilinç haline gelmek ister. Fiziki, biyolojik ve toplumsal formlarla bilinç kendisini hem kanıtlar hem de tanır.

İnsandaki bilinç kendi farkına varmaya başlayan bilinçtir. Felsefi bilinç bilincin en gelişkin hali olup, kendi farkına varmış tin (bilinç) olarak ilk haline döner; ama kendini fark etmiş olarak, yani mutlak tin olarak. Buna varlık ve zamanın macerası da diyebiliriz. Doğu toplumlarında daha çok dinsel inanışlarla, tasavvufila varılan bu düşünce tarzına Batı toplumu bilim ve felsefe yoluyla varmıştır.”(1)

Varlık açısından, varlığa içerilmiş bir potansiyel bilinçten bahsetmek mümkündür. Evrimle geçen biyolojik ve tarihsel toplumsal genler böyle bir içerilmiş bilinç halini ifade etmektedir. Varlığın potansiyel bilincinin farkına varması, varlık açısından adına oluş dediğimiz ilk halinden farklılaşma ve farklı formlara ulaşma gerçeğini açığa çıkarır. Bu durum felsefenin meşhur ilkesi olan “kendini bil” e denk düşer. Kendini bilmek kendi içinde var olan potansiyel bilincin harekete geçmesi ve bağlamında olduğu etrafla etkileşim içinde zenginleşerek yeni farklılık düzlemlerini açığa çıkarması anlamına gelmektedir. Varlık açısından bilinçlenme olarak farklılaşma, varlıkla özdeş olarak gelişen zaman olgusunu da ifade etmektedir. Böylece kendi bilincini inşa eden varlık oluşarak kendi zamanını da oluşturur. Bu anlamıyla varlık zaman oluş kavramlarının altında yatan temel olgu bilinç olmaktadır.

Bu denklem evrensel ve toplumsal düzlemde kendi özgünlüğünde varlığını sürdürür. Bu denklem bir arayış hali olarak temelde kriz ve kaostan çıkarak yeni bir düzlem oluşturma mücadelesini ifade etmektedir. Varlığın farklılaşması olarak oluş, kendisini inşa edilmiş zaman olarak forma kavuşturma, içindeki potansiyel bilinç halini görünür kılma, kaostan ve belirsizlik halinden çıkarak yeni bir düzlem oluşturma amacı taşımaktadır. Önder APO böyle bir arayışın kaynağında; “ ‘Kuantum anı’ ve ‘kaos aralığı’ olarak da adlandırılabileceğimiz bir nevi ‘yaratılış anı’...”(2) olduğunu dile getirir. Kuantumun belirsizlik ilkesi ve kaos teorisi bu fikrin bilimsel temellerini ortaya koymaktadır. Belirsiz halden çıkmak ve oluşarak yeni bir düzen inşa etmek temel yaratılış eylemi olarak anlama kavuşur. Özgür seçi-

min ve tercihin de kaynağı böyle bir aralığı gerekli kılmaktadır. Evren ve toplum böyle bir kaos aralığı, yaratılış anı yaşamamış olsaydı belki de kendini inşa edemeyecekti. Farklılaşarak oluşamayacak ve zamanını inşa edemeyecekti. Bu aralıktan çıkış, varlık zaman oluş denkleminin altında yatan bilinç kavramıyla mümkün olmaktadır. Bundan dolayı Önder APO bu alanı inceleyen sosyolojiye Özgürlük veya Zihniyet Sosyolojisi demektedir: “O halde kısıtların en kısa süresindeki yaratılış konularını toplumsal açıdan ele alan sosyolojiye de bir ad düşünmek uygun olacaktır. Benim şahsi önerim, toplumsal olaylarda ‘yaratılış anı’ nı konu edinen sosyolojiye ‘özgürlük sosyolojisi’ demenin yerinde olacağıdır. Daha da önemlisi, toplumsallık tarafından eşsiz bir kabiliyete erişen insan zihniyetindeki müthiş esneklik ve yol açtığı yaratıcılık nedeniyle bir nevi zihniyet sosyolojisi de diyebileceğimiz özgürlük sosyolojisinin son derece gerekli bir dal olduğu kanısındayım.”(3)

Varlığın belirsizlik halinden çıkması olarak kimlik kazanması bir enerji patlamasını gerekli kılmaktadır. Evrensel oluştaki Big Bang, toplumsal oluştaki Önderlikse çıkışlar ve krizli yoğunlaşmalar bu patlama hallerini ifade etmektedir. Önderlikse çıkışları, kimlik kazanmak olarak varlığın kendi bilincine varılması, farklılaşarak oluşa geçmesi ve kendi zamanını inşa etmesi şeklinde tanımlamak mümkündür. Önderliklerde yoğunlaşan bilinç hali, kendisini kimlik haline getirerek yürüttüğü mücadeleyle hayata geçirmek ister. Bu gerçekleştirme isteği belirlenen ilk ilkelerle doğrultusunu belirler.

Söz konusu Önder APO ve Kürt Halk Gerçeği olduğunda, “Kürdistan sömürgeci” sözü temsilini Kürt Gerçeğinde bulan APOCU gerçekleşmenin, kaostan çıkışta ilk bilinç oluşumunu ve buna dayanarak varlık olarak Kürtler’in oluşarak kendi zamanlarını inşa etmeye başlamalarını ifade etmektedir. “Kürdistan sömürgeci” sözü Önder APO şahsında hem kriz, yaratılış anı’nı, hem enerji yoğunlaşması olarak potansiyel bilinç halini harekete geçirme isteğini, hem de bu krizden çıkarak kendini yaratması olarak harekete geçen bilinçle yeni inşa edilecek var-

lık düzleminin kimliğini ifade etmektedir. Bundan dolayı Önder APO “1970’ler Kürdistan’ın ve Kürtlerin çağdaşlık doğrultusunun kökenini belirleyebilmek için karar gerektiren yıllardı. Hâlâ hatırımdadır: “Sömürge Kürdistan” kavramını ilk defa düşünceme ve yüreğime indirdiğimde bayılmıştım.”(4) demektedir. İfade edilen dönem Kürt gerçeği konusunda karar gerektiren bir zamandır. Varlık olarak Kürtlerin mevcut modern dönemde halleri ne olacaktı? Karar ihtiyacı varlık açısından içinde yaşanılan bir kriz halini ifade etmektedir. Kriz halinin en temel göstergesi “bayılacak” denli yoğun olan bir bilinç halini yaşamaktır. Bayılma hali yaşanılan krizin de yoğunluğunu göstermektedir. Bayılmanın kaynağında kriz ve kaos halinin “düşünce ve yürekte”, yani varlığın tüm hücrelerinde hissedilmesi olduğu açıktır. Bu durum peygamber Muhammed’in Hira Dağında yaşadığı krizli yoğunlaşmaları sonrasında evine gelerek geçirdiği titremeli bayılma hallerine oldukça benzemektedir. Descartes’in her şeyden şüphe eden zihniyet hali de böyle bir yoğunluğu ifade etmektedir. Kriz büyüktür ve bu krizden çıkışta büyük bilinç patlamalarını gerekli kılmaktadır. Tüm bunlardan sonradır ki netleşmiş, rafine hale gelmiş temel ilkeler ortaya çıkmaktadır. Hz. Muhammed bu yoğunlaşmaları sonrası, Mekke ataerkil toplumuna karşı ilk ilkesini “La ilahe illallah” yani “Allahtan başka tanrı yoktur!” olarak belirler. Mekke’de Hz. Muhammed’in mücadelesini belirleyen temel ilke budur. Aynı şekilde Descartes’ta “Düşünüyorum O Halde Varım” diyerek temel ilkesini belirler. Önder APO ise temel ilkesini “Sömürge Kürdistan” olarak belirleyerek yeni bir düzlem oluşturur.

Oluşturulan bu yeni düzlem bir kimlik tanımlaması olarak hem varlığın içinde bulunduğu statüyü hem de bu statüden çıkarak, olmak istediği yeni kimliği içinde taşır. Oluşumunda uluslararası güçlerin yer aldığı Sömürge Kürdistan, ülke olarak dört parçaya bölünmüş (Türkiye, İran, Suriye ve Irak arasında), bu dört parça üzerinde yabancı bir sömürge yönetiminin olduğu, Kürtlerin halk olarak inkâr imhata tabi tutulduğu, yer yer fiziki ve esasta kültürel soykırım kısılcığında tutulduğu, yer altı

ve yerüstü kaynakları, ekonomik varlıkları sömürülen bir statü-yü temsil eder. Kürt halkına dayatılan ulus olmaktan çıkarılmak ve başka uluslar içinde eritilerek yok olmaktır. Evvela Önder APO tarafından farkına varılan gerçeklik bu olmaktadır. Farkına varılan bu gerçeklik diyalektik olarak kendine içerilmiş halde bulunan yeni kimlik inşasını da taşımaktadır. Bu da sömürgeciliğin antisi olarak Kürtler'i tekrardan bir ulus haline getirmek olmaktadır. Sömürge olmaktan çıkmak, dört parçaya ayrılan ülke Kürdistan'ı birleştirmek, inkâr, imha ve soykırım düzenini parçalamak ve ekonomik olarak kendi varlığına sahip olmak yeni kimlik inşasının temel ilkelerini ifade etmektedir.

Böyle bir kimlik inşasının arkasında koca bir ideolojik, politik, örgütsel ve ahlaki mücadele vardır. 15 ağustos atılımına kadar gelen süreç ve sonrasında açığa çıkan gelişmelerle içinden geçilen yenilenme süreci bu ideolojik, politik, örgütsel ve ahlaki kimliğin gelişimini ortaya koymaktadır. Marksist Leninist Sosyalizmle başlayan Önder APO Önderliğinde Kürtler'in 40 yıllık özgürlük mücadelesi APOCU gerçekleşmeyle kendi kimliğine kavuşmuş bulunmaktadır. Demokratik Uygarlık Paradigması çatısı altında ideolojik kimlik olarak Demokratik Sosyalizm, politik alanda Komünal ve Radikal Demokrasi ve politik sistem olarak Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Özerklik, toplumsal form olarak Ahlaki Politik Toplum, güncel formasyonu olarak Demokratik Ulus, kooperatiflere dayalı Topluluk Ekonomisi bu gerçekleşmenin temel köşe taşları olmaktadır. Önder APO bunu Kadın Özgürlükçü Demokratik Ekolojik Toplum olarak da tanımladı. Önder APO açısından bu gerçekleşme üçüncü doğuşu ifade etmektedir.

Böyle bir gerçekleşme içinde Devrimci Halk Savaşı kavramı neyi ifade etmektedir? Günümüzde bu savaş tarzının aldığı boyut nedir? Özyönetim direnişleriyle şehir gerillacılığı olarak ifadelendirilen savaş tarzının ortaya çıkardığı sonuçlar ne olmaktadır?

Kürtlerin 40 yıllık özgürlük mücadeleleri günümüzde somut olarak Demokratik Ulus kimliğini inşa etmek olarak devam

etmektedir. Bu inşa sürecinde 15 Ağustos 1984 yılından başlamak üzere Devrimci Halk Savaşı toplumsal varoluşu gerçekleştiren bir unsur olarak devreye girdi. Önceleri Uzun Süreli Halk Savaşı olarak ifadelendirilen bu mücadele dün olduğu gibi bugün de bir özsavunma savaşı olarak devam etmektedir. Özsavunma savaşı sömürge altındaki bir toplumun, işgale uğramış, değerlerine el konulmuş, toplumsal gelişmesinin önüne engel konulmuş bir toplumun başvuracağı temel bir varoluş eylemi olarak hayata geçer. Topluma başka bir yol bırakılmamışsa ilgili halk ya da toplum zorunlu olarak özsavunma savaşına başvurur. Kişi veya toplumun varoluş kaynaklarına yönelik bir eylem ve saldırı karşısında kişi veya toplum kendi varoluş kaynaklarını korumak amacıyla bu saldırıya karşı direniş içinde olur. Saldırının düzeyine göre karşı direniş de kendi düzeyini belirler. Özsavunma olgusu bu ilişki ve çelişki içinde farklı düzlem ve alanlarda karşı koyuşu belirler. Varlığa yönelmiş saldırının düzeyi ne olursa olsun esası “öz”e dönüktür. Kimi saldırılar özü sınırlar zayıflatır; dal - budağını kopartır veya doğrudan özü öz yapan temel dayanaklara yönelerek özü ortadan kaldırmak isteyebilir. Özsavunma bu saldırıların düzeyine göre ortaya çıkar; ama gelen saldırı karşısında varlığın temel amacı özünü korumak olur. Özsavunma ideolojik, politik, ahlaki, örgütsel, ekonomik ve askeri alanlarda ve toplumu oluşturan diğer sahalarda da olabilir. En esaslı özsavunma, özgür toplum bilinci olmaktadır. Kendi varlığının bilincinde olmak, kendini ideolojik, politik, örgütsel ve ahlaki olarak donatmak böylece kendi varlık özüne sahip olmak en büyük direniş hali olmaktadır. Özsavunma olgusu içinde ele alınması gereken en önemli konu saldırıya uğrayan kişi veya toplumun direniş içerisinde kullanacağı zor ve savaş konusudur. Özsavunma pozisyonundaki kişi, toplum veya gücün savaş olgusuna başvurması, savaş seçeneği dışında başka bir yol ve yöntemin bırakılmadığı aşamada devreye girer. Eğer ideolojik, politik, örgütsel ve ahlaki mücadele yol ve yöntemlerinin kullanılma olanakları kati bir şekilde engellenir, darbelenirse ve savaş dışında başkaca bir yol

bırakılmazsa özsavunma olgusu askeri bir niteliğe bürünür. Bundan sonraki süreci güçlerin karşılıklı ilişki ve çelişkileri belirler. Kürtler, dört parça Kürdistan'da sömürgeciliği uygulayan devletlere ve uluslararası güçlere, koşullar sağlanırsa, Kürtlerin demokratik ulus statüleri kabul edilirse, öz savunmanın askeri yönünü devre dışı bırakacaklarını defalarca ifade etmiştir. Bu amaçla Önder APO ve Kürt Halkının Özgürlük Gücü olan PKK defalarca ateşkes ilan etmiş ve diyalogla sorunların halledilebileceğini belirtmiştir. Ki bu yaklaşımın arkasında güçlü bir diyalektik algının olduğunu önemle belirtmeliyiz. Bu yaklaşım Önder APO tarafından “diyalog ve müzakere süreci”, 3. Dönem olarak ifadelendirilmiştir. Önder APO bu yaklaşımını “Savaşla kendini yaratmak ama nereye kadar”(5) sözüyle anlama kavuşturur. Bu söz temelde özsavunma savaşının toplumsal varoluş içindeki rolünü oldukça iyi açıklamaktadır.

Bu sözün açılımı özsavunma olarak tanımladığımız savaş tarzını ifade eder. Bu başlık, kendi içinde üç temel kavram ve konuyu taşımaktadır. Bu sözün ana kavramlaşması “kendini yaratmak” sözüdür. İkincisi ise “savaşla” olurken üçüncüsü ise “ama nereye kadar” kavramlaştırması olur. Böylece kendini yaratma mücadelesinde savaşın rolünü; ama aynı zamanda nereye kadar diyerek sınırını çizen bir yaklaşımı görürüz burada.

Tüm diyalog çabalarına karşı ne Türk devleti ne İran ne Suriye ne de diğer devletler pozitif bir yaklaşım göstermemişlerdir. Bu durum yeni bir direniş sürecini gündeme getirmiştir. Önder APO bu süreci 4. Stratejik Dönem olarak Devrimci Halk Savaşı Dönemi kavramıyla ifade etti. Geçmiş süreçlerin savaş tarzı esasını kıra dayalı gerilla taktiğine göre geliştirmişti. Yer yer şehirlere de taşan gerilla mücadelesi olsa da esası dağa dayalı olarak verilmekteydi. Fakat Önder APO'nun 2010 yılı sonrasında gündeme getirdiği savaş tarzı tamamen şehirlere dayalı olup esas amaç şehirlerde bulunan işgalci devlet güçlerinin Kürdistan'dan sökülerek atılması ve Kürtlerin kendi özyönetimlerini kurarak kendilerini yönettikleri Demokratik Ulus Toplumunun inşa edilmesidir.

Bu amaçla 2015 yılı itibariyle önce Rojova Kürdistan'ında sonrada Bakur'da olmak üzere Kürtler, kendilerine yönelen imha savaşına karşı büyük bir Devrimci Halk Savaşı hamlesi başlattılar. Rojova'da Türk devleti destekli Daiş çetelerine karşı başta Kobani olmak üzere birçok yerde şehir savaşları yürütüldü. Hiç bir güç Daiş karşısında varlık gösteremezken Kürtler ve dostlarının kahramanca direnişleri sonucu Daiş çeteleri başta Kobani olmak üzere Rojava'nın birçok yerinde geriletılarak etkisiz kılınmıştır. Bu durum Kürtleri dünyada büyük demokrasi ve özgürlük gücü olarak kabul edilmeye götürmüştür. Yürütülen ve halen de devam eden ve esaslı şehirlerde devam eden Devrimci Halk Savaşı Kürtler'in Ortadoğu'da demokrasinin ve özgürlüğün temel öncüsü olduğunu ortaya koymuştur. Kürtler özgürlüğe sevdalı bir halk olarak demokratik ulusun ve onun öz savunmasının nasıl yapılacağını tüm âlemlere göstermiştir.

Buna benzer bir süreci çok daha yoğun olarak Bakur Kürdistanı'nda yaşadık. Kürt Halkı kendi şehirlerinde artık yabancı, sömürgeci bir yönetimi istemediklerini belirterek, Kürt Halkını soykırım kısılacında tutarak ulus (toplum) olmaktan çıkarmak isteyen zihniyet ve politikalara karşı büyük bir direniş sürecini başlattılar. Bu yanıla Türk Devletinin ve onun yeni sahibi olarak kimlik kazanan T. Erdoğan ve çete örgütü AKP'nin Kürdistan Halkına dayattığı soykırımı karşı askeri yönü ön planda olan toplumsal bir eylem hali ortaya çıktı. Varto'da başlatılan bu süreç kısa sürede Kürdistan'ın tüm kentlerine, ilçe ve köylerine kadar yayıldı. Bu sürecin sembol direniş mekânları Silvan, Lice, Gever, Şırnak, Cizre ve Sur il ve ilçeleri olmuştur. Kahramanca direnişler ve buna dayanarak önemli kazanımlar ortaya çıkmıştır. Bu direniş mücadelesi Kürdistan gençliği öncülüğünde yediden yetmişe tüm Kürdistan Halkının katılımıyla gerçekleşmiştir. Çocuğundan gencine, yaşlısına, kadından erkeğine kadar bir halk tüm varlığıyla ayağa kalkmış ve öz savunma savaşı yürütmüştür. Aylarca süren, kazılan hendeklerle savunulan şehirler özgür toplumun kök hücreleri olarak inşa edilmiştir. Toplum bu mekânlarda kendi özyönetim sistemini

inşa ederek kendini yönetmeye başlamıştır. Özgürleşen şehirlerde ortaya çıkan bu modeller demokratik ulus toplumunu ifade ettiği gibi bu toplumsallığın inşasında öz savunma savaşının da önemini ortaya koymuştur. Bu şehirlerde savaşmayı, bu şehirleri savunmayı ortaya çıkaran ruh ta işte bu özgür toplum bilinci ve bunun açığa çıkardığı komünal ruhtur. Erdoğan ve şürekâsı ise bu direnişe karşı devletin tüm olanaklarını tankını, topunu, savaş uçaklarını kullanarak büyük bir katliam seferi düzenlemiştir. Ablukaya alınan şehirlerde yaşamsal tüm imkânlar bu ablukayla kesilmesine, devletin tüm savaş araçlarıyla saldırmasına rağmen Kürdistan Halkı Devrimci Halk Savaşını daha da büyüterek devam ettirmiştir. Erdoğan çetesinin yaptığı toplu katliamlar da Kürdistan Halkının mücadele azmini kıramamıştır. Tüm dünyanın yaşanan bu sürece göz yumması, tarafsız kalması, görmezden gelmesi de asla unutulmamalıdır. Yürütülen bu öz savunma savaşı bugün Kürdistan gerillasının sömürgecilğe karşı yürüttüğü devrimci operasyonlarla devam etmektedir.

Yaşanan bu süreci ve sonuçlarını birkaç başlık altında ifade etmeliyiz. Öncelikle demokratik ulus olma konusunda Kürdistan Halkı kararlılığını, bu konudaki iradesini, özgürlüğe olan sevdasını bir kez daha ortaya koymuştur. Özellikle Kürdistan gençliği bu konuda sınırsız bir fedakârlıkla öncülük rolünü oynamıştır. Kürdistan Halkının özgürlük ve öz savunma gücü olarak gençlik devrim sürecinin militan kişiliğini ve devrimci tarzı destansı direnişiyi ortaya koymuştur. Bu süreçte yürütülen savaş sivil Halk savaşı olarak kimlik kazanmıştır. Yani sömürgeci Türk devletine ve Erdoğan çetesine karşı bir halk ayağa kalkmış ve böyle bir öz savunma savaşı yürütmüştür. Askeri olarak profesyonel bir orduyla yürütülen bir savaş olmayıp tamamen Kürdistan gençliğinin öncülüğünde halkın kendi imkân ve olanaklarıyla başlatıp yürüttüğü bir öz savunma savaşı olmuştur. Bu durum Önder APO'nun "Savaşan Halk Gerçeği"(6) olarak tanımladığı toplumsal varoluş halini ifade etmektedir. Yürütülen bu direniş süreciyle savaşan halk gerçeğinde önemli

bir düzey ortaya çıkmıştır. Ortadoğu’da yürütülen 3. Dünya savaşı göz önüne alındığında başarının ve zaferin ancak savaşan halk gerçeğiyle olacağı bu mücadele sürecinde kesinleşmiştir.

Şehir savaşları savaşan halk gerçeğiyle beraber bu savaşlarda öne çıkan kahraman kişilikler kadar devrimci halk önderlerini açığa çıkarmıştır. Mehmet Tunç, Asya Yüksel, Pakize Nayır, Sewe Demir, Mehmet Yavuzer dönemin halk önderleri ve devrimci militan kişilikleri olarak ortaya çıkmıştır. Yine gençliğin efsane direnişiyle ortaya çıkan gençlik önderleri, şehir savaşlarının Agit’i olarak tanımlanan Sur’un efsane komutanı Çiyager Batman bu sürecin militan kişilikleri olarak geleceğe ışık tutmaktadır.

Yaşanan bu süreç sadece Bakur alanında devam eden bir özyönetim mücadelesi olmayıp, sadece Türkiye’yi değil tüm bölgeyi etkileyen bir düzeyi ve mücadele tarzını açığa çıkarmıştır. Bu mücadeleyle Kürdistan Halkı kendisine dayatılan soykırım sistemini kabul etmediğini ve bu sistemi parçalayıp atacağını ortaya koymuştur. Bu durum sadece Türk sömürgeciliği açısından değil Ortadoğu düzleminde Kürdistan Halkına dayatılan soykırım sistemi içinde geçerli olmaktadır. Bundan dolayı yürütülen bu süreç Bakur merkezli olsa da Ortadoğu devrimine gidecek yolun açılışını temsil etmektedir. Rojova’ da devam eden mücadele de bu sürecin tamamlayıcısıdır.

Önder APO “Kürdistanî olan evrenseldir” derken Kürdistan devriminin Ortadoğu devrimiyle varoluşsal bağını ortaya koyar. Kürdistan devrimi demek Ortadoğu devrimi demektir. Kürdistan devrimi olmadan Ortadoğu devrimi de olmaz. Bundan dolayı yürütülen şehirlere dayalı olarak verilen öz savunma savaşı Ortadoğu devrimine giden yolu açmış bulunmaktadır.

Bu konuda en önemli tarihsel örneği isminin de benzerliğiyle İslam tarihinden Hendek savaşıyla verebiliriz.

Mekkeli müşrikler ittifaklarıyla 10 bin kişilik bir ordu toplayarak Hz. Muhammed’in kenti Medine’yi kuşatmaya alırlar. Amaç oluşan İslam toplumunu ortadan kaldırmak ve toplumun

önderi olan Hz. Muhammed'i öldürmektir. Bu kuşatmaya karşı verilen savaş bir şehir savaşıdır. Savaşın temel stratejisi sahabe Salmanı Farisi'den gelir. Kentin etrafına bir hendek kazılmaya başlanır. Rivayet odur ki kazı esnasında büyük bir kayaya rast gelinir ve kaya yerinden çıkarılamaz. "Peygamber (s.a.v) kazmayı onun elinden aldı ve kayaya bir darbe indirdi. Bu darbe ile birlikte kayanın üstünde şimşek gibi bir ışık çıktı, tüm şehri geçip güneye doğru kayboldu. Peygamber (s.a.v) ikinci kez vurduğunda kuzeye Uhud a doğru bir ışık çıktı. Kayayı parçalayan üçüncü vuruşla da doğuya bir ışık fışkırdı. Selman (r.a) bu üç ışığı da görmüş ve bir şeye delalet ettiğini düşünerek Peygamber (s.a.v)'e sormuştu. Peygamber (s.a.v) ona şu cevabı vermişti: 'Onları gördün mü, Selman? İlk ışıkla Yemen kalelerini gördüm ikinci ışıkla Suriye kalelerini gördüm, üçüncü ışıkla Kısra'nın (İran Kralı) Medaiyn'deki beyaz sarayını gördüm. İlk ışıkla Allah bana Yemen yollarını açtı, ikincisiyle Batı da Suriye'ye üçüncüsüyle de doğu ya yol açtı. "(7)

Bu olayın yorumu oldukça önem taşır. Bu olayı nasıl yorumlamak gerekmektedir? Hendek kazmak Muhammed'in mücadelesini anlatmaktadır. Hendek kazarken karşılaşılan engel durumundaki kaya parçası da üzerlerine gelen Mekke aristokrasisi, ittifakları olan müşrikleri ve topladıkları 10 bin kişilik ordularını sembolize eder. Kayanın parçalanması müşriklerin yenilgiye uğratılmalarını öngörüsüdür. Müşriklerin yenilgisi ve ordularının parçalanmasıyla açılacak yeni dönemde İslamiyet'in tüm yönleri doğru kazanacağı başarı ve yayılımdır. Böylece hendek savaşı İslamiyet'in gelişimi ve kaderi açısından temel önemdedir. Eğer bu savaş kazanılırsa artık İslamiyet'in gelişimini engelleyebilecek hiçbir gücün kalamayacağını anlatmaktadır. Kayanın ortadan kalkmasıyla hendek kazımı nasıl devam edecekse müşriklerin yenilmesiyle İslamiyet'te yoluna başarı kazanarak devam edecektir. Hendek savaşının sonucu İslam devrimin Ortadoğululaşması olarak Ortadoğu devriminin gerçekleşmesi olmuştur. İslam rivayette geçtiği gibi Hendek

savaşından sonra tüm yönlere doğru yayılarak Ortadoğu devrimini gerçekleştirebilir.

Kürdistan Halkının bugün yürüttüğü mücadele de tıpkı Hz. Muhammed'in Hendek şehir savaşına benzemektedir. Hz. Muhammed'e ve kentine savaş açan Mekkeli müşriklerin başında Ebu Sufyan bulunmaktadır. Hz. Muhammed ve Mümin toplumu karşısındaki Ebu Sufyan ve Mekkeli müşrikler günümüzde Kürdistan Halkı karşısında Kürtleri yok etmek isteyen Tayyip Erdoğan ve şürekâsını temsil etmektedir. İttifakları olarak derlenen çeteler ise günümüzde İslam karşıtı Daiş çetelerini temsil eder. Kürdistan Halkının Tayyip Erdoğan ve çetesi olan Daiş'e karşı verdiği şehir savaşları ise Hz. Muhammed'in hendek savaşını andırır. Kürtler de saldırılara karşı kendilerini hendeklerle korumaktadırlar. Nasıl ki İslamiyet bu savaş sonucunda Ortadoğu devrimine adım atmışsa Kürdistan Halkı da şehir savaşlarıyla özgürleştireceği Kürdistan'la Ortadoğu devrimini ortaya çıkaracaktır. Burada bu süreci belli dönemlerde hayata geçen hamleler olarak değil bütüncül bir süreç olarak ele almak gerekmektedir. Kürdistan dört parçasıyla bir bütündür ve bugün Rojova'da yükselen mücadele yarın Bakur'da ön planda olabilir yarın da diğer parçalarda olabilir. Bir parçada olan mücadele diğer parçaları da etkileyerek birbirini, tamamlayan bir yapı ortaya çıkarır. Böylece bu sürecin en önemli sonucunu şehir savaşlarıyla bir gerçeklik haline gelecek olan Kürdistan ve Ortadoğu devriminin yolunu açması ve tarzını belirmesi olarak ifade etmeliyiz.

KAYNAKÇA

- 1-Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü Kültürel Soykırım Kışkacındaki Kürtleri Savunmak Abdullah ÖCALAN Sayfa 40, 41
- 2- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü Kültürel Soykırım Kışkacındaki Kürtleri Savunmak Abdullah ÖCALAN Sayfa: 37
- 3- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü Kültürel Soykırım Kışkacındaki Kürtleri Savunmak Abdullah ÖCALAN Sayfa: 37
- 4- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü Kültürel Soykırım Kışkacındaki Kürtleri Savunmak Abdullah ÖCALAN Sayfa: 161

- 5- AİHM Savunmaları Abdullah ÖCALAN 2. cilt SAYFA 296
- 6- İmralı Notları Abdullah ÖCALAN
- 7- Hz. Muhammed'in Hayatı Martin Lings sayfa: 305

“HİÇ KİMSE VE HİÇ BİR ŞEY UNUTULMADI”

TARİHTE ŞEHİR SAVAŞLARI VE SONUÇLARI

“Zaferi kazanan komutan savaş öncesi en çok hesaplamayı yapandır. Savaşı yitiren komutan ise savaş öncesi mutlaka yeterince plan yapmamıştır. Bu nedenle savaşa girmeden önce mutlaka zafer hesabını yapın. Ancak, bu arada her ihtimale karşı, yenilgi hesabını ve stratejisini yapmayı da unutmayın. Plan yapmaya verdiğiniz önem zafer ya da yenilginin belirleyici faktörü olacaktır.” (Sun Tzu)

Bir Şehrin Psikolojik Savaşla Alınması

Tarihte şehir savaşlarının ilkleri Sümer şehir-devletleri arasında yaşanmıştır. Kuşatma, saldırı ve psikolojik taktiklere de bu şehir devletleri arasındaki iktidar kavgaları döneminde rastlanmıştır.

Samuel N. Kramer’in “ilk sinir harbi” diye adlandırdığı olay MÖ.4000 yıllarına ait bir tabletten çözülen şiirle ortaya çıkarılmıştır.

Güney Mezopotamya’daki Uruk kent-devletinin bir döneminde Enmerkar adında bir kral hüküm sürmüştür. Uruk’un oldukça doğusunda Aratta adlı bir diğer kent-devleti vardır. Aratta, Mezopotamya’nın düz ovasında kurulmuş, Enmerkar’ın kenti Uruk’ta hiç bulunmayan maden ve taş yönünden zengin, gönençli bir kenttir. Enmerkar, Aratta beyine ve sakinlerine karşı bir “sinir harbi” başlatır. Enmerkar bir haberci seçer ve Aratta beyine, halkıyla birlikte gümüş ve altın getirip Enki’nin tapınağını inşa edip süslemezse kentini yerle bir edeceği tehdidinde bulunduğu bir mesaj gönderir. Mesajın en önemli kısmını

da sona saklar: Tanrıça İnanna'nın da kendisini desteklediğini bildirir! Bu haber karşısında Aratta beyi şaşkına döner. Karşı koyuşları olsa da sinir harbinden Enmerkar kazançlı çıkar; morallerini bozmakta o kadar başarılı olur ki, bağımsızlıklarından vazgeçip Uruk'a tabi olurlar.

Öykü aslında güç ilişkilerinin, dönemin belirleyici ölçütü haline gelmeye başladığını göstermektedir. Sümer kentleri arasından hangisi güçlenmişse dostluk kurduklarını bile hemen ele geçirmeye çalışmış; özellikle de hammadde bulmak amacıyla ilk savaş seferlerini düzenlemişlerdir.

Savaş-Barış İşlerini Görüşen İlk Şehir Meclisleri

Sümer kentlerinde savaş ve barış işlerini görüşmek üzere bir tür meclis kurulmuştur. Bu meclis bir yürütme meclisi olmaktan ziyade danışma meclisi görevini görmüştür. Kramer bu meclisin tabletlerdeki anlatımından şöyle bahsetmektedir:

“Yazılı insanlık tarihindeki ilk siyasal “meclis” İÖ. Yaklaşık 3.000’de ciddi bir oturumda bir araya geldi. Bizim meclislerimiz gibi iki “ev”den oluşuyordu: Biri “senato” ya da ihtiyarlar meclisi ve “alt ev” ya da devletin eli silah tutan yurttaşlarından oluşan meclis. Bu bir “savaş meclisi”ydi. Savaş ve barış gibi çok önemli bir konuda görüş birliğine varmak için toplanmıştı: “Ne pahasına olursa olsun barış” ya da savaş ve bağımsızlık diye tanımlayabileceklerimiz arasında bir seçim yapmak zorundaydı. Tutucu ihtiyarlardan oluşan “senato” neye mal olursa olsun barıştan yanaydı, ancak kararları, sorunu “alt ev” ile görüşen kral tarafından “veto” edildi. Bu gurup savaş ve bağımsızlıktan yanaydı ve kral onlarla hemfikirdi. Bu devlet Uruk’tu ve Kiş’in savaş tehdidine karşı toplanmıştı.

Kiş’in başında hükümdar Agga, Uruk’un başında ise Gılgamış vardır... Agga Uruk’u kuşatır ama Gılgamış bir şekilde Agga’nın dostluğunu kazanmakta başarılı olup kuşatmayı kaldırmış gibi görünüyor.”

İlk Surlar ve İlk Seferler

Sümer kentleri savunma amaçlı olarak çevrelerine surlar inşa etmişlerdir. Uruk kentinin çevresi yaklaşık 10 km. uzunluğunda çifte bir surla kapatılmıştır. Çin seddinden sonra dünyanın en uzun surlarının Amed kentinde bulunduğu bunun da 5 km. olduğu düşünülürse Sümer kentlerinin 10 km. yi aşan surlarının savunmada başrolü oynadığı belirtilebilir. Bu güvenlik önlemi sayesinde Sümer kralları uzun zaman alan seferlere çıkabilmişlerdir.

Uruk kentinde hüküm sürmüş krallardan biri olan Meskiaggaşer tabletlerde şöyle tarif edilir: “denizlere açılan, dağlara tırmanan!” Bu dönemde kralların kişisel kahramanlıklar temelinde uzak bölgelere seferler düzenlediği bilinmektedir. Meskiaggaşer’in taşıdığı unvandan da anlaşılıyor ki, bu dönemin kraları güneyde Basra körfezi, kuzeyde ise Zagros dağlarına seferler düzenlemişlerdir.

Akadların Saldırı Savaşları

Sümerlerin kuzeyinde yaşayan Akadlar, kentlerin yoğun çatışmalı olduğu bir dönemde saldırıya geçerek MÖ. 2350-40 civarlarında Sümer kentleri üzerinde hâkimiyetlerini kurarlar.

Kral Sargon Uruk’u ele geçirip kralını dinsel kent Nipur’da astıktan sonra Akad ismine kökenlik eden Agade isminde yeni bir kent kurarak burayı başkent yapar. Peş peşe diğer kentleri de ele geçirir ve sağladığı zaferle Mezopotamya’nın ve tarihin ilk birleşik krallığını, ilk imparatorluğunu kurar.

Sargon tam bir yayılma siyaseti izleyerek kölecî emperyalizmin ilk örneğini ortaya çıkarmıştır. Bunun için askerlikten anlayan 5.400 kişilik bir birlik yanında toprak milisleri ve dönemine göre ağır silahlardan oluşan profesyonel bir ordu kurmuştur. Tunçtan yapılma silahların kullanılması yayılmasını alabildiğine kolaylaştırmıştır. Sargon, ordusunda başrolü okçulara vermiştir. Bunun yanında atılabilen mızrakları ilk kez devreye koymaları -ki bunlar adeta günümüzün füzelerinin yerini tutar- onlara askeri teknik ve taktikte üstünlük sağlamıştır. Bu

silahlar ve sınırsız yıkım anlayışıyla rakiplerinin hareketsiz mızrak ve kalkanlarını alt edebilmişlerdir.

Akad hanedanlığının 4. Hükümdarı, Sargon'un torunu Naram-sin döneminde Akadlar güçlerinin zirvesine ulaşırlar. Öyle ki Naram-sin "dünyanın dört bölgesinin kralı" unvanını almıştır. Ancak Akadlar kendilerini yenilmez, ebedi ve dünyanın tek hâkimi saymaya başladıkları an, düşüşlerinin de başladığı an olmuştur.

Dini merkez olan Nippur'un yakılıp yıkılması halkın öfkelerini kabarttığı gibi çıkarları sarsılmış olan soylular sınıfının dış güçlerle işbirliği yapması için bulunmaz bir gerekçe olur. Akad yönetiminde askeri ve idari aristokrasinin büyümesi diğer soylu sınıf kesimlerini korkutmuş ve onların yönettiği büyük bir ayaklanma patlak vermiştir. Diğer yandan fethedilen yerlerdeki ağır baskılar karşısında da ayaklanmalar baş göstermiştir. Naram-sin ayaklanmaları bastırsa da kendisinden sonra gelenler Akad'ın dağılma sürecine girmesini önleyememiştir.

Egemenlerin saldırıları karşısında halkların direnişi tarih boyunca eksik olmamıştır. Dağlarda yaşayan Gutiler kendilerine yönelen saldırıları tümenden kırabilmek için savunma konumundan çıkıp sömürgeci kent merkezlerini hedeflediklerinde sonuç almışlardır.

İç ayaklanmalar kadar dıştan gelen saldırılar Akadların dağılma sürecini başlatmıştır. Özellikle Zagros dağ halkından olan Lulubelerin eylemleri Akad'ın yıpratılmasında önemli rol oynamıştır. Daha sonra ise aynı dağ halkından, günümüzde egemenlerin "terörist, eşkiya" dediği Kürtlerin ataları olan ve Sümerlerin "dağların ejderhaları", "dağların cinleri", "çekirge sürüleri" gibi adlarla küçümseme ve korku objesi haline getirdikleri Gutiler Sümer kentleriyle ittifak yaparak saldırıya geçmiş, MÖ. 2250'lerde başkent Agade'yi ele geçirerek tarihin ilk kanlı imparatorluğuna son vermişlerdir.

Akadlar gibi daha sonra bölgeye egemen olan Babil ve Asur imparatorluğuna son veren yine bölge halklarının direnişi olmuştur.

Yunan Şehirleri Arasındaki Savaşlarda Kader Tayin Eden İttifaklar ve Kuşatmalar

Eski Yunan şehir devletleri arasında Atina ve Sparta başı şekmiş ve birbirine rakip olmuşlardır. Onlar etrafında birçok konfederasyon ve savaş ittifakı kurulmuştur.

Çeşitli ittifaklarla yürütülen savaşların sonunda, özellikle de savaş tarihinde önemli bir yeri olan, “Peloponez Savaşları” olarak adlandırılan savaşların sonunda (MÖ 431-404) Atina yenilgi almıştır. Savaş ve savaş etrafında ittifakların oluşmasına yol açan gelişme Atina’nın bölgedeki dengeleri ortadan kaldıracak kadar güçlenmesi olsa da askeri karakterli Sparta’nın fetih hevesi belirleyici etken olmuştur.

Yenilgiye yol açan askeri duruma bakıldığında ise, nefes alamaz tarzda kuşatma altında kalmak esas sebep olmuştur. Sparta her yıl hasat mevsiminde Atina topraklarına saldırıyor, üzüm bağlarını, zeytin ve meyve ağaçlarını keserek yiyeceksiz bırakmaya çalışırken Atina ise karada Sparta ile çatışmayı riskli bulduğundan surların arkasına çekilmeyi ve deniz seferleriyle Sparta’yı darbelemeyi esas almıştır.

Bu nedenle Atina savaşın bir aşamasından sonra kent surları arkasına çekilmişken veba salgını ile karşılaşmış ve nüfusunun dörtte birini yitirmiştir. Yenilgiye giden süreç böyle başlamıştır. Yiyecek ikmali de kesilince Atina teslim olmak zorunda kalmıştır.

Savaşçı bir toplum olan Sparta mitolojide Savaş Tanrısı Ares ile anılırken demokrasi yurdu olan Atina ise Zekâ, Sanat, Strateji, İlham ve Barış Tanrıçası olan Athena ile özdeşleştirilmiştir. Yunan mitolojisinde Athena’nın, kaba güç kullanan Ares’i her seferinde yenmesi boşuna değildir. Nitekin Peloponez savaşlarında Atina yenilmiş olduğu halde çok geçmeden Atina filozofları ve siyasetçileri sayesinde Sparta etkisi kırılmış Atinalı yaşam tarzı kentte hâkim olmuştur.

Şehir Direnişlerine İlham Olan Hendek Savaşı

627 yılında Hz. Muhammed'in öncülüğünde yaşanan savaşın adı olan Hendek Savaşı şehir savunması açısından önemli bir örnektir.

İslamiyet'in gelişip güçlenmesinden rahatsız olan kesimlerin öncülüğünde yeni bir savaş cephesi oluşmuştur. Yahudi ve Arap kabilelerinin toplam askeri gücünün on bin, Müslümanların ise üç bin dolaylarında olduğu kayıtlara geçmiştir.

Düşmanlarının hazırlıklarını öğrenen Hz. Muhammed, savaş meclisini toplamış ve kendi hazırlıklarını başlatmıştır. Meclisin çoğunluğu Medine'nin içerden savunulabileceği görüşünde birleşmiştir. Bunun üzerine Selman-ı Farısı şehrin üstün kuvvetlerle kuşatılması karşısında etrafına hendeklerin kazılarak gerekli savunmanın sağlanacağını ileri sürmüş ve peygamber tarafından da onaylanıp derhal hayata geçirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

Hz. Muhammed hendek kazılacak yerlerin keşfini bizzat yapmış, Medine'deki tüm araç-gereç toplanarak ve tüm halkın katılımıyla kış mevsiminin zorluklarına rağmen hendekler kazılmış, çıkarılan topraklarla ise iç tarafa yığılarak siperler oluşturulmuştur.

Savaş gelip çatığında saldırganlar Medine üzerine yürümüş fakat hendekleri görünce şaşırıp kalmışlardır. Böyle bir savunma taktiğini bilmedikleri gibi nasıl aşacaklarından da habersizdiler. Böylece hendek gerisinde kalıp ok vb silahlarla etkili olmayan saldırılar düzenlemişlerdir.

Müslümanlar ise hendekler arkasında siperlerde nöbet tutmuş, gece devriye çıkarmış, şehir içinde ve savunma hattında sızmalara karşı tedbir geliştirmişlerdir. Fakat hem soğuklar, hem de dışarıyla bağların kesilmesiyle ortaya çıkan erzak sorununu inancı zayıf olanlarda huzursuzluklara ve moral bozukluğuna yol açmıştır. Meydan savaşlarına alışmışken hendek arkasında beklemek sıkıcı ve yıpratıcı olmuştur. Hz. Muhammed'in düşman güçleri bölmek adına giriştiği diplomatik çabalar da sonuçsuz kalınca hendek ve siperlerde direnmekten başka ya-

pacak bir şey kalmamıştır. Bu zor durum Kur'an'da "işte müminler orda sınandı ve sarsıldılar" biçiminde ifade edilmiştir.

Düşman güçler de hendeği aşmayı kafaya koymuş ve neticede savaşçılığıyla ün salmış olan Amr b. Abdüved komutasındaki bir birlik bunu başarmıştır. Ebu Süfyan ve Halid Bin Velid de bu sırada düşman saflarında Müslümanlara karşı savaşmakta olup Amr'ın ardından ilerlemektedirler. Hendekleri geçen Amr kendisiyle savaşacak bir savaşçı çağrısında bulunarak Müslümanlara meydan okumuştur. Namını duymuş olan Müslümanlardan kimse bu meydan okuyuşa cevap vermeyince Hz. Ali peygamberden savaşmak için izin istemiş, ancak ikinci ısrarında onay almıştır.

Amr Ali'nin genç oluşu ve babasıyla dostluğunu gerekçe gösterip onunla savaşmak istememiş ama Hz. Ali "kendisinin savaşa çıkanların üç teklifinden birini kabul ettiğini duyduğunu; eğer öyleyse, üç teklifi olduğunu söyledi. Ya Müslüman olmasını, ya savaşı bırakıp gitmesini, ya da kendisiyle dövüşmesini teklif etti. İlk ikisini reddeden Amr dövüşmeyi seçti."

Bu teke tek dövüşte Hz. Ali'nin kalkanı parçalanıp başından yaralansa da Amr ölmüştür. Amr ile beraber hendekleri geçen Dırar ve Hübeyre ise kaçmıştır. Bu durum Müslümanlara moral kazandırmış, siperlerde ok ve taşlarla çarpışmaya devam etmişlerdir.

Bu sırada savaşın kaderini değiştirecek bir gelişme yaşanmış, saldırgan güçlerden bazıları Müslümanlığı seçmeye karar vermiştir. Hz. Muhammed düşman safları arasında olup da Müslümanlığı seçen Nuaym sayesinde düşman güçlerini bir birine düşürmeyi ve bazı kabilelerin bırakıp gitmesini sağlamış, böylece savaş eski şiddetini kaybetmiştir. Kısa süre sonra da tozu toprağı bir birine katan dondurucu bir rüzgâr başlamış ve düşmanın geri çekilmesine yol açmıştır.

Bu sabırlı direniş üzerine Müslümanlar hendeklerden çıkmış, düşman güçlerin elindeki erzağı elde etmeyi başarmış ve karşı saldırı hamlesini başlatmışlardır. Hendek zaferi Müslü-

manlara gerekli morali kazandırdığı gibi kesin zafere vesile olacak Mekke yolunu da açmıştır.

Ortadoğu'nun Radikal Şehir Komüncüleri Karmatiler

Karmati hareketi 870'lerden başlayarak 1070'lere kadar, 200 yıla varan bir dönem içerisinde Ortadoğu'nun bütününe yayılmış olan en büyük toplumsal harekettir. Karmati ismi hakkında en yaygın kabul Karmati hareketin kurucusu olan Hamdan b. Eş'as El-Karmat'ın lakabı olan Karmat'tan geldiğidir. Hareket mensuplarının bir birlerine Arapçada yoldaş, arkadaş anlamına gelen 'Refiq' hitabıyla seslenmeleri hareketin karakterine dair önemli bir veridir.

Hamdan Karmat Küfe bölgesinin Baş daî'si olarak atandıktan sonra bölgede kendi öğretisini yaymak amacıyla üç kişilik bir ekip kurar. Bunlardan ilki hareketin "filozofu ve beyni" olarak tanınan Abdan olup nasıl bir düzen kurmak istediklerini anlatan Belagat-ül Safa (Kardeşliğin Hitabeti) adındaki yedi ciltten oluşan bir kitabı kaleme almıştır. Ekip içerisindeki ikinci isim olan El-Cenabi hareketin Hamdan Karmat'tan sonra gelen ikinci önderi düzeyindedir. Hareketin bir numaralı örgütleyicisi ve eylem adamı olarak tanınır. Tüm tarihçiler tarafından komünal toplum projesini hayata geçiren en cesur Karmati komutanı olarak tanıtılır. Üçüncüsü ise Hamdan Karmat'ın öğrencisi olan Zikreveyh El-Dendani'dir. Daha çok İran topraklarında hareketi tanıtmak ve yaymak için görevlendirilmiş ve bu alanlarda çalışma yürütmüş bir öncüdür.

Irak'tan Yemen, Mısır, Şam ve Afrika'daki halklara kadar Ortadoğu baştanbaşa bu komünal halk örgütlenmesi etrafında şekillenmiştir. Karmatiler muazzam toplumsal örgütlenmelerine dayanarak birçok kenti özgürleştirmişlerdir. İlk önce Bahreyn'in başkenti Hajr ve Arabistan'ın Lahsa şehirlerini fethetmişlerdir. Bahreyn'e hâkim olup orada "Mümini'yye" şehrini inşa etmişler, Basra'da kısmen etkili olmuşlar, Bağdat'ın deniz yolunu kapatmışlar, etkilerini daha geniş alanlara yayıp Şam'a dek dayanmışlardır.

Karmatilerin başarısı devletçilikten ziyade toplumculuğu esas almalarından ileri geliyordu. İsmaililiğin bir diğer kolu olan Fatımiler Mısır'da devlet kurunca onlara karşı kesin bir tavır almış ve kendi yollarını çizmişlerdir.

Karmatilerin en çarpıcı özelliği şehir örgütlenmelerinde komün evlerini ve eğitimi esas almalarıdır. Örgütlenme ve eğitim sistemleri iç içe olup 9 aşamada kadrolarını yetiştirirler. İlk halk toplantısında gündem oluşturmada sadece halkı dinlerler. İkinci toplantıda halkın gündem oluşturmada sağlarlar. Üçüncüsünde öncü kadronun kendisi de gündem oluşturur. Böylece topluluğu tanıma fırsatını bulduğu için sonraki aşamalarda taraftar, milis ve kadro olabilecekleri tespit ederek farklı eğitim evlerine gönderirler. Son aşama derin felsefik tartışmalarla öncü kadronun yetiştirdiği aşamadır.

Karmati Hareketi büyük bir gizlilik içinde üçlü komiteler şeklinde örgütlenmiştir. Arapça Cifr denilen rakamlarla şifreli yazışma, birden çok kod isim kullanma, sıkça yer değiştirme gibi yöntemlere başvurarak Abbasi yönelimlerine karşı tedbirler geliştirmişlerdir.

Kadrolarını sıkı bir disiplin içinde tutan harekette ortak yaşam ve ahlaki ilkeler her şeyden üstün tutulur. İnşa edilen toplumsallıkta kadın ve erkek eşittir, kadınların toplum içerisindeki etki düzeyleri hissedilir derecede artmıştır. Kadınlar her türlü toplumsal faaliyet içerisinde erkeklerle eşit düzeyde yer almış; çocukların eğitime de özel önem verilmiştir.

Bu sistemde herkes gücü ve yeteneği oranında ekonomik çalışmaya katılır ve yine kazancı oranında ortak işlerin yürütülmesi için bir nevi vergi katkısında bulunurdu.

Karmatilerin demokratik uygarlık tarihine bıraktıkları en önemli miras da demokratik komünalite sistemi olmuştur. Bu sistem katı otoriter tarzda değil halkın demokratik katılımını esas alan meclis ve komün sistemiyle hayat bulduğu için ege-menlerin saldırılarına karşı halkın katıldığı direnişleri geliştirebilmiştir. Bu nedenle Karmati kentleri “özgürlük kentleri” olarak anılmayı hak etmiştir.

Avrupa’da Kent Direnişleri ve Paris Komünü

Ortaçağ sürecine gelinceye kadar Avrupa’da site devletleri hâkimiyetini sürdürürken, özellikle ticaretin gelişmesiyle birlikte kentlere göç artacak ve antik çağ sitelerinin yerine komün yönetimlerinin şekillendirdiği kent ve kasabalar öne çıkacaktır.

Komünlerin çıkışında birçok etken sayılabilir de, en belirgin olanı ticaretin gelişmesi ve özgür alan arayanların kentlerde birikmesidir. Ticaret yapanlar ve zanaatçılar güvenli kalelere yerleşirken, zamanla loncalarda örgütlenecek ve komünleri oluşturacaklardır.

Kral, kilise ve yeni orta sınıfın yer yer çatıştığı, yer yer uzlaştığı bir döneme girilmiştir artık. Bu mücadelede kentler birer özgürlük alanı haline geleceklerdir. Bunu da sağlayan komün örgütlenmesi olacaktır.

Kent sınırları içinde feodal kölelik kaldırıldığı gibi insanlar arasındaki farklara karşın herkes eşit sayılmıştır. Doğal yurttaşlık anlayışı burada temellerini atmıştır. Kent komünleri, yurttaşlar arasındaki eşitliği bir nevi kent sözleşmesi olan “KENT BARIŞI” ile güvenceye almıştır. Kent içinde yaşayan herkesin kabul ettiği ve herkese uygulanan bu sözleşme sayesinde kentin birliği sağlanmıştır. Bu birliği de bir kurul yönetmiştir. Yönetim Kurulu bir nevi yargıçlar kurulu görevini de görmüştür. Kimi komünlerde kentin önde geleni komünün belediye başkanı olmuş ve bir meclisle beraber belediyeyi yönetmiştir.

Kent komününün ilk ortak harcaması kentin etrafına güvenlik duvarlarının örülmesinde yapılmış; herkesten gücüne göre, maddi imkânları ölçüsünde bir pay alınmıştır. Toplumun ortak faydası için toplanan bu parayı ödemeyi red edenler kente alınmamıştır. Kent komünleri böylece toplumsal zeminini güçlendirmiş, tüm toplumun faydasına çalışan bir sistem kurarak ittifakını geliştirmiş ve bu sayede de kraliyetler karşısında özerk kalabilmiştir.

Kent özerkliği konusunda İtalyan kentleri tarihteki en önemli örneklerdendir. Venedik, Cenova, Florensa, Pisa gibi kentler yerel özgürlüklerini uzun süre korumuşlardır. İtalya’da

kent özgürlüğünün güvencesi, kasabalarda yaşayan yurttaşların birbirine bağlılığının belgesi olan sadakat yeminidir. Conjuratio yani konsül adı verilen bu resmi sadakat belgesini kabul edenler komün oluşturmuş olurlar ve bu komünün yönetimi de komün üyelerince seçilip aynı adla -konsül- anılırlar. Bütün konsüller bir araya gelip Genel Meclisi oluştururlar.

İtalya komününün temeli böylece kasabalarda atılmış olur. Komşu kasabaların komünleri konfederal tarzda bir araya gelip Kent Komününü oluştururlar. Savaş ve barış işleri gibi önemli konularda tartışır ve karar vermeden önce halk meclisinin görüşünü alırlar. Daha sonraları diktatörlüğün hâkimiyetine girse de bu ilk uygulamalar kent adına önemli demokrasi uygulamalarıdır ve ileri düzeydedir.

Yerel insiyatif ve komün deneyiminde İspanya da önemli bir örnek teşkil etmiştir. İspanya 1500'lerin Avrupa'sında katı mutlakiyetçi krallıkların öncüleri arasındadır. 1520'den itibaren İspanyol merkezîyetçiliğine karşı kent ayaklanmaları yaşanır ve komünler kurulur. Kimi kentler vergileri kendileri toplayıp yurttaşlardan milis savunma güçleri oluşturacak duruma gelirler.

Aynı şekilde Almanya tarihinde de yüzlerce yıl boyunca kent konfederasyonları hâkim olmuşlardır. Alman köylülüğünün bunda büyük bir rolü olmuş, soyluların şiddetinin olmadığı bölgelerde komünal bir yaşam sürerlerken saldırıların olduğu alanlarda ise direnişleriyle kendilerini yönetecek duruma gelmişlerdir. Kentlere de yansıyacak olan bu özgürlük eğilimi sayesinde, diğer ülkelerde kentler saldırıya uğrayıp özerkliklerini yitirirken Almanya kentleri daha uzun süre bağımsız var olmuşlardır.

Avrupa kent özerklikleri monarşik krallıkların saldırılarına uğrayıp zayıflasa da, esas yenilgiyi endüstriyalizm karşısında alacaklardır. Sanayi devrimi kar hırsında sınır tanımayan burjuvazinin elinde kırı, kenti ve kent komünlerini yutan bir canavara dönüşecektir.

Kapitalizm karşısında alternatif olarak sosyalizm düşüncesi gelişmeye başlarken direnenler adına ilk başarı Paris'te elde edilir.

Paris Komünü, hem şehir savaşı hem de doğrudan demokrasi uygulamasında çok öğretici tarihsel bir örnek teşkil etmiştir.

Daha 1790'lı yıllarda, yani Fransız Devriminin hemen akabinde mahalle ve kent meclislerine dayalı yönetim modeliyle tüm Fransa konfederasyon haline getirilmek istenmiştir. Halk hareketi burjuvazinin eline geçince komünler halk adına kalıcı sonuçlar doğurmamıştır. Fakat bir halk özgürlük eğilimi olarak hep varlığını korumuştur. Nitekim 1871 Paris komünü tüm kentlerdeki komünleri konfederasyon çatısı altında birleşmeye çağırmıştır. Paris Komünü Fransa-Prusya arasındaki savaş koşullarında temelini atmıştır. 19 Temmuz 1870'te Fransa Prusya'ya savaş açmış ve bu savaşta yenilmiş, 2 Eylül 1870'te Prusya ordusuna teslim olmuşlardır. Fransa kralı da esir alınmış, Paris kuşatılmış fakat halk direnmiştir.

Ulusal Savunma Hükümeti kurulmuş olsa da Prusya karşısında direnmemiş ve 28 Ocak 1871'de teslimiyet anlaşması imzalamıştır. Bunun üzerine Ulusal Muhafız içerisinde 215 taburun delegeleri toplanıp direniş kararı almış ve "Ulusal Muhafız Federasyonu Tüzüğünü" kabul etmişlerdir. Bu direniş gücünün başına seçilen 20 kişilik Merkez Komite, Komün devriminin yönetimini üstleneceklerdir.

Hükümet Paris halkını silahsızlandırmaya kalkınca 18 Mart 1871 günü halk direnişe geçmiş, iki generali teslim almış ve kurşuna dizmişlerdir. Bu gün Paris Komününün kuruluş günü olarak anılır. Artık Fransa'da iki hükümet vardır. Biri Paris Komününün hükümeti, diğeri de Versailles'e kaçmış olan burjuvaların hükümeti. Hemen ertesi gün Merkez Komite bir bildiri yayınlayıp halkı komün seçimlerine çağırmış, sıkıyönetim kaldırılmış, siyasi tutsaklar serbest bırakılmıştır. Komite 23 Martta ise Komün Programını açıklamıştır. Buna göre: "Emekçiye emeğinin tam değerini sağlamak, yani kapitalist karı ortadan kaldırmak için kredinin, ticaretin ve ortaklaşmanın örgüt-

lenmesi; herkes için parasız, laik ve tam eğitim; toplantı, dernek kurma ve basın özgürlükleri; polisin ve ordunun komünal düzeyde örgütlenmesi. Tüm toplumu yönetmesi gereken ilke, bir grup ya da derneği örgütleyen ilkeydi. Bu ilkeye göre dışarıdan hiçbir otorite kabul edilmiyor ve ister bir yöneticinin, ister belediye başkanı ya da valinin olsun, tüm seçilenlerin seçenler tarafından sürekli denetimi isteniyordu.”

26 Mart'ta komün seçimleri yapılmış, Paris'in ilçe veya ilçe belediye dairelerinin yöneticileri belirlenmiş; Merkez Komite de yetkilerini resmen Komün yönetimine devretmiştir. Komün yönetiminde işçiler, memurlar, öğretmenler, ressam, yazarlar, gazeteciler ve iş adamları yer almış; Komün bünyesinde tüm Paris halkının katılımını sağlayabilen sendikalar, kooperatifler, kulüpler, komisyonlar, kurullar tarzında örgütlenmeler gerçekleştirilmiştir. İaşe, darphane, basımevi, sağlık, posta gibi hizmet alanları ile eğitim, yargı, maliye gibi konularda komisyonlar kurulmuştur. Ayrıca Kadınlar Birliği örgütlenmiştir. Komün yerel yönetim özerkliğini, en ücra köşelere kadar tabandan örgütlemeyi esas alsa da kendisini çevreye, yerellere yayamamış, sistem Paris'le sınırlı kalmıştır.

Öte yandan Ulusal Muhafız Merkez Komitesi, yetkilerini Komüne devrettiğini açıklamasına rağmen toplantılarını yapmaya devam etmiş, askeri işleri doğrudan yönetmek istemiştir. Dolayısıyla Komün Yönetiminin yanında ikinci bir iktidar gibi kalmıştır. Askeri işlerde Komün iradesini hiçe sayabilmiştir.

Komünün muazzam bir hızla örgütlenme çabalarına rağmen kendi içinde tam demokratik bir düzeyi tutturduğundan söz edilemez. Bu yüzden kişisel rekabetler, çekişmeler, sık sık görev değiştirmeler yaşanabilmiş; disiplin tam sağlanamamıştır. Bu zafiyetler Komünün zayıf düşmesine yol açmış olsa da halk direnişten yana olmuştur.

12 Mayıs'ta Almanların da desteklediği burjuva orduları Paris'e girmiş ve kıran kırana bir direniş yaşanmıştır. 28 Mayıs'a gelindiğinde halkın kahramanca direnişlerine rağmen, Paris

direnışleri kırılmış, toplu kurşuna dizmeler başlamıştır. 30 bin insan katledilmiş, 38 bini esir alınmış ve Paris düşmüştür.

70 günlük direniş sürecine birçok şey sığdırmış olan Paris Komünü, toplumsal mücadeleler tarihinde önemli bir dönemeç olmuştur. Komünal direnişler adına büyük bir esin kaynağı olmakla birlikte ileriki tarihlerde “proleterya diktatörlüğü” tezlerine de temellik etmiştir. Burjuvazinin üzerine yeterince sert gidilmediğı, kenti terk edip yeni bir karargâhta güç toplamalarına fırsat verildiğı; bankalarındaki paraya bile dokunulmadığı ve neticede fırsat kollayan burjuvazinin gücünü toplayıp saldırıya geçtiğı değerlendirilmiştir. Bundan çıkarılan sonuç ise proletarya diktatörlüğünün mutlak gerekli olduğudur.

Şehir Kuşatmasına Karşı En Uzun Süreli, En Trajik ve En Direngen Örnek: Leningrad

“Tanya Savicheva, 11 yaşında bir kız. Günlüğündeki notlar, ölümcül bir açlıktan ve ölümlerden söz ediyor. Önce büyükannesi, ardından amcası, sonra annesi ve kardeşi! Günlükteki son not: ‘Sadece Tanya kaldı’. Tanya, kuşatmadan kısa bir süre sonra ileri derecede beslenme bozukluğundan (açlıktan) öldü.”

Bir çocuğun günlüğüne de yansıyan açlık nedeniyle bazen bir gün içinde on bin insanın öldüğü Leningrad Kuşatması 2. Dünya savaşı sırasında 8 Eylül 1941 tarihinden 27 Ocak 1944 tarihine dek 872 gün süren ve çok ağır kayıplar ve yıkımlara yol açan Hitler Ordusu ve ortaklarının kuşatmasıdır.

Düşman güçler Barbarossa Harekâtı adını verdikleri taarruzla Sovyetler Birliğinin birçok alanını işgal etmiş, Moskova, Stalingrad, Sivastopol, Rostov gibi önemli kentleri kuşatmışlardır. Bu kentlerden biri de Leningrad’dır.

Leningrad’ın hedef seçilmiş olmasının nedeni, Ekim Devriminin sembolik başkenti olması, Sovyet Baltık Filosunun ana üssünün orada olması ve birçok silah fabrikasının bulunmasıdır.

Kuşatma sırasında kentin ihtiyaçları üç kış boyunca Ladoga Gölü üzerinden sağlanmış ve bu yol halk arasında “Yaşam Yolu” olarak adlandırılmıştır. ABD’nin devreye girmesiyle belli

düzeyde sivilin tahliyesi de gerçekleşmiş ve bir süreliğine de olsa lojistik destek temin edilebilmiştir. Göl tarafındaki bu yol kapandığı zaman ise adını “ölüm yolu” olarak değiştirmişlerdir.

Kentteki tarihi yapılar ve alt yapı sistemi Hitler’in emriyle tank-top atışlarıyla yıkılmıştır.

Kuşatma altında açlık ve soğuk halkın büyük düşmanı haline gelmiştir.

Leningrad Şehir Yönetimi adına Temsilciler Konseyi, henüz kuşatma başlamadan önce sivil halktan “ilk tepki grupları” adı altında sivil savunma birlikleri oluşturmuş; hemen ardından bir milyon insanı savunma mevzilerini oluşturmak üzere görevlendirmiştir.

Bu savunma hattında toplamda 190 km. kereste barikat, 635 km. dikenli tel örgülü engel, 700 km. tank hendeği, beş bin beton takviyeli toprak ve kereste mevzii ve çok uzun mesafeleri kapsayan boy siperleri kurulmuştur.

Hem kentteki halk direnişi hem de Kızıl Ordu’nun hamleleri düşman güçlerin Leningrad’a girmelerini önlemiştir. En son olarak Sovyet güçlerinin “İskra” (Kıvılcım) adını verdikleri büyük bir taarruzla Leningrad kuşatması kırılmıştır.

Asker ve sivil toplam 1,5 milyondan fazla insan bu kuşatma altında yaşamını yitirmiştir. Derin bir yurtseverlik olmadan bir kent halkının bu kadar uzun süre topyekûn bir direnişe geçmesi ve sonuna dek dayanması mümkün olamazdı. Leningrad’da bir soykırım uygulanmış ama direniş sayesinde kaybeden faşizm olmuştur.

Sokakların, Evlerin, İradenin ve Aklın Savaşı: Stalingrad

2. Dünya Savaşında Hitler, henüz ABD savaşa girmeden Sovyet gücünü kırmak ve Kafkas petrollerine ulaşmak için tüm gücünü Sovyetler Birliğine yönlendirmiştir. Bu saldırıların en büyüklerinden biri Stalingrad şehrine yapılmıştır. Ulaşım, sanayi ve tarım kapasitesiyle stratejik önemi olan şehirde 23

Ağustos 1942 ve 2 Şubat 1943 tarihleri arasında kader tayin edici nitelikte bir savaş yaşanmıştır.

Hitler, kentin adından dolayı burayı almayı en büyük politik hedef olarak görmüş ve bu nedenle en güçlü ordusu olan 6. Orduyu buraya göndermiştir. 200 gün kadar süren savaşın sonunda bir milyondan fazla Kızıl Ordu askeri ve 800 bine yakın Alman askeri ölmüş; Hitler Ordusunun Komutanı Mareşal Paulus Sovyet Ordusuna teslim olmuştur.

Stalingrad sadece kuşatma altında direnen bir kent değil sokak sokak, ev ev çatışmaların yaşandığı bir kahramanlık destanıdır. Sovyet General Vasili Çuykov (Chuikov) ve savaş stratejisini belirleyen Stalin bu kahramanlığın öncüleri olmuştur. Bu savaşta Kruşçev ise Stalin'i temsilen siyasi komiserlik görevini üstlenmiştir.

Yeterli hazırlığın yapılmadığı gerekçesiyle komutanlarının karşı çıkışlarına rağmen Hitler alelacele saldırı emrini vermiştir. Sivil halk tahliye edilmeden başlatılan saldırı faşizmin sınırsız imha hedefine işaret ederken Stalin bu durumu: “Ordumuz canlı bir şehri, terk edilmiş bir şehre göre daha iyi savunur” şeklinde ele almıştır. Nitekim Almanya hava saldırısına başladığında 77 Sovyet uçağı ve 41 tankı imha olmuş, bine yakın sivil ölmüş ve hemen ardından siviller Volga nehrinin doğusuna tahliye edilmeye başlamışken Stalin müdahale etmiş, sivillerin şehir savunmasına katılmasının önemini vurgulayıp geçişleri durdurmuştur.

Hava saldırılarında şehir adeta yerle bir edilmiş ve ardından sokaklarda çatışmalar başlamıştır. Ülke genelindeki savaşta Sovyet ordusu %59'unu kaybettiği halde her imkân devreye konularak savaşılmıştır. Evlerin yıkıntıları birer kaleye çevrilmiş, traktör fabrikaları tank imalatına dönüştürülmüştür. Keskin nişancıların da önemli bir rolü olmuş, özellikle Mosin-Nagant denilen keskin nişancı tüfeğiyle etkili sonuçlar alınmıştır. Kentte 75 bin kadın doğrudan savaş cephelerinde yer almış; keskin nişancı, tankçı, sağlıkçı vb. her türlü görevi üstlenmiştir.

Savaşın kent içinde yoğunlaşması kanatlardaki düşman güçlerinin püskürtülmesi ardından olmuştur. Çünkü kanatları tutmuş olan nispeten zayıf Romen ve Macar orduları yenilince Alman ordusu kentin içine sıkışıp kalmıştır. Sovyet generali Çuykov “KUCAKLAMA” dediği taktiği devreye koymuş “Alman askerlerine mümkün olduğunca yaklaşılması” emrini vermişti. Aynı talimatında askerlerine “evi birlikte dağıtın: Siz ve el bombalarınız!” diyordu.

Kent içinde muazzam hareketli bir savaş geliştirilmiştir. Örneğin tren istasyonu bir gün içinde defalarca el değiştirmiştir. Bir tahıl ambarı aynı gün içinde birkaç kez el değiştirmiş; böylesi iki katlı yerlerde aynı gün içinde bazen Alman askerleri alt katta olmuş, bazen Sovyet askerleri. Bu derecede yakın savaşta Alman Hava Kuvvetleri ve tankçı atışları etkisiz kılınyordu, vururlarsa kendi askerlerini de gözden çıkarmaları gerekecekti. Alman piyadeleri yakın savaş eğitimi almış, yanaşma, havaya uçurma, engelleri kaldırma vb. taktikleri biliyordu ama Böylece Stalingrad sokakları Almanlara mezar olmuştur. Bu yüzden Stalingrad’ı savaş tarihçileri “Nazizme insan zekâsıyla örülmüş bir mezar taşı” olarak adlandırmıştır.

Anti-tank silahları, mayınlar, tel örgüler, keskin nişancılar eşliğinde halk sokaklarda kahramanca çarpışırken kentin her yerinden hoparlörlerle kafiyeli olarak “Her altı saniyede bir Alman ölüyor. Stalingrad mezar şehir” anonsları yapıp Alman askerlerinin morali bozulmuştur. Bazen, askerleriyle birlikte Alman tanklarının depolarındaki benzini donduran -40 dereceye varan hava koşulları ise Sovyetlerin en büyük müttefiki olmuştur. ABD hükümeti ise askeri malzeme yardımıyla bulunmuştur.

Bu sert doğa koşullarında Sovyetler adına “Uranüs Operasyonu” dedikleri sonuç alıcı bir taarruz başlatmışlardır. 750 binlik bir ordu ve Japon tehdidine karşı hazırda bekletilen “Sibiryalılar” adlı kayaklı askerlerden oluşan özel birlik ve yeni uçak filoları devreye konulunca Stalingrad’ın kaderi değişmiş, Al-

man ordusu kuşatılıp imha edilmiş, başlarındaki mareşal dâhil 22 generalleri teslim alınmıştır.

Savaş Mamajev tepesinde karargâha çevirdiği bir barikat-tan yöneten Çuykov daha sonra anılarını anlatırken şöyle diyecektir: “Birliklerimizin bütün çalışma yöntemlerini sıralamak mümkün değildir. Volga’daki çok ağır savaş günlerinde biz, hepimiz, basit birer askerden komutanlara kadar büyüdük, öğrendik, yetkinleştik.”

Çuykov vasiyeti üzerine Mamajev tepesine bakan başka bir tepede, savaş sırasındaki sığınağına yakın bir yerde yatmaktadır. Buradaki anıt mezarıda savaşta hayatını feda eden binlerce Sovyet askerinin adı ve en üstünde de şu sözler yazılıdır: “Hiç kimse ve hiçbir şey unutulmadı”

Vietnam Stratejisi ve Taktiği: Halk Savaşı-Taarruz Savaşı

Şehirler sömürgeci işgal güçlerinin kaleleri haline getirildiklerinde halk için güneşin battığı, karanlık günler başlamış demektir. Buna karşı direnenler hep güneşle, aydınlıkla kendilerini tanımlamışlardır.

Vietnam direnişinin öncüsü Ho Chi Minh (Halkın deyimiyle Ho Amca) 1930’lu yıllarda Fransız sömürgeciliğine karşı gizlilik koşullarında direnişi örgütlerken sıklıkla ad değiştirmiş ve en son olarak “aydınlatan” anlamına gelen Ho Chi Minh adını almıştı. Onun ilk işlerinden biri gerilla savaşı üzerine kitaplar yazmak olmuştur.

Vietnam 2. Dünya savaşı sırasında Japonya işgalinden kurtarılmış ama İngilizler devreye girip Fransızların önünü açmıştır. Bu nedenle tekrar Fransızlar devreye girip sömürge yönetimi kursalar da onlara karşı 8 yıl süren direniş 1954 yılında Dien Bien Phu eylemiyle zafer kazanmıştır.

Zafer yolunda Giap’ın son hamlesi, Dien Bien Phu kentini işgal eden ve bir savunma merkezi kuran Fransız ordusunun ikmal yollarını kesmek ve ardından 40 bin savaşçısıyla (Bu sayının 70 bin olduğu iddiası da varır) kenti kuşatıp Fransız ordusunu dağıtmak olmuştur. Çin’in verdiği uçaksavarlar ve

toplar bu savaşta Giap'ın elini bir hayli güçlendirmiştir. Top atışlarıyla Fransızların kullandığı pist kullanılamaz hale getirilmiş, havadan atılan yardım paketleri de çok yüksekten atıldığı için Vietnamlıların eline geçmiş, sayı üstünlüğü iyi kullanılmış ve neticede Fransızlar 2.000 ölü, 5.600 yaralı ve 6.500 esir verdikten sonra tüm Vietnam'dan çekildiklerini açıklamışlardır.

Fakat ülke Cenevre anlaşmasıyla ikiye bölünmüş, Güney'de işbirlikçi bir hükümet kurulmuştur. 1963 yılına gelindiğinde ise ABD devreye girmiş, 58 bin askerini kaybedip geri çekildiğı 1973 yılına dek milyonlarca sivil insan hayatını kaybetmiştir. Savaş işbirlikçi Güney hükümetine karşı devam etmiş ve 1975'te Saygon (şimdiki adı Ho Chi Minh) kentinin alınması ve Vietnam'ın birleştirilmesiyle son bulmuştur.

Vietnam gerilla savaşında kır ve kent birlikte değerlendirilmiş, tünellere dayalı yer altı sistemi çok yaygın geliştirilmiş, müttefiklerden askeri teknik elde edilmesine, tüm sosyalist ve tarafsız ölkelerde temsilcilik açılmasına özel önem verilmiş, en önemlisi de tüm halk direnişe seferber edilmiştir.

Vietnam savaşının çok boyutlu dersleri olmuştur. Bunlar savaşa damgasını vuran stratejik, taktik birçok temel özellik şeklinde dile getirilebilir. Fakat en temel kavramları direnişin komutanı ifade etmiştir. Gerilla savaşlarında tüm halklara en fazla ilham olan Vietnam direnişinin savaş komutanı Giap, devrimci savaşı birbirini tamamlayan iki kavramla tanımlamıştır: birincisi stratejiyi ifade eden "halk savaşı", ikincisi ise taktiğı tanımlayan "taarruz savaşı."

Savaş komutanlığı, inanç, fedakârlık ve gerilla yaratıcılığı yanında halk savaşı ve taarruz savaşının geliştirilmesinde Vietnam'ın bazı avantajları vardı. Deniz aşırı işgal girişimine karşı direnilmesi, yurtseverlik geleneğı, Kuzey Vietnam'da kendilerinin hâkim olması (Viet Minh Hükümeti) ve emperyalist saldırılara karşı zorunlu askerlik uygulamasını gerçekleştirebilmele-ri halkın katılımını üst düzeye çıkarmıştır. Saldırı hamlelerinde ise sosyalist kamptan temin edilen askeri teknik ve siyasi des-

tek ek avantajlar olmuş, ABD kamuoyunun protestoları da devreye girince bu eşitsiz savaş Vietnam zaferiyle sonuçlanmıştır.

İspanya İç Savaşında Uluslararası Dayanışmanın Tarihi Örneği: Uluslararası Tugaylar

İki dünya savaşı arasındaki en önemli savaşlardan biri İspanya İç savaşı olmuştur. Krallıkla yönetilen İspanya’da 1902-1923 yılları arasında 33 kez kabine değişikliği yaşanmış; 1923’te ordu darbe yapmış, general Rivera başbakan olarak diktatörlüğünü tesis etmiştir. Bu gelişmeyle birlikte ülkede sağ-sol kampaşması daha katı şekilde gelişmiş ve sürekli bir kaos ortamı doğmuştur. Rivera 1930’da istifa etmek zorunda kalmış ve bunu izleyen 6 yıl boyunca solcular hükümete gelince sağcılar hapse tıkmış, sağcılar iktidarı alınca solcuları tasfiyeye girişmiştir.

1936 yılında Cumhuriyetçi hükümete karşı ordu içinden bir ayaklanma patlamış, faşist General Franko bu ayaklanmanın başına geçmiş; karşısında ise solcular (Cumhuriyetçiler), işçiler, köylüler, anarşistler bir safta toplanmıştır. Böylece İspanya iç savaşı başlamıştır.

Savaş başlar başlamaz Hitler ve Musolloni birere uçak filosunu Franko’nun yardımına göndermiştir. Cumhuriyetçiler ise Sovyetler Birliğinin desteğini aldığı gibi daha da önemlisi 53 ülkeden gönüllülerin katıldığı Uluslararası Tugayların kurulmasıdır.

Uluslararası Tugayların oluşturulma süreci öncelikle İtalya ve Fransa Komünist Partilerinin girişimiyle başlamıştır. Fransız Komünist Partisi savaşçıların üniformalarını dikmeyi de üstlenmiştir.

İlk büyük başarı Madrid Savunması olmuştur. Her yerde siperlerde çatışmalar devam ederken faşistler Madrid’e doğrudan saldırmak yerine kuşatma kararı almışlardır. Madrid ve birçok kentte-kasabada kıran kırana çatışmalar yaşanmıştır. Hitler uçakları Picasso’nun resmine konu olan Guernica kentini bombalamışlardır. Faşistlerin Madrid’i almalarıyla savaş sona er-

miştir. Savaşta ölen insan sayısının 500 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Böylece 1975 yılına dek sürecek olan Franko'nun diktatörlük süreci başlamıştır.

Fakat direnişin anıları İspanya toplumunda geri dönülmez bir demokratik uyanışa yol açmış, Franko'nun ölümünden sonra çok geçmeden faşizmin elinde şekillenmiş olan İspanya Anayasası değiştirilmiş; özerk bölgelere dayalı bugünkü sistem kabul edilmiştir.

Savaş sırasında uluslararası dayanışmanın en güzel örnekleri yaşanmış, gönüllüler sıkı bir disiplin içinde eğitimlerini görmüş ve her cephede savaşmış ve moral kaynağı olmuşlardır. Fakat faşistlerin diğer devletlerden aldığı desteği kırmak adına 1938 Eylülünde Cumhuriyetçi hükümet on bin kadar yabancı gönüllünün bulunduğu Uluslararası Tugayları dağıtma kararı almış ve bunu da Milletler Cemiyetinde açıklamıştır. Gönüllülerin bir kısmı faşistlerin iktidarda olduğu ülkelerden geldiği için geri dönüşleri riskliydi. Bu nedenle İspanyol vatandaşı yapılmış ve halk ordusuna katılmışlardır.

“Şehir Gerillacılığı” Adının Kaynağı: RAF

Almanya'da Andreas Baader ve Ulrike Marie Meinhof öncülüğünde kurulan Kızıl Ordu Fraksiyonu (Rote Armee Fraktion) “şehir gerillacılığı” kavramını ilk kez kullanan devrimci guruptur.

RAF 1960'lı yılların öğrenci protestoları içinden doğan ve gelişen bir harekettir.

1968 gençlik hareketleri döneminde sol grupların mücadele yöntemlerini pasif bulan Ulrike, bir alış-veriş mağazasını kundaklamaktan tutuklu bulunan Andreas'ın hapisaneden kaçırılmasına katılmış ve bu olay ardından RAF kurulmuştur.

Firardan sonra Andreas 20 kadar arkadaşıyla birlikte Filistin Kamplarında eğitim görmüş ve dönüşlerinde şehir merkezlerinde kapitalizmi ve hükümeti hedefleyen eylemler gerçekleştirmişlerdir. ABD üslerinin bombalanması, banka soygunları, sabotajlar, kundaklamalar, şoför ve korumaların vurulması,

diplomatların ve sermayedarların rehin alınması ve vurulması gibi birçok eylemle Almanya ve dünya gündemine giren gurbun öncülerinden Ulrike ve Andreas başta olmak üzere birçoğu 1972 yılında yakalanmıştır.

Ulrike ve Andreas sırasıyla 1976 ve 1977 yıllarında hücrelerinde ölü bulunmuşlar; kendilerini öldürdükleri iddia edilse de Ulrike'nin kendini astığı iddia edilen ipin beden ağırlığını taşıyamayacak bir battaniye ipi olması, Andreas'ın ise ensesinden kurşunla vurulmuş olması Alman devletince katledildiklerinin kanıtı olmuştur.

Kapitalizmin kendini örgütleme düzeyine karşılık Alman devrimcilerin toplumu yeterince örgütlememiş olmaları sert saldırılar karşısında varlığını sürdürememelerine yol açmıştır. Fakat hem zindan direnişleri hem de şehir savaşı açısından, halk örgütlenmeleri eksik olsa da geliştirdikleri “şehir gerillacılığı” kavramı, teorisi ve pratiğiyle tarihin önemli derslerini kaydetmiş ve radikal direnişçi bir miras bırakmışlardır.

Sonuç: Savaşan Halkın Zaferi

Arap-İsrail savaşlarından Güney Afrika'ya, Balkanlardan Kafkaslara, Bask ve İrlanda'dan Zapatistalara, Che Guevera gerillacılığından Mahir Çayanlara daha birçok örnek incelenebilir. Ömer Muhtar'ın İtalyanlara karşı örgütlediği direniş, çöl gerillacılığı açısından öğreticidir. Cezayir bağımsızlık savaşında 470 binlik Fransız güçlerine karşı 30 binlik devrimci halk gücüyle direnilmiş; 960 bin Cezayirli hayatını kaybettiği halde zafer elde edilmiştir. Her birinden alınacak büyük dersler vardır. En son Kobani direnişi adeta tarihin tüm şehir savaşlarının derslerini kendinde toplamıştır.

Günümüzde devletli uygarlık ile demokratik uygarlık güçleri arasındaki savaşların sonuçlarına bakıldığında sivil kayıpların geçmişle kıyaslanamayacak kadar arttığı, yani eski savaş tarzlarının aşıldığı görülmektedir.

Birinci dünya savaşında sivil kaybı % 5, ikinci dünya savaşında % 48 iken 1990'lardan günümüze devam eden savaşlarda

ise % 95'tir. Bu istatistik bile -savaşlara katılsın veya katılmasın- şehirlerin ve sivil halkın hedef haline geldiğini göstermektedir.

Şehir savaşlarının diğer önemli bir sonucu göç olgusudur. Özellikle iç savaşa dönüşen savaşların ağır sonuçlarından biri de kapsamlı göçlerdir. Hannah Arendt bu yeni durumu Emperyalizm kitabında şöyle tanımlamıştır: “1920’lerden sonraki iç savaşlar... hiç bir yere kabul edilmeyen ve hiçbir yerde asimile olamayan göçmen guruplar yarattı. Anayurtlarından ayrıldıklarında artık yurtsuzdular; devletlerini bıraktıklarında artık devletsizdiler; insan haklarından yoksun bırakıldıklarında artık haksızdılar, yeryüzünün posasıydılar.”

Göçmenler devletlerarası ilişkilerde diplomasinin önemli bir bileşeni durumuna gelirken egemenlerin tek derdi onlardan kurtulmak veya siyasi-ekonomik şantaj aracı haline getirmek olmuştur.

Şehir savaşlarının düşman askeri üzerindeki psikolojik etkilerine ise günümüz teknolojisi bile çare olamamıştır. Çağdaş savaşların tanımı çerçevesinde nükleer güce ve teknik hava gücüne dayalı olarak askeri psikolojisinin rahatladığı iddiasının direnişçiler tarafından tersine çevrilmesidir. “Çağdaş savaşların aseptik olması gerekmektedir. Öyle ki Amerikan askerleri birkaç saatlik bir uçuşla Afganistan’a bombaları bıraktıktan sonra evlerine dönüp televizyondaki futbol maçını izleyebilmektedir.”(Renata Salecl) Emperyal güçler virüs, mikrop, hastalık kapmayan, sendroma girmeyen askerler döneminin başladığını iddia ederken belli ki şehir içindeki savaşları, hele ki son dönemlerinkini göz önünde bulundurmamışlar veya propaganda gereği öne çıkarmamışlardır.

Geçmişin şehir savaşlarında genellikle “kuşatma” ve buna karşı direniş söz konusuysa günümüzde sokaklarda, evlerde, barikatlarda çatışma durumu başat hale gelmiştir. Yeni neslin televizyonlarda Kudüs, Saray-Bosna, Bağdat, Şam, Kobani sokaklarında gördüğü çatışma manzaraları şehir savaşlarının nedenli “yakın alan” savaşına dönüştüğünü anlatmaya yetmekte-

dir. Bu durumun derin psikolojik sonuçlarının olması da kaçınılmazdır.

Şehirlerde uzun süren savaşın iki yönü keskin kılıç gibi etkilerinin olduğu da yadsınamaz. Halkın direngenliğine karşın “zaman” faktörü doğru değerlendirilmediğinde düşman güçler bunu kırılmaya dönüştürebilmektedir.

Kentlerdeki doğal ve tarihi dokunun tahrip edilmesi ise bazen hem moral hem de kültürel açıdan onarılması güç sonuçlar doğurabilmektedir. Buna karşın özgürlüğün bedelinin hiçbir şeyle ölçülemeyeceği açıktır. Tarihi değerler ve yaşam alanı yıkılır veya yağmalanırken devreye kapitalist inşaat şirketlerini koymaları da direnen halk açısından sonucu değiştirmez. Tarihin tüm direnişlerinin öğrettiği en büyük ders kalıcı zaferlerin sadece savaş meydanında kazanılan zaferler olmadığı; savaş meydanında kaybetmemek kadar toplumsal inşa ve kültürel direnişin kalıcı sonuçlar doğurduğudur.

Düşman bu savaşlarda tecrübe kazanmış ama halklar adına direnenler de tecrübe kazanmıştır. Örneğin Almanlar ilk Sovyet kentlerine saldırdığında “blok blok ve paralel ilerleme kollarının oluşturulması” dersini çıkarmış ve diğer kentlere saldırırken uygulamıştır. Başlangıçta zorlukla ancak iki hafta direnebilen Sovyetler ise edindikleri tecrübe sayesinde aylarca direnmeyi ve zafer kazanmayı öğrenmişlerdir.

Şehir savaşları ister aylarca isterse sadece günlerce alan tutma şeklinde sürsün ya da alan tutma taktiği yerine vur-kaç taktiğiyle sürekliliğini sağlasın, neticede sömürgeci soykırım rejiminin halk üzerindeki siyasi, sosyal, kültürel etkilerinin önemli ölçüde kırıldığı savaşlar olmaktadır. Bu anlamda safların netleştiği ve şayet yeterince örgütlendirilmiş ve bilinçlendirilmişse halkın daha güçlü katıldığı, kader tayin edici savaşlar niteliğindedir. Savaşın düşman devletin metropollerine taşırılması ise artık zafere doğru son darbelerin vurulması anlamına gelmektedir. Tarihteki örnekler her türlü taktik zenginliğe ilham olsa da asıl zafer stratejisi halkın savaş koşullarına göre örgütlenmesi olmaktadır.

Halkın tümünü hedefleyen düşman saldırıları karşısında çöl, ova, dağ ve kentlerde yaşayan tüm halkın koşullara göre örgütleniriliş direniş geçirilmesi, egemenlerin kirli savaşlarına karşı tek çare olmaktadır. Güney Afrika gibi örneklerden de anlaşıldığı gibi diyalog ve müzakere süreçleri bile direnişlerin gücüne bağı şekillenmiştir.

Günümüz dünyasında bunca acımasız olan ve % 95 sivil halkın katledildiği savaşlara karşı zafer kazandıracak stratejik direniş halsız düşünülemez; düşman tekniğine karşı halkı örgütleyecek kadronun ölçülerinin yükseltilmesi, halkı katabilecek savaş komutanının yeteneklerinin geliştirilmesi ve tüm dünyayla siyasi kanalların açık tutulması gibi duyarlılıklar mücadelenin başarısında vazgeçilmez sayılmaktadır. Çünkü işin sırrı Önder APO'nun ısrarla vurguladığı tek cümlede saklıdır: "Savaşı halk gerçekliğine ulaşmak!"

Kaynakça:

- Tarih Sümer'de başlar (Samuel Noah Kramer)
- İlk kaynaklarından 20 YY'a komünalizm tarihi (Kenneth Rexroth)
- Şehir savaşları-Makale (Tanju Akad-NTV)
- Komün ve meclisler (Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi)
- İslam tarihi ansiklopedisi
- Emperyalizm-Totalitarizmin kaynakları 2 (Hannah Arendt)
- Kaygı Üzerine (Renata Salecl)
- Ansiklopedi Wikipedia

Kurdistan’da Kent ve Kır Arasındaki İlişki

Kuramsal olarak kent

Konumuza giriş mahiyetinde öncelikle kent tanımını kuramsal çerçevede ele alıp giriş yaparsak, gerek Kürdistan’daki kentleri ve özelde de kapitalist sistemin Kent’e yüklediği anlam biçimiyle daha sağlıklı, sonuç alıcı bir sosyolojik analiz yapabiliriz. Çünkü bu konuda yapılan yorum ve analizler genelde pozitivist bir bakış açısına sahip olmaktadır. Yanlış ve eksik tarihsel bilinç kendisiyle beraber yanlış, yanılgılı ve eksik sosyolojik analiz demektir. bir diğer yanılgılı yaklaşım ise Kent’i uygarlık ile ele alıp devlet sistemine entegre eden bir yaklaşımdır. Devlet, iktidar ve tekel olarak ele alındığı için kenti de buna bağlamak, iktidar ve devletin form halini aldığı mekân değerlendirmesine götürmektedir. Kuşkusuz, devlet ve iktidarın doğuş mekanıdır da kent. Aynı kent; devletçi uygarlık sisteminin binlerce yıl önce meydana gelmiş bir toplumsal organizasyonun oluştuğu mekândır da. Kenti ne olumlamak, nede olumsuzlamak gerek. Bu anlamda kent nötrdür. Esas sorun siyasal öncülüğün rolüdür demek yerinde olacaktır. Arkeolojik kazılar bunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Ve günümüzde yapılan değerlendirmelerin çok ötesinde bir anlam yüklüdür.

Önderlik: kent için nasıl bir sosyolojik analiz yapmakta.? “Uygarlığın diğer adı medenileşme, Arapça ‘kentleşme’ anlamındadır. Düz bir anlayışla kent = sınıf = devlet formülü kentleşme sorununu ifade etmede basitleştirici olabilir, ama anlam derinliğini kaybettirir ve çok yönlülüğü körleştirir. İnsanlık köy inşa etmek kadar kent inşa etmenin de toplumun doğasına uygun olduğunu düşünmüş ve uygulamıştır. Kent toplumsal zekânın yoğunlaştığı mekânların başında gelir. Düşüncedeki gelişme yeni buluşlara yol açar. Üretim artışının yöntem ve tekniklerini geliştirir. Bunları deneyimleyen insan kenti ıyık

kaynağı bilmiş ve hep oraya koşmak istemiştir. Kentin tapınak etrafında gelişimi, kendi döneminde tapınağın kutsal akıl ve ruhların toplandığı yer olmasıyla bağlantılıdır. Toplum aklını ve kimliğini burada daha çok keşfediyor, yaratıyor. Kent lehine güçlü varsayımlardır bahsettiklerimiz. Her gerçekte olduğu gibi, kentin başka bir yüzü de doğuşuyla birlikte kendini gösterecektir: Sınıflaşma ve devletleşme. Şüphesiz sınıflaşmanın maddi temeli artan üretkenliktir. Sümer şehirleri bu konuda her şeyi açıklıyor. Üretimde çalışanların en azından bir kat fazlasına ilave artık-ürün sunabilecek seviyeye gelince devletin maddi temeli doğmuş demektir. Şehir buna da uygun mekândır. Bazı sorunlara (sömürü ve güçlüler örgütü) yol açsa da, toplumun rasyonel gelişiminde kentin devrimsel bir adım teşkil ettiği açıktır. Kentte yeni bir toplumsal bileşim söz konusudur. Kabile toplumu aşılmıştır. Farklı kabile ve soydan gelenler, şehir vatandaşlığı dediğimiz bağla birbirlerine bağlanıyorlar. ‘Şehir halkı’, ‘hemşehriler’, ‘bajarîler’ oluşuyor. Bu gelişme toplumun zenginleştiğini gösterir. Şehir bu haliyle gelişmenin aracıdır. Ciddi bir sorun kaynağı değildir. İlkçağın tümünde, ara sıra Babil ve Roma hariç, nüfus problemi olan kent pek gözlemlenmiyor. Toplumsal üstünlüğüyle kent cazibesini sürekli pekiştiriyor ” Önderliğin kent tanımlaması kenti olumsuzlayan değil, bilhassa kenti olumlayan ancak esas sorunun kent denilen toplumsal sistemi kimin ya da kimlerin nasıl yöneteceği. Demokratik bir yönetimin denetiminde olmadığı zaman yaratacağı tahribat’ları da bizlere göstermekte.

Rasyonalizm ile birlikte ele alınan kent olgusu, ekonomizm temelinde sosyolojik analiz ile açıklanmakta. 19. yüzyılda sosyologlar, kentleşme olgusunu yaşanan toplumsal değişimleri merkeze alarak açıklamaya çalışmıştır. Bu anlamda, geleneksel toplumlardan modern toplumlara dönüşümü, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş, basit toplumlardan karmaşık toplumlara geçiş, mekanik dayanışmalı toplumlardan organik dayanışmalı toplumlara geçiş, kutsal toplumlardan laik toplumlara geçiş; Gibi yapılan analizler eksik ve tarihsel arka plandan yok-

sundur. Kimi haklı olan yönleri olmakla birlikte eksiktir. Bunun nedenide tarihi devletli uygarlık ile ele almalarıdır.

Kent ve buna bağlı olarak gelişen Kentsel toplumu, başka gruplarla devamlı temaslar ve ilişkiler halinde bulunan büyük bir toplumsal ilişkinin yaşandığı mekân olarak ele alabiliriz. Kültür ve yaşam tarzı bakımından heterojendir. Akrabalık ve aile bağlarının yerini gayri şahsi ilişkiler ile hukuksal ilişkiler almıştır. Karmaşık bir teknoloji ve geniş ölçüde işbölümüne dayanan bir ekonomik yapısı vardır ve içerisinde hızlı değişimler yaşanmaktadır; Diyebiliriz.

19. yüzyıl sosyologları kentleşmeyi kendi sosyal teori anlayışlarının içinde değerlendirmiş ve kentleşmeyi daha geniş toplumsal faktörlerle birlikte ele almışlardır. Kent sosyolojisinin ilk tohumlarının atıldığı bu dönemde, gelişkin bir kent sosyolojisinden bahsetmek mümkün değildir. Bu dönemde, Marx ve Engels'in "kent analizi, kenti toplumsal değişim kuramıyla ilişkilendirmekteydi." Marx ve Weber kenti; ayrıntılı olarak tek başına ele almak yerine, "toplumsal yaşamdaki diğer faktörlerin daha geniş bir analizi ile ele almışlardır." Bu yaklaşımlar, kentleşmeyi kendi başına özgün bir olgu olarak değil feodalizmden kapitalizme geçişte modernleşmenin bir ürünü olarak görmektedir. Bunu tetikleyen temel faktöründe sanayiye dayalı makineler olmasını işaret ederek ekonomizme indirgemekteler. Kentleşmeyi toplumdaki dönüşümlerle birlikte ele alan Durkheim ve Weber "kentsel alanlarda topluluk duygusunun yok olduğunu öne sürmüşlerdir." Kentleşmenin hızlanması ve büyük kentlerde çok sayıda insanın yaşamaya başlamasının topluluk duygusundan ziyade, toplumsallık duygularının ve bağlılıkları yok ettiğini ve bunun da genel olarak yabancılaşmaya yol açtığını belirtebiliriz. Kuşkusuz yapılan bu analizler kent olgusunun sanayii devrimi ile başlayan süreçlerde gelişen sosyolojik analizlerdir. Yani kentleşmeyi kapitalist süreç ile ele alıp yapılan analizler kent gerçekliğinin kapitalist sisteme entegre eden yaklaşımlar bir diğer yanılgılı nedeni bilimsel çalışmaya dayandırmalarıdır. Pozitivist bakış açısıyla yapılan yorumlardır.

Hatta kimileri o kadar ileri giderek, kentleri Darwin'in yapmış olduğu "doğal ayıklanma" teorisi ile sanayi kentlerinin vahşiliğini meşrulaştırmak istemiştir. Kentlerinde bir nevi güçlülerin ayakta kalanı, zayıf olanlarında kentin içerisinde erimesini ve tükenmesini bir doğal süreç olarak ele almakta. Yani kentleri güçlülerin ayakta kalacağı bir mekân olarak tasavvur ederler. Bunun temel nedeni 'de liberal ideolojidir. "İnsan insanın kurdudur." Thomas Hobbes'in tanımlaması bunun içindir. Bunun yanında bürokratik sistemin toplumu kontrol etmesi açısından iktidar alanının toplumun en küçük sosyal birimi olan aile yapılanmasına kadar sızması ile adeta toplum Max Weber'in deyişimiyle; "toplum, demir' den kafes" içine hapsedilip kuşatılır.

Oysa kentlerin oluşumu ve ortaya çıkışı neolitik süreç ile başlayan bir aşamadır. Tabii şunu unutmamak lazım her çağ ve dönem, Paradigmasal bakış ve ideolojik düşünce sistemi, ya da hakim olan yönetici kesim; kendi kent formunu tasavvur edip oluşturur.

Tarım kültürünün daha doğrusu neolitik sürecin Kent'e yaptığı katkılar olmazsa acaba kent denilen mekân oluşacak 'mıydı.? Ya da kent öncesi tarıma dayalı kırsal yaşam tarzı olmasaydı kent gelişir miydi.? Tarihsel süreç içerisinde toplumsal değişimleri ve dönüşümleri incelediğimizde her kentsel yaşam öncesi bir neolitik sürecin yaşandığını görüyoruz. Açığa çıkan bu durum sonrası şöyle bir tanımlama yaparsak yerinde olmaz' mı? Kenti doğuran ve tetikleyen gücün tarım kültürüne dayalı artık ürün üzerinden gelişen ve büyüyen birikimdir. Biriken maddi ve manevi kültür üzerinden gelişen toplumsal aklın yarattığı, inşa ettiği mekândır dersek yerinde bir tespit olacaktır. Bu konuda Önderlik şöyle değerlendirme yapmaktadır. "Kent ve ona dayalı uygar topluma geçiş, Verimli Hilal'in binlerce yıllık toplum geleneklerinde biriken maddi ve manevi kültür değerlerinin niteliksel sıçramasıyla gerçekleşti. . Mevcut kültürel unsurların Dicle, Fırat, Nil ve Pencab (Beşsu) deltalarında biriken alüvyonlu alanları başta olmak üzere öteki bazı unsurlarla sentezlendiklerinde kentin doğuşu kaçınılmazdır. Bu sen-

tez büyük bir ürün artışı anlamına gelmektedir. Şu hususu da iyi bilmek gerekir ki, aynı alüvyonlu alanlar üzerinden yüz binlerce yıl insan akışları oldu. Ama bunlar hiçbir zaman kendi öz dinamikleriyle kentleşmeyi bir yana bırakalım, klan toplumunu bile yaşatacak yetenekte olamamışlardır. Bu alanlarda kent uygarlığına geçiş için diyalektik bağlantı içinde olacakları gelişmiş bir neolitik toplum şarttır; öncelikli koşuldur.” ÖNDERLİK

Önderliğin bu tanımlaması bizlere aslında uygarlık denilen devletli ve sınıflı hiyerarşik kent form’undan öncede eşitsizlik, sömürünün, köleliğin, sınıflaşmanın, olmadığı kentlerin var olduğunu ortaya koymakta. Kent ile kır arasında simbiyotik ilişkinin güçlü olduğu, birbirini tamamlayan kentlerin olduğu gerçeğini arkeolojik çalışmalar kanıtlamakta. Sümer şehir devletleri ile kent oluşumunu ele almak eksiktir. Sümer şehir devletleri ile günümüze kadar devam eden uygarlık denilen süreç devlet, sınıf ve hanedan gibi yeni bir hiyerarşinin oluşumudur. Ve bu yeni elit yönetici iktidar kesimi üzerinden kümülatif birikimin sonucu gelineen süreçtir günümüze kadar.

Önderlik kent tanımlamasını yaparken bazı hususlara dikkat çekmek istemektedir. Genelde bizlerde kent’e ilişkin yanlışlı ve yanlış yaklaşımlar kendini açığa çıkarabilmekte, bunların başında Kent’i uygarlık ve devletle ilişkilendirip sınıflı yapının oluşturduğu bir organizasyonmuş gibi yanlışlı yaklaşımlarımız olmakta. Buda kent yapılanmasına bakışımızı olumsuz etkilemekte ve kenti kötürümleriz. Kent olgusunu devlet olgusuyla bu kadar iç içe ele almak ve özellikle kentleşmeyi devletle özdeş kılmak toplumsal gelişim süreçlerini yanlış yorumlamak, devletin ortaya çıkışını zorunlu görmek olur. Genelde içerisine düştüğümüz bu yanlışlı analizden kurtulmak için toplumsal gelişim ve değişim süreçlerini evrensel tarih içerisinde ele almak sağlıklı sonuçlara götürecektir. Bunu yapmadığımız sürece, Önderliğimizin ortaya koyduğu gibi “tarihi egemenlerin eline teslim etmek olur.” Şehirleşmenin, köy yaşamından daha geniş, zengin, karmaşık ilişki ve üretim biçimini barındırması, bunun üzerinden devlet odaklı bir toplumsal bölünmeyi gerekli

kılmaz, devletli ve sınıflı organizasyonu zorunlu bir süreç olarak görmememiz lazım.

Yukarı Mezopotamya'nın yani Toros ve Zağros eteklerindeki tarımsal köy devriminin bir devamı olarak gelişen devlet ve şehirleşme aynı döneme denk gelmektedir. Kadın ana etrafında gelişen bu toplumsal sürecin bütün üretimlerini çalarak Aşağı Mezopotamya'nın sulak ve bereketli topraklarına taşındığı mekânlarda kent devletleri boy verdi. Doğal toplumun üretim aletlerinin bereketli topraklara hazır bir biçimde taşınması buralarda büyük bir bolluk ve ürün fazlalığını da beraberinde getirdi. Büyüyen bu ürün etrafında şekillenen yerleşim yerleri, yaşamı karmaşık, daha verimli, üretken, dışa açık bir düzeye ulaştırırsa da, bunun üzerinden önce Ziguratlarda ideolojik kimliği geliştirilen devletin çıkışı bir zorunluluk değil tam tersine toplumsal süreçlerde yaşanan bir sapma olarak ortaya çıkmıştır. Birçok tarihçinin sosyolojik analizleri kent devletleri ile sonuçlanan bu durumu günümüzde sorgulamaya başladığını göstermektedir.

Tarihsel süreçte kentler:

Yukarda'da değinildiği gibi, Yani tarımsal üretime dayalı, köy ve kırsal toplumları kentlerin inkârı anlamına gelmiyor. Aksine tarihsel verilerin de gösterdiği gibi makul sayıda insanı içinde barındıran, sınıflılığa, iktidar ve sömürü ilişkilerine dayanmadan ahlaki-politik toplum ilişkileri çerçevesinde ekonomik, sosyal, siyasal ilişkileri yaşayan irili ufaklı kentler var olmuştur. Yani kent deyince hemen akla Ur- Uruk, Babil gibi devletli ya da Atina gibi yurttaşlık ilişkisine hapsedilmiş köleci demokrasili kentler gelmemeli. Göbeklitepe ve Çatalhöyük, Amed Çayönü hakeza Sümer şehir devletleri öncesi aşama olan Telhalaf yerleşim yeri gibi, örnekler bu konuda önemlidir. Bu yerleşim yerleri en az 10.000 kişiyi barındırmakta ve yaşam ahlaki-politik ilişkilere göre düzenlenmektedir. Yani ne sınıf egemenliği ne de hanedan iktidarından bahsedilebilir bu kentlerde. Döneme göre de oldukça kalabalık bir nüfusu barındıran

bu yerleşim yerleri bugünün olması gereken kentlerine de ışık tutmaktadır. Yine tarihte Ugarit gibi ticaret ve kültürel anlamda rol oynayan kentler oluşmuştur. Fakat böylesi kentler o zaman tarım-köy okyanusundaki adacıklar görünümündedir. Yani bir anlamda da ekoloji-çevre kurgusuna uygun olan tarım-köy yerleşimi ve ekonomisine dayalı dengeyi tehdit eden bir kentleşmeden bahsetmek mümkün değildir, endüstriyalizm sürecine kadar böyledir diyebiliriz.

Aynı zamanda ‘tarım-köy devrimi’ diye de nitelendirilen neolitik dönem, Göbeklitepe kalıntılarında da çıkarılabildiği kadarıyla, toplumsal zihniyet ve örgütlülükte çok güçlü bir zemin üzerinde yükselmiştir. Hiyerarşik-devletçi topluma geçişte Zigguratların oynadığı rolün farklı bir biçimini klan-kabile topluluklarının göçebe, yarı-göçebe halden; tarım-köy, yerleşik yaşam’a (neolitik) devrimine geçişinin nasıl olmuş olabileceğini Göbeklitepe tapınaklarına bakarak analiz yapabiliyoruz. Önderlik: Göbeklitepe’de açığa çıkan arkeolojik buluntular için, “...çok önemli bir tarihsel keşif olarak karşımıza çıkmaktadır” ve ‘Tarihsel çalışmaların mutlaka üzerinde yoğunlaşması gereken bu kabile sistemi ve kültürü çözümlendikçe, evrensel tarihin daha net aydınlatılacağından kuşku duyulamaz” demektedir. Belki de Göbeklitepe şimdiye kadar yapılan bütün tarih yorumlarını değiştirecek etkendedir. Zaman bunu gösterecektir, daha öncede tarihsel süreç Avrupa merkezli olarak ele alınmaktaydı resmi belgeler ve analizler bu çerçevede yapılırdı; ne zamanki Sümer kalıntıları açığa çıktı insanlık tarihinin mekân ve zaman yerleri değişime uğradı.

Hiyerarşik-Devletçi uygarlık kent yapılanması

“devletçi Uygarlık tarihi çevreyi ve toplumu, yıkım ve inkâr tarihidir. Maddi ve manevi kültür olarak uygarlık değerleri, neolitik toplum değerlerinin inkârı üzerine gelişir.” Önderlik. Bu da bizi tarım-köy toplumu olarak da tanımlayabileceğimiz ahlaki-politik toplum yerine şehir-ticaret-zanaat ve sanayi toplumu’nu esas alan anlayışa götürür. Böylesi bir yaklaşım, ahla-

ki-politik olan doğru yaşamın her alanda tasfiye edilmesi demektir. Bunun dışında da metalaşmanın yaşamın her alanında ortaya çıkardığı sapkınlaşma ve günümüze damgasını vuran çevresel yıkım da kaynağını ‘şehir-ticaret, zanaat ve sanayi toplumu’ anlayışından almaktadır. Çünkü endüstri (sanayi), insan elinin direkt eylemi yerine, insanın araç kullanarak toplumsal faaliyete katılması olarak tanımlanabilir.

İlk ağdan feodal çağın sonuna kadar olan bölümde ciddi bir kent ve şehirleşme sorunu ortaya çıkmamıştır. Esas kent ve kır arasındaki dengenin bozulması kapitalizmin hâkimiyeti ile başlayan süreçtir. Özellikle sanayi devrimi sonrası kentleri ur gibi büyüyen kanserleşmenin mekânı olarak ele almak yerinde olacaktır. Çünkü sanayi kentleri bir fabrika organizasyonuna benzer tarzda örgütlenmiş insan yığınlarının doluştuğu mekânlar haline dönüşmüştür. Esas evre ile sorunlar ve kırsal kesimden kopuş bu süreçte başlar. İlk ağda Babil ve Roma şehirleri hariç sorun yaşayan ve nüfus patlamasına neden olan kentler yoktur. Her iki imparatorluk şehrinde devasa boyutlarda köleler yaşamaktadır. Zaten kölecisi sisteminin yaşandığı dönemdir. Roma’nın kimler tarafından yıkıldığı göz önüne getirilirse bu kentlerin kırsal yaşama ve kır yaşamına bağlı yaşayan toplumlara nasıl bir yük olduğu anlaşılacaktır. Feodal ağ dönemine kadar aslında kentin belli bir cazibesi de var diyebiliriz. Feodal ağda kentleşme cazibesini kaybeder. Romanın yıkılışı bu konuda örnektir. Toplum esas mekânına tarıma dayalı kırsal yaşama ağırlık verir. Ancak şöyle bir fark vardır feodal dönemde: Tarımsal üretim, toprak beyleri, Lord ve pekte etkili olmayan krallık yönetiminin denetimindedir, bunlara ek olarak kilise ve dinin bu tarımsal üretim üzerinde ciddi bir vergilendirmesi söz konusudur. Toplum üretimin temel emek gücüdür, emeğinin karşılığı ise karın tokluğudur. Feodal ağda kale ve surlarla örölü ufak kentler oluşur ve hâkimiyet tamamıyla kırsal alanın elindedir. Ticaret ve zanaatçılık rolleri olan kentleşme söz konusudur. Feodal ağın kavram olarak anlamıda toprak beyleri-

nin hâkim olduğu dönemdir. Ekonomideki adı' da, toprağa dayalı üretim tarzıdır.

14.yy başlarında İtalya'da şehir devletleri dediğimiz (Venedik, floransa, Genova...vb.) ticarete dayalı tüccarların tekeline kentleşme süreci gelişmeye başlar. Bunun devamında gelişen ticaret tekeline dayalı "burjuva" dediğimiz yeni bir sınıf doğar. Burjuvazinin öncülüğünde gelişen yeni kent formu, endüstriyalizme dayanır. Esas kentleşme sorunu; sanayi devrimi ile birlikte kanserli ve ekolojik sistemi yok sayan, kapitalist üretime dayalı azami-kar sağlayan kentleşme dediğimiz süreçle başlar ve günümüze kadar 'da hem toplum kırım hem de doğayı tahrip etmekte önemli rol oynar. Kapitalizme öncülük eden kentler'de Londra ve Amsterdam'dır. Rasyonalizm ve determinist çizgide gelişen bilimsel yöntem. Pozitivizmin tarihsel süreçte getirdiği yorumla ilgili olarak; kır ve köy yaşamını gerici görür. İnsanın hem toplum hem de doğa üzerinde tahakküm kurmasını sağlayan kuramlar sayesinde, her şey azami kar için yeniden düzenlenir. Kent bu çerçevede organize edilir ve mimari yapısı tamamen iktidar sisteminin isteği doğrultusunda inşa edilir.

Neolitikten bu sürece kadar toplumun hiçte tanımadığı yabancısı olduğu bir kentleşme organizasyonu devreye girer. Kentin üstünlüğü sağlanır makinalar ile yapılan tarımsal faaliyetler nedeniyle kırsaldan milyonlarca insan kentin varoşlarına sürüklenir. Sanayii devriminin yeşerdiği yer olan İngiltere'de insanlar tepkileri makinaları kırıp yakarak protesto eder; (Çarlistler) olarak örgütlenen bu makine kırıncılar eylemleri ile döneme damga vururlar. Artık insan o kadar değersizleşir ki bir hiçlik halini alır. Kölelik döneminde bile hiç olmazsa köle emeği için insanlar değerliydi, gelişen sanayii ile birlikte insan yığınları haline gelirler. Bu açıdan Mekân'ın birey ve toplum üzerindeki etkisi önemlidir. Mekân üzerinden toplumsal algılar ve bireyin refleksiyle yönlendirilir. Mekân'ın insanların direniş özelliklerini kıldığını günümüz kent organizasyonlarının özgüven duygularını yok ettiğini görmek gerek. Toplumsal dire-

niş kültürü neden kırsal alanda güçlüdür? Diye soruya verilecek en önemli cevap; ortak yaşam, paylaşım, dayanışma güçlüdür denilebilir. Kapitalist kentlerin en büyük özelliği toplumsallık kültürünün yok edilip, öldürüldüğü mekân olması ile ön plana çıkar. Toplumsallık yerine birey vardır, kollektif üretim yerine işsizlik hâkim'dir, ahlaki yaşam yerine, hukuk vardır. Ortak savunma, öz savunma yerine, özel ordu ve militarizm hâkim'dir. Birçok toplum kırım özelliğinden söz edilebilir. Gençler ve kadınlar uyuşturucu ve fuhuş bataklığına sürüklenip yoz yaşam geliştirilir. Önderliğin belirttiği gibi ÜÇ-S formülü uygulanır. Toplum bu formülle uyuşturulur. Tüm bunlardan dolayı toplumsallığın inkârı anlamında kapitalist kentler günümüze doğru büyük bir hızla yayılır, bir kanser etkisi yaratır; bu nedenle kapitalizm tarafından yaratılan kentsel mekân esasında toplumsal direniş kültürünün tüketildiği mekânlardır.

Günümüzde kimi merkezi uygarlık endeksli yapılan sosyolojik analizler ve sözde buna karşı mücadele yürüten Marksist ekolünde içine düştüğü yanılgılı yaklaşımın başında, tarımsal üretime dayalı kırsal ve köy yaşamının yarattığı toplumsal formu; gerici olarak görmesidir. Marksist ideoloji ve teorisi ile bunun pratik hatasına düşen SSCB'de, tarımsal üretim ve kırsal yaşamın tersine sanayileşmeyi ve kentleşmeyi öncelemiştir. Bununla simbiyotik ilişki içerisinde olan kentleri geri ve ilkel olarak gören değerlendirmelerin tamamı Pozitivizmin etkisini taşıyan analizlerdir.

Merkezi uygarlık sisteminin, köyden kente, tarımdan, sanayiye kayması, demokrasi anlamına gelen, toplum esaslı yaklaşım yerine güçlü, kurnaz adam, egemenliğinin esas alınması. Hiçbir sosyalist düşünce sistemine sahip olanlar için ileri bir adım olarak değerlendirilmemelidir. Bu durum her türden egemenlikçi yaklaşıma kapıyı aralamak anlamına geliyor ki, böyle bir aralıkta da her türden insanlık dışı, doğa karşıtı egemenlik gelişir.

Kurdistanda kent-kır ilişkisi

Tarım ve hayvancılık kültürünün bu coğrafyada ortaya çıkıp Dünya'ya yayıldığı günümüzde yapılan birçok araştırma ile açığa çıkmıştır. Neolitik devrimden 20.yy kadarki uzun tarihsel sürede yukarı Mezopotamya bölgesi tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin ana merkezini teşkil etmiştir; tarihsel olan bu kültür kendini büyük oranda koruyabilmiştir. Kapitalist sistemin formu olan ulus-devlet yapılanması bölgeye egemen olunca Kürt halkının ve Kürt kültürünün yapılanmasında bir nevi belirleyici olan Kurdistan coğrafyasının yıkımına ve talanına neden olmuştur. Ulus-devlet sistemi tarafında dört parçaya bölünen Kurdistan coğrafyası. Başta kültürel olmak üzere, ekonomik ve siyasal anlamda tahrip edilmiştir.

Tarım ve hayvancılığın Bölge halkının temel ekonomik faaliyeti olduğu bilinmektedir. Ancak diğer madenler petrol ve jeotermal kaynaklar, Dicle-Fırat başta olmak üzere su kaynakları ve ormanlar gibi ekonomik anlamda yaşamsal önemde olan zengin bir potansiyeli de bünyesinde barındırmaktadır. Bu potansiyelin kapitalist-endüstriyalist sisteme entegre edilmesi yönünde başta Türkiye'de 1923 yılından itibaren hayata geçirilmeye başlayan politikalar son yıllarda hız ve yaygınlık kazanmıştır. Kapitalist modernite ve devletten kaynaklanan tüm doğrudan ve dolaylı etmenlere rağmen coğrafya, toprak yapısı ve iklim koşulları, tarım ve hayvancılığa elverişli potansiyel ve özelliklerini önemli oranda korumuş. Bunun yanı sıra toplum ve kültür de bu konudaki birikim ve yeteneklerini koruyabilmiştir. Bununda temelini oluşturduğu kırsal yaşama dayalı toplumsal yönü güçlü olan dayanışmacı, ortak yaşam tarzıdır. Köy yaşamında toplumsal ilişkiler kollektif ve ortak yaşama dayanır. Aile bağları güçlü olan ve sömürüye izin vermeyen bu yaşam tarzı güçlü yaşanmaktadır. Daha demokratik olan bu toplumsal sistemden dolayı şehir-kent yaşam tarzı fazla gelişmemiştir. Toprak ve doğayla ilişkiler güçlüdür. Devletçi iktidar sisteminin güçlü olduğu kent ve buna dayalı eşitsizlik, sömürü,

sınıfsal karakterli ilişki tarzının; kırsal yaşamda hayat bulması kolay değildir.

Devlet toplumunda temel ilişki tarzının siyasal, ekonomik veyahut sınıfsal olmasına rağmen; bunun karşıtı olan, kandaş ilişkilerin akrabalık, kabile, aşiret gibi özelliklerle yaşandığı yerler olarak da kırsal toplum, komünal bir yapı göstermesi açısından önemli farklar göstermektedir. Bu anlamıyla da etnisitenin en güçlü yaşandığı bir toplumdur. Kırsal toplum özelliklerinin komünallığı devletçi toplumun özelliklerine karşı her zaman bir direniş ve mücadele içinde olmuştur.

“Şehir ve devletin damgasını vurduğu toplumla kırsal ve komünal toplum arasında da köklü farklar, çelişkiler vardır. Şehir ve devletin damgasını vurduğu toplum ne kadar devletçi, otoriter ise, kırsal toplum o denli komünal (eşitlikçi) ve demokratiktir (özgürdür). Tarihteki en önemli çelişki bu anlamda şehir-devletçi toplumuyla kırsal komünal toplum arasındadır. Asıl mücadele şehir-devletçi otoriterizm ile kırsal komünal demokrasi arasındadır.” önderlik

Ahlaki ve politik olarak güçlü olan toplumsal gruplar tarihte devlet denetimine girmemek için farklı arayışlar içerisine girmişlerdir. Köleci şehir devletleri toplumu döneminde göçebeler, dağ ve çöllerin derinliklerinde yaşayanlar, feodal devletçi toplum dönemindeyse, belli medeniyet merkezleri olarak dini ve ticari ilişkilerin hakim olduğu yerler dışındaki topluluklar, kırsal toplum değerleri ile yaşarlar. Kapitalist devletin kendi hakimiyetini geliştirmek için dayandığı modernist paradigma dönemindeyse, ahlaki-politik toplumlar önemli bir zorlanmayı yaşasa da şehir yaşamı ve ilişki tarzının olmadığı, sanayileşmenin girmediği yerler olarak ele alınabilir.

Kurdistanda kent ve kırsal ilişkiyi çözümlerken yukarıda değindiğimiz Marksist bakış açısı ve de günümüzün post-modernist-pozitivist bakış açısına düşmemeye özen göstermek önemlidir. Çünkü Kürdistan’da, kent tanımlaması kendi özgülünde ve tarihsel arka plandan kaynaklanan bir analize tabi tutulmalıdır. Bilindiği üzere insanlığın yerleşik yaşama geçtiği

mekân bakımından, yine aynı zamanda tarım ve hayvancılık kültürünün geliştiği ve bu gelişen maddi-manevi kültür üzerinden oluşan kent kültürünü değerlendirmeye tabi tutacağız. Günümüzdeki kentlerde nasıl bir yaşam tarzı ile yaşamlarını sürdürmekte? Neolitik gibi dayanışmacı ve paylaşımcı komünal bir yaşam tarzını oluşturan ve Aryenik kültür dediğimiz kültür ile insanlık adına devrim yaratan bir halktan söz ediyoruz. Kürt halkı bir devrim yaratmış ve bu devrimi en uzun süre yaşadığı için, başka bir yaşam tarzına geçişi kolay olmamıştır, yâda tercih etmemiştir. Genetik kodlaması tarihsel mirasını korumaya karşı savunmacı ve güçlüdür, refleksleri bu uzun süreli yaşam tarzını ve kültürünü korumaya dönüktür. Önderlik tarım etrafında şekillenen kültür için şunları belirtmekte. “ tarım, toplumun maddi ve manevi kültüründe tarihin en köklü devrimidir. İnsan toplumu esas olarak tarımın etrafında şekillenmiştir. Tarımsız toplum düşünülemez. Tarım sadece beslenme sorununun çözümünü değil, zekâ, dil, nüfus, yönetim, savunma, yerleşme, din, teknik, giyim, etnik yapı başta olmak üzere, temel maddi ve manevi kültür araçlarında köklü dönüşüm ve gelişmeler sağlar.” Önderliğin bu tanımlamasında anlıyoruz ki, toplumsal yaşamda “tarım kültürünün” rolü çok daha derinlikli tarihsel-güncel role sahip olduğu ve günümüzde de bu güncelliğini koruduğunu unutmamalıyız. Aslında “Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Paradigma’ da “ bunun adını üçüncü doğa dediğimiz insan ve ekoloji arasındaki ilişkinin, karşılıklı bağımlılık ilkesi çerçevesinde hayati derecede zorunlu olduğu net olarak vurgulanmıştır.

Günümüzde Kürdistan’da yaşanan kent gerçekliğini ele aldığımızda modernizmin etkisi ile şekillenmeye çalışılan ve tamamen tüketici bir toplum yaratmaya dönük kent planlaması olduğu görülecektir. Kürdistan’daki kent planlaması tamamen kapitalist güçler tarafından dayatılan bir organizasyon ile bu coğrafyaya vede tarihsel gerçekliğine uygun olmayan bir tarzda gelişmektedir. Aynı zamanda sanayinin bu coğrafyada gelişmesine de müsaade edilmemektedir. Kürdistan kentleri; devletin

Kürtleri nasıl denetim altına alır ve asimile ederim yaklaşımı ile oluşturulmaktadır. Kentler tamamen asimilasyon merkezleri ve toplumu denetimi altına almak için kullanılan organizasyonlara dönüşmüştür. Foucoult'un belirttiği gibi “ büyük gözetim alanı” olarak iktidarın toplum üzerinde denetim ve hâkimiyetini kurmaya dönüktür. Özellikle Kürdistan özgürlük hareketinin başlattığı mücadele tarihinden itibaren daha da bir ivme kazanarak, Kürdistan halkını tarım ve hayvancığa dayalı kendi öz-kültürün’ den koparmak için kırsal alanı boşaltmaya dönük politikaları bu çerçevede tüm hızı ve yeni yöntemleri ile devam etmektedir. Bir kaç örnek ve istatistik ile açıklarsak daha da anlaşılır olacaktır.

1970'lere kadar özellikle bugün için Kürdistan için büyük kent olan Amed, sadece Suriçi ile sınırlıydı. Kent kültürü kırsal alanın denetimindeydi, hakim kültür ve belirleyici olan kırsal alandı. Amed kırsal alanın ihtiyaçlarını temin eden ve onunla simbiyotik ilişkisi olan ticaret ve kültürel anlamda ön plana çıkan bir kent pozisyonundaydı. 1990 ile Türk devletinin Kürdistan köylerini yakıp-yıkması ile başlayan göç dalgasıyla birlikte Amed 'de nüfus patlaması meydana gelir. Kent yaşamına hazır olmayan ve aynı zamanda kentinde bu kadar büyük nüfusu barındırmaya hazır olmaması, çarpık kentleşmenin oluşmasına neden oldu. Bunun sonuçları olarak; sosyal sorunlar ile birlikte ekonomik, kültürel, psikolojik etkileri hala güncelliğini koruması bakımından önemlidir. Tarım ve hayvancılık ile yaşamını idame eden aile bağları güçlü olan, yine toplumsal bağların güçlü olduğu kırsal yaşam tarzının etkisi ile meydana gelen bir kültürün, ayrıca kendine yeterli bir ekonomiden, yeni bir yaşam tarzına adım atmasının yarattığı tahribatlar, hala aşılabilmiş değil. Bu durum sadece Amed değil bütün Kürdistan kentlerinde yaşanır.

Bunun yanında devletin Kürdistan'a ilişkin genel ekonomik politikaları cumhuriyetin ilanından itibaren hiçbir değişiklik göstermemiş tam tersi ivmelenerik devam etmiştir.1950'li yıllarda ivmelenen kapitalist gelişme Kürdistan'da feodal toprak

ağalarının etkinliğini ve egemenliğini zayıflatıcı değil tersine biraz daha güçlendirip pekiştirici bir seyir izlemiştir. Buna bağlı olarak toprak mülkiyeti, toprak ağaları elinde daha fazla merkezilemiştir. Türkiye genelinde ucuz işgücü ihtiyacını büyüten kapitalist gelişmenin yanı sıra ve onun içinde bir olgu olarak Kürdistan’da toprak bölüşümünün devasa adaletsizliğindeki derinleşmenin sosyal sonuçlarından biri de köylerden kentlere göçün hızlanmasıdır. Verimli ovalardaki topraklar, toprak ağalarına peşkeş çekilir. Tekelleşen verimli araziler sömürüyü hızlandırır. Dağlık bölgelerde yaşayan ve hayvancılık faaliyeti yürüterek kendine yeterli ekonomisi olan halk’ ta zorla göç ettirilir.

1990’lara kadar asıl olarak tarım ve hayvancılık politikalarının yarattığı ekonomik yıkımın belirlediği göç olgusu. 1990’lara geldiğimizde adeta bir kaçışa ve kentlere yığılmaya dönüşmüştür. Ekonominin işleyiş yasalarının yarattığı ‘doğal’ çözülme ve proleterleşmeyle birlikte kentlere akan halk’ ta; yerinden ve yurdun’dan edinmenin dışında farklı olarak, ekonomik darbe etkili olur. Siyasi bir etken olan devletin bölgeye uyguladığı kirli savaş olgusu, kentlere kaçış biçimini alan zorunlu göç olarak yansıdı. Bu durum, üretim tarzı ve ilişkilerinin değişimiyle yaşanacak ekonomik farklılaşmanın yaratamayacağı kadar hızlı ve köklü bir çözülme ve altüst oluş olarak yansıdı. Bunun rakamsal ifadesi 3-4 milyon Kürt nüfusunun kırsal yaşamdan koparılması ve zorunlu göçe tabii tutulmasıdır.

Bu olgunun devlet raporlarına yansımaları; Bölge nüfusunun geleceğinin kentlerde şekilleneceği ve yapılacak planlamaların bu saptamayı esas alması gerektiği şeklindedir. Ancak gerçek, devlet raporlarına yansıdığı kadar keskin değildir. Çünkü sermayenin Kürdistan’a yönelik hem tarımsal hem de sanayii kapsayan çok yönlü bir kapitalist restorasyon planı var. Şu anda kent merkezlerine yığılmış olan zorunlu göç mağduru emekçiler, sadece kentlerde geliştirilecek kapitalist üretimde konumlanacak ucuz işgücü ve yedek işçi olarak değil, aynı zamanda kapitalist tarım işletmelerinde istihdam edilecek ucuz tarım

proletaryası olarak da düşünülüyor. Yani bir kısmının kaderi, gelişecek sanayiye ucuz işgücü olmaksa, bir kısmının'ki!de tarımdaki kapitalist restorasyonun bir parçası olarak kullanılmak istenmektedir.

Üretim ve sanayiye dayalı kentleşme Kürdistan'da gelişmemiştir. Belki küçük üretim ve sanayi alanıyla, sadece Kürdistan'ın batı ucunda bulunan Antep'te belli oranda küçük çaplı sanayi üretimi olsada, Kürdistan'ın genelinde başta Türk devleti olmak üzere ve küresel güçlerin ortak hedeflerinden biri de, işlenmemiş olan bu verimli coğrafyanın ham maddesine sahip olma duygusundan, sanayileşmeye izin verilmedi. TC. Devletin Ekonomik politikası bölgede gelişmenin önünde engel olmuştur. Ekonomisi çökertilerek kendine bağımlı hale getirmiştir. Örneklersek Amed kenti, cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomik yapısı ve gelişmişlik olarak Türkiye genelinde 5.sıradaydı. Bu örnek bile devletin Kürt kentlerine dönük ekonomi politikasını açıklamakta yeterlidir. Devletin birçok resmi belgeleriyle bu ekonomisiz bırakma politikası açığa çıkmıştır. Kentleşmeye dayalı olarak gelişmeyen sanayileşmeyi, bir yönüyle olumlu değerlendirsekte, özellikle kültür olarak kendini korumasını, ancak bilinçli olarak yapılan sanayiden yoksun kentleşmeler. İnsan yığınlarını metalaştırması ve kapitalist "tüketim toplumu olarak" değerlendirmek istemelerini; bugün vermiş olduğumuz mücadele ve bununla gelişen zihinsel dönüşüm sayesinde algılayabiliyoruz. Sanayii toplumunun ortaya çıkış mekânı olan Avrupa hala bu özelliğini korumakta ve dünyanın geri kalan bütün coğrafya ve bölgelerini bir ham madde alanı olarak görmekteki politikasından vazgeçmiş değil.

Günümüzde bile Kürdistan' da kent yaşamı, çok güçlü bir toplumsal form olarak yaşanmamaktadır. Örneğin: Hakkâri, Şırnak, Wan, Siirt, vb. birçok yerde hala aşiret yapısına dayalı toplumsal form gerçekliğini kırsal alandan şehir yaşamına taşımıştır. Şehirdeki bu toplumsal dinamiğin Demokratik Ulus'un toplumsal form sisteminin bünyesine dahil olunamamasının bir diğer etkisi ise, aşiret formunun temelini güçlü olmasından

gelmektedir. Sadece bu bölgeler değil Kurdistan coğrafyasının genelinde kırsal yaşam kültürü güçlü olarak kendi varlığını devam ettirmekte. Belki göçertilip Türkiye metropollerine yönlendirilen Kürt halkında belli oranda kent yaşamına adapte olma isteği bulunsada, ancak kent yaşam tarzının güçlü olmamasından ötürü bir nevi sosyal bunalım dediğimiz psikolojik sorunlar yaşanmasına neden olmakta. Büyük metropollerde geleneksel yaşam tarzını sürdürmek istemeleri başta kadınlar olmak üzere gençler üzerinde ve de diğer aile fertlerinde ruhsal, duygusal sorunlarla birlikte, buna bağlı olarak vatan (welat) özlemide etkili neden olabilmekte. Birçok nedenleri olmasına rağmen başta dil, etnik farklılık, kültür farklılığı, ekonomi, siyasal nedenleri sıralayabiliriz. Coğrafya ve buna dayalı yaşam tarzı toplumlar için bir “kimlik” rolünü oynamakta. Kısaca yabancılaşma dediğimiz bu olgulardan ötürü imkanlar dahilinde de bir çok aile tekrardan kendi coğrafyasına dönmek zorunluluğu hissetmiştir.

Peki, Kürdistan’daki bu kentleri ve insan yığınlarını nasıl tanımlayacağız?. Buralarda biriken nüfusu nasıl ele alacağız? Boş insan yığınları mı diyeceğiz? Bunun adını nasıl koyacağız? Gibi soruları çoğaltabiliriz. Büyük oranda genç nüfus yapısına sahip olan bu dinamik kitle; işsiz ve üretimden kopmuş, kırsal yaşam ile bağları koparılmış, kentin tüketici çarkına alınmış bir toplum ile karşı karşıyayız. Kürdistan coğrafyasında bulunan nüfusun %80 gibi oranı kentlerde yaşamını sürdürmeye çalışmakta, ekonomik sorunlardan kaynaklı yıllık 2 milyon insan mevsimlik işçi olarak Türkiye’nin batısına ve Karadeniz bölgesine ucuz tarım işçisi olarak yollara düşmekte. Köye dayalı tarımsal üretim ve hayvancılık faaliyetleri canlandırılmazsa, bir nevi toplum kırım ve kanserleşme derinleşecektir. Köye dönüş projeleri hızlandırılmalı, köy yaşamı tekrardan cazip kılınmalıdır. Kürdistan kentlerinde milyonlarca insan üretim ve emek sürecinden kopmuş bir vaziyette kentlerin sokaklarında, beton yığınlarının içerisine hapsolmuş bulunmakta. Kürt özgürlük hareketi içinde bu dinamik kitle, geleneksel direnişçi kültürün-

den dolayı örgütlenmesi öncelikli kılınan temel toplumsal taban olmaktadır. Tarımsal kültürden gelen bu emekçi ve direnişçi toplumun örgütlenmesi öncelikli politika olmalı. Kürdistan dağlarıyla beraber bir eş güdüm halinde Kürdistan kentlerinde de, direniş ve örgütlülük geliştirilmeli. Kapitalist moderniteye karşı direniş kentlerine çevrilebilecek alanlardır. Kürt özgürlük hareketi de genel olarak bu perspektif ile kentleri direniş ve serhıldan alanlarına çevirdi.

Gelişen ve büyüyen Kürt özgürlük hareketi esas olarak kendini bu direnişçi kültür ve yaşam tarzı üzerinden maddi-manevi olarak yarattı. Nitekim Türk devletinin esas amaç ve planlaması da bu direnişçi halkı “yabancı” olduğu kent yaşamına dahil edip, bürokratik iktidar çarkı içerisinde gözetim altında tutmaktı. Türkiye Cumhuriyet’inin ilanından günümüze kadar Kürdistan’daki direnişler tarihsel bir kök olan Kürdistan dağlarında gelişmekteydi. Coğrafyanın hem savunma hem de beslenme açısından bu imkânları sunması önemlidir. Türkiye’deki ulus-devlet sistemi bunun için Kürt halkını coğrafyasından, kültüründen, kimliğinden koparıp kentlere sürgün politikasını öncelikli hedef olarak önüne bıraktı, bu politikası içinde her türlü katliam ve yöntemi mübah gördü. Tek çare vardı, oda militarizmin hakim olduğu kentler inşa etmek ve bu kentler üzerinden kırsal alanlara ulaşmaktı. Kürdistan’da kent= devletin militarist yüzüdür, yol= eşittir askeri araçların köylere katliam yapmasıdır, aynı zamanda coğrafyanın talanıdır. Sanayi üretim tarzı dışında Kürdistan’daki kentler devletin acımasız yüzüdür. Kadınların fuhuşa, gençlerin ise uyuşturucu bataklığına dönüştüğü mekandır.

Bunun yanında direnişçi kültürünü Kürdistan kentlerine taşıyan Kürt toplumu. Bunu daha bir örgütlü ve sistemli hale getirdiği günümüzde, artık sadece kırsal alanı değil, aynı zamanda kent sokaklarını da birer direniş kalesine çevirmeye dönük mücadeleye yürütüyor. Özellikle 2015 yılında demokratik öz yönetimlerin ilanı ile birlikte gelişen direniş alanları bunu ispatlamaktadır. TC ordusunun kentlere, ilçelere, mahallelere, tank ve

toplarla, uçak ve helikopterlerle saldırması, aynı zamanda bu büyüyen ve gelişen direniş gücünün karşısında yaşadığı hezimet de açıklamaktadır. Belki Kürtler hala kent savaşı konusunda bir deneyim ve tecrübe sahibi olamadılar, ama direniş kültürünü kent sokaklarına taşıması önemli bir yeni gelişme olarak ele alınmalıdır. Zaten Paris komününden sonra, kent mimarisini burjuvaların yeniden ele almak istemeleri’ de mahalle ve sokakların direniş kaleleri olmasını engellemektir. Paris komünlerinin direnişi de, Paris’in sokak ve mahallelerinde gelişir. Kürdistan’da devletin yaşadığı bu yenilgi mimari olarak yeni kent projeleri yaratmaya zorlamakta. Şu an da devletin yapmış olduğu bu direniş mahallerini ve Sokaklarını yıkıp, halkı TOKİ olarak adlandırılan yeni ve denetlenebilir; kentsel dönüşüm yerlerine yerleştirmek istemesinin başlıca nedenidir. Paris komünlerinin direnişinden sonra. Sokaklar, küçük ve dar mahalleler, yıkılıp geniş cadde ve yerleşim alanları olarak düzenlenir. Teknikleri yüksek olan araçların rahat hareket alanı için cadde ve sokaklar genişletilir. Bütün bu projeler kentlerin nasıl bir iktidar alanına dönüştürüldüğünün ve denetlenebilir olduğunun göstergesidir. Kentlerin yeni yaşam tarzı, bireysel arayışların güçlü olduğu, analitik zekânın güçlendirildiği, hukuki ve politik ilişkilenmenin yaşandığı alanlara dönüştürülmesi, topluluk duygusunun ve hatta aile bağlarının koparıldığını, günümüzün sanayi kentleri olan Avrupa’da liberal yaşam tarzı ki, toplumsallığa vurulmuş büyük bir darbedir. Kent mimarisinin önemi, kapitalist sistemin kendini güçlendirdiği alanlar haline getirmesiyle bağlantılıdır. Kapitalist kentlerin, yegâne amacının, azami-kar olduğu görülecektir. Mevcut kent organizasyonlarını, bir nevi toplum kırım alanı olarak görmek, yerinde ve önemli bir tespit olacaktır. Toplumsal değerlerin ve kutsallıkların bir nevi kanserleştiği alan olarak ele almak ve buna göre tedbirler ile yeni kent mimarisini oluşturmak elzemdir.

Sonuç olarak, Kürdistan’da sanayi kentlerine benzer kent organizasyonlarının olduğu söylenemez. Ancak bunun yanında kapitalist “tüketim kültürü” çerçevesinde gelişen kent yapısı-

nın, toplumsal dokuya zarar verdiği ve ciddi tahribatlara neden olduğunu söylemek doğru bir tespit olacaktır. Bununla birlikte, yeni gelişen orta sınıfın’ da toplumsal dokuya zarar verdiği, parçalanmaya neden olduğu da göz önünde bulundurulmalı. Örneğin: Amed başta olmak üzere diğer kentlerde de gelişen yeni orta sınıfın yaşam alanı ve kırsal kesimden göç etmek zorunda kalanların yaşadığı yerleşim alanları büyük bir eşitsizliğe ve toplumsal parçalanmaya neden olmaktadır. Birbirlerinden kopuk olarak gelişen sosyal alanlar, yeni devasa boyutlardaki yapıların yapılması, kent mimarisinin plansız yapılması, büyük alışveriş merkezlerinin inşa edilmesi, birçok kapitalist şirketin açmış olduğu kafe, restoran, giyim, vb. hizmet sektörü alanında etkili olmaları yeni bir tüketim kültürüne dayalı yaşam tarzını dayatmakta.

Sosyolojik olarak baktığımızda “kültürel etkileşim” dediğimiz sürece karşı değiliz. Ancak kendi kültürünü yaşadığın ve yaşattığın oranda “kültürel etkileşim” olayı açığa çıkar, yâda gerçekleşir; bu şekliyle kültürel asimilasyon rolünü oynamaktan öteye başka bir rol teşkil etmez. Tekrardan tarımsal üretime dayalı yaşam tarzının gelişmesi kurdistan kentlerinin ’de karşılıklı etkileşim ilişkisi üzerinden tekrardan planlanması zorunludur. Kurdistan coğrafyası yaşam tarzı olarak bunu dayatmaktadır. “Coğrafya kimliktir” diyor önderlik. Kürtlerde kimliğini coğrafyadan edindiği tarımsal üretime dayalı Aryenik kültürden almaktadır. Kürt varlığı ve toplumsallığı, buna bağlı olarak yaşamsal değerlerde önemli olan kırsal yaşamın tekrardan güçlendirilmesi Kürtlerin kendi kültürüne dönüşü anlamına gelecektir. Kent ve kır arasındaki ilişki yeniden ele alınmalıdır. Nietzsche’nin dediği gibi: “değerleri yeniden değerlendirmek gerek.” Madem ki, Kentleşmede toplumsal artık-ürün olan “değerler” üzerinden toplum tarafından geliştiriliyor? O zaman toplumun ihtiyaçları tarafından ve toplumun denetiminde olacak ekoloji ile uyumlu kentsel organizasyonlar geliştirilmelidir.

KENTLERDE DEVRİMCİ SAVAŞ VE DÖNÜŞÜM SORUNLARININ ÇÖZÜMÜ

Devrimler için “iktidar sorunu” biçiminde bir belirlemede bulunulmuştu. 20. Yüzyılda yaşanan Toplumsal Devrimler gerçeği ve karşılaşılan sorunlar bunun böyle olmadığını gösterdi. 20. Yüzyılın sonuna kadar dünyanın “üçte birinde” Toplumsal Devrimlerin başarısından, Sosyalizm İnşa sorunlarının çözümü ve zaferinden bahsedilmekte olsa da, yine aynı yüzyılın sonlarına doğru bunun doğru olmadığı anlaşıldı. Buralarda çok güçlü iktidarlar kurulmuştu. Hatta denilebilir ki dünyanın en katı ve sarsılmaz olarak görünen devletlerine sahip olunmuştu.

“Berlin Duvarı” yıkıldı, Doğu Avrupa’daki “Sosyalist iktidarlar” çöktü ve “SSCB” dağıldı. Böylece “Güçlü iktidarlar” oluşturmakla, “sağlam devletler” kurmakla “toplumsal devrimlerin”, “sosyalist inşaların” başarılmayacağı gerçekliği, uğruna çok ağır bedeller ödenmesine rağmen açığa çıktı. Bu ülkelerde “iktidar sorununun çözümüyle” devrimler gerçekleşmemişti. Ortaya çıkan ve ispatlanan bir gerçeklik vardı. O da Devrimlerle ele geçirildiği sanılan iktidarlar, devrimleri ele geçirmişti.

Buda beraberinde Reel Sosyalizmin çözüldüğü 1989 sonrası süreçte Dünya Solu, Devrimci Sosyalist Hareketler için yeni devrim tanımları, stratejileri ve taktik arayışları içerisine girilmesine neden oldu. Bu arayışlar içerisinde devrimi “iktidar sorunu” olarak ele almaya devam edenler olmakla birlikte, devrim-iktidar ilişkisini sorgulayanlarda oldu. Önder Apo’da bu yaşanan arayışlar içerisinde sorgulamasını “devim-iktidar” arasında kurulan ilişkiler üzerinde derinleştirdi. Ve buna göre de bir bakış açısı ve ele alış geliştirdi. Devrim, strateji, taktik, örgütlenme, ittifaklar ve araçlar sorununu yeniden ele aldı. Evrim-Devrim diyalektiği, iç içe mücadele vb. stratejik konular üzerine yeni belirlemelerde bulundu.

Önder Apo, yapmış olduğu bu belirlemeler içerisinde Devrimi, bir iktidar sorunu olarak ele almadı. Aksine Devrimi; toplumun iktidar/devlet dışı örgütlenerek, kendi dinamikleri üzerinde öz yeterlilik ilkesine bağlı kalınarak örgütlenmesi ve toplumun demokratikleştirilmesinde inşa sorunlarının çözümü olarak ele aldı. Ve buna göre de yeni bir stratejik yaklaşım geliştirdi.

Özgürlük ve Demokrasi Hareketimizin 2000’li yıllar sonrasındaki mücadele tarihine damgasını vuranda bu gerçeklik oldu. 2015 yılının ortalarında başlayan ve en yoğun haliyle 2016 yılının İlk Baharına kadar yoğun bir şekilde yaşanan ve hala da devam etmekte olan Öz Yönetim Direnişleri böyle bir gerçeklik içerisinde yerini aldı.

2015 yılında çok şiddetli bir şekilde yaşanmaya başlayan bu Öz Yönetim Direnişlerinde öne çıkan yanda Öz Savunmaya dayalı Devrimci Şehir Savaşları oldu.

Şehir Gerilla Eylemleri ve Devrimci Şehir Savaşları

Burada çok açık bir şekilde belirtmek gerekir ki , Kürdistan’da 2015 yılının ortalarından itibaren pratik bir anlam kazanmaya başlayan Devrimci Şehir Savaşları denilirken, stratejik bir yaklaşım ortaya konulmuş olmaktadır. Yoksa Devrimci Şehir Savaşları eşittir Şehir Gerilla Eylemleridir gibisinden bir anlayışla bunlar arasındaki farkı reddeden bir yaklaşım içerisine de girilmemektedir.

Kuşkusuz Şehir Gerilla Eylemleri gerçek anlamını Devrimci Şehir Savaşları içerisinde bulmaktadır. Ancak onunla da kendini sınırlandırmamaktadır. Şehir Gerilla Eylemleri daha çok örgütlenme ve propaganda amaçlı olarak da başvuru yöntemleri olarak değerlendirilmektedirler. Bugüne kadar dünyanın değişik coğrafyalarında mücadele eden devrimci örgütler ve hareketler örgütlenme ve propaganda çalışmaları içerisinde bu yönetime başvurmuşlardır. Hatta bu konuda yazılan kitap ve broşürlerde söz konusudur.

Apocu hareketin gelişim tarihi içerisinde de, Şehir Gerilla Eylemleri önemli bir yere sahip olmuştur. Denilebilir ki, örgütlenmesinin bir ayağını propaganda ve örgütlenme oluştururken diğer ayağını da Şehir Gerilla Eylemleri oluşturmuştur. Ve hiçbir şekilde de bunlardan birini diğerine tercih etmeyerek, birlikte iç içe ele almış aynı amaca ulaşmak için gerçekleştirmiştir. Zamanla mücadelenin gelişimine paralel olarak Şehir Gerilla Eylemlerini daha geniş bir perspektifle alarak kapsamını genişletmiş Kürt kentlerini işbirlikçi-hain, gerici-faşist örgütlenme ve yapılardan arındırarak, bu yerleşim merkezlerini savunulması temelinde pratikleştirmiştir. Hilvan, Siverek, Batman vb. gibi yerleşim merkezleri de bu gerçekliğin en somut haliyle gerçekleştirildiği alanlar olmuştur. Geline aşamada da, bir strateji olarak geliştirilen Devrimci Şehir Savaşlarının üzerinde yükseldiği ve kendini inşa ettiği bir temel haline getirilmiştir.

Ancak günümüzde bir strateji olarak ele alınan Devrimci Şehir Savaşlarını, önceki yaşanan pratik süreçlerle olan bağı koparmamakla birlikte, ararındaki farkında görülmesi de gerekmektedir. Sadece propaganda, örgütlenme, savunma ve hain-işbirlikçi, gerici-faşist yapılardan arındırma amaçlı değildir. Bunları da içermekle birlikte Toplumun Demokratikleştirilmesi mücadelesinin bir boyutunun kendini gerçekleştirmesi olan Öz Savunma içerisinde yerini bulmaktadır. O nedenle de Demokratik Toplumun inşasında onun savunulmasının bir vazgeçilmezidir.

Bu yönüyle de Devrimci Şehir Savaşları Demokratik Toplum Örgütlenmesinin/inşasının bir boyutu olan Öz Savunmanın bir gerçekleşme biçimi olmaktadır.

Burada karşımıza ise Demokratik Toplum Örgütlenmesi yada İnşasında Kentler gerçeği çıkmaktadır. Çünkü Devrimci Şehir Savaşları Kentlerde orada var olan topluma dayalı olarak ve bizzat yine toplumun kendisi tarafından yürütülen savaşıdır.

20.yüzyıl dünyasında Devrimci Savaşlar iktidar odaklı yürütülen savaşlar olmuşlardır. Bu savaş gerçekliği içerisinde de

ister kırdaki kurulan iktidarlar olsun, isterse şehirlerde yürütülen mücadele ve örgütlenilen ayaklanmalar olsun tamamen merkezi iktidarı ele geçirmeye odaklanılmıştır. Bu yönüyle de kentler ve buralarda yaşayan büyük toplumsal kesimler Devrimci Mücadelenin temel örgütlenme alanları olmuşlardır.

Devrimci Şehir Savaşlarında ise kentlerin yeri, bundan daha farklıdır. Buralardaki merkezileşmiş iktidarın ele geçirilmesinin hedeflenmiyor olması da bunun asıl nedenini oluşturmaktadır. Burada Devlet/iktidar dışı toplum örgütlenmesi esas olmakla birlikte, toplumun kendini var eden esaslar üzerinde yeniden inşa etmesi temel görev olarak belirlenmektedir. Bu yönleriyle 20.yüzyıl Devrim Mücadelelerinden tamamen farklı bir gelişim güzergahı izlemektedir. Ancak Devrimci Şehir Savaşlarının dayandığı ve kendini örgütlediği toplumunda, 20. Yüzyıl Devrim Mücadelelerinin örgütlediği toplumun kendisi olduğunu da unutmamak gerekmektedir.

Devrimci Şehir Savaşlarında Kentlerin yeri ve önemi de bu gerçekliğe göre ele alınmalıdır.

Köy ve Şehir Devrimleri

Kentler her zaman egemen güçleri için iktidar merkezleri olma rolünü oynamışlardır. Ama sürekli olarak da içerisinde, iktidar dışılığı da taşıyabilmiştir. İlk bakışta birbiriyle çelişiyormuş gibi görünse de, aslında kentlerin oluşum/gelişim seyri, bunun böyle olduğunu göstermektedir.

İnsanın kendini toplum olarak var etmesiyle birlikte içerisine girdiği tarihsel süreç içerisinde yaşadığı İlk Devrim Köy Devrimidir. Neolitik döneme tekabül eden bu devrim içerisinde insan o zamana kadar ki, yaşam ve ilişki biçimi dışına çıkmaya başlamıştır. Bu devrimle birlikte avcı, toplayıcı topluluklar yerleşik yaşama geçmeye başlamışlardır. Bunun yaşamlarındaki karşılığı ise; hayvanların evcilleştirilmesi, tarım, zanaatçılık(Çanak- Çömlek yapımı vb.) ve bunların gerçekleştiği yaşam alanlarında derme- çatma da olsa kendi elleriyle yaptıkları

kendileri için içerisinde yaşayacakları barınaklar yapmaya başlamış olmalarıdır.

Buda insanlık tarihinde yeni bir dönüm noktasını teşkil etmiştir. Yerleşik yaşam, insanlar arasında yeni bir ilişki ağının oluşmaya başlaması anlamına gelmiştir. Burada bilinç ve buna dayalı tasarı insan yaşamında önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Bir başka ifadeyle de insan bu süreçle birlikte bilince ve örgütlenmeye dayalı bir yaşamın sahibi haline gelmeye başlamıştır. Bu yaşam biçimi içerisinde de yaşam ve üretim içerisindeki yeri, beceri ve yeteneğine göre insanlar arasında işbölümü ve görev paylaşımı öne çıkan temel yön olmuştur. Burada başat olan ise komünallik ve ortaklaşa olan yaşamdır. Birlikte karar almaktadırlar ve herkes içerisinde yer aldığı topluluğa karşı sorumludur. O nedenle de birey ile toplumu birbirinden ayrı olarak düşünmek mümkün değildir. Bu çerçevede de bireyin topluma ters düşmesi, onun toplum dışına itilmesi gibi bir sonuç ortaya çıkarmaktadır.

Şehir Devrimleri de insanlık tarihinde önemli bir yer tutmuş ve yeni bir dönemi başlatmıştır. Ancak Köy Devrimleri ile öz ve biçim olarak tamamen bir farklıdırlar. Buralarda ticaret önemli bir yer tutar. Aynı klandan yada birbirlerine çok yakın olan akraba topluluklar olarak bir arada sürdürülen yaşam aşılmaya, kan bağına dayanan yaşam ilişkisinin yerini komşuluk ilişkisi almaya başlamıştır. O zamana kadar topluma ait olan tüm değerler üzerinde tekel kurulur. Yeteneğe ve beceriye göre topluluk içerisinde gerçekleşen görev ve rol dağılımı yerini, tekele dayalı süreklileşen bir iktidar ilişkisine bırakır. Bu süreçle birlikte de toplum o zamana kadar yaşamadığı sorunlarla karşılaşmaya başlar.

Ancak burada şöyle bir yanılgıya da düşmemek gerekir. Köy-Kent ikilemi, “inkarın, inkarı” biçiminde yada bir başka ifadeyle birbirlerinin aşılması olarak gerçekleşmez. Bu anlamda biri diğerinin içerisinde çıkararak, önceli olanın varlığına son vermez. Tamamen birbirlerinin varlığını ret etmeden zaman zaman bir arada, zaman zamanda ayrı olarak aynı tarihsel süre-

lerde farklı mecralarda bir akışı, varoluşu ifade ederler. Bu anlamda da bunlar arasındaki mücadele birinin diğer karşısında silik, edilgen yada tam tersi olarak baskı ve güçlü bir pozisyon-da bulunmayı ifade etse de süreklilik araz eder.

İnsanlık tarihi içerisinde Şehir Devrimleriyle birlikte başlayan süreci, böyle bir gerçeklik içerisinde ele almak gerekmektedir. Bu anlamda şehirlerin mimarı yapısı ve yerleşim biçimi köylerden farklıdır. Tamamen bir merkezileşme ve tekeli ifade etmektedir. Bir nevi Zigurat'ın bir yerleşke olarak örgütlenmiş hali olarak karşımıza çıkmaktadır. Zigurat'ta gök yüzüne en yakın olan kısım tanrılara ayrılırken, şehirlerin merkezi tekel sahiplerine; krala, rahibe ve askeri komutana ayrılmıştır. Zigurat'larda Tanrılar katı denen bölümün alt katında yer alan rahiplere ayrılan kısım ise, şehir merkezinin etrafında kurulu olan iktidar memurlarının/görevlilerinin yerleşkesine dönüşmüştür. Yine bunların etrafında ise, Ziguratların en alt katında olduğu gibi, köle mahalleleri oluşmaya başlamıştır.

Feodal devletçi uygarlık içerisinde “Yakın Ortaçağ” denilen 16.yüzyıla kadar da kentler etrafı surlarla çevrili olarak bu şekilde varlığını korumuşlardır. Sınıflı devletçi uygarlığın biçim değiştirmeye başladığı ve kendini “kapitalist uygarlık” adıyla yeniden örgütlendirmeye başladığı böylesi bir süreçte şehirlerde yapısal olarak bir değişiklik içerisine girmeye başlamıştır. Artık şehirler, etrafını çeviren surların dışına çıkmaya başlamıştır. O zamana kadar nüfusu on ile elli bin sınırları içerisinde olan/kalan şehirler, göç akımına uğramaya başlamışlardır. Köleci-feodal uygarlığın kendi “toplumunu” efendinin/senyörünün mülkü üzerine hapseden sömürü ve egemenlik ilişkisinin, yine onun gibi kendiside köleci olan kapitalist uygarlık tarafından yıkıma uğratılmasıyla ile birlikte bu gerçekleşmiştir.

Kapitalist uygarlık, yeni bir kölelik ilişki biçiminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Hedefinde ise ucuz işgücü haline getirerek kullanabileceği feodal beyin/senyörün egemenliği altında olan köylü köleler/serfler bulunmaktadır. Bunu gerçekleştirirken de aslında feodal beyle, onun düzeni ile ilişki-çelişki

içerisinde hareket etmektedir. Bunun bir sonucu olarak ta “Yakın Ortaçağ” tarihi içerisinde de görüldüğü gibi zaman zaman onunla hem uzlaşma hem de çatışma içerisine girebilmektedir.

“Yakın ortaçağ” içerisinde şehirler, daha çokta Kapitalist Uygarlığın etkisi altına girmeye başladığı coğrafyalarda böyle bir görünüme sahip hale gelmeye başlamıştır. Nüfus çoğalırken, şehirlerin istihdam kapasitesinin üzerine çıkmıştır. Doğal beslenme kaynakları ve yaşam alanları yetersiz hale gelmeye başlamış ve o zamana kadar rastlanılmayan bulaşıcı, mikrobik ve beslenme yetersizliklerinden kaynaklı hastalıklar ortaya çıkmıştır. Lûmpen proletarya olarak adlandırılan işsizlerin sayısı artmıştır. O zamana kadar bu şehirlerde hakimiyet kuran egemen sınıflara/güçlere yenileri dahil olmuş ve bunlarda iktidarda pay sahibi olmak için kimi yerlerde feodal, monarşik, aristokratik iktidar karşısında kendi iktidarlarını oluşturma yada var olan iktidarı ele geçirme arayışları içerisine girmişlerdir.

Bu şekilde sömürücü güçler için açık egemenlik ve hegemonya mücadele alanı haline gelen şehirler, aynı zamanda toplumsal sorunların biriktiği ve toplum olarak da kendi sorunlarına çözüm aradığı mekanlar haline de gelmeye başlamışlardır.

Kentler ve Toplumsal Sorunlar

Şehirlerin, hegemonik iktidar güçleri için bir merkezileşme ve tekel alanı haline geldikleri doğru olmakla birlikte, aynı zamanda kendini karşıtları üzerinde egemenliğin sağladığı alanlar olma durumu da söz konusu olmaktadır. Bu gerçekliğin doğru anlaşılması beraberinde kentleşmeye yönelik doğru yaklaşımların belirlenmesine de imkan sunacaktır.

Genel olarak kentleşme o zamana kadar insanın/toplumun yaşamadığı sorunlarla karşılaştığı, anti toplum, anti ekolojik vb. özellikleri ile öne çıkan yerleşkeler olarak ele alınmaktadır. Bu doğrudur. “Yeni Çağ” olarak adlandırılan, sanai kapitalizmi dönemi ile birlikte toplum, çevre ve doğa için bir yıkım/kırım haline gelen Köleci-Kapitalist uygarlık koşullarında kentler için yapılan bu belirlemenin yetersiz kaldığını söylemenin bir abartı

olmadığı da doğrudur. Ancak bununla birlikte, Kentlerin insanlığın bugüne kadar sahibi olduğu tüm birikim ve değerlerin, gasp ve üzerine kurulan tekele dayalı olarak ta olsa toparlandığı merkezler olma gibi bir özelliğe de sahip olma gibi bir gerçekliği söz konusu olmaktadır.

Köy Devrimleri ile birlikte insanın kendini toplum olarak örgütlediği, bilince ve örgütlenmeye dayalı ortaklaşa yaşama sahip olduğu ve böyle bir gerçeklik içerisinde; kadın-erkek, doğa-insan, alt sınıf- üst sınıf çelişkisine rastlamadığı bilinmektedir. Yine bunlardan kaynaklanan ve Önder Apo tarafından toplumsal sorunlar olarak adlandırılan: İktidar ve Devlet, Ahlak ve Politika, Zihniyet, Ekonomik, Endüstriyalizm, Ekolojik, Cinsiyetçilik-Aile- Kadın ve Nüfus, Kentleşme, Sınıf ve Bürokrasi, Eğitim ve Sağlık, Militarizm, Barış ve Demokrasi vb. sorunlara da rastlanılmamaktadır.

Tüm bunlar Sınıf- Kent- Devlet üçlemesinin bir aradalığını ifade eden sınıflı devletçi uygarlığın insanlığın başına bela haline getirdiği sorunlar olmaktadır. Çünkü sınıflı devletçi uygarlığa kadar toplum ancak kendi yarattıkları üzerinden kendini var edebilmektedir. Ancak ne zamanki önce toplum içerisindeki rolü, beceri, yetenek, yaptığı iş ve saygınlığa göre oluşan hiyerarşi kalıcılaşarak, alt-üst sınıf ilişkisine dönüşmeye ve elde edilen artık-ürünler ve yaratılan değerler üzerine bunlar tarafından el konulmaya başlandı, o andan itibaren toplum yaşamı da değişmeye başladı. O süreçten itibaren toplum kendini üzerinde var ettiği değerler ile birlikte kendine yabancılaştırılırken, yaşamda tüm değerlerin/hakikatlerin(Kadın, Yönetim, Ekonomi, Bilinç, Estetik vb.) gaspı üzerinden üst sınıflar tarafından örgütlenilmeye ve yeniden biçimlendirilmeye başlandı.

Bu şekilde üst sınıflar, gerçekleşme biçimi olarak kendi içerisinde farklılıklar taşımış olsalar da, sınıflı-devletçi uygarlıklar tarihi boyunca toplum üzerindeki baskı, sömürü ve tahakkümü-nü devam ettirdi. Kentler ise tüm bunların merkezileştiği alanlar oldu. İktidar Güçleri (Kral, Komutan, Rahip vb.) buradan toplumu ve kontrolü altında tuttuğu coğrafyayı yönetti. Köleci

ve Feodal uygarlıklar döneminde kentlerin bu şekilde kontrol altında tutulabilirliği üst sınıflar tarafından mümkündü. Ancak kapitalist uygarlığın kendini bir sistem olarak örgütlemeye ve bunun koşullarının oluşmaya başlamasıyla birlikte, üst sınıfların kentler üzerinde kurmuş olduğu hakimiyette bir sorun haline geldi.

Kentler bu şekilde bir yanda toplum ve onun üzerinde egemenlik, baskı ve sömürünün gerçekleştiği, diğer yandan da bunu gerçekleştirenlerin birbirine karşıtlık temelinde bir arada bulunma gerçekliğini ifade etme pozisyonlarını korurlarken, aynı zamanda hem üst sınıfların birbirleri üzerinde hem de ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan toplum üzerindeki kontrolün kaybedilmeye başlanıldığı alanlar haline geldi.

Böyle bir gerçekliğe bağlı olarak Kapitalist uygarlığın üst sınıfı olan burjuvazi, feodal uygarlığı temsil eden Senyör ve Monork karşısında kendi çıkar, iktidardan pay alma ve egemenlik sorununu gündemine getirdi. “Yakın Çağ” diye adlandırılan Kapitalist Uygarlığın kendini bir sistem olarak örgütlemeye başladığı süreçle birlikte, feodal beyin/senyörün, monarkın iktidarı dışında kentlerde başka yönetim (Belediyeler, Kent Meclisleri vb. gibi) biçimlerinin kendini bir ihtiyaç olarak dayatması da böyle bir gerçeklik içerisinde yer aldı. Buda üst sınıflar arasında bir mücadele ve bunun sonucunda kurulacak olan dengeler sorununu gündeme getirdi. Yine feodal-uygarlığın sömürü ve egemenlik ilişkisi dışına çıkan toplulukların kentlere yoğun bir şekilde akın etmeleri; nüfus, çalışma, beslenme ve barınma sorunlarının daha yoğun olarak yaşanmasına neden oldu.

Böylece Feodal Beyin, Monarkın kentleri, kendilerine ait olmaktan çıkmaya ve daha farklı sorunların yaşanmaya başladığı ve bunlara çözümlerin arandığı alanlar haline geldi. Artık buralarda söz konusu olan Feodal Uygarlığın kentlerindeki yaşam değildi. Feodal Bey ve Monark ile Burjava arasındaki sorunlar giderek derinleşirken bir biçimiyle çözümü dayatmaya başlamıştı. Yoksullar, işsizler, ağır iş koşulları altında çalışanlar vb. leride kendilerine göre yaşadıkları sorunlara çözüm arama-

ya başlamışlardı. Bunlarda giderek kendiliğinden, bireysel vb. çözüm arayışları olmaktan çıkmaya ve bilince, örgütlenmeye dayalı olarak yürütülen bir mücadele haline gelmekteydiler.

Bu şekilde Kentler yaşanan sorunların biriktiği, kaos ve buhrana dönüştüğü ve tüm bunlardan da çıkışın hedeflendiği mücadele alanları haline gelmişlerdi. 1600’lü yılların ortalarından sonra açık bir hal alan, 1700’lü yıllarda bir tırmanış içerisine giren ve 1800’lerin ortalarına doğru bir patlamaya dönüşen şehirlerde yaşanan sorunlar ve toplumsal hareketlerde bunun bir sonucu olarak yaşanmıştı. Onun içindir ki, bu sürece kadar Kent+Sınıf+Devlet= Sınıflı Devletçi Uygarlık olarak formüle edilerek kurulan denklem derin bir sarsıntı geçirmiş, ve bu denklem içerisinde temel bir öge olarak yer alan Kent, Sınıflı Devletçi Uygarlığın çatırdadığı alanlar haline gelmeye başlamıştır. 1848 Avrupa Devrimleri de bunun somut bir gerçekleşme biçimi olmuştur.

1848 Avrupa devrimleri o güne kadar görülmedik bir düzeyde toplumsal başkaldırlara neden olmuştur. Bu başkaldırıda egemen üst sınıflarla toplum neredeyse Avrupa kıtasının tamamını kapsayacak bir düzeyde birbirleriyle karşı karşıya gelmişlerdir. Bu savaş, tarihe “Avrupa’da sınıf mücadeleleri” olarak geçerken, hem egemen üst sınıflar, hem de ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan sınıflar için tecrübe edindikleri önemli bir deneyim olmuştur. O süreçten sonra sınıf olarak hem Burjuvazi hem de şehir yoksulları, işçileri ve işsizleri kendilerini buna göre konumlandırarak kendileri için yeni mücadele stratejileri belirlemeye başlamışlardır. Bunların başında da kentlerde yürütülen olan mücadeleler gelmiştir.

O süreçten itibaren üst sınıflar kentleri, olası ayaklanmaların önlenebileceği, bastırabileceği şekilde yeniden mimari olarak düzenlemeye başlamıştır. Bunun ilk örneğini de Paris oluşturmuştur. Bu temelde yeniden imar edilen Paris tüm ana caddelerinin merkezi bir alana açılması sağlanırken, yine caddelelerin ve sokak aralarının geniş tutulmasına dikkat edilmiştir. Bunun karşısında da ise işçiler, işsizler, yoksullar “Barikat Savaş-

ları” da denilen karşı cephe mevzilenme taktiğinin yanlış olduğu gerçeğini görmüşlerdir. Burjuvazinin o zamana kadar cephe savaşlarında kullanmış olduğu topları Kentlerde kurulan olan barikatlara karşı kullanmaya başlamış olması karşısında, barikatı savunma koşullarının ortadan kalkması buna neden olmuştur. Buda yeni mücadele ve savaş taktikleri arayışları içerisine girilmesini beraberinde getirmiştir. Ömrü kısa olan Paris Komününün savunulmasında bu tecrübeden çıkarılan sonuçlardan yararlanılmıştır. Orada bir bütün olarak Paris’i savunacak bir tarz geliştirilirken, aynı zamanda yetersiz de olsa ayrı bir yaşam ve yönetim ilişkisinin örgütlenmesi içerisine girilmiştir. Buda Paris’i kaybeden üst egemen sınıfları sadece ve Fransa’da değil bir bütün olarak kıta Avrupa’sında derin bir korku içerisine çekmiştir. Ve bunun bir sonucu olarak da o ana kadar Fransa egemen sınıfları ile Avrupa’da birbirlerine karşı hegemonya savaşı veren Alman egemen güçleri, aralarındaki var olan bu sorunu bir yana bırakarak, ittifak yapmışlar ve Paris Komünü yok etmek için birlikte harekete geçmişlerdir.

1848 Avrupa Devrimlerinden çıkardığı sonuçlarla Paris’te Komün oluşturan; kent yoksulları, işsizleri, işçileri ve Devrimci Sosyalist aydınları da, egemen üst sınıfların birleşik saldırısı sonucu yıkılan Paris komünü deneyiminden kendileri için sonuçlar çıkarmasını bilmiştir. Özellikle de 20 Yüzyıl Devrimlerinde oradan çıkarılan dersler sonucunda da önemli başarılar elde etmişlerdir. Şehir ayaklanmaları, kır-kent birlikteliğinin sağlanması, an ve koşul analizinin yapılması ve de bunların birlikteliğinin esas alınmış olması da burada belirleyici bir rol oynamıştır. Rusya’daki Sovyet Deneyimi, Almanya, Avusturya-Macaristan’daki oluşturulan İşçi Konseyleri, yine Çin, Vietnam, Küba vb. ülkelerde gerçekleşen devrimler bu anlamda tarihe geçmişlerdir.

Böylece 1800’lü yılların ortalarına doğru, kentler dünyanın neresinde olursa olsun, o güne kadar kendilerine verilen rolün, biçilen misyonun dışına çıkmaya, beklide oynamaları gereken

asıl rollerini oynamaya başlamışlardır. Burada bu gerçekliğin öneminin doğru anlaşılması gerekmektedir.

Bugüne kadar kentlerin toplum yaşamında oynamış olduğu rol, toplum aleyhinedir. Egemen üst sınıflar, buraları kendilerine mekan haline getirerek, örgütlenmişlerdir. Devlet burada kurulmuştur. İnsanın kendini toplum olarak var etmesini sağlayan temel yaratımları, yine burada gasp edilerek topluma karşı kullanılmıştır. Öyle ki kentler tarih içerisinde insanlığa/topluma karşı kurulan bir tuzak rolünü oynamışlardır. Sahte görüntü ve vaatlerle, sanki oradan başka bir yerde yaşanılmazmış gibi, kendilerini çekim merkezi haline getirmişlerdir. 19. Yüzyılın sonlarından itibaren özellikle sanayi, daha çok da finans kapitalimle birlikte, insanlık ve toplum için habis bir ura, kansere dönüşmüşlerdir. Toplumun büyük bir yozlaşma ve dejenerasyon içerisinde onu var eden temel değerlerden uzaklaştırılarak, kendisi olmaktan çıkarak bitme noktasına getirilmesi, doğanın ve enerji kaynaklarının tüketilmesi, çevre sorunları, yapay ürünlerle beslenme vb. buralarda gerçekleşmeye başlamıştır. Yine bunlardan kaynaklı tedavisi mümkün olmayan başta kanser vb. gibi hastalıklar hep buralarda türetilmiştir.

Ancak varlığı hiçbir şekilde tartışılmayacak olan bu gerçekliğe rağmen onun farklı bir yönünün olduğunu da görmek gerekmektedir. Bunu da şöyle belirtmek mümkündür. Kentler aynı zamanda insanlığı var eden temel değerlerin, bunların -varoluş gerçekliği ile tam bir tezatlık içerisinde olsa da- bir araya getirildiği yerlerdir. Ekonomi, Yönetim, Bilinç vb. üzerinde tekel buralarda kurulmuştur. Yine insanın kendini toplum olarak var etmesinin bir başka adı olan ikinci doğadan burada sapılmıştır. Ve bu gerçekliğin mutlaka doğru çözümlenmesi gerekmektedir. Varoluş ve gelişim diyalektiği de bunu gerekli kılmaktadır. Onun içindir ki, çok zorda olsa, hatta olanaksızmış gibi bile görünse, kentleri insanı toplum olarak var eden değerler üzerinde kurulan tekel alanları olmaktan çıkarmanın mümkün olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Kentler ve Toplumsal Mücadeleler

Önder Apo tarafından yeniden izaha kavuşturulan Evrim-Devrim diyalektiği ve tanımını, yine İç İçe Mücadele tespiti de tamda böyle bir gerçeklik içerisinde yerini bulmaktadır.

Birinci Doğa için; insanın da biyolojik varlık olarak içerisinde var olduğu doğa, İkinci Doğa için; insanın kendi yaratımları ile toplum olarak var ettiği doğa biçiminde bir belirlemede bulunulurken, Üçüncü Doğa içinde; ikinci doğa içerisinde toplum aleyhine yaşanan sapmaya, yine toplumun bilince ve örgütlenmeye dayalı olarak geliştireceği mücadele ile son vereceği doğa biçiminde bir tanım getirilmektedir. Diğer bir ifadeyle de üçüncü doğa gibi bir tanımda bulunulurken toplumun kendi gerçekliği/doğası ile yeniden buluşturulması dile getirilmiş olmaktadır.

Bunun somut olarak gerçekleşeceği en temel alanların başında da kentler gelmektedir. Onun içindir ki, kentleri toplumun kendi gerçekliği ile buluşturulması mücadelesi içerisinde bu yönüyle de ele almak gerekmektedir. Bugün kentler kapitalist modernitenin kıyısında/kenarında olduğu iddia edilen ülkelerde bile nüfusun en yoğun olduğu yerleşim merkezleri haline gelmişlerdir. Kırsal alanlarda nüfus giderek azalmaktadır. Öyle ki tarıma el verişli büyük araziler giderek çölleşmeye yada kapitalist kar uğruna büyük sermayedarların insafına bırakılmışlardır. Bunun bir sonucu olarak kentlerde yoğunlaşan nüfus ya ucuz işgücü yada yedekte her alan kullanılmaya hazır işgücü olarak bekletilmektedir. Buna karşılık olarak da kentlerde egemen üst sınıflar bir sistem olarak örgütledikleri devlete dayanarak, tamamen toplum üzerinde baskı ve sömürü gerçekleştirerek kendilerini var edebilmektedirler.

Bu yönüyle de kentlerin hakimi olan egemen üst sınıflar varlıklarını topluma borçludurlar. Toplum olmadan bir gün bile varlıklarını sürdüremezler. Toplum içinse aynı bir belirlemede bulunmak mümkün değildir. Toplum egemen üst sınıflar olmadan ve ona hiçbir şekilde ihtiyaç duymadan da varlığını sürdürebilir. O nedenle de toplumun, bir asalak gibi tenine yapışmış egemen üst sınıflara ihtiyacı yoktur.

İnsanın toplum olarak kendini var ettiği komünal ortak yaşama sahip olduğu Neolitik döneme damgasını vuran bu gerçeklik olmuştur. Orada egemen üst sınıflar yoktur. Toplum tamamen kendi aralarında doğal ve toplumsal işbölümüne dayalı olarak eşit, özgür bireylerden oluşmakta, “herkesin yeteneğine ve ihtiyacına göre” prensibine bağlı olarak yaşamaktadır. Bunun dışındaki bir yaşam ve ilişkiyi ise asla kabul etmemektedir. Yine egemenlikli sınıflı uygarlık karşısında direnen, onunla bütünleşmeyen ve kendi mecrasında akışına devam eden, kök topluma bağlı kalarak, komünal ve özgür yaşamda ısrar eden topluluklarda da benzer yaşam ilişkisi söz konusudur. Neolitik uygarlıktan sonra günümüze kadar devam eden altı binyıllık tarih içerisinde yaşanmış olanlarda bu gerçekliği doğrulamaktadır. Devlet karşısında, onunla bütünleşmeyen ve ovalarda yurtlaşmayı kabul etmeyen köy, klan-kabile yaşam ve ilişkilerinde ısrar eden toplulukların varlığı, Spartakus ve Şeyh Bedrettin Hareketlerinde/direnışlerinde de olduğu gibi köleliğe ve köleleşmeye karşı direnen toplulukların devlet ve iktidar araçlarına başvurmada komünal yaşamda ısrar etmeleri hep böyle bir gerçeklik içerisinde yerini almışlardır. Ve bu, kapitalist sınıflı uygarlığın son üç yüz yıllık tarihinde de görüldüğü gibi son derce bilinçli ve örgütlü mücadeleye dayalı olarak hala ısrarlı bir şekilde toplum yaşamında güçlü bir damar olarak varlığını korumuş ve halada korumaya devam etmektedir.

19. ve 20.yüzyıl böyle bir gerçekliğin pratikleri doludur. Ezilenlerin, sömürülenlerin sınıf adına, ezilen uluslar ve topluluklar adına yine ezilen-sömürülen-baskı altında tutulan kimlikler-topluluklar ve inançlar adına; hangi isim, düşünce yapısı ve örgütlenme adıyla olursa olsun bunların yürütmüş oldukları mücadeleleri de bir bütün olarak tamamen bu gerçeklik içerisinde yerlerini almaktadırlar. Onun içindir ki, kapitalist uygarlığın finans aşamasında, toplumun, toplum olmaktan çıkarılarak, tamamen bitirilmek istenildiği bir dönem de bile, hala böyle bir gerçeklikten bahsediyorsak bu damarın ne kadar güçlü olduğunu burada bir kez daha teslim etmek gerekmektedir.

Önder Apo, bu damarın beslendiği öğeler arasında; Klan, Aile, Kabile, Aşiret, Kavim, Ulus, Zihniyet, Ekonomi, Demokratik Siyaset, Öz savunma ve Köy ile birlikte Kentlere de yer vermektedir. Ki, 19. Ve 20.yüzyıl mücadelelerinde de bu gerçeklik kendini çok açık bir şekilde doğrulamıştır. 1848 Avrupa Devrimleri, Paris Komünü, Rus devrimi, Almanya, Avusturya-Macaristan İşçi Konseyleri buralarda kurulmuştur. Yine Çin, Vietnam, Küba vb. ülkelerde gerçekleşen devrimler final aşamasını buralarda yaşamışlardır. Aynı şekilde 1968 Avrupa Gençlik Devrimlerinin mekanı da yine buralar olmuştur. Bununla da sınırlı kalmayarak Bilimsel Sosyalist dünya görüşü içerisinde var olan arayışları ifade eden ve böyle değerlendirilmesi gereken; feminist, çevreci ve sistem dışı örgütlenmelere de ev sahipliği yapmıştır. 1960'lar sonrası Kapitalist Uygarlık karşısında Başka bir Uygarlık ve Yaşamın Mümkün olduğunu, Kapitalist Uygarlığın Merkezi olarak kabul edilen Avrupa'da onun en etkili ve güçlü olduğu kentler ve ona yakın yerleşim alanlarında; Komün, otonom, eko-köy, kooperatif vb. oluşturulan sistem dışı yeni yaşam alanları da böyle bir gerçeklik içerisinde yerlerini almışlardır.

Kentler ve Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Mücadelesi

Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Mücadelesinin ortaya çıkışında, gelişiminde, devrim sorunlarının çözümü için ortaya konan görüş ve sahibi haline geline pratiklerde, Kentlere dair yapılan bu belirlemelerin etkisini, izlerini de görmek mümkündür.

İlk ortaya çıkış Kürdistan kentleri dışında, Türkiye metropollerinde gerçekleşmiştir. Bu yönüyle de diğer sömürge halklarla ortak olan bir “kader” paylaşılmıştır. Diğer sömürge ülkelerde de Sosyalist, özgürlükçü, bağımsızlıkçı ve demokratik görüşler metropollerde öğrenim gören aydın gençlik tarafından ülkelere taşırılmıştır. Kürdistan'da da böyle olmuştur. Ankara'da üniversitelerde öğrenim gören bir grup genç bu görev ve sorumluluğunu üstlenerek Kürdistan'a dönüşü gerçekleştirmişle-

dir. Ülkelerine döndüklerinde de yine ilk çalışmalarını kentlerde, kasabalarda, başta öğrenciler olmak üzere örgütlenmeye açık olan yoksul halk kesimleri ve emekçiler içerisinde gerçekleştirmişlerdir. Örgütlenme çalışmaları önünde engel teşkil eden gerici-işbirlikçi feodal yapıya, hain, faşist güç ve örgütlenmelere karşı mücadelede buralarda başlatılmıştır.

Denilebilir ki, Özgürlük ve Demokrasi Hareketinin Kürdistan'da ilk etkin hale geldiği yerleşim merkezleri kentler ve kasabalar olmuş ve oralardan köylere doğru bir açılım sağlanmıştır. Devrimde Kır-Kent diyalektiği de buna göre kurulmuştur. Buna göre de şehirlerde ortaya çıkan örgütlenmenin, kırlarda yoksul köylülüğü de yanına alarak "Halk Savaşını" başlatması ve buralardan şehirlerin kuşatılarak, şehirlerde başlatılacak olan halk ayaklanmaları ile birleşilerek devrimin gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Sosyalizmin inşası ve sorunları da iktidarın ele geçirilmesine bağlı olarak ele alınmıştır.

Bu temelde yürütülen mücadele sonucunda, önemli mesafeler kat edilmiş ve kazanımlarda elde edilmiştir. Ancak gerek uluslar arası alanda devrim ve sosyalizm pratiklerinin gerekse de mücadelemizin ortaya çıkardığı sonuçlar devrimin sosyalizmle taçlandırılması ve yine sosyalizm sorunlarının iktidarı ele geçirmekle ve ona dayanarak çözülemeyeceğini ortaya koymuştur. Buda mücadelede , örgütlenmede ve hedeflerin belirlenmesinde stratejik değişikliklerin yaşanmasını beraberinde getirmiştir.

Fakat bu, o ana kadar mücadele ile elde edilen kazanımların ve yaratılan değerlerin yok sayılması anlamına gelmemektedir. Aksine bunların değişen şartlara ve koşullara göre yeniden ele alınarak sahiplenilmesi ve ileriye taşırılması anlamına gelmektedir. Aslında bununla da, mücadele gerçekliğinin açığa çıkardığı yeni bir düşünsel, ruhsal ve kültürel şekilleniş içerisinde girmiş olan toplumun; devlet ve geleneksel ölçüler dışında kendi olarak örgütlendirilmesi , yaşam ilişkilerine kavuşturulması yerine getirilmesi gereken bir görev olarak belirlenmiş olmaktadır. Artık bu süreçle birlikte köylerde, kırlarda, dağlarda ör-

gütlendirilerek güçlendirilmiş olan Devrimin Kentlerde devlet ve geleneksel toplumun dışında kendini var eden toplumla buluşturulması gerekmektedir. Devlet dışı toplum örgütlenmesi de asıl olarak anlamını böyle bir gerçeklik içerisinde bulmaktadır.

Devletin, topluma ait olan değerlerin gaspı üzerinde kendini var ettiği doğrudur. Onun içindir ki, toplumun kendi olarak, yeniden örgütlenmesi ve gasp edilen değerlerin sahibi haline gelmesi ile mümkündür. Önder Apo'nun devlet+demokrasi diye formüle ettiği, devletin demokrasiye duyarlı hale gelerek toplumla bir arada olabilirliği ve bunun olmaması halinde de toplumun önünde bir başka çözüm yolu olan Devrimci Seçenek tercihi de bunun nasıl gerçekleşebileceği dair yöntemler olarak öne çıkmaktadır. Buda daha önceki devrim mücadelelerinden daha uzun ve şiddetli bir mücadele görev ve sorumluluğu ile karşı karşıya olunduğu anlamına gelmektedir.

Kürdistan'da böyle bir sürece girilmiştir. Her iki seçenek Kürdistan halkının önünde durmaya devam etmektedir. Ancak bu seçeneklerden hangisinin tercih edileceği, sadece Kürdistan halkının iradesine bağlı değildir. Asıl olarak da burada belirleyici olan Devletin tercihidir. Artan sömürgeci soykırım saldırıları karşısında, Kürdistan toplumun Direnişe geçmiş olması gerçekliği de bunu göstermektedir.

Şimdi böylesi bir süreç içerisinde bulunmaktadır. Sömürgeci soykırım savaşına karşı, toplumun giderek daha da güçlenen bir direnişi yaşanmaktadır. Kentlerde böyle bir mücadelenin yükseldiği temel alanlardan biri olmaktadır. Bu yönüyle de Kentlerdeki örgütlenme ve yine Kentlerin sahibi haline geldiği rol, önceki dönemlerden daha farklıdır.

Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Hareketi önce Kentlerde ve kasabalarda, bunu takibende köylerde, kırlarda, dağlarda örgütlenmişti. Mevcut durumda da her alanda bunlar arasında hiçbir ayırım ve öncelik sıralaması yapmadan birlikte örgütlenmektedir. Bu konuda felsefik ve ideolojik olarak önu açık, güçlü birikim ve deneyimin sahibi haline gelmiş bulunmaktadır.

Ketlerde yükseltilecek mücadelede böyle bir gerçeklik içerisinde yerini almaktadır. Burada çok açık bir şekilde kentleri devrim mücadelelerinin örgütlendirildiği, geliştirildiği ve bununla birlikte de, toplumun kendini toplum olarak yeniden İnşa ettiği alanlar olarak görmek gerekmektedir. Ve bu mücadeleleri birbirlerinden ayrı olarak düşünmekte mümkün değildir. Onun içindir ki, örgütlenme, mücadele ve toplumsal inşa çalışmaları birlikte yürütülmektedir. Hatta bu konuda önemli bir mesafe de kat edilmiş bulunmaktadır. Kürdistan Özgürlük Mücadelesi tarihinin gelişimi içerisinde bunu görmekte mümkündür.

Daha önce de belirtildiği üzere Kentler Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Hareketinin ilk çıkışını gerçekleştirdiği ve örgütlendiği yerleşim merkezleri olma rolünü oynamıştır. Fakat bu kendiliğinden ve kolay olmamıştır. Ciddi engellerle karşılaşmıştır. Ancak bu engellerde büyük bedeller ödeme pahasına da olsa aşılmıştır. Ve bunun sonucunda da Hilvan'da görüldüğü gibi yoksul köylülüğe dayanan bir halk yönetimi oluşturulmuş, Batman'da halkın desteği ile Yerel Seçimlerde Belediye Başkanlığı görevi üstlenilmiştir.

Bu şekilde halkın Belediye yönetimlerine dahil edilmesi, kentlerde, ilçelerde yürütülen mücadele ve örgütlenmede yeni bir boyut ortaya çıkarmıştır. 12 Eylül 1980 askeri faşist cunta döneminde varlığından eser bırakılmamacasına saldırıların hedefi haline gelmiş olsalar da, buralarda bir nevi hedeflediğimiz halk iktidarının prototipleri oluşturulmaya çalışılmıştır. Aynı durumla daha sonra 1984 sonrası gerillaya dayalı mücadelenin yükseldiği ve bunun kentleri, kasabaları etkisi altına aldığı 1990'lar sonrasında da karşılaşmıştır. Fakat bu 1980 öncesinden çok daha farklıdır. Çok daha fazla kent ve ilçe belediyelerinde etkili hale gelinmiştir. Ancak, bu dönemde de iktidar eksensiz düşünce yapısı ve devrim anlayışı Belediye yönetimleri üzerindeki etkisini korumaya devam etmiştir.

Bu anlamda başlangıçta ve mücadelenin gelişim seyri içerisinde kentler iktidar odaklı devrim anlayışına bağlı olarak örgütlenen mücadele alanları olarak görülmüştür. Fakat, bu sü-

rekli savunulan ve gerçekleştirilmesi gereken bir bakış açısı olarak kalmamıştır. Daha sonra aşılmıştır. Paradigmasal olarak devrim tanımı ve stratejisindeki değişiklik kentlerdeki örgütlenme ve mücadeleye dair daha farklı bir perspektifle yaklaşımı beraberinde getirmiştir. Buna bağlı olarak da, etkili hale gelen kentlere ve belediyeler üzerinden dahil olunan kent yönetimlerine dair var olan bakış açısı da değişmiştir. Buna göre de kentler devlet dışı toplumun kendi olarak örgütlendiği, öz dinamikleri üzerinde kendini var ettiği ve kendine ait olan fakat egemen üst sınıflar tarafından gasp edilen değerlerinin yeniden sahibi haline geldiği öz yönetimlerini gerçekleştirme temelinde örgütlendikleri ve mücadele ettikleri alanlar olarak ele alınmaya başlamıştır.

Kentler, Kentsel Dönüşüm Sorunlarının Çözümü

Kentlerdeki devrimci mücadele tarihi açısından bir dönüm noktası olan bu değişim, örgütlenme biçimi ve mücadele taktiği açısından da köklü değişikliklerin yaşanmasını beraberinde getirmişlerdir. Artık kentler önceki dönemlerde olduğu gibi iktidar eksenli örgütlenilen ve mücadele edilen yerleşim merkezleri olmaktan çıkmışlardır. Kentlerde yaşanan sorunlar ve çözüm yolları da buna göre belirlenmeye ve ele alınmaya başlamıştır.

Bakış açısında yaşanan bu değişimle, onun pratikleştirilmesinin o kadar kolay ve aynı şeyler olmadığına da burada dikkat çekmek gerekmektedir. Aslında Kent Devrimci Savaşlarında ve Kentlerin dönüşümünde asıl sorunlarda burada yaşanmaktadır.

Teorik olarak yapılan tespit ve belirlemelerde ciddi sorunlar olmayabilir. Hatta bunlar mükemmellik düzeyinde de ifadeye kavuşturulabilir. Kentlerde Devrimci Savaş ve Kentsel sorunların çözümüne dair yapılan belirlemeler de bu çerçevede ele alınabilir. Bu çerçevede; toplumun kent merkezlerinde iktidarın ve devletin kontrolünden çıkmasını sağlayacak şekilde yerleştirilerek konumlandırılması, komünal üretim, ortak yaşam ve kullanım alanlarının yaratılması ve buraların öz yönetimlere kavuşturularak savunulması, buralardaki yaşamın devlet ve

iktidardan ayrı olarak bir sisteme kavuşturulması, buna bağlı olarak da devletin ve iktidarın giderek küçüldüğü bir alan/güç haline getirilmesi, yine kentlerin tarım üretim alanları dışında, üretime elverişsiz, deprem riskinin en asgari alanlarda, doğanın dengesini ve görüntüsünü bozmayacak bir şekilde kontrollü ve denetimli inşası, Kentlerin bugünkü görünüm ve beton yığınları olmaktan çıkarılması, üretime ve bunların kullanıma bağlı olarak nüfus oranının azaltılarak yaşanabilir hale getirilmesi, başta çevre olmak üzere, bürokrasi vb. sorunların en asgari noktaya çekilmesi, toplumsallığı öldüren, “tüketim toplumunun” yaşadığı, sürekli bir koşturmaya ve gürültünün olduğu, tedavisi mümkün olmayan kanserojik hastalıkların türetildiği yerleşim merkezleri olmaktan çıkarılması vb. leri de bunlar arasında sıralanabilir.

Ancak bunların birebir yaşama aktarılmasının aynı düzeyde bilince çıkarılarak, uygulanabilir bir hale getirilmesinin uzun ve sancılı, her düzeyde çelişkilerin yoğun ve çatışmaların şiddetli yaşanacağı bir süreci kapsayacağının da unutulmaması gerekmektedir. Başta Bakur ve Rojava olmak üzere Kürdistan’da böyle bir sürece girilmiş bulunmaktadır. Bu hiçte azımsayacak bir süredir devam etmekte olmasına ve bir gelişme kaydetmesine rağmen henüz bir girişin düzeyindedir ve bir örnek model olarak gösterilebilecek bir sonuç ve başarı ortaya çıkarılamamıştır.

Bakuré Kürdistan’da neredeyse yarım yüzyıldır süren bir mücadele söz konusudur. Bu zaman kesiti içerisinde kimi dönemler geri çekilmeler yaşanıp, faaliyetler asgari düzeye indirilmiş olsa da neredeyse kentlerden, kasabalardan çıkılmamıştır. Buralarda Özgürlük ve Demokrasi Mücadelesinin bir sonucu olarak, güçlü halk hareketlerinin ortaya çıkarıldığı gibi, halkın bilinçli tercihi ve desteği ile Belediye yönetimleri üzerinde etkili olunabilmiştir. Ancak bunlar zaferle sonuçlandırılan devlet-İktidar dışı, demokratik toplum örgütlenmesine/ inşasına dönüştürülememiştir. Etkili olunan Belediye yönetimlerinde ve kitlesel halk hareketlerinde bunlar görülmüştür.

Dünyanın hiçbir ülkesinde zafer öncesinde toplumsal düzeyde bu kadar güçlü bir halk hareketini ortaya çıkaran, iktidar ve devlet güçlerine karşı bir alternatif haline gelen, kendi coğrafyası üzerinde etki gücü fazla olan bir hareketin varlığına rastlanılmamıştır. Hatta diğer ülkelerde, asıl devrim iktidarın eline geçirilmesine bağlı olarak ele alınırken, Kürdistan'da böyle olmamıştır. Toplumun, iktidarın/devletin ele geçirilmesine gerek olmadan ondan kopuşu ve kendi alternatif yönetim arayışı içerisine girmesi söz konusu olmuştur. Ancak toplumun bu arayışına ve tercihin de yanıt olunamamıştır.

Devletten/İktidardan kopan toplum, toplumun demokratikleştirilmesi yada yeniden toplumsal insanın boyutları olarak kabul edilen toplumu toplum olarak var eden esaslar, bir başka ifadeyle de Önder Apo'nun formüle ettiği: Özgür Birey-Yurttaş ve Demokratik Yaşam, Politik Yaşam ve Demokratik Özerklik, Sosyal Yaşam, Özgür Eş Yaşam, Ekonomik Özerklik, Hukuk Yapısı, Kültürü, Öz Savunma Sistemi, Diplomasisi vb. boyutlar üzerinde örgütlendirilerek; Öz Yönetimine kavuşturulamamıştır. Yine bununla birlikte etkili hale gelen Belediyelerin yönetimlerinde yeni iktidar odakları oluşmaya başladığı gibi, kapitalist modernitenin kentleri, kasabaları karşısında alternatif kentler, kasabalar ortaya çıkarılamamıştır. Brezilya'nın Porto Alegre kentindekine benzer, bir örnek model de oluşturulamamış, yukarda belirttiğimiz kentsel dönüşümü sağlayacak olan adımlar atılmamıştır. Doğa katli ve talanının önüne geçilemediği gibi, orta sınıf yaşam arayışlarının ifadesi olan yaygın bir yapılaşma içerisine girilmiştir. Bunlar yaşanırken de, kent varoşlarındaki yoksulluk diz boyu artmıştır.

Aslında yarım yüzyılı bulan bir mücadelenin ortaya çıkardığı kazanım ve değerlere sahip olan Kürdistan halkının tüm bunları gerçekleştirmeye hazır olmasına rağmen, bu şekilde toplumun demokratikleştirilmesi ve toplumsal inşasının gerçekleştirilmesinde istenilen sonuç ortaya çıkarılmamıştır. 7 Haziran 2015 genel Seçimlerinde halkın açığa çıkan iradesine, 8 Haziran'da AKP-Erdoğan diktatörlüğünün yaptığı sivil-faşist darbe-

sine karşı Kürdistan halkının kendi iradesine sahip çıktığı Öz Yönetim Direnişleri içerisinde de bunun sancıları kendini çok ciddi bir şekilde hissettirmiştir.

Eğer, Kürdistan kentlerinde, kasabalarında toplum Demokratik İnşanın Boyutlarının gerçekleştirilmesinde rolünü oynayacak olan komite ve örgütlenmelerin oluşumu gerçekleştirilseydi ve bunlara rolü oynatılabilseydi, elbette ortaya çıkacak olan sonuçlar daha farklı olacaktı. Öz Savunma bu şekilde tamamen toplumu demokratikleştirme mücadelesi içerisinde anlamını kazanacak ve savunma ve Toplumsal Yeniden İnşa birbirlerini tamamlayacaktı. Ne yazık ki bu gerçekleşmedi. Öz Yönetim Direnişleri nerdeyse, Öz Savunma ile sınırlanan bir boyutta kaldı. O nedenle de sömürgeci özel savaş güçlerinin şiddetli saldırı hedefi haline geldi.

Bu çerçevede de Kürdistan'da Öz Yönetim Direnişlerinin yükseldiği Kürdistan kentleri, kasabaları sömürgeci soykırım saldırıların hedefi haline geldi, yakıldı- yıkıldı ve yerle bir edildi. Öyle ki buralar bir daha yerleşilemez ve direnilemez hale getirilmeye çalışıldı. Sadece bununla da sınırlı kalmadı. Sömürgeciliğin her yönüyle denetiminin gerçekleştirileceği, Türk sermaye guruplarına, hain işbirlikçi güçlere çıkar ve rant sağlayacak olan yeniden inşa planlarının hayata geçirileceği stratejik yerleşim merkezleri haline getirilerek; Toplumun Demokratikleşmesi ve Toplumsal Yeniden İnşanın gerçekleştirilmesinin önüne de geçilmek istenildi.

Türk özel savaş rejiminin Kürdistan'da başlatmış olduğu bu sömürgeci soykırım saldırılarını bu yönüyle de, Toplumun Demokratikleştirilmesi ve Yeniden İnşasında Kürdistan kentlerinin, kasabalarının dönüştürülme mücadelesinde de yeni sorunlarla karşılaşılması ve görevlerin sahibi haline gelinmesi anlamına geldi. Şimdi başta Sur, Cizre, Nusaybin, Şırnak, Gever, Silopi, İdil vb. Öz Yönetim Direniş Bölgelerinde bunun çalışmaları içerisinde bulunmaktadır. Kürdistan genelinde ve Türkiye metropollerinde farklı coğrafyalarda yaşanıyor bile olsa bir bütün olarak Kürtler bulundukları yerden hareketle dayanışma

etkinlikleri, kampanyalar vb. adıyla da olsa katılım sağlayarak böyle bir mücadele içerisindeki yerlerini almaktadırlar.

Onun içindir ki, sömürgeci soykırım saldırıları soncunda yerle bir edilen direniş bölgelerinde, yeniden yaşayabilme, barınabilme, korunabilme vb. temelinde yürütülen çalışmaları da Öz Yönetim ve Öz Savunma gerçekliğinin bir parçası olarak görmek gerekmektedir. Burada esas alınması gerekende yürütülen bu çalışmaların hangi amaç etrafında ve nasıl yönlendirileceğinin belirlenmesidir.

Kürdistan’da direniş bölgelerinin nasıl yerle bir edildiği, ne hale getirildiği ve Türk özel savaş güçleri bunu gerçekleştiren hangi amaçla hareket ettikleri bilinmektedir. Buralarda “taş üstünde taş” ve Kürt kimliğini, kültürünü, direnişini çağrıştıracak olan hiçbir iz bırakılmak istenilmemiştir. Onun yerine de tamamen Türk özel savaş rejiminin bir parçası, onun havasını teneffüs eden ve kontrolünde olan beton yığınlarından oluşan “bir kentleşmenin” ikame edilmesi hedeflenmiştir. 2014 yılının Eylül ayında simülasyonları yapılan “Çöktürme Planında” da buna yer vermişlerdir. Orada yerle bir edilerek, yeniden inşası gerçekleştirilecek ve demografik yapısı değiştirilecek olan yerleşim merkezlerine yer verilmektedir.

Onun içindir ki, sömürgeci soykırım saldırıları ile yerle bir edilen direniş bölgelerini yeniden barınabilir, yaşanabilir, korunabilir olma temelinde yürütülen inşa çalışmalarında bu gerçekliğin gözetilmesi ve ona göre bir yaklaşım ve planlama içerisinde olunması gerekmektedir. Aslında Öz Yönetim Direnişleri içerisinde bu gerçeklik açığa çıkmış ve ona göre de bir konumlanış içerisine girilmeye başlanılmıştı. Şırnak’ta bu çok açık ve net bir şekilde de pratik bir anlam kazanmıştı. Direniş içerisinde halk Şırnak’ı terk etmedi, toplu olarak Cudi dağı yamaçlarına çekilerek, orada ortaklaşa bir yaşamı kendisine esas aldı ve direnişe devam etti. Bu anlamda Öz Yönetim Direnişleri içerisinde ortaya çıkan pratik sonuçlardan da dersler çıkarılarak, yakılıp-yıkılan ve yerle bir edilen direniş bölgelerinin, yeniden inşasının gerçekleştirilmesinde neyin esas alınması ge-

rektiği ve bunun da ancak devlet ve iktidar dışında kalarak, ondan her hangi bir beklenti içerisinde girmeden ve de kendini ona karşı konumlandırarak, halkın var olan imkanlarını bir dayanışma içerisinde bir araya getirerek, ortaklaştırarak, halk iradesine dayalı olarak; kendi öz savunmasını, komün ve meclislerini oluşturarak gerçekleştirilebileceği açığa çıkmış oldu.

Benzeri bir değerlendirmeyi Rojava Kürdistan'ı içinde yapmak mümkündür. Özellikle de Şehir Devrimci Savaşlarının çok yoğun bir şekilde yaşandığı Serikané ve Kobané'ye yönelik işgal saldırıları ve kuşatması altında yaşananlardan hareketle böyle bir değerlendirmede bulunmak olanaklı bir hale gelmektedir. Oralarda da Cepheth El Nûsra ve DAİŞ çeteleri, Türk sömürgeci özel savaş güçlerinden geri kalmamışlardı. Evler yakılıp-yıkılıp içerisinde yaşanılmaz, barınılamaz sokaklar, cadde-ler kullanılmaz hale getirilmişti. Buralardaki maddi zenginlikler ve kullanılabilir ne varsa tüm bunlar bu çeteler tarafından gasp edilmiş, yaşamsal ihtiyaçların bile karşılanma olanakları ortadan kaldırılmıştı.

Özellikle Kobané'de yaşananlar bunun hangi düzeye var-dırılmış olduğunu gösterdi. Alternatif-Özgür Basın-yayın or-ganlarının çalışanları tarafından büyük riskler göze alınarak, Kobané'nin nasıl bir enkaz yığını haline getirilmiş olduğu dün-ya kamuoyunun gündemine getirildi. Öyle ki, Kobané'den dünya kamuoyuna ulaşan görüntüler, fotoğraf kareleri, röportaj-lar vb. sömürgeci yağma-talan savaşının ne anlama geldiğini tüm sonuçları ile ortaya koymaya yeterliydi. Geride tam bir enkaz yığını haline getirilen binalar ve bunların arasında gezi-nen kediler, köpekler, kokmaya başlayan insan cesetleri kalmış-tı.

Kobané Direnişinin zaferle sonuçlanmasının ardından dün-ya insanlığı böyle bir gerçeklikle karşılaşmıştı. Onun içindir ki, Kobané Direnişinin aynı zaman da insanlığın savunulması ol-duğu tüm dünya insanlığı tarafından kabul gördü. Buda berabe-rinde Kobané Zaferinin ardından, Kobané'nin yeniden yaşa-nabilir, barınabilir, korunabilir hale getirilebileceği yönün-

de görüşlerin ortaya konulmasına, tartışmaların yapılmasına ve önerilerin sunulmasına neden oldu. Ve birbirinin ardı sırada muhtelif kentler bu projelerin nasıl gerçekleştirileceğine dair tartışmaların yapıldığı, kararların alındığı konferanslar, toplantılar yapıldı.

Yapılan bu toplantılarda Kobané’de kentsel dönüşüm sorunların nasıl çözüleceği tartışma konusu haline geldi. Bu tartışmalar içerisinde Kobané’nin yeniden inşasında, “inşaati” esas alan projelerde vardı. Hatta savaşın neden olduğu yıkımı ticari kara dönüştürmek ve bundan kazanç elde etmek isteyenlerin, menfaat umanların varlığı bile söz konusuydu. Bunlar doğru olmayan ret edilmesi, hiçbir şekilde taviz verilmemesi gereken yaklaşım ve görüşlerdi. Asıl olması gereken ise öncelikli olarak; yağmacı, talancı sömürgeci özel savaşın neden olduğu yıkımın, felaketin hafızalardan silinmemesi için, bunun insanlığa mal edilmesinin sağlanması ve bunu takibinde Kobané’nin nasıl korunulabilir, barınabilir, yaşanabilir hale gelinebileceğinin projelendirilmesiydi. Fakat asıl sorun da bunun hangi içerikle ve nasıl gerçekleştirileceği sorusuna doğru olan cevabın bulunmasıydı.

Oluşan koşullar Kobané’yi zaferinin ardından, Dünya’nın sayılı kentleri arasına dahil edebilecek projeler geliştirmek için fazlasıyla da olanaklar ortaya çıkarmıştı. Uluslar arası humaniter, çevreci örgütler, planlamacılar, mimarlar, mühendisler vb. leri de böyle bir çalışmada yer alarak katkı sunmaya hazırdılar. Uluslar arası güçler, sermaye gurupları, devletler vb. leri de bu projelerin pratikleştirilmesi için kredi ve destek vermeyi kendi çıkarlarına görmektedirler. Ama oluşan bu imkanlara dayanılarak Kobané sunulan bu projeler kapsamında nasıl yeniden inşa edilebilirdi? Burada yaşam ne kadar güvence altına alınarak korunabilirdi. Ve asıl cevap bekleyen sorularda bunlardı.

Nihayet sorulan bu sorular kısa sürede cevabını buldu. Kobané zaferinden bir süre sonra, Türk özel savaş rejimi adına vekalet savaşı yürüten DAİŞ çetelerinin işgal saldırıları yeniden başladı. Bununla da kalmadı Türk ordusunun sürekli işgal teh-

likesi altında kalınmaya devam etti. Buda ülke toprakları özgürleştirilmeden, devrim güvence altına alınmadan; kentlerin, kasabaların öngörülen haliyle bir dönüşüm içerisine alınamayacağını, doğa ile çevreyi gözetken, bürokrasi ve aşırı nüfus içerisinde boğulmayan, kendini beton yığınları içerisine hapsetmeyen bir kentsel dönüşümün sağlanmasının ve bunun kalıcı bir hale getirilmesinin mümkün olmayacağını gösterdi. Böylece, bir kez daha bunun yolunun; her an ülkesini ve özgürlüğünü korumaya, savunmaya hazır, savaştan, ona göre kendini konumlandırarak tedbirlerini alan bir halk gerçekliğinin ortaya çıkarılmasından geçtiği gerçekliği doğrulanmış oldu.

Önder Apo, Rojava Devrimi üzerine yapmış olduğu değerlendirmelerde, inşa faaliyetlerine dair görüşlerini belirtirken, öncelikle savaştan ve hazırlıklarını buna göre yaparak, önceliği buna veren, bunun bilinci ile hareket eden bir halk gerçekliğinin yaratılması gerektiğine, önemle dikkat çekmiş ve ancak bu başarıldığında da, o zaman diğer yürütülen alt yapı çalışmalarını güvence altına alınarak, anlam kazanabileceğini hatırlatma gereğini duymuştu.

Önder Apo'nun yapmış olduğu bu uyarı Bakurê Kürdistan içinde geçerlidir. Öz Yönetim Direnişlerinin yaşandığı yerleşim merkezlerinde bu gerçek pratik olarak da doğrulanmıştır. Sömürgeci soykırım saldırılarının yoğun bir şekilde gerçekleştirildiği bu bölgelerde tam bir yıkım ve katliam gerçekleştirilmiştir. Bu bile kendi başına, halk savaş göre hazırlanmadan, örgütlenilmeden, savunma mekanizmalarına kavuşturulmadan, ülke toprakları özgürleştirilmeden hiçbir yerleşim merkezinin korunması ve buralarda, yürütülen herhangi bir kurum çalışmasının güvence altına alınmasının mümkün olmadığını gösterdi. Yapılan şehitliklerin ve yanı başında bulunan ibadetgahların bile yerle bile dilmiş olması yine toplumun elinde bulunan her türlü mal varlığına el koymaya imkan sağlayan faşist yasaların söz konusu olması da böyle bir gerçekliğin diğer boyutunu ortaya koydu.

Onun içindir ki, ketlerde dönüşümün gerçekleşmesi için, öncelikli olarak kentleri toplumun, toplum olmaktan çıkarıldığı yerleşim merkezleri olmaktan çıkarmak öncelikli görevler arasında yerini almaktadır. Bunun da yolu toplumun toplum olarak kendi gerçekliği ile buluşmasını sağlayacak olan Demokratik Toplum inşasının, temel boyutları ile gerçekleştirilmesinde geçmektedir. Demokratik Toplum İnşası ve toplumun savunulması ve korunması da bu şekilde olanaklı bir hale gelmiş olacaktır.

Ancak bunun üzerinde; kentsel yerel ve bölgesel özerklik hareketleri geliştirilerek, öz savunma temelinde kendi kendini savunabilecek, öz savunma direnişi içerisinde ekonomisini ve yaşamını örgütleyecek, kendi kendini yönetecek bir halk gerçekliğine sahip hale gelinerek kentlerdeki dönüşüm ve toplumun toplum olarak kendi gerçekliği buluşturulması sağlanmış olacaktır. Kentsel dönüşüme dair yukarda da belirtildiği gibi; toplumun kent merkezlerinde iktidarın ve devletin kontrolünden çıkmasını sağlayacak şekilde yerleştirilerek konumlandırılmasını, ortak komünal üretim, yaşam ve kullanım alanlarının yaratılması ve buraların öz yönetimlere kavuşturularak savunulması ve buralardaki yaşamın devlet ve iktidardan ayrı bir sisteme kavuşturulmasını, buna bağlı olarak da devletin ve iktidarın giderek küçüldüğü bir alan/güç haline getirilmesini, yine kentlerin tarım üretim alanları dışında, üretime elverişsiz, deprem riskinin en asgari alanlarda, doğanın dengesini ve görüntüsünü bozmayacak bir şekilde kontrollü ve denetimli inşasını, kentlerin bugünkü görünüm ve beton yığınları olmaktan çıkarılmasını, üretime ve bunların kullanıma bağlı olarak nüfus oranının azaltılarak yaşanabilir hale getirilmesini, başta çevre olmak üzere, bürokrasi vb. sorunların en asgari noktaya çekilmesini, toplumsallığı öldüren, “tüketim toplumunun” yaşadığı, sürekli bir koşturmaca ve gürültünün olduğu, tedavisi mümkün olmayan kanserojik hastalıkların türetildiği yerleşim merkezleri olmaktan çıkarılmasını ön gören vb. tüm planlamalar gerçekleşme şansı bularak, güvence altına alınmış olacaktır.

Bugünkü Türk özel savaş rejim gerçekliği altında Kentsel dönüşüm sorunlarının çözümünde bunun dışında bir başka yol görünmemektedir.

DEMOKRATİK ÖZERKLİĞİN İNŞA SORUNLARI ve DEVRİMCİ HALK SAVAŞI

TC-AKP faşizminin, 24 Temmuz 2015 tarihinde başlattığı ve derinleştirdiği soykırım saldırılarına karşı doğru devrimci duruş, Demokratik Özerklik Devrimi’ni Devrimci Halk Savaşı yöntemiyle ve topyekûn direniş temelinde gerçekleştirmektir. Öncelikle Devrimci Halk Savaşı’yla ‘topyekûn direniş’ kavramlarını doğru ve yeterli anlayıp uygulamaya ihtiyaç vardır. Çünkü yakın geçmişte de bu kavramları doğru ve yeterli anlamamaktan ve uygulamaya koymamaktan dolayı öngördüğümüz ve istediğimiz başarılar elde edilememiştir

Öncelikli olarak Devrimci Halk Savaşı kavramı ele alındığında iki hususa dikkat etmek önem kazanmaktadır.

Birincisi, Devrimci Halk Savaşı, sadece gerilla güçlerinin yürüteceği bir mücadele ya da bir gerilla savaşı değildir. Adından da anlaşıldığı üzere “halk savaşı”dır. Halkın tüm kesimlerinin katıldığı bir savaştır. Yeni dönemde biz Devrimci Halk Savaşı’nı ideolojik, siyasi, örgütsel ve askeri mücadelelerin toplamı olarak ele alıyoruz. Gerilla kadar siyasi, sosyal örgütlenmeler ve sivil toplum örgütlenmeleri de böyle bir savaşta yerini almalıdır. Devrimci Halk Savaşı dediğimiz, salt askeri bir mücadele değildir. Devrimci Halk Savaşı, siyasi, sosyal, ekonomik, örgütsel ve ideolojik mücadelelerin toplamıdır, hepsini içermektedir. Dolayısıyla da bu çalışmaları yürüten ve bu yolla mücadele eden tüm güçler, Devrimci Halk Savaşı’nı örgütlemek, geliştirmek ve yürütmekten sorumludur. Devrimci Halk Savaşı sivil ya da asker tüm güçlerin ortak katılımıyla topyekûn yürütülen bir mücadeledir.

İkincisi ise, günümüzün Devrimci Halk Savaşı’nı iktidarcı ve devletçi paradigma temelinde süren, mevcut iktidarı yıkıp yerine yeni bir iktidar ya da ulus devlet kurmayı hedefleyen bir

savaş olarak görmemek gerekir. Yeni paradigma temelinde gelişen Devrimci Halk Savaşının hedefi Demokratik Özerklik çözümünü gerçekleştirmektir. Bu da 9 boyutta demokratik ulus inşasını gerçekleştirmek ve savunmak anlamına gelmektedir. Demokratik konfederalizmi Kürdistan’da pratikleştirmeyi, demokratik ulusun siyasi çözümünü kapsamında Demokratik Özerklik Devrimini gerçekleştirmeyi ifade etmektedir. Dolayısıyla da savaşın amaçlarını doğru tespit etmek, savaşın vuracağı hedefleri, vurma yöntemlerini, araçlarını doğru belirlemek çok önemlidir. Günümüz Devrimci Halk Savaşı’na ve gerilla mücadelesine geçmişte yaşanan gerilla savaşlarının bir benzeri ve tekrarı olarak yaklaşmak yanlıştır. Bu duruş, eski paradigmada kalmayı ve çizgi dışı olmayı ifade eder. Yeni paradigma ve yeni ideolojik siyasi çizgi temelinde geliştirilecek Devrimci Halk Savaşı, Demokratik Özerklik çözümünü gerçekleştirecek bir halk direnişi ve mücadelesi olmalıdır.

Topyekûn Direniş, kavramıyla kast edilen ise AKP faşizminin geliştirdiği topyekûn özel savaş saldırısına karşı halkımızın ve özgürlük güçlerinin bir bütün olarak topyekûn direniş mücadelesi içerisinde olmayı ifade eder. Topyekûn direniş deniliyor diye salt direniş içerisinde olmak, direniş ifade eden siyasi-askeri eylemler yapmak, ama bu eylemlerin hangi amaçla yapıldığına fazla bakmamak yanlıştır. Topyekun direniş, saldırı olduğunda direnişe geçmek değildir. Bu yetmez. Bunda ısrar edilmesi yanlış bir anlayıştır. Salt direniş içerisinde olmak ve AKP planlarını bozmayı yeterli görmek de eski mücadele çizgisinde kalmaktır. Bu da AKP’nin planlarını bozarak çözüme gelmesini beklemeyi ifade eder ki, bu da AKP’den beklentili olma durumudur. Bu yaklaşım bir orta sınıf tutumu ve çizgisidir. AKP’den veya benzeri güçlerden çözüm beklemek orta sınıf çizgisi izlemek demektir. Topyekûn direniş, Demokratik Özerklik Devrimi’ni başarıya götürecek bir mücadele olarak ele alınmalıdır.

Demokratik Özerklik, dar anlamda demokratik ulusun siyasi boyutunu içermektedir. Geniş anlamda ise Demokratik

Konfederalizmin pratikleşmesi anlamına gelmektedir. Her devrimin öncelikle çözüm getirdiği alan siyasal boyuttur. Devrim, siyasal alanda çözüm sağlamadıkça diğer boyutlardaki çözüm çabalarında kesin sonuca ulaşamaz. Siyasi boyut dışındaki çözüm çabaları bazı gelişmeler sağlayabilir ama sınırlı kalır. Bazı sınırlı gelişmeleri yeni bir toplumsal sistem örgütlemeye vardırma siyasal boyutta çözüm üretmekle mümkün olur. Bu bakımdan da AKP faşizminin, Tayyip Erdoğan'ın "köklerini kazıyacağız" diye ifadelendirdiği Kürt soykırımını tamamlamayı hedefleyen saldırılar karşısında yürüteceğimiz Demokratik Özerklik mücadelesi, öncelikle Demokratik ulusun siyasal boyutunun çözümüne yoğunlaşır. Bu da yönetimin kim olacağı, toplumun nasıl yönetileceği ve özyönetimin olup olmadığı sorularına cevaplar oluşturmaya ifade eder.

Bu temelde yeni mücadele döneminde, demokratik ulus inşasını, üçüncü dönem partileşmesinin toplumsal alan çalışmalarını hem amaçlar ve hedefler bakımından, hem plan ve tarz bakımından, hem de günlük yaşam ve uygulama bakımından eksiksiz ve başarıyla yürütür hale gelmek gerekmektedir. Üçüncü dönem partileşmemizin toplumsal alan çalışmalarının esasında halkı eğitmek ve örgütlemek gelmektedir. Bu dönem, toplumun eğitim ve örgütlenme temelinde kendi kendini yönetir hale gelmesini içermektedir. Geçmişin sadece propaganda eden ve gerillaya yardım ve destek toplayan, pratik işleri ise sadece kadroların yürüttüğü çalışma tarzı ve düzeninin mutlaka aşılması gerekir. Her kadronun, her parti komite ve temsilciliğinin temel görevi halkı eğitmek ve örgütlemektir. Bu anlamda herkesin, her komite ve temsilciliğin bir halk eğitim okulu gibi kendini örgütleyip, planlayarak çalışması gerekir. Kadro, sadece pratik işlerin peşinden koşmamalıdır. Yine Partiye ve Önderlik gerçeğine bağlanmış toplumu yöneten de olmamalıdır. Kadro, halkı eğitip örgütleyen ve kendi kendini yönettiği demokratik konfederalist toplum örgütlülüğü sistemini yaratan ve bir biçimde yönlendirip denetleyen olmalıdır. Bunu da yetkiyle ve yönetimi kendi elinde tutarak değil, eğitim ve örgütlenmeyle,

ideolojik ve örgütsel mücadeleyle, siyasi çalışmalara dair yeni görüş ve önerilerle yapılmalıdır. Ama mutlaka işleri komünler ve meclisler biçiminde örgütlenmiş halk topluluklarının kendileri kararlaştırmalı, planlamalı ve iş bölümü yaparak kendileri yürütmelidir.

Örgütlü halk, demokratik toplum dediğimiz gerçeklik de budur. Demokratik ulus inşası bu biçimde eğitilmiş, örgütlü ve kendi kendini yöneten toplum haline gelmeyi ifade eder.

Bütün bu konularda hala ciddi zayıflıklar ve eksiklikler yaşanmaktadır. Bu eksikliklerin eleştirilip açığa çıkartılması ve aşılması için konferans ve kongre çalışmalarında da etkili kararlar alınmıştır. O halde sadece karar almak değil, alınan kararları zamana yaymadan ve ertelemeden başarıyla hayata geçirmemiz gerekmektedir. Bunun için de öncelikle her alandaki komün ve meclis sistemi bir laf, ilerisi için bir tasarı ya da yarım yamalak yürütülen bir çalışma olmaktan çıkartılmalıdır. Bütün toplumu içine alan ve oluşan sistem temelinde işleyen yeni yaşam, toplumsal duruş ve çalışma sistemi haline gelmelidir. Halk meclislerimiz böyle bir ekinlikte örgütlenmeli, kendini bulunduğu alanın bütün devrimci-yurtsever çalışmalarından sorumlu ve görevli görmelidir. Yaptığı toplantılarda bu çalışmaları kararlaştırıp planlamalıdır. Geliştirdiği iş bölümü ve gerçekleştirdiği örgütlenmeyle de tüm bu karar ve planları başarıyla hayata geçirmelidir. Çalışma yürüten ve yöneten parti kadrolarımız değil, örgütlenmiş halkın kendisi olmalıdır.

Halkın kendi yurtseverlik iş ve görevlerini kendi örgütlülüğü temelinde yapar hale getirmeliyiz. Tüm yurtseverleri, herkesi örgütlülük içine almalı ve mutlaka pratik işlere katmalıyız. Bu çalışmalarımız, sadece kadroların peşinden koştuğu dar pratikçi çalışma değil, tüm halkın planlı ve örgütlü bir biçimde katılım sağlayarak yürüttüğü bir yurtsever çalışma olmalıdır. Bu özgürlük çalışmasıyla toplumumuzu örgütlü halk duruşuna ve yaşamına sahip hale getirmeliyiz. Bu, üçüncü dönem partileşmemizin halk çalışmasının temelini oluşturmaktadır. Demokratik Özerklik devriminin de bu şekilde zafere taşıyacağı

unutulmamalı ve iyi bilinmelidir. Bunun dışında demokratik ulus inşasını başarmanın şansı ve imkanı olmayacaktır. Her bir yoldaşımız, her bir komite ve temsilciliğimiz kendini, halkı eğiten ve örgütleyen bir okula dönüştürmelidir. Pratik kararları ve uygulamayı ise halka bırakmalıdır. Tabi bu kadro, komite ve temsilciliklerimiz açısından bir edilgenliği ifade etmez. Tersine halkın etkin ve yaygın katılımıyla, Önderlik çizgisi temelinde alınan kararları ve oluşturulan planları başarma hedefiyle pratikleşmesini ifade etmektedir. Eğer böyle bir pratikleşmede zayıflık olursa işte o zaman kadronun eğiticiliği ve yönlendirciliğinin devreye girmesi, zayıflıkları, eksiklikleri, varsa hataları düzelterek doğruya çekmesi gerekmektedir.

Toplumsal alan çalışmalarımızın diğer önemli bir boyut olarak da demokratik eylemliliğin ele alınması gerekmektedir. **Önder Apo “demokrasinin dili eylemdir, demokratik eylem demokratik toplumun dilidir” belirlemesini yapmıştır. Eylem, toplumun kendini ifade etme tarzıdır. Eylemsiz demokratik toplum olmaz. Eylemsiz demokratik ulus inşa edilmez.** Bu durum her alan ve her dönem için geçerlidir. Dört parça Kürdistan’da, Ortadoğu’da ve yurtdışında siyasi ve toplumsal gelişmelerle günün 24 saatinde ilgili ve ilişkili olunmalıdır.

Her alandaki halk kendini eğitmek, öncüsünü yaratmak, kendini kurtarmak ve özgürleştirmekle görevlidir. Her alandaki gelişme orada yaşayan toplumun ve ona öncülük eden kadroların görevidir. Ama bir de birbirine destek olma, yardımcı olma, bir alandaki gelişmeyi diğer alanlara aktarma görev ve sorumluluğu diye de bir gerçeklik vardır. Devrimci gelişme düz ilerlemekte, her yerde eş zamanlı ve aynı düzeyde gerçekleşmektedir. Bu gelişme inişli ve çıkışlıdır. Gelişme bazı alanlarda çok ilerleyip öne çıkarken, bazı alanlarda ise geriye düşmektedir. Dolayısıyla öne çıkan ve gelişen alanların ortaya çıkardığı değer birikimini ve tecrübeyi diğer alanlara aktarma, onları da eğitip örgütleyerek mücadeleye çekme, bu temelde öncülük etme görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.

İnşada Kadın ve Gençlik Öncülüğü

Toplumsal alan çalışmalarıyla bağlı ele almamız gereken diğer önemli iki çalışma da kadın ve gençlik çalışmasıdır. Kadın ve gençlik hareketi toplumsal alan çalışmasının öncüsüdür. Toplumun eğitiminin, örgütlenmesinin ve mücadeleye çekilmesinin öncü gücüdürler. Demokratik ulus inşasını gerçekleştirebilmek için kendi içinde güçlü, örgütlü, bilinçli ve bütünlüklü çalışan bir kadın ve gençlik hareketine ihtiyaç vardır. Bu gerçeğe karşın kadın ve gençlik hareketimizin yaşadığı zayıflık, hata ve eksiklikler vardır. Bu durumdan kadın ve gençlik çalışması yürüten kadrolar kadar, tüm yönetimlerimiz ve tüm parti kadroları da kendilerini sorumlu görmek zorundadır.

Hiçbir kadro “kadın ve gençlik hareketinin durumu beni ilgilendirmez ve bu çalışmalar benim dışımdadır” diyemez. Böyle diyen zaten çizgi dışına çıkmış demektir. Öncülük ideolojiktir, öncülük eylemseldir, öncülük eğitseldir ve öncülük örgütseldir. Demokratik toplum eğitimi ve örgütlenmesinde kadın ve gençlik öncülüğü esastır. Parti öncülüğümüz kendini kadın ve gençlik örgütlülüğü olarak ortaya koymaktadır. O halde parti kadroları ya da parti örgütleri kadın ve gençlik örgütlerinin gelişip güçlenmesi için yeterli çaba harcamazlarsa demokratik toplum eğitimi ve örgütlenmesinde parti öncülüğünü gerçekleştiremezler. Bu durumda ‘öncülük’ iddiasını ortada bırakır. Bu açıdan gençlik ve kadın çalışmalarını 24 saat planlı, programlı, örgütlü çalışır kılmak önemlidir. Daha önemlisi ise gençlik ve kadın hareketlerinin, demokratik konfederalizm temelinde, birlik ve bütünlük içerisinde genel çalışmalara öncü düzeyinde aktif katılımlarını da mutlaka sağlamak gerekir.

Kadın ve gençlik içerisinde parti çalışmalarını, parti öncülüğünü ve parti komiteleşmelerini önemsemeliyiz. Kadro ölçülerini komünal yaşam ve kolektif çalışma temelinde çok yüksek düzeye çıkarmalıyız. Kadrolar, parti komite ve temsilcilikleri gençlere örnek oluşturabilmeli, çekim merkezi haline gelebilmeli, etkileyici olmalı, öncülük edebilmelidir. Kadroların yaşam ve çalışma tarzları, duruşları etkili ve yeterli bir parti öncü-

lüğünü temsil etmemektedir. Tam tersine ölçüler düşürülmüştür. Profesyonel devrimcilikte, örnek duruşta zayıflık vardır. Parti kadroluğu adına genel yurtseverlik ve demokratlık duruşunu aşamayan, yerelden kopamayan, kendini amaçla bütünleştiremeyen zayıf duruşlar söz konusudur. Hem kadroların ölçüleri zayıf hem de kadrolaşma çalışması azdır. Bu iki yetersizliği de mutlaka gidermek gerekir. Bu temelde gençliğin ideolojik ölçülerini, saf ve temiz duruşunu ve dinamizmini alan çalışmalarına mutlaka katmak gerekir.

Yine kadın özgürlük çizgisinde sadece kadın hareketi geliştirme değil, genel hareketimizin sınıf ve cins mücadelesini yürütmede, kadın özgürlüğüne dayalı bir ideolojik duruş kazanmasını sağlamada yeterli ve güçlü bir kadın çalışması ve hareketi geliştirmek kesinlikle şarttır. Bunun da birinci şartı, gençlik ve kadın içerisindeki PKK ve PAJK örgütlülüğünü bireysel ve örgütsel düzeyde en ileri seviyeye çekmektir. Parti öncülüğünü profesyonel devrimci militanlıkta en yüksek ölçülere ulaştırarak bir çekim merkezi haline getirmek, böylece gençlik ve kadın içindeki parti çalışmalarını yeterli kılmak gerekir.

Diğer yandan ise kadın ve gençlik kesiminin özelliklerine uygun bir çalışma tarzıyla kitleleri etkileyen, mücadeleye katan, eğitip seferber eden bir tarzı ve üslubu da geliştirmek gerekir. Her iki alan üzerinde de genel bir yaklaşım değil, özgün bir duruş kesinlikle gereklidir. Özgün örgütlülükler bu nedenle gündeme getirilmiş ve gerçekleştirilmiştir. Mutlaka özgün örgütlülükler yetkince kendi çizgisinde geliştirilmelidir. Ama özgünlük, demokratik birlikten kopmamalı, genele öncülük etmekten uzak durmamalıdır. Yani kendi başına kalan, daralan, parçalayan bir çizgide kesinlikle olmamalıdır. Tam tersine kendini geliştirdiği oranda geneli geliştirmeye, halka öncülük etmeye, demokratik toplum birliğini öncülük düzeyinde yaratan bir konumda bulunmalıdır.

Savaşı halk yapar, halkın desteği yapar. Cizre ve Sur halkı kapılarını savaşa açmasaydı savaş yürütülemezdi. Toplum destek vermeseydi gerilla olabilir miydi! Toplumun

verdiği destek inkar edilemez. Hiçbir toplum Cizre ve Sur halkının verdiği hiçbir güce vermemiştir. Öncü olarak ortaya çıkanın halktan kendini kurtarmasını beklemesi anlaşılmalıdır. Öyle olsaydı devrimcilikte en kolay iş olurdu. Halkın bu kış boyu çektikleri iyi anlaşılmalıdır. Hepsine şükranla yaklaşılmalıdır. Bir yurtseverlik tutumu bu kadar olabilirdi. Halk için “çatışma içinde kalmadı, topun önünde durmadı!” denilemez. Her şeyi halk yaparsa öncüye, militana ihtiyaç kalmaz.

‘İnşa Savaşan Halk Gerçeğine Göre Olmalıdır’

Bu değerlendirmede toplumsal alan çalışmalarına ilişkin yeni bazı hususları da ifade etmek tamamlayıcı olacaktır. Toplumsal alan çalışmaları önemli, kapsamlı ve karmaşıktır. Bu alanda bir çok çalışma yürütülüyor olmasına rağmen hem çok parçalı hem de olması gerekene göre çok yetersiz konumdadır. Oysa şu gerçekleri çok iyi biliyoruz ki, savunma alanı ülkeyi ve devrimi korur, ama demokratik ulus inşası devrimi kalıcı kılar. İçinde bulunduğumuz koşulların sunduğu imkan ve fırsatları doğru değerlendirerek demokratik ulus inşasını derinliğine geliştirmemiz, ertelemeden ve geciktirmeden demokratik komünalizm çizgisinde bu inşayı gerçekleştirmemiz gerekir.

Toplum yaşamını ve demokratik ulus inşasının savaşan halk gerçekliğine göre örgütlenmesi zorunludur. Profesyonel devrimci öncü birlikler kadar tüm halkın öz savunma eğitimi ve örgütlülüğü içine alınması, yeterli eğitim ve donanımın sağlanması, her zaman her tür saldırıya karşı direnmeye ve kazanmaya hazır konumda bulunulması hayati önem taşımaktadır. Bunun ciddiyetini ve önemini görmezden gelemeyiz, ama şimdiye kadar yürütülen direniş ve mevcut koşullar, yine devrimci çizgimizin gereği her şeyin savunma olduğunu, sadece savunmayla varoluşun ve yaşamın mümkün olmadığını bize göstermektedir. O bakımdan savaşan halk gerçekliğine ulaşabilmek için demokratik ulus inşasını tüm boyutlarda, zamanla yarışır-casına mutlaka geliştirmemiz gerekmektedir.

İçinde bulunduğumuz dönem bu konuda tarihi bir fırsattır. İnşa çalışmalarını rehavetle, ertelemeci, zamana yayan bir tarzda ele alamayız. Her günü, her saati doğru değerlendirmek, iyi kullanmak zorundayız. Hiçbir şeyi planlı ve örgütlü olmadan, vakti gelmeden, zorla halledemeyiz. Öyle bir anlayışa ve tarza da yönelmemek gerekir. Böyle yapamayacağız diye de mevcut zamanı doğru değerlendirmeyen, gerekli görevleri yapmayan konumda da olamayız. Geçmişte görevlerini yapmayanları tarih yargılıyorsa ve hepimiz eleştiriyorsak; bugün, anlık görevleri zamanında başarıyla yapmazsak, yarın tarih bizleri de aynı biçimde yargılayacak ve mahkûm edecektir.

Toplumsal alan çalışmaları açısından partileşme döneminin dersleri vardır. 1970’li yıllarda, Önder Apo öncülüğünde kadrolaşma ve kitleselleşme iç içe gelişerek halk hareketine gelmiştir. Fakat dönemin temel görevi ve çalışması ideolojik-politik çizgiyi yaratmak, bu çizgi etrafında toplanan ve örgütlenip mücadele eden bir kadro çekirdeğini-parti çekirdeğini yaratmaktır. Etrafındaki kitle ilişkisi ve kitle hareketi böyle bir parti öncülüğü ve kadrolaşmayla birlikte var olabildi. Yine gerillalaşma dönemindeki kitle çalışmalarımızın durumu bilinmektedir. Parti-gerilla iç içeliği söz konusuydu. Kitle içerisinde parti kadroları çok azdı. Daha çok ERNK örgütlülüğü içerisinde kadın ve gençlik hareketi, kitle örgütlenmelerimiz çalışma yürütmekteydi. Yurtsever ve yerel kadrolar kitle çalışmasını yürüten, gerillanın etkisini örgütlenmeye dönüştüren, halkın gücünü ve desteğini toplayarak gerillaya aktaran bir rol oynuyordu. Böyle bir görev temelinde çalışma yürütülmekteydi. Parti, gerilla olarak örgütlenmişti ve savaş alanındaydı. Parti militanlığı kendi ölçülerini, çizgisini gerilla savaşıncılığı ve fedai militanlığı temelinde var etti ve geliştirdi.

İnşa dönemindeki durum önceki iki dönemlerden farklıdır. Ne partileşme dönemindeki gibi salt kadro çalışması ve onun etrafındaki bir kitle ilişkisi içerisindeyiz, ne de gerilla mücadelesi üzerinden bir halk ilişkisi, sempatizan bir halk hareketi

yaratıyoruz. Tam tersine partileşme çalışmalarımız başlangıçtan beri yarattığı özelliklerle devam etmekte, gerillayı bir demokratik ulus savunma gücü haline getirerek dört parça Kürdistan'da nitel ve nicel olarak büyütme çalışmalarımız sürmektedir. Fakat bunlarla birlikte dönemin inşa dönemi olduğunu görevlerimizin demokratik özerklik temelinde Kürt sorununun çözümünü gerçekleştirmek olduğu biliyoruz.

Şimdi bu üçüncü dönemde, önceki iki dönemin görevleri varlığını sürdürmekle birlikte, yeni ve esas olan inşa görevleridir. Toplumsal alan çalışmalarımızın esasını işte böyle bir demokratik ulus inşası görevlerini başarma oluşturmaktadır. Toplumsal alan çalışmalarımız, parti kadrolarına imkan ve destek veren ilişkiler değildir. Gerillaya destek veren güç ve ilişkiler de değildir. Şimdi toplumsal alan çalışmaları birincil çalışma haline gelmiştir. Yeni olan bu ve bunun da özünde demokratik ulus inşası vardır.

Burada ikinci hata ise, toplumsal alanda eskiye göre daha çok kadro görevlendirmek gerekiyor diye yeterince hazırlıklı olmayan, hatta ideolojik ve askeri alanda görev yürütemez duruma düşen tüm kadroları toplumsal alana aktarma gibi çok hatalı bir pratik tutum sürmektedir. Çok açık ki, bu anlayış ve tutum yanlıştır. Bunu özellikle partiyi örgütleyen, kadroları görevlendirip yöneten yönetimlerimizin görmesi, doğru anlaması ve düzeltme yapması gerekir. Toplumsal alan çalışması için yeterince yoğunlaşması bulunmayan, halka her bakımdan öncülük edemeyecek, örnek oluşturamayacak kadroların bu alana aktarılması hatalıdır. Halk çalışması en hassas, en duyarlı olunması gereken bir çalışmadır. Küçük bir hata partinin itibarını halk nezdinde zayıflatır ki, bu partiyi inandırıcı ve öncü olmaktan çıkarır. O bakımdan en donanımlı, hazırlıklı, partiyi kitle içerisinde her bakımdan temsil edecek kadroların seçilerek toplumsal alana görevlendirilmesi gerekir.

Üçüncüsü, toplumsal alana görevlendirilen kadroların siyasi alana çok fazla ilgi duydukları, burada da siyaseti devlet ve iktidar olarak algılayıp, oraya eğilim gösterdikleri gözlenmek-

tedir. Örneğin, çoğu arkadaşımız, toplum içerisindeki çalışmayı, demokratik konfederalizmi inşa edip işletmeyi, toplum işlerini planlayıp örgütleyerek yürütmeyi politika olarak görmemektedir. Politika deyince ya diplomasi akla gelmekte ya da iktidar ve devleti çağrıştıran kurumlar öne çıkmaktadır. Diğer halklar ve onların örgütleriyle ilişkilenen kurumlar daha çekici görülmektedir. Bu tutum doğru değildir. Evet, bu görevlerde de parti kadroları olmalıdır ama, toplumsal alan kadrolarının yüzde üç ya da dördü bu alanlarda olurken, yüzde 95'ten fazlasının halk içerisindeki çalışmalarda olması gerekir.

Yine diplomasi ve siyasi alanda çalışan kadroların da PKK örgütlülüğü temelinde ideolojik-örgütsel duruşlarını, çalışmalarını, yaşamlarını ölçü ve ilkelere uygun, örgütlü bir temelde yürütmeleri, partinin militan duruşunu, parti kadrosunun “bir lokma-bir hırka” yaşam özelliğini de asla ihlal etmemeleri gerekir. Bu alanlarda çalışma yürüten parti kadroları davranış, ilişki tarzı, çalışma ve yaşam düzeni konularında herkesten daha hassas olmalıdır. PKK'nin militan-devrimci ölçülerini düşürmemeleri ve değiştirmemeleri gerekir. Bu yönlü hatalı eğilimlere girmemek, bunun için sürekli eleştiri-özeleştiri halinde olmak önemlidir.

Dördüncüsü, toplumsal alan çalışmalarının, demokratik ulus inşasının, demokratik konfederalizmin örgütlü kılınmasının öneminin yeterince anlaşılmaması konusudur. Bu konuda sürekli bir sistem tartışmasına boğularak zamanımız heder edilmektedir. Onlarca, hatta yüzlerce kadronun enerjisi bu şekilde boşa gitmektedir. Önder Apo'nun geliştirdiği Demokratik Modernite çizgisi yeni bir çizgidir. Doğru anlaşılmaya ve kavranmaya, derinden özümsemeye ihtiyaç duyulması normaldir. Bu çizginin pratik başarılı-başarısız deneyimlenmesi de söz konusu değildir. Yaratıcı bir yaklaşımla, gerektiğinde deneme-sınama yöntemini de kullanarak, kendi tecrübesinden çıkarılan derslerle yürütülecek yeni bir çalışma olarak kendini örgütlemesi gerekmektedir. Evet, bazı şeyleri kararlaştırıp planlayarak uygu-

lamak gerekli ama bazı şeyleri de pratiğin tecrübesinden çıkan derslerle yürütölmek temel alınmalıdır.

Kadro-Halk İlişkileri

Kadronun halktan, toplumdaki kopmaması önemlidir ama toplumdaki kopmamak demek 24 saat halkın evinde oturmak demek değildir. Kadro topluma yük olmamalıdır. Bir çok kadro kendine göre iyi yer arıyor, toplumun tamamına gitmiyor, seçici oluyor. Birileriyle yüzgöz oluyor ve isteğine göre karar veriyor. Diğer yandan o tarz, okul ve eğitim sistemini geliştirmiyor. Toplumu eğitmezsen örgütleyemezsin. Oysa demokratik toplum örgütlü toplumdur, örgütlü toplum eğitilmiş toplumdur. Onun için Önderlik “siyaset ve kültür akademileri benim sisteminin dört ayağından birisidir” dedi. Demokratik ulus sisteminin temel kurumları meclis, komün, akademi ve kooperatiflerdir.

Çalışma ve örgütlenme tarzında yenilenmeye ihtiyaç var. Halktan kopmamak ve bürokratik olmamak lazım. Ancak eskiyi tekrarlayan tarz ve sistemle de olmaz. Toplumun sorunlarını çözen, çalışmalarını yapan, meclislerin ortaya çıkardığı yönetimler olması gerekirken; meclisi kursa da her şeyi kadro yapıyor, halka vermiyor.

Pratik durumu bilen arkadaşlar tartışıp görüş oluşturmaları ancak onlar da biraraya gelmiyorlar. Sadece tekmi-toplantıda biraraya geliyorlar. Ciddi bir yoğunlaşma ve derinleşme olmazsa mevcut durum kaygı vericidir. Bu dönemde toplumsal alan çalışması evden eve dolaşmak yerine sürekli bir okul sistemi oluşturmalıdır. Eğitim gücü toplamalı, eğitim vermeli, sürekli KCK kadrosu yetiştirmeli ve görevlendirmelidir. Sağlık ve eğitim alanında bu olmalıdır. Rojava’da hala Baas sisteminin eğittiği doktorlarla sağlığı yürütüyoruz, Baas sisteminin eğittiği öğretmenlerle eğitim çalışmamızı yürütüyoruz. HPG ve YJA Star eğitimleri bir devre durursa anında fesholurlar. Toplumsal alan için de aynı zaruriyet geçerlidir.

Mevcut eğitim tarzımızı da değiştirmeliyiz. Örneğin; hukukçu, sanatçı, sağlıkçı, eğitimci vb. yetiştirmek toplumsal alanla ilgilidir. Bu alan çözüm bekleyen bir alandır. Bu konularda eğitimlerimizi derinleştirmemiz, eleştirmek kadar çözümü de ortaya koymamız lazım. “Toplumsal alan partisinin yaşam ve çalışma tarzı, komitelerinin yaşam ve çalışma tarzı nasıl olmalı? Demokratik toplumu inşa edecek, eğitip örgütleyecek çalışmanın tarzı nasıl oluşmalı, hangi kurumlara dayanmalı, hangi çalışmaları yürütmeli?” konularında gündem oluşturup tartışmak gerekir.

Hem toplumsal alana görevlendirilmiş parti kadrolarını, hem toplumsal alanda partiyi, halkı, demokratik ulusu, KCK’yi örgütleyeceğiz. Parti yönetimi olarak toplumsal alan çalışmalarımızdan somut sonuçlar isteyeceğiz. Muğlak genelleyici tarzları kabul etmeyeceğiz. Yenilik ve gelişme toplumsal alan çalışmalarıyla olacak. Alanların somut koşullarına göre bu biraz değişiklik de gösterebilir. Her arkadaş yoğunlaşıp sonuç çıkarmalı, görüş oluşturmalıdır.

Örgütlü toplum köleleştirilemez. Toplumdan kopmuş bireyi köleleştirmekten daha kolay bir şey yoktur. Bu anlamda ‘paralı’ yöntem, kölecilerin bulduğu yöntemdir. Köleciliğe hizmet eden bir yöntemle demokrasi ve özgürlük inşa edemeyiz. Kölecî sistemi, iktidarcı devletçi sistemi doğuran, besleyen yöntemle özgürlük inşa edilmez. Çevremizde devlet sistemleri taklit yapılabilecek kimse demokratik ulus diyemez. Bu anlamda demokratik komün, meclis sistemi konularında bir tartışma ve yenilik geliştirmeliyiz.

Arkadaşlar eskiden yaptıklarının adını komün diye değiştirerek yeniyi yaptıklarını sanıyorlar. Bir toplantı yapıp buna da ‘komün çalışması’ demek yanlışır. Bunun, komünle alakası yoktur. Örneğin, arkadaşlar Gever’de bazı toplantılar yapmışlar ve bunun için “komün kurduk” demişlerdi. O komünlere saldırılar karşısında “haydi diren!” denildiğinde direniş gelişmiyorsa “komün kurduk” demenin de anlamı olmuyor. Gever toplumu

eğitilmiş, örgütlenmiş olsaydı şimdi en çok direnen Gever olurdu. Ancak ortaya çıkan sonuç bunun tam tersidir.

‘İnşa kadrosu 24 saat particilik esasına göre çalışandır’

Toplumsal alan çalışmalarında 24 saat yapılması gereken işler karşısında yapılanlar 10’da 1 denilecek düzeydedir. 10’da 9 boş geçmektedir. Kadronun yaşam ve çalışma tarzının nasıl olması gerektiği yapacağı işlere bağlıdır. İş bir tarafta, tarz başka tarafta kalırsa olmaz.

Mevcut durumda gerillada birlik düzeni vardır. Partinin gerilla öncesinde oluşturduğu komünal yaşamı biz gerillaya uyguladık. 80’lerin başında Filistin gerillası içerisinde eğitim görürken, Filistin gerillasının yaşamı bizimki gibi değildi. Biz kendi yaşam ölçülerimizi gerillanın askeri ölçüleriyle birleştirerek bize göre bir gerilla yaşamı oluşturduk. Bu, demokratik komünal yaşamı ifade etmektedir. Parti yaşamı gerillada somutlaşmaktadır. Şimdi ise her yerde komünal yaşamı sağlayamıyoruz. Her yerde gerilla yoktur ve gerilla dışına çıkıldı mı, sivil ortama gidildi mi, “burada komün olmaz, komünal yaşanmaz” denilmektedir. Bakur’da, Rojava’da daha geri durumlara da tanık oluyoruz. Kadrolar anasının, abisinin, ablasının, ahabının ya da eş-dostunun evinde kalabilmektedir. Nerede olduğunu kimse bilmemektedir. Böyle yaşayan kadrolar 24 saat partili değil, 24 saat parti kolektivizmi ve parti komünalizmi içinde değildir. Bir komite düzeninde değildir; aradığında bulunamıyor, nerede ne yaptığını bilinmiyor. Oysa ki Önder Apo, “24 saat particilik, 24 saat gerillacılık” dedi.

PKK’nin ideolojik ölçüleri reel sosyalizmin belli sürelerle parti yaşamına katılma ölçülerini aştı. 24 saat partinin ilke ve amaçları doğrultusunda yaşama ve çalışma ilkesini koydu. PKK’lilik budur. Bu anlamda bile bile ortamımız liberalize edilmektedir. Bir sürü gerekçe uydurulmakta, “hastayız, şu veya bu iken, partiye yük olmayacağız” denilerek aslında parti öldürülmekte, partinin ideolojik çizgisi yok edilmektedir. Aslında bu tarz yaşam tercihi yapılarak partiye yük olunmaktadır.

Böyle yaşayarak partiye yük olunmaz da ne olunur! Bunlar ciddi kurnazlıklar haline gelmiştir. İlkesel duruşta duyarsızlık vardır. Bundan dolayı da bu tür gerekçeler şimdiye kadar mazur görülmüştür. Özellikle de komplodan bu yana bu durum ciddi bir yanılgı olarak var oldu. Bu, ilkesel duyarsızlıktı. Partiye bir şeyler kazandırıldığı sanılarak aslında partinin ideolojik çizgisi yıkılmaktadır. Sen partinin ideolojik çizgisini yıkarsan geriye hiçbir şey kalmayacaktır.

Örneğin toplumsal alanda bu ölçüleri tutturamamaktayız. Bir tarz, ölçü yoktur. Komünal yaşam ve kolektif çalışma toplumsal alanda nasıl olacak? Bazı kadrolar “halka gidiyoruz” deyip ortadan kaybolmaktadır. Bazı yerlerde ise kadrolar aynı komitede yer almalarına rağmen ayda bir kere dahi birbirlerini görmemekte, ancak toplantıdan toplantıya iki saat biraraya gelebilmekteler. Toplantı sonrası ayrılıyor gidiyorlar, ondan sonra da kişi ne yapıyor, ne yaşıyor, bilinmemektedir. Bu şekilde parti ruhsal birliği olabilir mi? Böyle birbirini anlama, bütünleşme, ortak duyma, ortak refleks oluşturma, ortak anlayış geliştirme olmaz, ortak yaşam gerçekleşmez. Onun için de halk mevcut kadro duruşunu görünce: “Siz gidin, eski PKK’liler gelsin!” demektedir. Böyle bir kadro halk tarafından reddedilmekte, hatta kovulmaktadır. Örneğin Rojava’da, Bakur’da kadro kovulabilmektedir. Bu nedenle kadrolar halk tarafından benimsenen, kucaklanan değil kovulan konuma geldiler. Bu durum kabul edilir bir durum değildir.

‘Devrimci Halk Savaşı ve İnşa’

Hareketimizin, halkımızın ve sürecin Devrimci Halk Savaşı’na öncülük edecek Kürt gençliğini daha çekerek eğitecek, öncü komutanlara ihtiyacı vardır. Böyle bir komutanlaşma iddiamız yoksa o zaman nereye ve niçin gideceğiz? Mevcut haliyle ‘hazır olmak’ demek, böyle bir komutanlaşma ölçüsüne göre hazır olmaktır. Ölçü tektir ve bu ölçüyü Önderlik belirler. Eğer kendimize göre ölçüler koyarsak, Önderlik ölçülerini sapırtmış oluruz.

Önderliğin ortaya koyduğu ölçü de bu çerçevededir. Şimdi biz bu ölçüler ile mücadele etmeye hazır mıyız, değil miyiz? Sorgulamamız gereken budur. Eğer yönetimimiz bu şekilde bir pratiğe onay verirse, kendisi de yaptığınız yanlışların ortağı olur. Buna göre hem genel hem de bireysel pratiklerimizi sorgulamalıyız. Eğer böyle yapılırsa, pratiğe başarı ile yürünür.

Önderlik “ya savaşıp kazanırlar, ya da benden bir şey beklemesinler” diyor. Şimdi hiç kimse “ben Önderliğin durumunu, tutumunu bilmiyorum” demesin. Önderliğin istediklerini yapmadığımız için sürekli “acaba Önderlik ne düşünüyor, ne istiyor, bilemiyoruz” diyoruz. Bu doğru değildir. O zaman Önderlik ne istiyorsa onu yapmak lazım. Eğer yapamıyorsak, kusuru kendimizde arayıp gidermeliyiz.

Önderlik duruşu savaş ve zafer emridir. Önderlik çekildiğinde savaş olur. Başka türlü kabul edilemez. “Ben masadan kalkıyorum” dedi. Bu temelde görüşmeler durdu ve savaş başladı. Önderlik bu savaşı kabul ediyor ve savaş emri veriyor. Birincisi budur. İkincisi, Önderliğin savaş çizgisi nasıldır? Zafer çizgisinde savaşı emrediyor. “Savaşın, ama kazanın, yenilmeyin” diyor. Önderliğin savaş tarzı, ölüm çizisi değil, zafer çizgisidir. O halde bu başarıyı nasıl elde edeceğiz?

Bu temelde mevcut savaş tarzımızın üzerinde durmalıyız. Devrimci Halk Savaşı ama bu savaş gerillanın öncülüğünü, rolünü reddetmiyor. Gerilla halkı savaşa çekecek. “Halk ayağa kalksın, yürüsün ve bizi de kolumuzdan tutup çeksin” deniliyor. Böyle gerillacılık, böyle Apocu militanlık olmaz. Bu intihardır; Önderlik gerçeği ve çizgisinin inkârıdır.

Gerilla, halkı ve demokratik siyaseti eleştirmemelidir. Eğer savaş varsa, savaşın öncüsü gerilladır. HDP ve diğerleri ne yapıyor, diyemeyiz. Devrimci Halk Savaşı’nı HDP mi yürütecek? Zaferi HDP mi kazanacak? Bu konuda Önderlik çok sert uyardı. O alanları çok fazla takibe almak ve eleştirmek, kendi öncülük görevini inkâr etmek anlamına geliyor. Halk kendiliğinden kalkıp isyan edecek ve biz zafer kazanmış olacağız, demokratik siyaset devrim yapacak ve biz devrim yapmış olacağız. Bunlar

yanlıştır. Gerilla öncü kuvvet, öncü irade, keskin kılıçtır. Nasıl başkasından bekleyebilir. O bakımdan mevcut savaş tarzının düzeltilmesi gerekmektedir.

Savaşı engelleyen halk veya demokratik siyaset de değildir, gerillanın kendi yaklaşımlarıdır. Gerilla ne kadar savaş öncülüğü yapıyor? Eğer savaş öncülüğünü üstlenirsen komutanı, eğitimini, birlik düzenini, niceliğini, tekniğini, mevziini, halk ilişkisi ve örgütlenmesini, diplomasını ona göre geliştirirsin. Bunları gerilla yapar. Hiç kimse “bunların hepsi hazır olsun, ben de basit bir askerlik yapayım” diyemez. Bu gerillacıyı inkâr etmektir. Gerillacılığı böyle basit bir askerliğe düşürmek kadar tehlikeli başka bir yaklaşım yoktur.

Önder Apo gerillayı “özgür insanın kendini ifade etme tarzıdır” şeklinde tanımladı. Gerilla, özgürlük bilinci ve iradesidir; özgürlük ruhu ve eylemidir. O halde öncü gerilladır. Ama mevcut durumda tutumlarımız “demokratik siyaset, Kongre Gel, PKK, Kadın ve Gençlik Hareketleri yapsın” demektir. Herkes birbirinin üzerine atmaktadır. Bu yanlış bir durumdur. Savaş olacak, ama biz halen öncülük kimdedir tartışmasını yapacağız!

Savaşta öncü, artçıyı eleştiriyor. Böyle olamaz. Eğer sen doğru öncülük yaparsan, arkandakini eğitip katsan, o da geri kalmaz. Senin görevin odur. Eğer arkadaki doğru yapmıyorsa, demek ki sen öncülük görevini doğru yapmamışsın. Ama gerilla kendini hiç böyle sorumlu görmüyor; halkın eğitiminden, örgütlenmesinden, savaşa çekilmesinden kendini sorumlu görmüyor. Bunu gerilla dışında kimse yapamaz. Savaş kurmayı kim ise, bu görevleri o yapar. Savaşın kurmayı da gerilladır. Gerilla kendi görev ve sorumluluğu olarak bunları üstlenmeli ve sahiplenmelidir.

Bu nedenle gerçekten de görev ve sorumluluklarımızı doğru anlamalı ve sahip çıkmalıyız. Komutan ve öncüsünü arayan bir savaştayız. Her zaman başkalarından istiyor; savaşı ortada bırakıyoruz. Tabii ki bu durumdan da HPG ve YJA-STAR sorumludur. Yine tarz ve taktiğimiz böyle mi olacak? Tamam savaş-

mak istiyorsunuz, Önderlik de “savaşın ve zafer kazanın” emrinde bulunuyor. Ama istenildiği kadar fedakâr ve cesur olunsun, yerinde ve zamanında yapılması gereken görevleri yapmayanlar çizgi dışı kalmaktadır.

Devrimci halk savaşçılığı, işleri zorla yapmak değildir. Zoraki bir iş değildir. Savaş çok kaba ve saba görülüyor. Savaş, insan soyunun yaptığı en incelikli iştir. Apocu gerillacılık böyledir ve bunun da kabalıkla bir alakası yoktur. Yaşamın her alanından daha fazla incelik istiyor ve tehlikelidir. Eğer o inceliği gösteremezsen, yok olursun. Bu bakımdan Devrimci Halk Savaşı ve gerillacılık üzerine yoğunlaşmak gerekiyor. Mesela neden bizim düşmana kök söktüren birliklerimiz yoktur? Düşmanı 24 saat gözleyen, avını takip eden şahin gibi takip eden ve zayıf anını bulduğunda vurup geçen bir savaş tarzımız neden yoktur? Önder Apo buna “Fırtına Birlikleri” diyordu. Önder Apo’nun kabul gördüğü gerilla takım ve birlikleri böyle oluşuyor. Böyle olursa düşmanı ezer geçeriz. Böyle bir güç için düşmanı yenememek diye bir şey yoktur. Her seferinde başarı kazanır, kolay kolay hata yapmaz. Ama şimdi biz de o kadar hata var ki, olumsuzluklar ortaya çıktığında, neyden kaynaklandığını bile tespit edemiyoruz. Onun için düzeltme de yapamıyoruz.

Bu savaşı nasıl kazanacağız? Bu soruya doğru cevap verdiğimiz zaman, savaşa girmeye hazır hale gelmişiz demektir. Şimdi bu soruları hiç sormayalım, kendimizi hazırlamayalım, normal bir insan gibi davranalım. Ondan sonra da “ben de savaşçıyım, acilen savaş ve pratiğe gitmek istiyorum” demenin hiçbir inandırıcılığı yoktur. Önderlik “Sorumluluğu bana yıkarak savaşmayın” dedi. Eğer Önderliğin istediği gibi savaşmıyorsak, neden sorumluluğu Önderliğe yıkıyoruz. Önderlik: “ya yaptıklarınıza sahip çıkın, ya da benim adıma yapacaksanız, benim istediğim gibi yapın. Kendi istediğiniz gibi yapıp da benim ismini koymayın” diyor.

Önderlik her zaman somut yaklaşıyor ve devrimcilikte somutluk önemlidir. Lenin de “somut şartların, somut tahlili”

diyordu. Somut şartların somut tahlilini yapamayan bir güç doğru strateji çizemez, doğru taktik belirleyemez, doğru planlama ve eylem yapamaz, doğru tarz geliştiremez ve yönetemez. O halde somut olarak bizi mücadele de zayıf bırakan etkenlere karşı mücadele etmeliyiz. Bizi zayıf bırakan ne ise ona karşı olmalıyız.

Ama bunun tersine çok hayalci, ayakları havada, her şeyi isteyen ama yapmaya hazır olmayan bir tutum doğru değildir. Tersine ben hazır olacağım adı altında, iddiasız, dar ve geri çeken duruş da doğru değildir. Hedef ve iddiamız da büyük olmalı ama aynı şekilde çabamız da büyük olmalıdır.

Bu bakımdan her konuda daha fazla somutlaşmak gerekiyor. Yaşamı ve mücadeleyi somut olarak tartışmalıyız. Özgür birey kimdir, nasıl olur, özgürlük ölçüleri nelerdir, özgürlük gerillası nasıl olunur? Bu soruları sorgulayıp geniş değerlendirmeler ortaya çıkarmak gerekiyor.

Biz devrimci halk savaşı ile düşmanı siyasi çözüme zorlayacağımızı söylemedik. Kendi gücümüzle Kürdistan'ı özgürleştireceğimizi söyledik; parça parça, adım adım, karış karış özgürlük yaratacağımızı söyledik. O halde savaş ve gerilla tarzımız da buna göre oluşmalıdır. Bu temelde bir plan, hareket ve vuruş tarzı geliştirmeliyiz.

Soru net sorulmalı; biz zaferi nasıl kazanacağız? Devrimci Halk Savaşı'nı zafere nasıl taşıyacağız? Kendi gücümüz ile demokratik özerkliği nasıl inşa edeceğiz? Hangi tarz, üslup ve tempo ile bunu yürüteceğiz? Bu hususlar üzerinde yoğun bir şekilde durmalıyız.

Şuan da hassas bir süreçten geçmekteyiz. Önderlikten haber alamıyoruz. Darbeden önce cezaevindeki arkadaşlara ve ailelere, İmralı'da bulunan arkadaşlardan mektuplar geliyordu. Darbeden sonra orada ne oluyor, bilemiyoruz. İmralı'dan tutuklanan askerler de oldu. Yaşanan darbe girişimi ve OHAL darbesi Önderliği de etkiliyor. Zaten AKP, OHAL ilan eder etmez “3 ay İmralı'da görüşme olmayacak” dedi. Sanki OHAL'i Önderliğe karşı ilan etmişler! Önderlik, “böyle olursa kıyameti ko-

parmak lazımdır” demişti. Kıyameti koparmamız gereken bir dönemdeyiz. Özellikle 15 Temmuz sonrasında çok tehlikeli bir sürece girilmiştir

Askeri, siyasi pratiklere ilişkin Önderliğin eleştirileri vardı ve bugün bu eleştiriler çok daha yakıcı hale gelmiştir. Darbe öncesindeki durumda görüşmeleri sadece AKP engellemediğini, Önderlik de görüşmeleri reddettiğini unutmamak önemlidir. Aslında AKP yalvar yakar da ediyor ama Önderlik reddediyordu. Böylelikle de AKP’ye “çözüm üreteceksin!” derken, PKK’ye ise “devrim yapacaksın!” dedi. Bu ikisinin dışında Önderlik kimseye “merhaba” bile demez. Eğer ikisinden biri olursa, Önderlik devreye girer. Önderlik buna karar verdi ve ilan etti.

Kuzey Kürdistan’da devrim yapmak için altın gibi bir fırsat var. Devlet çökmüş, CHP ve MHP ile ittifak yaparak AKP’nin kendini kurtarması mümkün değildir. Çatışma ve çelişkili durum sürecektir. Gerisi bizim bu örgütlenmeyi yapıp başarı ile işleri yürütmemize kalmaktadır. O halde iyi anlar, hazırlıklı olur ve görev ve sorumluluklara sahip çıkarsak zafer kazanacağız.

ŞEHİR SAVAŞLARINDA KADININ ROLÜ

Toplumsal Varoluşu Sağlayan Kadın Olgusu

Toplumsal yaşama damgasını vuran kadın her alanda etkili olmaktadır. Kadın toplumsal varoluşu gerçekleştiren temel özne olması nedeniyle yaşamla özdeşleştirilmiştir. Yaşamın diğer adı olan kadın, tarihsel bellekte yer edinen Jin- jiyan olgusunu oluşturmaktadır. Yaratıcı gücü ile toplamsallığı oluşturan kadın, ilk tarım bitkisinin, hayvanın evcilleştirilmesinden tutalım, sayısız teknik aletin yaratıcılığını yaparak; Tarım ve Köy devrimine damgasını vurmuştur.. Burada yaşamı hem maddi hem de manevi değerlerini geliştiren kadın öncülüğüdür. Toplumsal yaşamın hayati işlerini belirleyen politika ile bu kuralların uygulanmasını şart altına koyan ahlakın oluşumunda da kadın belirleyicidir. Çünkü nitel devrimsel gelişmelere yol açan insanlık yaşamı kadın ekseninde gelişim göstermiştir. Kadın kendi coşkulu karakterini yaşama yansıtarak bayram havasında, üretken, ortak paylaşımcı, barışçıl, adaletli özgür yaşamı mümkün kılmıştır. Toplumun yürütücü, koruyucu, sorunlarına çare bulan, dertlerine derman olan kadın bunun karşılığını toplum tarafından Tanrıçalıkla simgeleştirilmesinde anlama kavuşmuştur. Yaşama rengini katan tüm bu özellikler Ana Tanrıça kadının özgürlük sistemini temsil eden özellikler olmaktadır. Toplumsal varlık- varoluş kadın zihni, sezgisi, emeğiyle, duygusu ile ilmek ilmek örülerek geliştirilmiştir.

Kadının bu kadar yaratıcı ve geliştirici karakterinin yanında gerçekliği en çok çarpıtılan, iradesi yok sayılarak kul - köle haline getirilen, toplumsal yaşama yabancılaştırılmak istenen bir olgu olmaktadır aynı zamanda. O nedenle kadına bakışımızı “Demokratik Ekolojik kadın özgürlükçü paradigama” temelinde ele almak ona göre anlam vermek gerekmektedir. Evrensel varoluşun içinde gelişen toplumsal doğanın yaratıcısının kadın

olması bunu gerektirmektedir. Onun tarihini egemenlerin bakışı ile değil, yaşamın temel öznesi olduğunun bilinci ile bakmak gerçeği daha iyi görünür kılacaktır. Yaşamı tükeniş noktasına düşüren erkek egemen zihniyetine rağmen bu gün insanlık için bir kurtuluş umudu varsa o da kadının tarih içerisinde yarattığı ve tüm saldırılara karşı koruyarak günümüze kadar getirdiği ahlaki politik toplum değerleridir. İnsanlığımız kadının koruyabildiği kültürde varlığını sürdürebilmiştir. Bu değer korunumu ve taşınması büyük bedeller ve mücadele karşılığında olmuştur.

Tarım köy devriminin birikimleri tarihsel akış içerisinde şehirleşmeye de yol açmıştır. Ancak başlangıçta köy toplumu ile simbyotik ilişki içerisinde olan şehir yapılanması daha sonra tersine dönüştürülmüştür. Bu bozgunun sorumlusu kadın birikimine göz diken, gasp eden üçlü erkek ittifakı (Kurnaz erkek, şaman, Savaşçı) dır. Şehirleşmenin başlangıcında her şehirin koruyucusu kadın tanrıçalardır. Bu dönemde kadın şehirlerinin birikimlerine göz diken, saldırılar gelişmiştir. Bu durum kadın şahsında topluma ve doğaya karşı gelişen ilk ihanet olmaktadır aynı zamanda. Bu gerçeği gören Tanrıçalar büyük bir direnişin içerisine girmiştir. Tarihin derinliklerine baktığımızda bunun sayısız örnekleri ile karşılaşırız. Gerçeği silik bırakan ve özünden boşaltılmaya çalışılan mitolojilerin şifreleri çözüldüğünde, yaşamın-kadın gerçeğin diğer yüzünü- hakikatini görmek mümkündür. Başlangıçta kadın kültünü taşıyan şehirler daha sonra erkek kültürü ve hakimiyeti ile topluma tuzakların kurulduğu mekanlar dönüşmüştür. Kadının tüm direnişlerine rağmen düşürülen kadınla birlikte toplumsal düşüşte kaçınılmaz olmuştur.

Ancak tarihsel akışta kadının destansı direnişini göz ardı etmemek önemli olacaktır. Kapitalist modernitenin tüm çılgınca aç gözlülüğüne ve yıkımına karşı bir yaşam umudu, özü kalmışsa onu da kadın şahsında süreklileşen ahlaki politik toplum direnişine borçluyuz. Yaşamın asal ögesi olan kadın, doğası gereği sürekli eşitlikçi ve özgürlükçü değerlerin temsilini yapmıştır. Erkeğin yazdığı tüm tarih çarpıtmalarına rağmen

açığa çıkarılan kesitlerinde bu görülmektedir. İnnana- Enki mitosu bu gerçeği göstermektedir. Uruk şehrinin koruyucu tanrıçası olan İnnanın Enki 'ye karşı mücadelesinin özü; toplumu, onun sapkınlıklarından korumak içindir. Enki kendisine ait olmayan , toplumsal yaşamın en kutsal değerlerini oluşturan 104 “Me” yi çalması karşısında büyük bir mücadele başlar. Sonunda İnnana kendisine ait olan “104 me”lerini tekrardan alır. Böylece toplumsal doğanın sürekliliğini sağlayan değerler kadının denetiminde güvenceye alınır. Ancak bu mücadele orada bitmeyecektir. Kurnaz erkek bundan sonra ittifaklarını güçlendirip, kadını daha da zayıf düşürüp, emellerine ulaşana dek vazgeçmeyecektir. Babil 'in “Enuma Eliş- Yaratılış” destanında dile gelen ; Tuzlu Suların Tanrıçası olan Tiamat ile Marduk şahsında verilen mücadelenin gerçeğinde bu vardır. Marduk Tiamata karşı galip gelmek için tüm hilelere, karalamalara baş vurarak amacına ulaşacaktır. Tanrılar pantehonunda kadına karşı bu başarısından dolayı marduk tanrılar tanrısı olarak ödüllendirilir. Kazanan erkek kaybeden kadın, ve evrensel doğa olmuştur. Çünkü köleleşen kadından sonra sıra doğa ve topluma gelmiştir. Kadın aleyhine tarihsel birinci cinsel kırılma ile erkek zihniyeti galip gelmesiyle kadın dünyasını taru mar edilmiştir. Ancak bir çırpıda gelişmemiş olan bu durumun; 2000 yıl süren kıran kıran mücadele söz konusudur. Sonunda sahtekar erkek savaşı kazansa da kadın kendi özünü korumayı ve fırsatını bulduğunda özgürlük direnişi yükseltmekten vazgeçmeyeceğin, sürekli kılacağını tarih bize göstermiştir. Önder APO bu konuya yönelik şu tespiti önemli olmaktadır. **“İkinci dönem M.Ö. 4000- 2000 yılları arasına denk gelir. Büyük bir boğuşmanın yaşandığı bu dönem, ataerkil aileye geçiş dönemidir. Mitolojide Tanrıça İnanna ve Tanrı Enki simgelerinde, Sümer mitolojisinde karşılığını bulur. Bu dönemi derinliğine çözmek için, mitolojiyi ve Sümer Devletinin yapısını iyi incelemelisiniz. Kadının köleleşmesi büyük bir boğuşma altında gerçekleşti. Kurnaz Tanrı Enki ve Babil Yaratılış Destanını, diğer mitolojileri, Hint ve Avrupa mito-**

lojilerini de bu temelde derinliğine anlamalısınız.” (2006 İmralı Görüşme Notları)

Ancak kadın erkeğin ondan herşeyini çalmasını hiçbir zaman kabul etmemiştir. Derinleştirilen köleliğe ragmen fırsatını bulduğunda kendini gerçekleştirme eylemini sergilemekten geri kalmamıştır. Bulunduğu her mekan – coğrafyada gelişen özgürlük direnişlerine rengini katmıştır. Büyük düşürülmüşlük onda büyük başarıma azmi ve tutkusunu geliştirmiştir. Her zaman egemenlerin, destpotların, hırsızlıklarına, katlimalarına karşıdan korkusuzca durmuştur. biliyoruz ki, Ortaçağın karanlık döneminde sezgisi, bilgeliğiyle yaşamı çözümleyen, geleceği gören kadın , egemen erkek sistemi tarafından hunharca katledilmiştir. Kadın bakışını, düşüncesini, duygusunu egemen erkek dünyası her zaman kendisi için tehlike görmüş, kadın bedenini, kişiliğini, duygusunu, aklını küçümseyerek, karalayarak; “Şeytan kadın, Saçı uzun aklı kısa kadın” gibi nice tanımlamalarla yaşamı belirleyen kadın gücünü sıfırlamak istemiştir. Tarihin derinliklerinde mitolojilerle başlatılan bu yalanlar, dinle, yakın çağda da bilimle kurgulanarak ispatlanmak istenmiştir.

Tarihsel Öz Savunma Direnişlerinde Kadının Rolü

Tarihte Kadın gerçeği tümünden çarpıtılmasına ragmen haki-katin öyle olmadığını geçmişte yaşanan örneklerden bilmekteyiz. Kadınlara, toplum içerisinde erkeklere tanına fırsastlar hiçbir zaman tanınmamış, iradesizleştirileştirilerek, insandan sayılmayarak nesneleştirilmiştir. Cinsiyetçi baskı, şiddet, kırım uygulamaları onların kendilerini düşünce, bilinç ve yetenek boyutu ile geliştirmelerinin önünde sürekli engel olmuştur. Buna ragmen kadın varoluşunu duygu, düşünce, eylem, sanat, meslek vb. Yaşamın her alanında özgür kadın kimliğini görünürlü kılma mücadelesinden vazgeçmemiştir. Gelişen tüm toplumsal özgürlük savaşlarında; erkek zihniyetinin toplumda yarattığı geleneksel tüm önyargılarına, güvensizliklerine ragmen kadın kendi iradesini, gücünü ortaya koymuştur. Böylesi

durumlarda örgütleyici yeteneğiyle, kıvrak zekasıyla, savaş taktiklerini geliştirerek başarılı eylemleri sergilemiş, düşmana vurdukları büyük darbelerle efasaneleşmişlerdir. Cinsiyetçi tarih, halk önderi, büyük komutan olan bu kadınları yok saymaya gücü yetmemiştir. Fransa tarihinde Jandark, Ortadoğu tarihinde Zenubya, Semiramis, Kara Fatma gibi nice örnek gösterilebilir. Aynı şekilde sayısız bilge, sanatçı kadınların varlığı bu gerçeği göstermektedir. Kendini gerçekleştirme “Xwebunlaşma” arayışı kadına karşı gelişen tüm baskı ve yıldırımlara karşın Tanrıça kültü her zaman kendini görünür kılmıştır. tarihi kendi bakışı ve kendine göre yazan erkek zihniyeti , kadından hiç söz etmemiş olması, muhteşem direnen kadın gerçeğinin olmadığı anlamına gelmez. tüm çarpıtmalara, inkara ragmen kadın gerçeği günümüze kadar yansımış hakikatlerle doludur. Evrensel kadın gerçeğini; halkların geliştirdiği ulusal kurtuluş savaşlarında görmekteyiz. Fransa, İngiltere, Ruysa, Latin Amerika ülkeleri, Filistin, Kürdistan vb. Nice halkların tarihine baktığımızda geliştirilen özgürlük savaşlarında kadın renginin belirgin olduğu görülecektir.

Dünyada gelişen öz savunma direnişlerinde Kadınlar

1789 Fransa Demokratik Toplum Devriminde; devrimi başlatan, örgütleyen kadınlar olmuştur. Devrimin inşa sürecinde gelişen olaylarda, direnişlerde tarihsel rol oynayan yine kadınlar olmuştur. 1070’de Paris komünün oluşturulması rol alan kadınlar, iki ay sonra hükümetin Komüne saldırısında ön cepelerde savunmaya katılmışlardır. Şehrin hükümet güçleri ve ordusu tarafından saldırıya uğrayarak, bombardımana tutulması karşısında direnişin kırılmaması için Paris komünü içerisinde kadınlar hayati rol oynar. Komün yönetimi ile hükümetin anlaşmaya gelmemesi ve saldırılarının yoğunlaşması karşısında Ulusal Muhafız ordusunda yer alan kadınlar, Montmartre’a giden yolda kilit bir nokta olan Place Blanche’da kahramanca dövüşen bir kadın taburu meydana getirmişlerdir. Komünde kadınların oy hakkı yok ve Konseyde hiç kadın üye bulunma-

masına rağmen kadınlar kendi iradeleri ve yaratac1 zekaları, cesaretleri sayesinde şehrin savunmasında sonuna kadar fedaice direnmişlerdir. Bu dönemde devrime damgasını vuran kadınlar olsa da egemen cinsiyetçi erkek zihniyeti bu rolü görmek istememiştir. Devrim içerisinde kendi emeklerine, haklarına sahip çıkan kadınlara karşı vahşice katlimalar geliştirmekten geri durumamıştır. şu örnek gerçeği yorumsuz gösterecektir. Bu süreçte ıkarılan Temel insan hakları beyanamesinde, devrimin motor gücü olan kadınlardan hiç edilmemiştir. Mücadelenin sonucunda elde edilen eşit oy , seçme ve seilem hakkı kadına tanınmamıştır. Olympe De Gues bu haksızlığa karşı “kadının temel haklar bildirgesi”ni ilan ederek karşı çıkar ve kadın haklarını talep eder. Ancak cinsiyetçi sistem onun başını giyotine vurarak cevap verir.

Benzer durum İngilterede de yaşanır. Devrimde kadınlar büyük rol oynamasına rağmen, kadını o kadar sıfırlayan zihniyet bunu tarihi belgelere geçirmezler. Bu durum kadınların kendi haklarını elde emte mücadelesine yol açar. Kadının oy hakkı mücadelesi Sufrajette kadın örgütlenmesi ile yürütülür. Sufrajette radikal eylemlerle erkek sistemini hizaya getirirler. Sabotajdan çeşitli suikast eylemlerine ve işgale kadar gerçekleştirdikleri birçok eylemle toplumu etkilerler. Kadınlar fedai ruhla mücadeleye katılırlar. Hareketin bir militanı olan Emile Wilde Kral’ın da hazır olduğu bir at yarışmasında protesto amaçlı kendisini atların ayakları önüne atarak yaşamına son vermesi ile kadın sorunu toplumsal gündeme girer. yurttaşlık mücadelesi ancak 1928 yılında kadına oy hakkının verilmesine kadar sürer.

Rusya’da Devriminde de yaşanan durum çok farklı değildir. Ekim devriminde Aleksandra Kolantay liderliğinde merkez komiteye bağlı bir kadın örgütlenmesi vadır. Ekim devrimi için çok büyük çalışma yürüten bu hareketin birçok bürosu, derneği vardır. Fabrikalarda güçlü örgütlenen işi kadınları devrimde aktif rol alırlar. Tüm aileleri, evleri , kadınların yanına gidilerek, onlarla tartışma ve toplantı olarak gerçekleştirile-

rek, toplumsal örgütlenerek devrime kadın ruhu aşılır. Gelişen olaylarda kadın öncü konumdadır. Lenin; Ekim devrimi, “kadın inisiyatifinde gelişen bir devrimdir” der. Ancak kadın özgürlüğüne sakat ve yetersiz yaklaşımı; k. Burjuva eşitlik anlayışını aşmaz. Kadın özgürleşmesini devrimle bir çırpıda olabileceği yanılgısındadır. Kadının özgün örgütlenmesini ve sürekliliğini gerekli görmez. Çünkü eşitlik ve özgürlük anlayışı ekonomik boyutla sınırlıdır. Bolşevik partisine yansıyan bu yaklaşımı devrim sonrası kadının dışlanmasına ve devrim öncülerinin teşhirine yol açmıştır. Bu anlayış Stalin döneminde de hakim olmuştur. Kutsal aile ve toplum değerlerini tartıştıyor ve hiçe sayıyor diye devrimin öncü Lideri Aleksandır Kolantay teşhir edilmiştir. Devrimden sonra kadın hakları hukukunun tanınmaması gerçekleşen toplumsal devrimin ölü doğmasına ve Reel sosyalizmle çöküşünü yol açmıştır. (Özgür kadın kimdir, nasıl yaşar kitabı)

Dünyada yaşanan kadın direnişleri ve gelişen sonuçlardan dolayı Kürdistan özgürlük kurtuluş mücadelesini geliştiren Önder APO kadın özgürleşmesine stratejik yaklaşmıştır. O nedenle Önder APO “ Kadın özgürlüğü olgu tanımlamasına uygun olarak kapsam bulmak durumundadır. Genel toplumsal özgürlük ve eşitlik kadın için de direkt özgürlük ve eşitlik olmayabilir. Özgün çaba ve örgütlülük esastır. Yine genel demokratikleşme hareketi kadın için olanaklar açabilir. Fakat kendiliğinden demokrasi getirmez. Kadının bizzat kendi demokratik amaç, örgüt ve çabasını sergilemesi gerekir. Kadına içerilmiş bulunan köleliği karşılayacak bir özgürlük tanımına öncelikle ihtiyaç vardır.” 90 .ÇÖZÜMLERMELERİ kadın kurtuluş ideolojisi ve özgün ordulaşma ve partileşmesini geliştirerek diğer önderlerden farkını ve Kürdistan devriminin diğer halk devrimlerinden özgünlüğünü ortaya koyarak, insanlık açısından tarihsel devrimlere gebe bir süreci başlatmıştır. .

Ortadoğu’da Gelişen Direnişler;

Ortadoğu tarihinde gelişen halk direnişlerinde de kadın rengi dominanttır. Filistin Kurtuluş savaşında direnişi temel örgütleyen ve sürdüren kadınlar olmuştur. Yurtseverlik özü güçlü olan kadınlar, toplumu 7’den 70 kadar herkesi örgütlemiş, İsrailin hunharca saldırı ve katliamlarına karşı halkın sürekli intifada olmasını, özgürlük mücadelelerini dünyaya duyurmalarını sağlamıştır. Tüm serhıldanlarda önde olan kadınlardır. Tarihi eylemlere imza atan kadınlardır. FKÖ üyesi Leyla Xalid üçü eş zamanlı dört uçak kaçırma eylemine katılmıştır. 1969 ‘da kaçırdığı uçağı yolcuları boşalttıktan sonra Şam’da havaya uçurması gibi sansasyonel eylemlerle ulusal kurtuluş mücadelelerini dünyaya duyurmasında etkili olmuştur.

Kürdistan Toplumsal Direnişinde Kadın Öncülüğü

Evrensel tarihin toplumsal oluşumunda, kültürel direnişte, özgürlük savaşlarında kadınlar belirleyici rol oynamıştır. Kürdistan tarihsel toplumunda sayısız kadın direniş abideleri söz konusu olmaktadır. Kürdistan tarihi incelendiğinde bunun aynı zamanda kadın tarihi olduğu anlaşılmaktadır. Dört parçaya bölünen Kürdistan’da gelişen özgürlük direnişlerde kadın rengi belirgin olmuştur. Hegemon sömürgeci güçlerin böl- parçala-yönet- yok et politikalarına karşı gelişen direniş ruhu ortak olmuştur.

70’li yıllarda Baas rejimi Ulus devletçi zihniyetin en barbar anlayışını Güney Kürdistan halkına karşı faşist soykırım politikalarıyla uygulamıştır. Üniversite gençliği içerisinde topluma yönelik gelişen saldırılara karşı bir direniş cephesi oluşturulmuştur. Gençlik , devletin kurumlarına yönelik geliştirdikleri eylemlerle düşmanı bu politikalardan caydırma arayışındadırlar. Kürt kadını olan Leyla Qasımın da bu direniş cephesinde yer almıştır. Eylemlerde cesaretiyle tanınan Leyla Qasım, dört arkadaşı ile birlikte tutuklandığında düşman işkencesi karşısında da duruşu, derin yurtseverliğin bir örneğini teşkil eder. O dönem düşman toplum içerisinde ihanet- işbirlikçiliği geliştirme,

erkek egemen zihniyetiyle kadını sıfırlayan, toplumu kırımdan geçireme politikalarını dayatmaktadır. Leyla Qasım ve arkadaşları devlet karşısında gerçekleştirdikleri eylemlerle toplum üzerindeki etkinliği sağlamışlardır. Baas rejimi toplum üzerinde önemli etkiler bırakan bu gençlerini direnişini kırmak, toplumu yıldırmak için haklarında idam kararı alır. Ancak Leyla Qasımın idam sephasına giderken. Ey Reqip marşını okuması, düşmana son sözleri. ; “Beni öldürün, ama bu gerçeği de bilin ki beni öldürmenizle binlerce Kürt derin uykusundan uyanacaktır, ben çok mutluyum çünkü başım dik Kürdistan özgürlük yolunda canımı feda ediyorum.” Der, ardından idam sephasını düşmandan önce kendi ayağı ile itmesiyle Kürt halkının gönlünde büyük değer kazanmış, onun adını kendi çocuklarına koyarak yaşatmışlardır. Leyla Qasım bilgeliğiyle, cesaretiyle özgürlük tutkusunun hiç bir şeyin yenmeyeceğini göstermesi açısından önemlidir. Bir anlamda özgürlük mücadelesinde onurun ve yüceliği temsilini yapan bin yılların ana tanrıça kültürünün Kürt kadını şahsında tekrar yeşermesidir. Leyla Qasım tarihsel toplumun kaderini baş aşağı derinleştiren Babil köleliğini son temsilini yapan Baas rejimine karşı tanrıçının son temsili olan Tiamatin cesareti, ruhu, bilgeliği cevap vermiş olmasındandır. Sonradan gelişen tarihsel akışta Viyan Caf gibi Kürt kadınları onu takip etmiştir. Önder APO felsefesiyle özgürlüğe, yurtseverliğe gönül veren Viyan Caf onun takipçisi olmayı başarmıştır. Tüm insanlığın özgürlük değerlerinin bileşkesi olan Önder APO’nun özgürlüğü için kendi bedenini ateşe vermesi ile özgürlük ateşini gürleştirmiş, Güney Kürdistan’da egemen erkek zihniyetinin toplumda yarattığı gericiliğine karşı mücadeleci kadın duruşunu açığa çıkarmıştır. Önder APO’nun “ Güney Kürdistan Devriminin kadın devrimi ile gerçekleşir” tespitinde kadın devrimi için tüm kadınlara bir çağrı olmuştur.

Bakur’ Kürdistan tarihinde çok sayıda gelişen toplumsal direnişlerde , kadınlar açısından evrensel bir karakter olarak ortaya çıkan direnişçilik burad da hakim olmuştur. Toplumsal dokuya rengini veren kadın kahramanlar Beseler, Zarifelerde

temsile kavuşmuştur. Bu direniş geleneği; Önder APO'nun başlattığı ulusal kurtuluş mücadelesi ile bir sele dönüşmüştür. TC 'nin cumhuriyet sonrası faşist soykırımcı politikaları toplumu arayışa sürüklemiştir. Önder APO'nun felsefesi Kürt özgürleşmesine büyük bir umut olmuştur. O nedenle 90 lı yıllar Kürt kadını için yeni, özgür dünyaya kanat açtığı yıllar olmuştur. Kürdistan dağlarına akın eden kadınlar kendi öncülerini çıkarmayı başararak tarih yazmışlardır. Beritan Gülnaz Karataş kişiliği ve eylemi kadın öncülüğü konusunda büyük önem taşımaktadır. 1992'de Güneyde işbirlikçi ihanetçi Kürtlüğün geliştirdiği savaşta, Xakurke de cephe komutanı olarak savaşı koordine eden, meydan muharebesinin en kritik, kaos aralığında gerçekleştirdiği eylemle, tüm kadın özgürleşmesinde tarihi adımların atılmasına vesile olmuştur. Önder APO Beritan şahsında kadının büyük zafer yaratan gücünü görmüştür.

1993 yılında geliştirdiği Kadın ordulaşması kararı ile kadın özgürleşmesinin önünü açarak ona çok anlamlı, onu milyonlarda yaşatan büyük bir bağlılık geleneğini yaratmıştır. Bu konuda Önder APO "Bir kız vardı. Beritan, Kürt gericiliğine teslim için kendini kayalardan attı. Karakoçan'a yakın bir köydeydi. Peşmergeler yalvarıyorlar, teslim ol bir şey yapmayacağız diye. İşte esas aldığım özgürlük çizgisi budur. Ama o Kürt gericiliğine teslim olmam diyor, özgürlüğü esas alıyor. O kızın özgürlük onurunu korumak boynumuzun borcudur. Bu benim ilkemdir. Ben Beritan'ı böyle değerlendiriyorum." Değerlendirmesi ile Kürt toplumu ve kadın açısından özgürlüğün temel ölçüsünü Beritan şahsında somutlaştırmıştır. Çünkü onun gibi nice büyük kahraman şehitler toplumsal özgürlüğün nasıl olacağı konusunda kendi halkına perspektif olarak, büyük tuzak ve engellerle dolu olan mücadele yollarını aydınlatmışlardır. Beritan kişiliği ihanetin olduğu yerde özgürleşmenin gelişemeyeceğini, aksine köleliğin derinleşeceğini farkındadır. Bunu çağdaş Demirci Kawa olan Mazlum Doğan "yoldaşın Berxwedan jiyane, ixanet mirine" ilkesinin tüm kaos aralıklarında yakıcı gerçekliğini ve geçerliliğinin bilinciyle yapması onun düşman

gerçekliğini derinden çözdüğünü göstermektedir. Kürt toplumsal özgürleşmesinin büyük fedakarlık , büyük cesaret ve adama gerektiğinin öngörüsü ile Lelkan kayalıklarında uçuruma kanat açarken, bu eylemin hem Kürt halkı hem de evrensel kadın özgürleşmesinde zafere giden yolu olduğunu bilmektedir. Gerçekten de savaşın kaderi onun eylemliyle tersine dönmüştür. Peşmergeler, Kürt kadının bu büyük cesareti karşısında büyülenerek, kardeş kanı dökmekten vazgeçmesiyle bu cephedeik savaşı durur. Oysaki cephanesi kalmamış, tekbaşına kaldığı tepede cesareti, onuru insanı kutsal ve güzel kılan manevi değerleri en ince kaos aralığında zamanında ortaya koymakla savaşı kazanmanın mümkün olduğunu göstermiştir. Burada irade, özgürlük tutukusu, onurdan taviz vermeme, tarihsel bilinç, öngörü vb. Özellikleri kendinde yaratan bir kadının bir ordudan daha güçlü ve etkili olduğunu ispatlamıştır.

96'da Zeynep Kınacı- Zilan, Dersimde gerçekleştirdiği fedai eylemle Kürt özgürlük mücadelesi başka bir dönemi başlatmıştır. TC faşist devleti Kürdistan'da imkansızlıklar içinde gelişen, ulusla kurtuluş savaşını zafere götürenin Önder APO olduğunu iyi bilmektedirler. Savaşın ideolojik, örgütsel, moral, eylemsel, zafer kayanağı olan Önder APO'yu tasfiye etmekle Kürtlerin özgürlük direnişini bitireceğinden emindir. O nedenle tüm güçleriyle Önder APO'ya karşı bir imha -tasfiye planının devreye koyarak girişimlerde nmuşlardır. Ancak Kürtler için Önder APO bir birey değil, tüm toplumu temsil eden, Kürtlerin özgürlük kaderini belirleyen halk Önderidir. Onun varlığı aynı zamanda Kürt toplumun özgürleşmesinin garantisi olmaktadır. O nedenle Zilan kişiliği Önderliği sahiplenme, doğru yoldaşlığı geliştirmeyi büyük tarihsel eylemiyle yerine getirir. Beritan kişiliğinin takipçisi olmak kadar kendi döneminin tarzını ortaya koyması ile özgürlük mücadelesinde çok önemli bir yer tutar. O da özgür kadın, özgür Kürd'ün iddia, yaşam, başarı perspektifi olmayı teorik ve pratik gerçekliği ile yakalar. Zilanlaşmanın her koşul altında Önder APO ile büyük buluşmayı başaran; büyük düşünme, büyük karar, büyük çabayla

zaferi yakaladığının emsalsiz örneğini sergiler. Mücadelede savaş ve yaşam duruşu, felsefî bakış açısından bir manifesto olur. Çünkü onun eylemi ile uluslararası komplonun saldırıları karşısında yaşanan taktik tıkanmaya cevap olur. Bununla birlikte Zilan kişiliği çok yönlü toplumsal aydınlanmanın önünü de açmıştır. bin yılların gerici erkek egemen zihniyetini kadını küçünseyen, savaşta yük gören iç ve dış anlayışları çürütmüştür. Örgütlü bir kadının nasıl bir orduyu yenebileceğini göstermek kadar,derin İdeolojik, felsefik düşüncenin, kendini adamanın, savaşta zafer tarzı getireceğinin de ispatı olmuştur. Arkasına sembolleşen diğer bir özgürlük halkası Sema Yüce kişiliğidir. Özgürlük çizgisinde kendi bedenini ateşe vererek kendi küllerinden yeniden yaratmanın ideolojik, felsefik gücünü açığa çıkarmıştır. Hiç şüphesiz Beritan, Zilan, Sema kişiliği tarihsel kadın direnişçiliğini temsil etmek kadar devrim içerisinde büyük kahramanlıklar gösteren, tüm şehitlerin toplamı olmaktadırlar. Birey olmaktan çıkmış, toplumla, Önderlikle bütünleşen, tüm şehitlerin bileşkesi olarak, şehitlerde kendini var eden, onları kendilerinde taşıyan bir hakikate erişmişlerdir. TC faşist soykırımcı devleti ile yürütülen 40 yıllık özgürlük savaşında devrime damgasını vuran kadınlar olmuştur. Kadının yaşamdaki yapıcılığı kadar savaşta da yaratıcı ve inşa edici güçlerinin büyük olduğunu ispatlamışlardır. Erkeğin hiçsizleştir-meye çalıştığı kadının- mikro kozmos insan gücünün potansiyelini en zor koşullarda açığa çıkarmaları kadın olgusuna çok yönlü bir bakışın gelişmesine neden olmuşlardır. Amaçları, eylemleri ile tüm insanlığın özgürlük, eşitliği, ve barışı için savaşan bu şahsiyetleri diğer halkların kadınları da takip etmiştir. Devrimin akışında Önder APO'nun evrensel boyutta geliştirdiği kadın özgürlük felsefesi etrafında toplanan Türk, Arap, Çerkez, Alman vb. Diğer halkların çok değerli kahraman ve öncü kadınların devrime katılmaları, Kürdistan devrimini renkli kılmış, devrime evrensel bir karakter kazandırmıştır.

Doğu Kürdistan'da gelişen toplumsal direnişlerde kadınlar yanı şekilde kadınlar büyük rol oynamıştır. İktidarını en çok

kadın sömürüsü üzerinde sürdüren, egemen, cinsiyetçi ,erkek sistemi; İran'da İslam adı altında kadını siyah çarşafaların içinde adetta nefessiz bırakan, ölüm sessizliğine gömek istemektedir. Ancak kadınlar bu derin köleliği asla kabul etmemektedirler. İran kadını, özelde de Kürt kadınları tarihsel özlerini sistemin tüm bastırmalarına ragmen içten içe güçlü güçlü bir potansiyeli taşıdıkları gelişen savaş dönemlerinde görülmüştür. O nedenle evrensel kadın tarihi burada da yaşama yansımaktadır. Kürt halkının özgürlük ve özerklik için geliştirdikleri direnişlerde kadınlar bunu en önde yürüyerek sahiplenilen kesim olmuşlardır. Tarihten günümüze kadar, kendi dönemini damgasını vuran sayısız kadın direnişini görürüz. Bu konuda 18 y.yılda İran'da Şah Abbas rejiminin Kela Dım dıme'yi kuşatmasında gelişen direniş önemli veriler sunmaktadır. Kela dım dıme yi savunan Mir Lepzerinin aylarca süren direnişinin iç ihanet sonucu düşmesi durumu karşısında ; Mir Lepzerin'in annesi olan Guhar Hanım'ın daha önce kalenin her tarafına yerleştirdiği barutları ateşleyerek tüm kaleyi içindekilerle birlikte teslim olmayıp havaya uçurması çok anlamlıdır. Burada kadın karakterindeki teslimiyete kolay yer vermeyen, köle olarak yaşamaktansa özgürlük için ölümü cesaretle karşılama örneği öğretici olmaktadır. İran sisteminin Kürtlere yönelik gerici karakteri , oyun ve hileleri ile günümüze kadar katmerleşerek devam etmektedir. O nedenle sisteme muhalif kadın potansiyeli her geçen gün büyümektedir. Önder APO'nun tüm insanlığa sunduğu özgürlük ideolojisi, özelde de kadın kurtuluş ideolojisi, örgütlenmesi, mücadele fırsatı; Rojhilat Kürdistanındaki kadınlarda büyük ilgi uyandırmaktadır. Her geçen gün evrenselleşen PKK-PAJK mücadelesi ile her gün yüzlerce kadın özgürlük saflarında yerlerini almaktadırlar. Geçen yakın süreçte çok değerli kadın kişilikleri düşman karşısındaki onurlu duruşu ile tüm toplum üzerinde büyük etki yaratmıştır. Kendi toplumunun temsilini yapan Şirin Elohim , Zılan Pepule, Newal ve Peyman ve nice kadın kahraman özgürlük mücadelesinde ardılları için büyük miras oluşturmuşlardır.

Önder APO Felsefesiyle Gerçekleşen Ortadoğu Kadın Devrimi

Dört parça Kürdistan tarihinin birikimleri Önder APO'nun geliştirdiği 40 yıllık mücadele birikimi ile Rojava'da devrime dönüşmüştür. 2012 Temmuzunda gelişen Rojava devrimi dört parça Kürdistan'da ulusal ruhun zirvelediği dönemi oluşturmaktadır. Aynı zamanda dünya insanlığını ortak değerlerle bir cephede buluşturan bir direniştir. DAİŞ faşizminin hunharca Kürtler şahsına Ortadoğu halklarına ve tüm insanlığa karşı geliştirdiği saldırılarda; bu saldırıyı püskürten ve yenen tek güç, Kürt halkının örgütlü gücü olmuştur. Kürtler, Kadını, erkeği ve tüm toplumyla birlikte destanlar yaratarak, bölgedeki diğer halkları da direnişin içine çekmiştir. Rojava devrimine kadın damgasını vurmuştur. Cizre, Afrin Ve Kobani'de gelişen öz yönetim direnişleri bölge ve dünya halklarına esin kaynağı olmuştur. Kadın rengine gerçekleşen kürdistan devrimi, sürecin ilerleyişinde Ortadoğu devrimine evrilmiştir. Rojava devrimine damgasını vuran başka bir şey ise Kobani Şehir direnişi olmuştur. Burada efsane direnişler yaşanmıştır. Yüzlerce romana konu olacak , tüm insanlığın en kutsal değerlerini kendinde taşıyan bir direniş söz konusu olmuştur. Kobanide yaşanan savaş sadece Kürt özgürlük güçleri ve DAİŞ arasında yaşanan sıradan bir savaş olmamıştır.

DAİŞ şahsında hortlatılan beş bin yıllık erkek egemen zihniyetinin hiç bir ahlaki ve politik değer taşımayan çok kirli savaş taktikleriyle, insanlığın tarihsel değerlerine, bölge insanlarına karşı kullanılarak, kısa bir zamana sığdırılmış soykırım politikası uygulamasıyla bir özgünlüğü ve evrenselliği taşımaktadır. Bir kaç ay içerisinde kullanılan yüksek teknolojinin yıkım getiren silahları ve bölgenin çıkarıcı güçlerinin ortaklığı ile binlerce yıllık bir kültür insanları ile birlikte yerle bir edilmiştir. Tıpkı daha önceki yıkımlar gibi insanlığın en eski tarihsel anıtları kültürel değerleri dinamitlenerek bir anda yok edilmiştir. Bunun gibi nice kokunç saldırılar geliştirmektedirler. DAİŞ şahsında insanlıkla yakından uzaktan alakası olmayan ucube

kişiliklere tanık olunmuştur. Kürt toplumu Rojava'da 7'den 70'e kadını, erkeği ve çocuğuyla birlikte , diğer parçalardan başta Bakur, Başur, Rojhilat ve diğer halkların enternasyonal genç kadın- erkekleri kobaniye akın gençlerle DAİŞ'e karşı insan zinciri oluşturarak, en keskin çarpışmalarda fedaice direnmişlerdir. Önder APO evrensel özgürlük felsefesi Kobani'de yaşama dönüşmüştür. Burada Kürt kadını ve sosyalist enternasyonal kadınlar DAİŞ faşizmi karşısında bedenlerini köprü yapmışlardır. Kobani; sosyalist, demokrat, devrimci halkların kalbinin attığı yer olmuştur.

Kobani kadın direnişinin kalesi olmuştur. Çünkü her yaşta kadınlar, genç yaşlı, çocuk, DAİŞ faşizminin en azgın saldırıları karşısında savaşın her alanında yer almışlardır. Cephe mevzilerinden, Aşayişe, yaralıları taşıma, tedavisini yapma, savaşanlar yemek, ekmek yapma, su taşıma elinden ne gelmişse herşeyi yapmıştır. Özellikle savaş cephelerinde büyük kahramanlıklar sergileyen, başarı getiren eylemlere damgasını vuran kadın olmuştur.

Arin Mirkan eylemi, direnişin kadın ruhunu, duruşunu göstermektedir. O herşeyi alt üst edecek olan kaos aralığında, savaşın en kritik anında özgürlük tercihiyle cesaretiyle, kendini planlaması ile savaşın kaderini değiştirmiştir. Şehrin düştü düşecek denilen anında, Zilan ruhu, tarihsel sorumluluğun bilinci ile DAİŞ guruhuna karşı fedai eylemini gerçekleştirerek, direnişte ısrarın her zaman zafer getireceğini bir daha ispatlamıştır. Kürt kadını bir kez daha tarih yazmıştır. 7'den 70'e r Önder APO felsefesi ile kendi varlığını gören, örgütlenmiş, kadın ordusu olarak düşmanı yenmişlerdir. Burada devrimin öncü güçleri kadınlar olmuştur. Ülke, özgürlük, insanlığın yaratıcıları olarak bu günde bu değerleri korumada en büyük çabayı sergilemişlerdir.

Rojava 'da başlayan Kürdistan devrimi ardından Bakur'da özyönetim-özerklik direnişleriyle devam etmiştir. Gımgım, Farqin, Cizre, Silop, Sur ve Nusaybin de gelişen özyönetim direnişleri ile Bakur devriminin stratını vermiştir. Burada geli-

şen şehir savaşlarında da evrensel kadın rengi yansımıştır. İlk başlarda, Gımgımda TC'nin faşizmine karşı Kürt halkını savunan YJA-Star savaşçısı Ekin Van'ın cenazesine karşı yapılan zulüm Erdoğan'ın karanlık yüzünü bir daha gözler önüne sermiştir. Türkiye'de geliştirilen kadın kırım politikası burada da bariz yansımıştır. Kadına annelik dışında hiç bir vasfı yakıştırmayan, onu erkeğin çocuklarını taşıyan ve büyüten bir nesne olarak gören zihniyeti, toplum özgürlüğü için savaşan kadınlara ölüm kusan öfkesini görmekteyiz. Ne bir dine ne de tarihsel toplumun hiç bir ahlaki değerine sığmayan vahşi uygulamalarla cenazelere yaklaşımlarında görüldü. Bu uygulamalarla köle kadını öven, özgürleşen kadını dışlayan yaklaşımlarla kadını erkeğin gölgesinde bırakan anlayış hortlatılmıştır. Bunun yanında hiç bir şekilde özgür Kürtlüğü kabul etmeyen son 14 yıllık despotizm bu vahşi uygulamaları derinleştirmiştir.

Bakur Kürdistanında gelişen özyönetim direnişleri çok önemli olmaktadır. Burada gelişen direniş halklara, kadınlara, kültürlere, insanlığın tüm değerlerine karşı geliştirilen saldırı ve soykırımlarına dur deme hareketi olmuştur. Kadınlar TC faşizminin; Kürtlere yönelik geliştirilen kırım politikalarında en çok etiklenen, zarar gören kesimler olmaktadır. Bunun için gelişen direnişte en ön saflarda kahramanca direnmişlerdir. Seve, Pakize, Fatma şahsında gelişen büyük direniş daha sonra tüm şehirlere yayılmıştır. Düşmanın en acımasız saldırılarına, evlerinin viraneye çevrilmesine, her gün çocuklarının, kendilerinin katledilmesine inat, direnişi eylemlerde, sokaklarda erkeklerle omuz omuza sürdüren, kimi yerde öncülük eden kadınlar olmuştur. Yaşanılan vahşet; Hamile kadınlardan tutalım, kendi çocuğunun ölü bedenini günlerce buzdolabında saklayan acılı anneler, evinin önünde Erdoğan'ın ölüm çeteleri tarafından katledilen Taybet ananın günlerce sokakta kalan cenazesi gibi nice acı olayı anlatamaya sözcükler yetmeyecektir. Dünyanın bu vahşet karşısındaki kör, sağır, dilsiz tavrına ragmen Kürtler kadını erkeğiyle direnişte ısrar etmiştir. Öyleki, düşman savu- masız halka tanklarla, toplarla, uçaklarla hergün evlerini yerle

bir etmesine karşı teslimiyet asal kabul edilmemiştir. Bu kadının her koşul altında ülke ve insani değerlere yüce bağlılığını göstermektedir.

Dünyada gelişen kadın direnişlerine baktığımızda hepsinin evrensel bir karakter taşıdığıdır. Bu da kadının hangi ulus ve sınıftan olursa olsun ona karşı geliştirilen köleliğin evrensel olduğunu gösterir. Hangi ülkede olursanız olun sömürülmek, katledilme, taciz-tecavüze uğramak, ötekileştirilmek, nesnelleştirilmek için kadın olmak yetmektedir. Buna bir de Kürt olmak eklenince hiç bir duygusu, kültürü, düşüncesi olmayan insan olmayan, her gün ölümün reva görüldüğü varlıklar olma anlamına geldiğini bilmek için kahin olmaya gerek yoktur. Günümüzde Kürtler, kadınlara, çocuklara karşı geliştirilen soykırımı bunu ifade etmektedir. Bu nedenledir ki, Kürdistan’da gelişen direnişler insan olmada ısrar savaşıdır. Kadınların geliştirdiği direnişler; İnsanlığın tümünden kaybetmemiş herkesi özgürlük çizigisine, onun demokratik yaşam anlayışına getirme savaşıdır, çağrısıdır. Bu aynı zamanda Önder APO’nun “Demokratik, ekoljik kadın özgürlükçü paradigması” ekseninde; Kürdistan’da, Ortadoğu’da geliştirilen direnişin, savaşın insanlığı kendi özüne getirme mücadelesi olmaktadır. Demokratik ulus projesiyle, Kadın renginde gelişen Ortadoğu devrimi bu gerçekliği doğrulamaktadır.

KAYNAKLAR

Önder APO 90 Sonrası Çözümlemeleri
Özgür Kadın Kimdir, Nasıl Yaşar Kitabı)
Tarih Şimdi Kitabı
Vikipedi

DEMOKRATİK ULUS İNŞASINDA ŞEHİR SAVAŞI VE GENÇLİĞİN ROLÜ

“Gençlerini kaybeden toplum veya tersine toplumunu kaybeden gençlik yenilmiş olmaktan öteye kendi varlık hakkını kaybetmiş ve ona ihanet etmiş demektir. Gerisi çürüme, dağılma yok değildir. Buna karşı toplumun temel görevi, varoluşunun temel araçları olarak kendi eğitim kurumlarını geliştirmektir. İçerik olarak bilimsel, felsefi, sanatsal ve dilsel yorumlarını bilim iktidar yapılandırmasından ayırştırmak, anlam devrimini başarmaktır. Aksi halde toplumsal varlığın ahlaki ve politik dokularını işlevsel kılmak mümkün olmaz.” Önder APO (komünar dergisinin 60. Sayısındaki Önderlik derlemesinden)

Gençlik olgusu insanlık tarihi boyunca sahip olduğu misyon ve oynadığı rol ile toplum için hep belirleyici bir konumda olmuştur. Peki gençlik bu misyonunu nasıl belirler ve gençliğin rolü toplum için neden bu kadar önemlidir? Benzer birçok soruyu sıralamak mümkündür. Önder APO’nun yukarıda yapmış olduğu değerlendirmede, gençliğin toplum içindeki tarihi misyonu ve rolü yalın bir şekilde görülmektedir. Gençlerini kaybeden bir toplum, gerçekten de her türlü saldırıya maruz kalan kendi öz savunmasını yitiren dolayısıyla özgürlüğünü, bağımsızlığını ve demokratik yaşamını yitiren bir toplum olarak yok oluşla karşı karşıya kalır.

Sınıflı hiyerarşik ve devletçi uygarlığı geliştiren yaşlı ve kurnaz erkek grubu, gençliğin ahlaki ve politik toplum içindeki öncü rolünü gördüğü için ilk olarak gençliğe yönelir ve gençliği kendi denetimi altına almak ister. Gençleri büyük bir ideolojik bombardımana tutup, kendi etkisine alıp köleleştirdikten sonra demokratik, eşitlikçi ve komünal toplumu geliştiren ana tanrıça kadın kültürüne saldırıp kadını köleleştirir. Yaşlı ve kurnaz erkek geliştirmek istediği hiyerarşik ve devletçi sisteminin

önündeki en büyük engelin, ahlaki politik toplumu geliştiren kadın ve ahlaki politik toplumun dinamik, motor gücü olan ve öz savunmasını alan gençlik olduğunu bilmektedir. Bundan dolayı da hiyerarşik devletçi sistemin, toplum içinde denetimi altına alarak köleleştirmek için hedef aldığı kesimler kadın ve gençlik olmuştur. Kadın ve gençliğe karşı yoğun bir ideolojik savaş yürütmüştür ve günümüzde de devletçi sistem sahiplerince bu savaş hala da yürütmektedir. Nasıl ki kadını toplum içinde şeytanlaştırıp bütün “kütülüklerin kaynağı” olarak göstermeye çalışıyorsa, gençleri de “toy, bir şey bilmez, delikanlı, nerde ne yapacağını bilmeyen, iradesiz, akıllı bir karış havada olan, siyaset yapamaz vb.” söylemleri yaşamın her alanında gençlerin yüzüne vurarak, iradesizleştirerek devletçi sistem için ideal bir köle haline getirir. Devletçi sistem gençleri sistem için asker, ucuz iş gücü olarak ele alarak köleleştirir. Gençlere hiçbir zaman stratejik bilgi verilmez. Gençler her zaman sistem sahiplerine muhtaç kılınarak yönlendirilen, iş yaptırılan, enerjisi için denetime alınan bir kesim olarak şekillendirilmek istenir. Bu temelde iradesi kırılan, öz güveni olmayan, yozlaştırılan bir gençlik var olan devletçi, sömürgeci, diktatoryal ve faşist sistemi sorgulayamaz, bu sisteme başkaldıramaz ve direnişi örgütleyerek toplumun öz savunmasını alamaz duruma getirilmek istenilmektir. Böylece gençlik toplumdan, temel varoluş zemini olan kaynağından koparılarak hem kendi misyon ve rolünü oynayamaz hem de toplum savunmasız ve öncüsüz bırakılır. Bu amaçla özellikle günümüz kapitalist modernite sahiplerinin gençliği sürüklediği fuhuş, uyuşturucu ve her türden toplum dışı faaliyetle bu amaçlarını yerine getirmeye çalıştıklarını görmekteyiz. Özellikle Kürt gençlerine, kendi öz değerlerinden, toplumsallığından uzaklaşması yine Kürdistan özgürlük hareketi içinde yer almaması için uyuşturucu ve fuhuş başta olmak üzere her türlü kirli işin sömürgeci devletlerce yaptırılmak istendiği ortadadır. Ahlaki politik toplumumuzun gelişiminde gençliğin rolünü oynamaması için bütün devletler gençlik üzerinde

sürekli bir iradesizleştirme, yıldırma ve baskı altına alma politikasını yürütürler.

Toplumların, halkların, sınıflı – hiyerarşik devletçi uygarlığa ve son temsilcisi olan kapitalist moderniteye karşı bütün toplumsal mücadelelerinde, direnişlerinde kısacası demokratik uygarlık güçlerinin bütün direniş örneklerinde, gençlik dinamizmiyle, yeniyi inşa etme heyecanıyla, yaratıcılığıyla ve temposuyla yerini almış ve direnişlere öncülük etmiştir. Gençlerin içinde yer almadığı ve öncülük etmediği toplumsal direnişlerde, o direnişler ya ağır aksak ilerlemiştir ya da ciddi bir başarı elde edememişlerdir. Yok oluşla karşı karşıya kalan bir çok topluluk gençlik öncülüğünde tekrardan direnişe geçerek kendi toplumsal öz savunmasını geliştirmiş ve yok oluşunu engelleyip varlığını koruyabilmiştir.

Bunun en somut örneğini Kürt halkında ve yürüttüğü büyük özgürlük mücadelesinde görmekte ve yaşamaktayız. Türk ulus devleti 1923'te kendisini kurumsallaştırmaya başladıktan sonra faşizan ulus – devlet sitemini kurmak için, tek dil, tek bayrak, tek vatan ve tek devlet esasına dayalı olan faşist zihniyetini ve kurumsallığını bütün halklara, farklı inanç ve kültürlere karşı fiziki ve kültürel soykırım olarak dayatmıştır. Bu faşizan politikasıyla birçok etnisite ve inanç kendisini savunamayıp ya yok olmuş ya da faşist TC rejimine karşı “bir tehlike” olmaktan çıkmıştır. Kürtler ise Koçgiri direnişinden Dersim direnişine kadar farklı bölgelerde direnmişlerdir. Fakat bu direnişlerin hepsi büyük bir fiziki katliamla bastırılmıştır. Türk Ulus - devleti 1938'de Dersim direnişini de katliamdan geçirildikten sonra Kürt halkı üzerinde kültürel soykırım politikasını devreye sokar. 1960-1970'lere gelindiğinde Kürtlük adına hemen hemen hiçbir şey kalmamıştır. Ülkesi işgal edilmiş, dilini, kültürünü yaşayamayan, konuşamayan ve kendi varlığından utanan bir Kürtlük, yok olmaya yüz tutmuş bir Kürtlük vardı. Önder APO bir Kürt genci olarak 1970'li yılların başında büyük bir yok oluşla karşı karşıya kalan, hiçbir öz savunması bulunmayan Kürt halkını, büyük tarihi direnişle, imkânsızlığa yakın koşul-

larda, kendi etrafında topladığı-örgütlediği bir grup gençle yeniden kendi küllerinden yaratırcasına özgürlük mücadelesine çeker. Önder APO etrafında örgütlediği bir grup üniversite gençliğini yoğun bir teorik-ideolojik eğitim ile eğiterek Özgürlük Hareketi PKK'nin çekirdek kadrosunu hazırlar ve yenilmez PKK hareketini kurar. 1968 Gençlik Hareketi biraz incelediğinde gençlik ruhu çok iyi görebilir; hapsedilemez enerjisini, dinamizmini, militan kişiliğini, toplumun vicdanını temsil eden fedakâr karakterini, şahsi hiçbir kaygısı olmayan militan özelliklerini, zulme ve baskıya karşı her yerde başkaldıran özelliğini yalın bir şekilde görmek mümkündür.

Amerika ve Fransa'nın Vietnam'da yürütmüş olduğu kirli savaşa karşı Fransa'da gençliğin başkaldırısıyla kısa bir sürede büyük bir kamuoyu oluşur ve bu başkaldırı bütün dünya gençliğini etkiler. Hemen hemen her ülkede gençlik hareketleri oluşur. Bu başkaldırıları bir yandan dünya emperyalizmine karşı gelişirken bir yandan da bulundukları ülkelerdeki devletlerin kendi halklarına uyguladığı baskıya, zulme ve yozlaşmaya karşı, hak, adalet, eşitlik, demokrasi ve özgürlük sloganlarıyla büyük bir direniş geliştirirler. Şuan Avrupa başta olmak üzere birçok ülkede devletler biraz da olsa demokrasiye duyarlı hale gelmişse 68 GENÇLİK KÜLTÜR HAREKETİ'nin vermiş olduğu direniş ve mücadele sayesinde. 68 Gençlik Hareketi içinden birçok halk önderi çıkmıştır. Önder APO ve PKK'nin ilk çekirdek kadroları 68 gençlik hareketinden etkilenecek mücadeleye başlarlar. Önder APO'nun kendisi de esasta Mahirler, Denizler ve İbolar gibi bir 68 Gençlik kuşağının Önderlerindendir. Yine son 200 yıllık sosyalist mücadeleler tarihine baktığımızda kurulan birçok gerilla örgütünün gençler tarafından örgütlenerek ve öncülüğü yapılarak insanlık tarihinin seyri değiştirilmiştir. Demek ki gençlik kendisini örgütleyip, eğitip ve bilinçlendirirse yine ahlaki politik toplumun gençliğe biçtiği tarihi rol ve misyonun farkında olursa başaramayacağı ve aşamayacağı hiçbir şey yoktur. Gençliğe biçilen rol ve misyon sadece halka bir saldırı olursa halkın savunmasını almak değil-

dir. Bunun yanında ahlaki politik toplumun bütün değerlerini savunmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Yani toplumun öz savunması, siyasetini, sosyal, kültürel, hukuki vb. bütün sorunlarına çözüm olma gücünü göstermelidir. Bu yanıyla gençlik toplumsal insanın tüm boyutlarını hayata geçirmek ve savunmakla yükümlüdür.

YCK'DEN GÜNÜMÜZE GENÇLİĞİN OYNADIĞI ROL

Kürdistan Özgürlük Hareketi PKK, bir gençlik hareketi olarak çıkış yaptığı için ayrıca bir gençlik örgütlenmesine ihtiyaç duymadı. Fakat 15 Ağustos 1984 hamlesiyle birlikte gerillanın Kürdistan'da gelişmesi ve kıra dayalı savaşın başlamasıyla birlikte, şehirde yeniden bir gençlik çalışması ihtiyacı doğdu. Bu temelde 1987'de Önder APO, bizzat kendisi Avrupa'da YCK (Yekitiya Ciwanen Kurdistan)'yi kurar. YCK özellikle Türkiye üniversitelerinde ve Kürdistan'da kendisini örgütler. Esas çalışması Kürdistan'da gelişen gerilla mücadelesini öğrenci gençliğe tanıtmak ve bu temelde gençliği örgütleyerek gerillaya katmak; yine şehirlerde gelişen serhıldanlara öz savunma gücü olarak öncülük yapmak, sömürgeci faşist devlet kurumlarını ve sömürgeciliğe destek veren kesimleri hedef almak ve etkisiz kılmak.

Önder APO'nun geliştirdiği yeni paradigma (Demokratik Ekolojik Kadın Özgürlükçü paradigma) ile 2005'te YCK kendisini fesh etti ve yeni paradigma ekseninde gençlik hareketi KOMALEN CIWAN adıyla kuruluşunu ilan etti. Toplumun motor gücü olan gençliğin yeni paradigma ile birlikte tarihi rol ve misyonu daha da önemli bir hal alır. Artık eskisi gibi sadece katılım çalışması yapmak ve toplumsal eylemselliklerde bilinen öz savunma yöntemleriyle düşmana saldırmak olmamalıdır. Gençlik elbette bunları yapmaya devam edecektir. Burada ifade edilmek istenen yeni paradigmayla gençliğin sorumluluk alanlarını arttığı ve gençliğin kendisini buna göre örgütlemesi gerektiğidir. Gerillalaşma için katılım çalışması en kutsal çalışmadır, fakat gençliğin kendisini bununla sınırlandırması, Ön-

derliğin önümüze koyduğu demokratik ulusu inşa etme çalışmalarına öncülük düzeyinde kendisini aktif olarak katmaması, öncülükte istenilen rolünü yerine getiremez. Özellikle gençlik hareketinde mücadeleye tek yönlü bakış beraberinde gençliğin ruhuna ters olan dar, dogmatik, çok fazla okumayan, araştırmayan ve kendisini Önderlik ideolojisinde derinleştirmeyen bir gençlik profili açığa çıkarmaktadır ki buda gençlik açısından mücadelede istenilen öncülük rolünü oynayamama gibi bir durumu açığa çıkarır. Önderlik 2013 Newrozunda yazdığı manifestoda öncülük için ‘ne eskisi gibi bir yaşam ne de eskisi gibi bir savaş olur’ dedi. Eskisi gibi bir yaşam olmaz dediğinde aslında bugüne kadar halkın demokratik ulusun dokuz boyutunda örgütlenememesinin kabul edilmeyeceğini, sadece bilinen toplantı, yürüyüş ve mitinglerle mücadelenin yürütülemediğini vurgulamaktadır. Yeni yaşamın amentüsü Kürdistan’da demokratik ulusun dokuz boyutunu örgütlemektir. Bununla birlikte halkımızı devrimci halk savaşına göre eğitime ve motive ederek Önder APO’nun ‘‘savaşılan halk gerçeği’’ olarak ifade ettiği halk gerçeğini ortaya çıkarabilmektir. ‘‘savaşılan halk gerçekliğini yaratmak’’ ise ancak demokratik ulusun dokuz boyutunu örgütleyerek ortaya çıkarılabilir. Buna her düzeyde öncülük edecek olan da gençlik hareketidir. Yine Önderliğin ‘‘eskisi gibi bir savaş olamaz, eskiyi kat be kat aşan bir savaş gelişir. Bu savaş sadece dağ ile sınırlı kalmayacak, dağ ile birlikte şehirler de birer savaş alanlarına dönüşecektir’’ tespiti 2015 Haziran’ında yapılan seçim sonrası TC faşist rejimin Kürt halkına karşı başlattığı topyekûn imha konsepti ve bu imha konseptine karşı gelişen devrimci halk savaşımız, mücadelenin bu minvalde gelişeceğini bize göstermiştir.

DEMOKRATİK ULUS İNŞASINDA GENÇLİK

Önderlik, demokratik ulus tanımlamasını yaparken Kürtler için iki boyutlu ele almaktadır; ‘‘Kürtlerin uluslaşmasını bu iki temel kavramlar bağlamında öncelikle iki boyutlu düşünmek mümkündür. Birincisi, zihinsel boyuttur. Kendi dil, kültür, ta-

rih, ekonomi ve nüfus yoğunlaşmalarını ihmal etmeden, bu temel alanlara ilişkin bilinçli hallerini ortak dayanışma duygusuyla birleştiren zihinsel dünyayı (ORTAK ZİHNİYET DÜNYASI) paylaşılanların varlık boyutlarından bahsediyoruz. Bu boyutta temel kıstas, eşit ve özgür bir dünya hayalini, projesini zihinsel olarak paylaşmaktır. Bu zihniyet dünyasına özgür bireylerin komünal dünyası veya ütopyası da diyebiliriz. Mühim olan farklılıkları reddetmeyen bir eşitlik ve özgürlük zihniyetini kamusal alanda, toplumun ahlaki ve politik dünyasında SÜREKLİ yaşatmaktır. YİRMİ DÖRT SAAT DEMOKRATİK ZİHNİYETLE YAŞAMAKTIR... Zihinsel boyut, ulus olmak isteyen birey ve toplulukların düşünce ve hayal dünyasını ve dayanışma duygusunu ilgilendirdiğinden sınırlı bir düzenlemeyi gerektirir. Bunun için bilim, felsefe ve sanat (din de dâhil) eğitimini geliştirmek ve bu amaçla okullar açmak başta gelen pratik çalışmalardır, ulus olmaya ilişkin zihniyet ve duygu eğitimi bu okulların görevidir.”

Önderlikten yaptığımız bu alıntıda da görüldüğü gibi ilk önce demokratik ulusun zihniyetini kendi kişiliğinde inşa edebilmek için, bireyi-ulusu var eden dilini, kültürünü, tarihini yani bir toplumun bütün ortak ahlaki değerlerini yaşayan, bununla birlikte var olan bütün farklılıklara inançlara, etnisite ve topluluklara saygı gösteren ve ortak yaşama iradesini gösteren bir zihniyete sahip olmak gerekmektedir. Demokratik ulusun inşasının ilk önce kişilikte yaratılması esas olmalıdır. Bu da tabi ki yoğun bir eğitimle mümkün olabilir. Devletçi sistem, özelde ulus devlet kendisini var edebilmek için oluşturduğu okul ve üniversitelerle zihniyetini topluma aşıyor. Çünkü toplumun geleceği çocuklar ve gençlerdir. Çocuk ve gençleri hangi sistem eğitirse var olan toplum da ona göre şekillenir. Bunun için demokratik ulusu ve onun zihniyetini inşa etmek istiyorsak çocuk ve gençlerin eğitimini hiçbir koşulda ertelememek lazım. Burada kendisini bilinçlendiren, örgütleyen ve öncülük misyonu bulunan gençlik hareketine büyük bir görev düşmektedir. Gençlik hareketi, büyük bir yaratıcılıkla her mahalle, ilçe ve ilde

kendisini örgütleyerek ocak, okul ve akademiler açıp başta çocuklar olmak üzere bütün gençleri eğitebilir ve düşmanın çocuk ve gençlere dönük geliştirdiği özel savaş politikalarını boşa çıkarabilir.

İkinci boyut için Önderlik şöyle diyor; “Demokratik ulus olmanın ikinci boyutu, bedensel varoluşun yeniden düzenlenmesidir. Bedensel boyutun temelinde demokratik özerklik yatar. Demokratik özerkliği geniş ve dar anlamda tanımlamak mümkündür. Geniş anlamda demokratik özerklik demokratik ulusu ifade eder.” Demokratik ulus, Demokratik özerklikle ya da diğer bir deyimle demokratik özyönetimle kendisini bedene kavuşturur. Bu bedenleşme yukarıda dile getirdiğimiz demokratik ulusun dokuz boyutu ile kendisini pratikleştirir. Toplumun motor gücü olan gençlik kendisini sadece dokuz boyut içinde öz savunma alanında örgütler diğer boyutları kendisi için önemli görmez ve kendisini katmazsa toplumun öz savunmasını da yapamaz. Çünkü bütün boyutlar iç içe ve birbirine bağlıdır. Dolayısıyla gençlik kendisini her boyutta örgütlemeli ve bütün inşa çalışmalarına öncülük edebilmelidir. AKP faşizminin 24 Temmuz da yeniden devreye koyduğu imha konseptine karşı başta Cizir ve Sur da olmak üzere Kürdistan’ın birçok il ve ilçesinde gelişen öz yönetim direnişlerinde demokratik ulusun dokuz boyutunda halkı örgütleyemediğimizden devrimci halk savaşımızda istenilen başarıyı sağlayamadık. Bu direnişlerde destan yazan, büyük tarihi direnişler gelişti. Bu tarihi direnişle düşmanın çökertme planları boşa çıkarıldı. Fakat tam anlamıyla Önder APO’nun “savaşan halk gerçeği” talimatını yerine getiremedik. Bunun için Önderlik son mektubunda bu noktada bizi eleştirdi. Önderlik, ‘‘Halkımız yurtseverdir, fakat halk devrimci halk savaşı için ne kadar eğitildi, motive edildi ve örgütlendirildi? Halkı ne kadar örgütlerseniz, halk da o kadar sizinle olur’’ dedi. Bu temelde gençlik, ilk önce demokratik komün yaşamını yaşamalı ve özgür yurttaş olarak toplum içinde komünal yaşamı geliştirerek öncülük edebilmelidir. Demokratik komün yaşamının, demokratik ulusun ilk boyutu olması;

asında diğ er boyutlara geçmeden devletçi – tekelci kapitalizmin bize dayattığı bencil, bireyci yaşam alışkanlıklarını, liberal zihniyetini reddederek,  nderli in dediği gibi adeta kusarak demokratik komün yaşamını kendimizde inşa ederek – yaşayarak ba lamalıyız. Bulundu umuz her yerde oluşturulan komünlere ahlaki bir görev olarak dâhil olmalıyız. Komünü olmayan yerlerde ise komünler oluşturup halkı olu turaca ımız komünlere dâhil olmaları için örgütlemek lazım. Bu konu da gençlik heyecanı ve dinamizmiyle yine liberalizmin bencil ve bireyci özelliklerini kendisinde barındırmayan saf, bireysel hesap ve menfaat peşinde olmayan özellikleriyle demokratik komünal yaşamı daha iyi yaşayabilir ve ya atabilir.

Gençlik olu turaca ı demokratik komünal yaşam etrafında köylerden ilçe ve şehirlere kadar meclisler kurabilir, her meclis kendi ihtiyaçları veya bulunduğu yörenin özelliklerine göre kooperatifler kurabilir. Bu kooperatifler doğru bir şekilde  rg tlendirilirse halkın eğitim, sağlık, ekonomik, kültürel, öz savunma vb. birçok sorununu karşılayabilir. Bu  yle çok zor bir şey değildir. Yeter ki gençlik, kendisini bütün toplumsal sorunlara karşı sorumlu görsün. Kürdistan  zg rl k Hareketinin kırk yılı aşkın vermiş olduğu mücadele ve yaratılan değerler demokratik ulus inşasını Kürdistan’da uygulama koşullarını yaratmıştır. Örneğin İspanya’da bir grup   renci 1950’li yıllarda bir araya gelip Mondragon kooperatif hareketini geli tiriyorlar. Bu hareket  rg tledi i köylülerle kısa bir sürede binlerce aileyi kooperatiflere dâhil ediyor. Bu kooperatiflerde yer alan aileler ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, sağlık vb. birçok ihtiyaç ve sorunlarını kendi kendileri çözmüşlerdir. İsrail’deki Kibbutzlar yine daha sistematik bir şekilde kooperatifler yolu ile birçok toplumsal ihtiyaç ve sorularını   zebilmi ler. Sonuçta  nderlik, yazdığı bütün savunmalarında hem kapitalist moderniteyi bütün yönleriyle açığa çıkarıp   z mlemi  hem de kapitalist moderniteye alternatif demokratik moderniteyi geli tirmi . Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus   z m  adlı son savunmasında KCK sistemini hedef ve amaçlarını bizlere “s z lm   bal kıvamında”

sunmuştur. Gençlik olarak, Önderliğin geliştirdiği yeni paradigmaya büyük bir inançla kendimizi ikna edersek demokratik ulusu Kürdistan'da bütün boyutlarıyla çok kısa bir sürede inşa edebiliriz. Bunu başardığımız oranda bütün Kürdistan halkını örgütlemiş oluruz, örgütlenen bu halk devrimci halk savaşına da çok daha güçlü bir şekilde katılım sağlar ve zaferi elde eder.

ŞEHİR SAVAŞI VE GERİLLACILIĞINDA GENÇLİK

“Bugün Kürdistan'da eğer savaş ve direniş şehirlere kadar yayılmışsa ve şehirlerde bir direniş gelişmişse, bu Kürdistan özgürlük mücadelesinin önemli bir düzeye geldiğini gösteriyor. Çünkü tüm savaşlarda şehir savaşları bir zirvedir. Büyük ordular arasındaki savaşlarda da, bir halk ile egemen bir ordu arasındaki savaşlarda da bu böyledir. Savaş artık şehirlere kadar gelip dayanmışsa, hele hele şehrin bir kısmı bir tarafın, diğer kısmı da diğer tarafın elindeyse, bu demektir ki o güçler arasındaki mücadele artık final sürecine girmiştir. Şehir savaşları artık tarafların sonuç almaya yönelik olarak gösterdiği savaşlar olarak tarih yazmıştır. Kürdistan somutunda da bugün gelişen devrimci halk savaşıdır.” (Şehir Savaşı ve Şehir Gerillacılığı sayfa:58 PKK Sakine Cansız Ocağı Yayınları) Kürdistan özgürlük mücadelesinin kırk yılı aşan ve her bir günü bir destan yazan, eşsiz direnişler sergileyen mücadelemiz, devrimci halk savaşında dağ ve şehir savaşımızın birleşmesinin açığa çıkardığı düzeyle finale yaklaşmıştır. Mücadelenin bu aşamaya gelmesinin nedenleri vardır. Nedir bu nedenler? Önderliğimizin Türk devleti ile yürütmek istediği diyalog ve görüşmelerle demokratik siyaset kanallarının önünü açıp, yasal ve anayasal yollarla Kürtlerin statüsünü, bütün haklarını tanıma ve anayasal çerçevede demokratik özerkliğin kabul edilmesini amaçlamıştır. Fakat faşist Türk devleti her seferinde buna gelmeyip Kürt halkına karşı imha, inkâr ve asimilasyon siyasetini dayatmıştır. Buna karşı Önder APO, Türk devleti, Kürtlerin demokratik siyasal yollarla demokratik ulusun inşasını ve öz yönetimlerini geliştirmesine fırsat vermezse o zaman demokratik ulusun ve

özyönetimin inşasının devrimci halk savaşıyla tek taraflı olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtti. 2012’de devreye giren devrimci halk savaşı ve şuan içinde olduğumuz final süreci bunun ifadesidir. Bu temelde gençlik hareketi, şehir savaşı ve savunmasında çok önemli bir rol oynadı. 6-8 Ekim 2014 direnişiyle birlikte gelişen öz savunma ve şehir savaşı için büyük bir provaydı. 2015 Ağustos ayında, gençliğin öncülüğünde birçok mahalle, ilçe ve ilde demokratik özyönetimler ilan edildi ve ilan edilen öz yönetimler öz savunmalarını gençlik öncülüğünde oluşturarak, şehir savaşını farklı bir merhaleye taşıdılar. Sur direniş günlüklerinde de bahsedildiği gibi az sayıda bir güçle ve ciddi bir cephe ve erzak olmadan kıt imkânlarla başlatılan tarihi Sur direnişi tarihte bilinen Paris komününü de kat be kat aşan 105 günlük direnişiyle, her bir günü insanlık tarihine yeni direniş destanı ve deneyimi olarak yazıldı. GİAP, “Vietnam’ı peş peşe zaferlere götüren devrimci halk savaşı” yazısında şöyle diyor: “Savaşı ciddi bir şekilde sürdürmek için kuvvetli ve örgütlü bir cephe gerisine ihtiyacımız var’, ‘cephe gerisi, cepheyi, insan, yiyecek ve malzeme ile destekleyen ve ona düzenli politik ve manevi olarak teşvik veren, zaferin daimi bir faktörüdür. Cephe, sağlam bir cephe gerisi olmadan savaşı kazanamaz. Bu bütün savaşların genel yasasıdır.” Bizim açımızdan bu başarı ancak Demokratik ulus inşasının dokuz boyutunu örgütlemekle sağlanabilir. Öz yönetim direnişimizin mutlak zaferi için her alanda cephe gerisi olmalıdır.. Sur’da, Cizir’de ve diğer il ve ilçeler de önceden ciddi bir cephe, erzak, doktor veya bir gurup arkadaşın sağlık konusunda eğitilip şehir savaşında yerini alsaydı yine cephe gerisini oluşturup bunun yol ve kanalları güçlendirilseydi, sürekli takviye yapılsaydı kesinlikle düşman güçleri bir adım bile atamazdı. Bunun için gençlik, bugüne kadar gelişen birçok şehir savaşı deneyimini incelemeli, var olan deneyim ve tecrübelerde yaşanan eksiklikleri görüp ona göre kendisini örgütleyebilmelidir. Öyle çok uzağa gitmeye gerek yok, Rojava devrimi ve Rojava’da yaşanan savaş şehir savaşlarıdır. Var olan faktörler farklı olabilir, fakat deneyim ve

tecrübeler var. Rojava’da yaşanan eksiklikler nelerdir, şehir savaşında avantajlar ve dezavantajlar nelerdir, kentin öz savunması nasıl alınır vb. birçok konuda tekrar tekrar araştırılabilir. Yine birçok dünya örnekleri var, araştırılabilir. Bunlarla birlikte gençlik başta gençler içinde olmak üzere halk içinde güçlü bir örgütlülüğü sağlayabilmek için ajitasyon ve propaganda çalışmalarını çok iyi bir şekilde yapabilmelidir. Bu çalışma yapılırken gençlerin ruh halini, psikolojisini iyi tahlil edip yaratıcı yöntemlerle gençleri öz savunma birliklerine esasta devrime katmalı, yine her mahalle ve sokakta yerel birlikler oluşturmalıdır. Fakat oluşturulacak her birime yoğun bir emek verilmelidir. Devrimci halk savaşımızın hedefleri, amacı iyi bir şekilde kavratılmalı, yine halka olan yaklaşımımızın nasıl olacağı iyi anlatılmalıdır. Çünkü daha önce oluşturulan birimler hem Rojava’da hem de Bakur’da YDG-H adına birçok kişi halkın savunmasını alması gerekirken tam tersi yöntemlerle istenmeyen pratiklere yol açmışlardır. Bu tür pratiklerin olmaması için amaç ve hedefler yine ilkelerimiz net bir şekilde kavratılmalıdır. Oluşturulan bu birimler halkın hassasiyetlerini hiçbir şekilde gözardı etmemeli ve dikkat etmelidir. Halkın sosyal yapısını bilmelidir, inançlarına saygı göstermeli, ailelerin, aşiretlerin özelliklerini bilip ona göre yaklaşılmalıdır. Sonuçta biz bu halkın öz savunma güçleriysek o zaman halk gerçekliğimizi iyi tanımalıyız. Halk bizim bu yaklaşımımızı görürse kesinlikle sonuna kadar bizimle birlikte olur ve devrimci halk savaşında yerini alır.

Öncü gençlik olarak, her sokak ve mahallede oluşturulacak olan öz savunma birliklerini koşullara göre örgütlemeli ve düzenlemelidir. Mahalle ve ilçeler bir bütün tutulabilirse ona göre bir taktik oluşturulur, eğer alan bir bütün tutulamazsa şehirde hücre tarzı bir örgütlenme geliştirilir ve gerilla taktikleriyle ‘vur kaybol’ taktiğiyle düşmanı psikolojik olarak çökertip büyük darbeler vurulabilir. Mesela birimler kendi öz disiplinini geliştirecek, gizliliğini koruyacak ve kendi içinde bir örgütlenmeye gidecek. Keşif ve istihbarat birimlerini oluşturacak,

bu birimler mahallenin veya il- ilçenin mimari yapısını öğrenecek, olası bir saldırı karşısında halkı nasıl koruyabilir, var olan mimarinin avantajları ve dezavantajları nelerdir ona göre konumlanmasını yapmalıdır. Düşman nereden saldırabilir ve bu saldırılar nasıl püskürtülür ve taktikler nasıl geliştirilebilir? Yakın ve uzak yerler keşfedilir yine düşmanın konumlandığı alanlar keşfedilir ve hedef alınarak vurulur. Yine bir alan tutulduğunda orası ile sınırlı kalınmamalı. Ve şu söz söylenilmemeli: “düşman saldırmayana kadar biz saldırmayız”. Sonuçta düşman işgalci bir güç olarak vardır. O zaman en iyi savunma saldırıdır. Düşmanın bulunduğu alanlar keşif edilir ve saldırıya geçilir. Keşif ile birlikte istihbaratta savaşın kaderini belirleyen önemli faktördür. Düşmanı sürekli takip eden, elindeki teknik, nicel olarak düşmanın sayısı, yapmak istediği saldırılar ve yaptığı planları önceden öğrenip kontrol altına alırsan düşman hiçbir zaman başarılı olamaz. Bu faaliyeti hem halk içinde geliştirebilirsin hem de özel olarak birimler oluşturulabilir. Halkın günlük yaşamında gördüğü, duyduğu birçok veri toplanıp işlenebilir, bununla birlikte devlet kurumlarında çalışan birçok kişiyi örgütleyip düşman hakkında bilgi toplanabilir. İstihbaratta güçlü bir örgütlenme ağı oluşturulursa, düşmanı kısa sürede felç edip bozguna uğratabilirsin. Sonuç olarak gençlik hareketi kendisini dönemin taktik ve stratejisine göre örgütleyip devrimci halk savaşında hem kırdada hem de şehirde devrime öncülük ederek tarihi rol ve misyonunu oynayabilirse hareket olarak içinde olduğumuz final sürecini Önder APO’nun fiziki özgürlüğünü sağlayıp halklarımızla beraber zafere ulaşabiliriz.

KENT SAVUNMASI VE İTTİFAKLAR

“Tüm Halkı Düşmanla Savaştıralım”

Giap

Kent savunması yada şehir savaşımını yürütebilmek için her şeyden önce halkı ve tüm ittifak güçlerini ortak çıkarlarının verilecek savaşta olduğuna ikna etmek ve bu temelde aktif bir biçimde onları dahil etmektir. Bunun yapılabilmesi için elbette örgütlü ve planlı bir öz savunma gücüne onun istihbarat ağına ve geniş bir cephede bir araya gelmiş ittifak güçlerine ihtiyaç vardır. O zaman bir kentin savunabilmesi için; savaş gerçekliğine göre örgütlenmiş bir halk, düşman gerçekliğine göre mevzilenmiş öz savunma güçleri, istihbarat ağı, ittifak güçleri ve en son olarak yöneleceğin hedeflerin doğru tespitinin -düşman otoritesine yönelimi- yapılması gerekir buna göre;

Halkın Örgütlülüğü

Bir kenti savunmanın tek yolunun ülke topraklarının tümünü savunmaktan geçtiğini unutmamak gerekir. Ülke topraklarının savunulması ise Vietnam’ın efsanevi komutanı Giap’ın “... Biz sadece askeri saldırılar değil, değişik biçim ve alanlarda yığın ayaklanmaları başlatıyoruz. Vietnam halk savaşının şimdi yeni karakteri, kitlelerin yüksek sınıfsal ve ulusal bilinçleri ve tüm ülkede mücadelenin sıkı ve bilimsel örgütlenmesi ve mücadelenin esnek yöntemleri sayesinde 30 milyondan fazla Vietnamlının ulusal kurtuluşun cesur savaşçıları haline gelmesidir.” Savaş çizgilerini “Tüm Halkı Düşmanla Savaştıralım” şiarıyla somutluk kazandırmaları ülke savunmasında halk örgütlülüğünün ne derece önemli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Kitlelerin örgütlenmesi kadar örgütlülüğün dayandığı temel argümanların ne olduğu da önem kazanmaktadır. Parlamenter

mücadele zemini üzerinden bir araya gelen kitlelerin yeri geldiğinde ülke topraklarının savunulması için kıran kırana bir savaş ışı göze alabileceğini düşünmek büyük bir saflık olacaktır. Çünkü parlamenter mücadele yöntemi düşmanın kendi yasaları çerçevesinde uygun gördüğü bir zeminde mücadele etmektir. Orada onunla mücadele etmek aynı zamanda onun varlığını ve meşruiyetini tanımadır. Bu mücadele yönteminde uzun sürede, mücadele edenin bilincine düşman kavramından ziyade dostluk kavramı daha belirginlik kazanır. Uzun sürede, adım adım mücadele edenin alıştırıldığı bir yaşam şekli söz konusudur. Oda kendisine benzeştirmektedir. Bu zeminde karşıdakini ret etmek, ondan radikal bir biçimde kopuş sağlamak çok zordur. Dolayısıyla, buradaki mücadelenin temel amacı giderek zamanında yapılmış bazı hata ve yetmezliklerin düzeltilmesine indirgenir. Bu yöntemde daha da ısrar edilirse parlamentarizm bir mücadele yöntemi olmaktan çıkar amaca dönüşür ki buda mücadelenin öncülüğünü orta sınıfa teslim etmek anlamına gelmektedir. Bu mücadele yöntemiyle kitlelerin bilincinde düşmanlık kavramı somutluk kazanmaz. Aksine var olan düşmanlık kavramı muğlaklaştırılır. Kitleler asıl amacından uzaklaştırılır. Peki, parlamenter mücadele yöntemini tümünden ret etmek mi gerekiyor? Elbette genel mücadele içinde bir mevzi olarak değerlendirmek önem arz etmektedir. Ancak unutulmaması gerekir ki sadece genel mücadele içinde bir mevzidir. Mücadelenin esası, halk ve ülke topraklarının tamamıyla özgürleştirilmesini hedefler. Kitle, bu temel esaslar üzerinden örgütlenmelidir. Kitlelerin tamamıyla parlamenter mücadeleye sevk edilmesi demek devrim zemininden kayması ve inisiyatifin orta sınıfın eline geçmesi demektir. Onun için halk örgütlenmesinin dayanacağı temel argümanlar ve stratejik düzeyde hedeflenen amacın ne tür mücadele yöntemleriyle zafere ulaşabileceği zemini üzerinden örgütlenmeye gitmek önem kazanmaktadır. “Devrimci savaş için güçlerin oluşturulmasında bu çizgi, devrimci şiddetin yığınların şiddeti olduğu önermesinin hayata geçirilmesidir. Bu çizgi ulusumuzun özgürlük ve ulusal kurtuluş savaşları gelene-

ğini “her yurttaş bir askerdir” halk deyiş i ile ifade edilen gele- neğ i devam ettirir ve geliştirir.”(Giap) Buda ancak kitleleri si- yasi, ekonomik, sosyal ve dűřünsel olarak dűřmandan kopara- rak devrim zemininde örgütlemekle mümkündür. Halkın zih- ninde ülke ve toprak bilincinin yanı sıra dűřman bilinci de so- mutluk kazanmadığ ı müddetçe böylesi kararlı bir duruş u bek-lemek mümkün deę ildir. Ülke ya da kent savunması ancak böy- lesi kararlı kitlelerin örgütlenmesiyle mümkün olacaktır. Böylesi kitlelerin yaratılması ancak kültürel, sosyal, siyasal, ekonomik, saę lık, eę itim vs. olarak kendini dűřmandan kopar-masıyla mümkün olabilir. Dűřmanla iç içe geç miş her yönüyle dűřmanın saę lamış olduğ u imkânlarla yaşam ını idame eden kitleleri devrime kald ırmak oldukça zordur. Ç ünkü ona alterna- tif sunmadan beslenmiş olduğ u tüm yaşam kaynaklarının elinin tersiyle itmesi gerektiğ ini söylüyorsun. Onun için Önderlik, kapitalist modernite karř ısında başarılı olmanın tek yolu de- mokratik modernitenin inř asından geç er demektedir. Bir kere kendi kendisini yönettiğ i kültürel, sosyal, siyasal, ekonomik, saę lık, diplomatik vs. konularında inisiyatif kazandığ ı; nesne iken özne duruma geldiğ i bir yaş ama yönelik en küçük saldır ıyı kitleler direk kendisine yapılm ıř bir saldır ı olarak algılar. Böy- lesi saldır ılara karř ı tüm varlıklarıyla direniş e geçecekleri aş ıkârdır. Tarihte çokça bahsedilen az sayıda Atinalıların koca Pers imparatorluğ u’nun ordularını yenme becerisinin gücü, tüm Atinal ı yurttaş ların Pers ordularından gelen saldır ıyı direk ya- şamlarına yönelik hissetmelerinden kaynağ ını almaktadır. Bu hissi yaratanında Atina demokrasisi olduğ u biliniyor. İşte bu his tamda Lenin’in dediğ i gibi “ Ülkedeki her güç bu savaş a çağ ırılmalıdır. Tüm ülke, bir devrimci kampına döndürülmeli- dir. Herkes yardıma koř malıdır. Tüm ülkenin insan gücü ve kaynakları tümüyle devrimci savunma hizmetinde yer almalı- dır.” duygusunu yaratır. Bu hissi ya da devrime sahiplenme duygusunu yaratan şeyin sadece salt ideolojik propaganda ile saę lanmadığ ı bunun yanı sıra örgütlenme ile kitlelere kazandı- rılan maddi ve manevi deę erlerin tümü olduğ unu bilmek gere-

kiyor. Somut ete kemiğe bürünmüş yani sisteme kavuşmuş bir örgütlü gücün zihninde ret ve kabul ölçüleri çok nettir. Yurtseverliğin ölçüsü kadar düşman bilinci de oldukça berraktır. Böylesi bir örgütlü gücün doğal refleksleri bile öz savunma niteliğindedir. Bunun için ülke ya da kent savunmasında halkın hangi argümanlar çerçevesinde, hangi zeminde ve hangi mücadele yöntemleriyle örgütlendirildiği oldukça önem kazanmaktadır. Demek ki kent ya da ülke savunmasının ilk adımı halkı doğru temelde örgütlemektir. Gelebilecek her türlü saldırıya karşı halkı hazır hale getirmek, ödenecek bedelleri göze alması ve aynı zamanda direnecek kararlılığı kendisinde bulması için hazır hale getirmek gerekiyor. Toplumsal alan, halkı bu düzeye getirebilmişse amaç doğrultusunda halk örgütlendirilmiştir denilebilir. “KCK sistemini örgütleyebildiğimiz oranda biz savaşı geliştirebiliriz. Çünkü savaşı geliştirecek güç, o sistemdir. Savaş; ekonomik dayanağı, hukuki, sosyal gücünü, siyasal gücünü, mali gücünü, kültürel gücünü elbette ki örgütlülüğünden alacaktır.”(Şehir savaşı ve şehir gerillacılığı-PKK Sakine Cansız Ocağı Yayınları-Sayfa:65) Böylesi bir örgütlülükle rahatlıkla halk her türlü savunma savaşına hazırdır denilebilir. Önderliğin “halkı, savaşan halk gerçekliği temelinde örgütlendirin” dediği gerçeklik tamda bu noktaya işaret ediyor.

Öz savunmanın Örgütlülüğü, Biçimi ve Hareket Tarzı

Demokrasinin varlığı devleti, devletin varlığı ise demokrasinin inkârıdır. Bu nedenle aynı zemin üzerinde birbirleriyle sürekli mücadele içindedirler. Halkların demokratik iradelerinin sınırları genişlediğinde devletin uygulama alanı daraldığı için tahammül etmeyip müdahale edebilir. Müdahale demokratik yollarla engellenemiyorsa, son çare olarak halkın öz savunma güçleri devreye girerek müdahaleyi bertaraf etmeye çalışır. Devletin baştan sona zor temelinde örgütlenmiş bir organizasyon olduğu bilinciyle hareket etmek ve buna göre devletin tahammül sınırları zorlandığında her türlü zor aygıtı ile yönelebileceği hesabı iyi yapılabuna göre hazırlık yapılmadı mı örgüt-

lenen demokratik iradeyi askeri zorla yerle bir edip ortadan kaldıracak olduğu açıktır. Devlet organizasyonunun asker, polis, istihbarat, özel kuvvetler vs. birçok nizami ve gayri nizami örgütlenmelere sahip olduğu aynı şekilde askeri bakımdan en son teknolojik ve ağır silahlarla donatılmış olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak öz savunma güçlerini örgütlendirmek önem arz etmektedir. Öz savunma güçleri örgütlenirken devletin askeri bakımdan nicel ve nitel üstünlüğünü boşa çıkaracak biçimde olması bir zorunluluktur. “Her bir durumun kendine özgü yanları olsa da bizim şehir savaşımızın tarzını temel olarak belirleyen dağdaki gibi gerillacılıktır. Az bir güçle büyük bir gücü karşımıza aldığımız bu tarzda derin gizliliğin, planlı hareketliliğin, ince kamuflajın, inisiyatifin, disiplinin temel özelliklerini koşullara göre uyguladığımız bir tarza sahibiz. Bununla birlikte düşmanı belirginleştirmek kadar savaşacak alanın niteliğini açığa çıkarmamız önemli olmaktadır. Özellikle alanın ne kadar bizim ne kadar düşmanın hâkimiyetinde olduğunun analizi ve diğer tüm ayrıntılar, tarzında tüm boyutlarını netleştirecektir. Genel analiz sonucunda alanın tümünden savunulabileceği ön görülürse bir nevi satranç düzeni ve tespîh dizilişi üzerinden hareket tarzını oturtmak gerekecektir. Yani birbiriyle bağlantılı hatlar oluşturulmalı ve hatların birbirini savunacağı tarz esas alınmalıdır. Aynı durum saldırı pozisyonu için de geçerlidir. Diğer taraftan genel savunmaya güç getirilemeyecek ise şehir savaşı hareketli gerillacılık üzerine kurulmak zorundadır.”(Şehir savaşı ve şehir gerillacılığı-PKK Sakine Cansız ocağı yayınları-sayfa:112”)

O zaman Rojava ve Bakur’da yürütülecek savaşın taktik, örgütlenme şekli, saldırı ve savunma biçimleri arasında farklılıklar arz edecektir. Bu durum düşman gücünün askeri örgütlenmesi, teknolojik ve ağır silah donanımı yanı sıra bölge üzerinde ki hâkimiyeti ve konumlanmasını belirleyecektir. Tümünden bizim hâkimiyetimizin altında bulunan Rojava gibi bir yerde profesyonel askeri güçlerin yanı sıra her mahalle ve her köyde yaygın bir biçimde dışarıdan gelebilecek her türlü saldırıyı püs-

kürtebilecek öz savunma güçleri oluşturulmak zorundadır. Bunun yanı sıra hiçbir şeyin garantisinin olmadığı her an katliam ve talan ile yüz yüze kalma tehlikesinin ortadan kalkmadığı bir yerde tüm halkı dışarıdan gelebilecek böylesi saldırılara karşı hazır hale getirmek öz savunmanın temel görevidir. “Savaşan halk gerçekliğine göre örgütlenmek” bu durumun en yalın bir biçimde ifadeye kavuşmasıdır.

Bakur’da her şeyden önce alan hâkimiyeti noktasında düşman ile bir içişlik söz konusudur. Şehir ve kasabalarda devlet ordu, polis, istihbarat, ajan ağları, işbirlikçi kesimler ile kurum ve kuruluşlarıyla her yerde ciddi bir örgütlülüğe sahiptir. Bunun yanı sıra ordu güçleri ağır ve üstün teknolojik silahlarla donatılmış ve nicel olarak da silahlı güçleri bizi kat be kat aşar durumdadır. O zaman düşmanın bu gerçekliğini göz önünde bulundurarak örgütlenmek gerekir. Ağır ve üstün teknolojik silahlarla donatılmış bir orduya karşı savaşmanın en iyi yolu düzenli ordu gibi cepheden savaşmayı değil, gizlilik yasalarına göre örgütlendirilmiş küçük birimler şeklinde gerillanın “vur-kaç” taktiğini esas alarak savaşmak gerekiyor. Burada kır ile şehir arasında sıkı bir bağ söz konusudur. Kır ve şehir savaşımı birbirlerini tamamlar nitelikte koordineli bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Bazı lokal eylemlerde ortak hareket edildiği gibi şehir ve kasaba baskınları gibi daha geniş kapsamlı eylemlerde de ortak hareket etme zorunluğu söz konusudur. Bunun yanı sıra kır gerilla gücünün şehirde bazı lokal noktalara operasyonel eylemler düzenleyerek düşmanın hareket serbestliğini sınırlandırma ve içerideki güçler üzerine yoğunlaşmasını dağıtarak içerden daha rahat örgütlenmeye yol açılabilir.

İçerde ki örgütlenme kır gerilla hareket tarzı ve mantığından çok daha farklı olmak zorundadır. Şehir ve düşmanın örgütlenmesi göz önünde bulundurularak mevzilenmeli ve örgütlenmelidir. Şehirde ordunun ağır ve üstün teknolojik silahlarına karşı koymanın adı, sıkı disiplin ve gizlilik ilkesine riayet etmektir. Elbette gizlilik ilkesi tek başına öz savunma güçlerinin örgütlendirilmesi için yeterli bir çözüm değildir. Burada esas

olan gizlilik ilkesi temelinde yatay ya da dikey şekilde bir ağ gibi birden fazla yerel örgütlülüğün oluşturulmasıdır. Yatay şekilde örgütlenen birimlerin hiç birinin bir diğeri ile örgütsel bağı olmadığı gibi kendisi dışında başka birimlerin olup olmadığı hakkında da bilgi sahibi değildir. Bu yönlü hiçbir şekilde bilgi edinme çabası içinde olmaz. Yatay şeklinde örgütlenen birimlerin koordinasyonu genelde düşman inisiyatifi dışında bir alanda üslenir ve birimler arasında ki koordinasyonu buradan sağlar. İçerdeki her birim sorumlusunun tek örgütsel bağı düşman inisiyatifi dışında üslenmiş olan bu koordinasyondur. Böylesi bir örgütlenme modelinin avantajları yanında dezavantajları da söz konusudur. Avantajı yatay örgütlendirildiği için her birim otonomdur ve sadece kendisiyle sınırlıdır. Herhangi bir yakalanma veya deşifrasyon durumunda birimle sınırlı kalır. Dezavantajı ise koordinasyon dışarıda üstlendiği için iletişim sorununun yanı sıra ani karar verme ve hareket noktasında ağır ve hantal bir örgütlenme modelidir. Risk alınarak koordinasyon içerde de üslenebilir. Böylesi bir durumun dezavantajı ise koordinasyon birden fazla kişiyle görüştüğü için düşmanın ona ulaşma riski fazladır. Ya da birlikte çalıştığı birimlerden herhangi birinin esir düşmesi durumunda kendisiyle birlikte tüm çalışma risk altına girebilir. Dikey yani piramit şeklinde örgütlenme modeli ise geçmişten beri uygulana gelen bir modeldir. Yerel ağların örgütlendirilmesi ve aktifleştirilmesi konusunda en ideal görünen örgütlenme modelidir. Bu örgütlenme şeklinin de kendi içinde avantajları ve dezavantajları olduğu biliniyor. Avantajları seri ve aynı anda birçok kişiyi harekete geçirebilecek çevikliktedir. Altan üste doğru gittikçe daralır en tepede üç ya da en fazla beş kişilik birimle sınırlandırılır. Üsten alta doğru geldikçe genişler ve bünyesinde yüzlerce birimi barındırabilir. Her birimin sadece sorumlusu kendi birimi dışında biri üst, biri alt birimlerden olmak üzere en fazla iki kişiyi tanıyabilir. Ayrıca her birimin kendi alt birimlerini oluşturma inisiyatifi vardır. Yerelden örgütlendirildiği için alanı tanıma, hareket rahatlığı, şüpheleri üzerine çekmeme, düşmanın alanda ki ör-

gütlülüğü hakkında bilgi sahibi olma, ikame ettiği yerin kitlesi hakkında geniş bilgiye sahip olma vs. konularında ciddi bir avantaj sahibidir. Dezavantajları ise; her şeyden önce düşmanın en fazla kendisini örgütlediği zeminde askeri bir faaliyet yürütmesidir. Böylesi bir örgütlülükte deşifre veya yakalanan kişi en kötü durumda kendi birimiyle birlikte en fazla iki kişiye zarar verebilir. Oda şayet sıkı bir disiplin ile çalışmışlarsa yakalanan kişi kısa süre içinde fark edilir ve onun tanıdığı herkes tedbirini alarak düşmanı boşa çıkartabilir. En kötü ihtimal gizlilik ilkelerine riayet etmedikleri için öğrenmesi gerekenden daha fazla bilgi edinerek olası bir yakalanmada zincirleme tutuklamalara sebep teşkil ederek örgütlülüğü büyük oranda çökertme tehlikesidir. Ama gizlilik kurallarına çelik disiplin içinde riayet edilirse böylesi tutuklanmaların olması çok düşük bir ihtimaldir. Bunun için örgüt içi gizliliğin ne pahasına olursa olsun korunması gerekmektedir. Unutulmaması gerekir ki hiyerarşik düzen içinde yukarıdan aşağıya veya aşağıdan yukarıya doğru her örgüt militanının bir yeri ve konumu vardır. Örgüt militanının konumlandığı yer onun örgüt içindeki yetki ve sorumluluğunu belirler. Gizlilik ilkesi gereği militanın sahip olduğu yetki ve sorumluluk onun hareket alanını ve dolayısıyla bilmesi gereken bilginin sınırlarını belirler. Bu sınırları zorlama bilmemesi gereken bilgileri öğrenmeye çalışma ve başkalarının bilmemesi gereken bilgileri aktarma gizlilik ilkesini ihlal etmektir ve dolayısıyla örgütü tümünden tehlikeye atmak demektir. Böylesi örgütlenme modellerinde bilgi akışı üstten alta doğru daralır, alttan üste doğru genişler. Yani üst alta bilmesi gerektiği kadarını aktarır, alt üste bütün bilgilerini iletir.

Bazen de birim sorumlularından herhangi birinin takibe takılması ve takibin düşman tarafından uzun süre devam ettirilmesi halinde de birden fazla kişinin deşifre olmasına sebep teşkil edebilir. Bu tür şeylerin erkenden fark edilebilmesi için çalışmaya alınan herkesin şehir çalışma disiplini ve düşmanın hareket tarzı hakkında eğitilmesi gerekmektedir. Bu tür çalışmalarda kişinin nasıl hareket edeceği, kiminle nasıl görüşmesi

gerektiği, randevuya nasıl gidilmesi gerektiği, takip ve takipten kurtulmanın nasıl olabileceği vs. konularında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu çalışmalarda ki kişinin güvenliği hiç unutulmamalı ki en alt birimde çalışan kişinin hareket tarzına bağlıdır. Hatta yer yer kullanılan ailenin tüm fertlerinin hareket tarzına bağlıdır. Daha açıkça söylemek gerekirse oluşturulan örgüttün tüm bireylerinin ve ilişkilerinin hareket tarzına bağlıdır. Demek ki şehir gerillasının güvenliği şehre ilk ayak basar basmaz ve ilk örgütlenme ilişkisine girmesiyle başlar. Şehirde güvenlik herhangi bir eylem öncesi ve sonrasında başlamaz. Güvenlik bu çerçevede ele alınmadığı müddetçe gizlilik yasası ihlal edilmiş olacaktır. Dolayısıyla güvenlik konusunda açık kapı bırakılmış sayılacaktır. Bu tür hataların önüne geçebilmenin bir diğer önemli noktası ise örgüt militanının üstlendiği yer konusunda ki hassasiyettir. Bu tür çalışmalarda prensip olarak örgüt militanının üstlendiği yeri kendisi dışında kimsenin bilmemesi gerekir. Kendisi de çalışma arkadaşlarının nerede ve nasıl üstlendiği hakkında bilgi edinmemesi gerekir. Her militan üstlenme yerini özenle seçer ve genelde düşmanın dikkat çekmeyeceği sol ve sosyalist hareketlerin yoğunluk kazandığı alanların dışındaki yerleri tercih eder.

Hiç unutmamak gerekir ki biz içeride birilerini örgütlemeye çalışırken ya da eylem hazırlığı içerisinde iken düşmanında bu tür faaliyetleri deşifre edip bertaraf etmek için kontra bir çalışma içinde olduğudur. Kamera, dinleyici tekniklerinin yanı sıra her yerde örgütlemiş olduğu ajan ağlarının olduğu unutulmamalıdır. Ya da en güvendiğin yurtsever aileler içinde devşirilmiş ilişkilerin olabileceği gibi yanı başında güvendiğin militan arkadaşının da düşürülebileceği hesabı yapılarak çalışmalar sürdürülmelidir. Bu tür yerlerde güvenliğine sıkı bir biçimde dikkat etmeyen kişi veya örgütler yarardan daha fazla zarar getirirler. Her yakalanma ya da şahadetin hem kitleler hem de örgütsel yapı üzerinde olumsuz bir etkiye yol açacağı bilinen bir durumdur. Aynı zamanda düşmana da büyük bir moral üstünlük sağlayacaktır.

Kısacası devletin devasa ordu ve polis güçlerini etkisizleştirip çaresiz bırakmanın yegâne yolu; onun zayıf ve savunmasız kaldığı noktada nerede, ne zaman ve nasıl geleceğini bilmeden vurabilme becerisini gösterebilmektir. Vietnam savaşının efsanevi komutanı Giap bu konuda şunları ifade etmektedir: “Bizim savaş tarzımızın çarpıcı özelliği gücümüzü nasıl geliştireceğimizi ve mücadele yöntemlerini nasıl hayata geçireceğimizi bilmemiz; düşmanın gücünü geliştirmesini ve gözde mücadele yöntemlerini uygulamasını nasıl önleyeceğimizi bilmek, güçlü noktalarımızla onun zayıf noktalarına doğruca nasıl vuracağımızı, derece derece güçlerini nasıl sileceğimizi ve sonunda düşmanı tamamıyla bozguna uğratmak için giderek genişleyen çapta onun stratejik tertiplerini nasıl bozacağımızı bilmemizdir. Modern teçhizatlı, hatırı sayılır bir saldırı gücüne sahip büyük bir ulus, ustaca ve etkili savaş yöntemleri ile küçük fakat sebatlı, cesur ve zeki, dövüşmeye kararlı ve nasıl dövüşeceğini bilen bir halk tarafından tamamıyla mağlup edilebilir. “

Öz Savunma da İstihbaratın Önemi

Savaşta istihbarat ve keşif her şeyden önce gelir. Karşıda ki düşmanı darbeleyip yenmek istiyorsan o zaman her şeyden önce onun her hareketini ve davranışını kontrol altında tutman gerekiyor. Savaşı savaşmadan kazanmanın en temel taktiği güçlü bir istihbarat ağına sahip olmaktan geçer. Devletin devasa ordu gücüne karşı sayıca az ve teknik donanımı zayıf bir güç ile yenebilme yeteneğini bize kazandıracak olan en önemli şey, iyi bir istihbarat ağına sahip olmaktır. Devletin zayıf ve güçlü yönleri, içten içe yaşamış olduğu çelişki ve çatışmaları, ordu ve polis gücünün hareket ve çalışma tarzı, yol güzergâhları, yoğunluklu olarak örgütlendiği mahalle ve semtleri, bizim hakkımızda edinmiş olduğu bilginin gerçeklik payı, ajan ağları ve yapacağı operasyonlar hakkında önceden bilgi elde etme becerisi bize düşmanı alt etme yeteneği kazandıracaktır. Elde edilen istihbarat ve keşif sonucunda yapılacak her isabetli eylem savaşta psikolojik üstünlüğü lehimize çevirecektir. İstihbaratın önemine vurguda bulunmak için her istihbaratçının kulağına

küpe olarak taktığı Hz Muhammed'in "hiç bilenle bilmeyen bir olur mu?" sözü her şeyi açıklar niteliktedir. Düşmandan daha fazla bilmek ve daima daha fazla öğrenmeye çalışmak bizi sürekli bir biçimde ondan daha üstün kılan yegâne yeteneğimizdir. O zaman bu yeteneğimizi nerede olursak olalım asla ihmal etmememiz gerekiyor. Düşmanı bilmek ve hatta onun kendisi hakkında bildiklerinden daha fazla bilgi sahibi olmak şehir savunmamız için olmazsa olmaz bir zorunluluktur. Böylesi bir örgütlülüğe sahip olmak bize şehirde üstlenme, hareket, örgütlenme ve eylem kabiliyeti kazandıracaktır. İstihbaratı olmayan savaş örgütü karanlığa sıkılan kurşun gibidir. Etrafı düşmanla çevrili bir ortamda sağır ve kör olmaya benzer. Böylesi bir örgütlülüğün etkili ve sarsıcı eylemler yapması bir yana canını düşmanın elinden kurtarması bile büyük bir başarıdır. Önderliğin "hepiniz kurbanlık koyunlar gibisiniz" deyi mi tam da böylesi bir duruma işaret etmektedir. Savaşta istihbaratın ne kadar önemli olduğuna vurguda bulunmak için Napoleon Bonaparte şunları ifade eder: "İnanın bana, sonraki analizlerimden şu kanıya vardım ki; zafer kazandığım birçok savaşın kaderini askerlerimin cesareti veya ağır silahlı gücümün metaneti değil, casusluk olarak adlandırılan o lanetli silah halletmiştir." Bu nedenle kent savunması ya da şehir savaşımında öz savunma güçlerinin bir ayağı olarak istihbarat çalışması örgütlendirilmek zorundadır.

Kent ya da Ülke Savunmasında İttifakların Önemi

Kent savunmasında ya da devrimci halk savaşımında gerekli güçler ya da toplumsal kesimlerle ittifak yapmak oldukça önem arz etmektedir. Dost cephesini olabildiğince genişletmek buna karşı düşman cephesini de daraltıp yalnızlaştırmak temel taktik olmalıdır. Çıkar ilişkilerinin bu derecede iç içe geçtiği küresel dünyada küçük bir kentte yürütülen bir savaşın bile hegomonik dengeyi etkileyebilecek güçte olduğu ve dolayısıyla dünyada ki hiçbir gücün bu duruma karşı sessiz kalmayacağı ve bir biçimiyle taraf olacağı gerçekliğini göz önünde bulundura-

rak hareket etmek gerekir. Bu eksen temelinde ittifak güçlerini oluşturmaya çalışmak yürütülecek savaşın kaderini tayin edecektir. Unutmamak gerekir ki bölgede ve uluslararası alanda yeterli düzeyde ittifak gücü oluşturmamış bir gücün meydan savaşında kazanmış olduğu zaferi masa başında kaybetmesi içten bile değildir. Hele günümüzün küresel dünyasında bu durum daha da fazla geçerliliğini korumaktadır. Unutulmamalıdır ki “Her devrim bir ittifaktır. Devrimlerde saf güçler değil iki dünya karşı karşıya gelir. Devrimlerin ideolojisinde evrensel toplumun gelişimi özetlenmiştir. Karşıdevrim ideolojisinde de aynı kural geçerlidir; karşı güçlerin evrensel deneyiminin özetleyle hareket ederler. Politik gerçeklikte ittifaklar daha somuttur. Politikanın güncelliği ittifakları daha çok görünür kılar.”(Demokratik uygarlık manifestosu-Abdullah Öcalan-kafya:187)

O zaman her şeyden önce stratejik temelde kurulacak ittifakların yanı sıra dönemsel gelişmelere göre çıkarların kesiştiği taktik ittifaklarında geliştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda dogmatik ya da tutucu yaklaşmanın kapıya gelmiş büyük fırsatların kaçırılacağı gibi tersinden taktik düzeydeki ittifaklara stratejik düzeyde yaklaşarak ipin ucunu kaçırmamanın da aynı kapıya çıkacağı bilinmelidir. İttifaklar konusunda her iki uç eğilimde kazandırtmayacağı gibi büyük kaybettirme tehlikesi de söz konusu olabilir. O zaman ittifaklar konusu hassas ve gerçekten işin ehlleri tarafından yürütülmelidir. Bu tür çalışmalar rast gele kadrolarla yürütülecek çalışmalar değildir. Hareket olarak demokratik ulus inşası temelinde her tür milliyet, sınıf, etnik grup, kültürel topluluklar ve inançlarla ittifak kurmak, ahlaki ve politik bir toplum inşa etmek, stratejik düzeyde hedeflediğimiz amaçtır. Bunun yanı sıra başta Kürdistan’da, bölgede ve uluslararası alanda bulunan tüm demokratik, sol, sosyalist, anti-kapitalist, çevreci, feminist vs. kesimlerde stratejik düzeyde ittifak geliştirilmesi gereken güçler arasındadırlar. Bu kesimleri daha aktif bir biçimde enternasyonalist bir cephe altında mücadele içine çekmek ve bulundukları yerlerde verilen mücadele-

nin sesi ve vicdanı olmalarını başarmak oldukça önem kazandırmaktadır. Taktik ve dönemselsel düzeyde ise bölgesel ve uluslararası karşı güçlerle - ABD, AB, Rusya, İran, Suriye, Irak, Türkiye vs. – ittifak kurmak bu eksen üzerinde uluslararası alanda mücadelenin meşruiyetini ve haklılığını dünya kamuoyuna taşımak ve destek almak meydana kazanılan savaşın resmi statüye kavuşması açısından önemli bir taktik hamle niteliğindedir.

Burada önemli olan şey, tüm ittifak güçlerinin ortak çıkarlarının verilecek savaşta olduğuna ikna etmek ve bu eksen üzerinde bir araya getirebilmektir. Herkes kendi gücü ve yeteneğinin yettiği kadarıyla verilen savaşta yer alırsa savaş muhakkak zafere taşınacaktır. İttifak güçlerinden yoksun ve sadece çıplak gücüne dayanan bir savaşın kahramanlığı ne kadar büyük olursa olsun zafere gitmesi oldukça zordur. Savaş zaferle sonuçlanırsa bile çok uzun bir zamana ve ağır kayıplara mal olacaktır. Onun için ittifak geliştirme her savaşta stratejik düzeyde bir çalışmadır.

Düşman Otoritesine Yönelim

Şuanda gelişen askeri teknik neredeyse insana ihtiyaç duymadan tek başına savaş yürütecek güçtedir. İnsansız keşif uçakları, bir kıtadan diğer kıtaya fırlatılan akıllı füzeler, savaş uçakları, ağır bombardıman uçakları, tanklar, zırhlı araçlar, termal, gece görüşlü dürbünlü silahlar, helikopter ve daha sayamayacağımız ileri düzeyde teknik ile donatılmış askeri araç ve gereçler geçmişten günümüze yürütölen tüm savaş taktik ve ustalıkları neredeyse anlamsız bırakmış durumdadır. Askeri teknik açısından üstünlüklerinin yanı sıra ordularının nicel bakımdan ki büyüklükleri de göz ardı edilmemelidir.

Unutmamak gerekir ki askeri teknik açısından ne derecede üstünlükleri olursa olsun insan gücü olmadan başarı sağlanması mümkün değildir. Mevcut durumda askeri teknikleri boş çıkarak temel taktikleri öz savunma güçlerinin örgütlenilmesi bölümünde kısmen değindiğimiz için tekrar etmeyeceğiz. Ama temel mantık, tüm bu üstün askeri teknikleri harekete geçirip

kullanamayacak bir örgütlülüğü ve eylemselliği esas almaktan geçer.

Nasıl ki öz savunma güçleri örgütlendirilirken bulunan yerin koşulları ve düşman konumlanmasına göre değişiklik arz ediyorsa, düşman otoritesine yönelirken de aynı şeyler göz önünde bulundurulmak zorundadır. Rojava gibi tümünden hâkimiyetimiz altında olan bir yerde verilen savaş ile Bakur gibi düşmanla içiçelik yaşadığımız yerde ki savaşın eylemsel taktiği ve örgütlenmesi farklı olmak zorundadır. Rojava’da topyekûn yarı gerilla ve yarı düzenli ordu şeklinde düşmanın Kürdistan’daki varlığını tümünden ortadan kaldırmayı hedeflerken Bakurê Kürdistan’da hareketli, gizli şehir gerillacılığı şeklinde olmak zorundadır. Amaç her yerde yaygın bir biçimde düşman hedeflerine yönelerek otoritesini sınırlandırmak ve giderek düşmanı hareket edemez duruma getirmektir. Kürdistan şehirlerindeki ajan, işbirlikçi, istihbarat, korucu, polis, jandarma, asker, savcı, hâkim, kaymakam, vali kısacası devletin dayanmış olduğu tüm birey, kurum ve kuruluşları hedef alarak devleti işlemez hale getirmektir. Devleti sınırlandırdıkça halk otoritesi güç kazanacaktır. Başta bir ağ gibi toplum içlerine kadar yayılmış bu örgütlülükleri hedefleyerek devleti tüm polis, istihbarat, ordu vs. güçleriyle toplumun dışına itmeye zorlamak gerekir. Devlet örgütlülükleriyle yaygın bir biçimde toplum içinde rahatlıkla hareket ettiği müddetçe onun otoritesinin sarsılması mümkün değildir. Devlet, tüm güçleriyle toplum dışına itildiği oranda halk üzerindeki otoritesini kaybeder ve doğrudan hedef haline gelir. O zaman şehir gerillacılığının ilk hedefi, düşmanın dayanmış olduğu kurumsal örgütlülüğü toplum dışına itmeye zorlamak olacaktır. Öyle bir duruma gelmeli ki hiçbir polis, asker, istihbaratçı hatta devlet memuru Kürdistan’daki herhangi bir şehrin mahallesinde ya da sokağında ikame etmemeli hatta çarşıya bile çıkacak cesareti olmamalıdır. Kürdistan’da devlet kendine özgü, toplumdan yalıtılmış konut ve sitelerde ikameye zorlanmalıdır. Şehir gerillacılığı bunu başardıkça toplumun tüm

gücünü arkasına alır, adım adım topyekûn savaşa doğru sürükleylebilir.

Gerilla şehirdeki düşman otoritesine yönelirken, devletin de tüm şiddetiyle topluma yöneleceğini, gerillanın üstlendiğini tahmin ettiği yerlere kapsamlı operasyonlar yapmak isteyeceği aşîkârdır. Buna karşı ise, halk serhildanlarıyla karşılık verilerek düşmanın bu tür mahallere operasyon yapmasını engellemek gerekmektedir. Halk serhildanlarıyla gerilla eylemlikleri içiçelik kazanmak zorundadır. Yine aynı şekilde kır gerillası ile şehir gerillası arasında sıkı bir bağın olması şarttır. Kimi geniş kapsamlı eylemlerde –şehir baskını- ortak hareket etme durumları söz konusu olacaktır. Bunun yanı sıra, şehir gerillası savaşı sadece Kürdistan’la sınırlı tutmayacaktır. Türkiye’de de tüm şiddetiyle savaşı yansıtmak eylemsellikler içinde bulunması şarttır. Ekonomik, askeri ve her boyutuyla düşman hedeflerine yönelik eylemler geliştikçe düşman otoritesi zayıflayacak ve zamanla etkisiz hale gelecektir.

Sonuç olarak bir kentin savunması ancak bir ülkenin savunmasından geçer. Bir ülkenin savunması ise halkının tümünün örgütlendirilmesi, savaşan örgütünün kurulması, gerekli ittifakların oluşturulmasıyla mümkündür. Bugünün koşullarında tek başına hiçbir kentin savunulması mümkün değildir. Etrafı kuşatılıp çevre ile tüm bağları kesilen bir kent hiçbir şey yapılırsa dahi ne kadar direnebilecektir? Ama çevre kentlerin hatta ulusun tümünün destek verdiği bir direnişin başarıya ulaşmaması için hiçbir neden yoktur. Kent savunmasının tümünden yapılamadığı koşullarda, şehir gerillacılığının hareketli tarzda ki eylemlilikleri ve halk serhildanlarıyla, düşmanın hareket alanı sınırlandırılıp toplumun özgürlük alanı genişletilerek kent rahatlıkla savunulabilir.

Kürdistan’da Öz Yönetim Ve Şehir Gerillacılığı

Bugün Kürdistan’da eğer savaş ve direniş şehirlere kadar yayılmışsa ve şehirlerde bir direniş gelişmişse, bu, Kürdistan özgürlük mücadelesinin önemli bir düzeye geldiğini gösteriyor. Çünkü tüm savaşlarda şehir savaşları zirvedir. Büyük ordular arasındaki savaşlarda da, bir halk ile egemen bir ordu arasındaki savaşlarda da böyledir. Savaş artık şehirlere kadar gelip dayanmışsa, hele hele şehrin bir kısmı bir tarafın, diğer kısmı da diğer tarafın elindeyse, bu demektir ki o güçler arasındaki mücadele artık final sürecine girmiştir. Şehir savaşları artık tarafların sonuç almaya yönelik olarak gösterdiği savaşlar olarak tarih yazmıştır. Kürdistan somutunda da bugün gelişen devrimci halk savaşıdır.

15 Ağustos gerilla hareketi az bir güçle başlatılmış ve kırsal alanda yoğunlaşmıştı. Kürdistan’daki gerilla savaşı Kürt toplumunun düşünce sisteminde köklü bir değişiklik yarattı. Düşüncede sömürgeciliği mahkûm etti, yendi. Eskinin çaresiz, sessiz, mücadelesiz, kaderine razı olmuş dolayısıyla köleliği kabul etmiş halk yerine artık kendine sahip çıkan, direnen, kendi gerçeğinde ısrar eden, diline, kültürüne, tarihine, geçmişine sahip çıkan, onurlu olan, özgürlük mücadelesini veren bir halk düzeyine getirdi. Bu temelde gerilla mücadelesinin Önderlik eksenli gelişmesi, daha sonra Önderliğin İmralı koşullarındaki direnişi, bir bütünlükten baştan sona kadar cezaevi direnişleri, gide rek toplumsal hareketi Kürdistan’da yoğunlaştırdı.

İlk toplumsal hareketin çıkışı 89-90 yıllarında Cizre ve Nusaybin’de gerçekleşmiştir. Bugün de aynı şehirlerin öncü direniş odaklarından olmasının tarihsel bir gerçeği vardır. Bu bölgelerle birlikte direnen Gever, Sur, Silopi, Farqîn de direniyor. Toplumsal direniş merkezleri çoğalmıştır. Başlangıçta şehitlere,

gerilla cenazelerine sahip çıkma amacıyla gerçeklen kitlesel hareketler giderek newrozlaşması, Cizre’de zirveleşmesi ve toplamda 21 şehit vererek üçüncü gün şehit Berivan arkadaşın mezarının başına kadar kitlesel yürüyüşün gerçekleşmesi toplumsal direniş tarihimizin önemli bir aşamasıdır.

Bugüne kadar toplumun geliştirdiği sivil gösteri, miting, toplumsal şiddet eylemleri, kitlenin siyasal tutumu, protesto mahiyetindeki eylemliliklerine biz serhildan dedik. Devletin haksız uygulamalarını protesto etme ve buna tepki göstermeye başkaldırı anlamında serhildan dedik. Ama şimdi ilk kez demokratik özerkliğin ilanı, öz yönetimlerin savunulması biçiminde siyasal bir amaç uğruna bu toplumsal hareket düşmanın saldırıları ve katliam girişimleri karşısında kendini savunma ihtiyacını hissetmiştir. Ve bundan dolayı da öz savunma öne çıkmıştır. Barikatlar ve hendekler şeklinde bir savunma olarak ortaya çıkmıştır. Bu savunma refleksi başta Molotof kokteyliyle savunma yapma, barikat kurma ve bazen de tepkisel olarak kimi devlet kurumlarını hedef alarak saldırma temelinde gelişmiştir.

Büyük Rojava deneyimi vardır. Serekanî tecrübesi şehir savaşının en önemli tecrübelerindendir. Başlangıçta şehri kuzeyden gelip Türkiye’nin desteğiyle çeteler ele geçirdiğinde Kürtler şehri çoğunlukla terk etmiş, ancak bir mahalleye, hatta birkaç binaya sıkışan bir kesim kalmıştı. Sonra Kürt direniş güçleri yeniden yüklendiler ve giderek önce bir mahalleyi, ardından da diğer mahalleyi ele geçirerek akabinde tüm şehri kurtardılar. Bu önemli bir ilk tecrübedir. Yine Kobani’de dört buçuk ay süren şehir direnişi, Rojava devriminin bir senteziydi. Bunda önemli bir rolü de Bakurê Kürdistan serhildan ruhunun katılması oynamıştır.

Sonraki tecrübe Halep tecrübesidir. Sadece Şêx Maqşût’da değil, Eşrefiye ve Hayderiye’de de özellikle El Nusra çeteleriyle yerel direniş güçleri arasında ciddi çatışmalar yaşandı. Bir şehirde savunma nasıl yapılır; saldırılara karşı nasıl koruma sağlanır; ilerleme nasıl olur; direniş kendisini nasıl yaşatabilir;

nasıl üretebilir; nasıl koruyabilir konularına dair cevapların tamamı Halep pratiğinde ortaya çıktı. Mesela evden eve kanal açma, duvarları delme; bir binayı bir kaleye dönüştürme, binanın değişik yerlerinde suikast delikleri açma; evlerin balkonlarını, altını-üstünü mevzi yapma ilk kez Halep pratiğinde ortaya çıktı. Doğrudur; başka şehirlerdeki direnişlerden çıkarılan tecrübeler de vardır ama en belirgin olanları Serêkaniyê ve Halep'tir. Bunların ardından ise çok büyük bir tecrübe olarak şekillenen Kobanê süreci yaşandı. Kobanê'deki 4 buçuk aylık şehir direnişi, aslında Rojava Devrimi'nin tecrübesinin bir senteziydi. Tabii ortaya çıkan bu tecrübeye Kuzey'in serhildan ruhunun Rojava'ya katılmasının rolü büyüktür.

Bakur'da da Rojava'da gelişen halk savaşını ve Kobani direnişini sahiplenme kalkışmasında ilk kez kendisini silahla savunma sürecine evrilmeye başlamıştır. 6-7-8 Ekim sürecinde de başta gençlik olmak üzere halkımız Bakurê Kürdistan'da ilk kez kendini silahla savunmak durumunda kaldı. Hatta silah olmadığı için gençler Amed'de bir av tüfeği mağazasını basarak o mağazanın camlarını kırıp içindeki av tüfeklerini ve oradaki mermileri alıp kendini savunma amaçlı silahlara el koydular. Gençlerin silaha ilk el atışı bu yöntemle gelişmiştir. Amatörcektir. Ancak 24 Temmuz saldırısından sonra biraz daha nitelikli bir silahlı savunma ya da öz savunma düzeyi gelişmiştir. Amatörce başlayan bir savunma refleksi devletin baskıları karşısında yeni boyutlar kazanmıştır. Devletin giderek zorlaması, sürekli baskı yapması, teknik gücünü, zırhlı araçlarını halka karşı kullanması karşısında halk da direniş gücünü etkinleştirmek ve yetkinleştirmek şeklinde cevap vermiştir. Ve adım adım büyüyen, çığ gibi gelişen bir direniş durumu böyle ortaya çıkmıştır.

Giderek sabotaj eylemleri yapmak, düşman suikastçilerine karşı suikast yapmak gibi adımlar atılmıştır. Karşı saldırıların dozajı yükseldikçe öz savunma gücü de onu dengelemek için arayışlara girmiş, katılımların da yaygınlaşmasıyla birlikte amatörlükten belli oranda çıkılmaya başlanmıştır.

Bu gelişme toplumsal bir dönüşümdür ve çok önemli tarihsel bir durumdur. Sosyolojik bir yeni durum ve analiz ihtiyacı da ortaya çıkarmıştır. Siyasal anlamı ise bu artık tekdüze bir biçimde dayatılan tekçi sömürgeciliği reddetmedir ve her şeyi göze almaktır. Bu bir çeşit başkaldırıdır. Bugünkü özsavunma direnişlerinin bu biçimde ortaya çıkışı, “Ben Türkiye ile yaşamak istiyorum, ancak şartım demokratik özerkliktir. Ben kendi kendimi demokratik özerk bir şekilde yönetmek istiyorum” deme gücünü ve cesaretini göstermektir.

Bu durum, devrimci halk savaşı esprisine denk düşen, devrimci halk savaşıyla uyumluluk arz eden bir gelişimdir. Aynı mücadele biçimleri de olsa dağ direnişiyle bütünlüklü olabilecek şehir direniş merkezlerinin gelişmesi bunu gösteriyor.

Her şeyden önce örgütlenmeye ve geçmiş tecrübelerden yararlanmak gerekmektedir. Bakurê Kürdistan serhildan hareketinin geçmişten beri yarattığı tecrübeleri var. 90’ların Şırnak ve Lice tecrübeleri vardır. 2006 yılında büyük Amed serhildanı gibi bir haftaya yakın bir zaman boyunca şehirde önemli oranda hâkimiyet sağlama tecrübesi vardır. Yine son dönemin tecrübeleri vardır. Lice kırsalında yol kesme ve hendek-barikat açma tecrübeleri, Şırnak merkezli gelişen, daha çok Cizre, Nusaybin, Silopi, Hezex hattında gelişen o 2014-2015 kışındaki iki üç aylık hendek kazma tecrübesi var.

Şehir savaşları, yeni dönemde artık yeni bir biçim kazanmış oluyor. Geçmiş direnişlerden tecrübe edinmeyen, bu savaşlarda başarılı olamaz. Nasıl ki bir gerilla araziye iyi değerlendirirse, bir dağı kendisi için bir kaleye dönüştürebiliyorsa, şehir savaşlarında geline nokta da her binayı bir dağa dönüştürme durumu söz konusudur. Bunun en iyi örneği Haleptir. Yine aynı biçimde Irakta Felluce kentinde de binalara dayalı düşürülemeyen bir direnişin geliştirildiğini biliyoruz.

82 yılında Lübnan’da ortaya çıkan da bu konuda önemle ele alınması gereken bir süreçtir. İsrail ordusu gelip güney Lübnan’a girerek Filistin gerillalarını oradan söküp atmak istedi. Oradaki direnişte PKK 11 şehit verdi. Sonuç olarak Filistin

gerillaları arazide tutunamadı. Hepsi batı Beyrut'a çekilmek zorunda kaldı. Bu sefer ordu batı Beyrut'u kuşattı ve Filistinlileri iyice daralttı. Artık Filistinliler de kendilerini savunabilmek için şehrin yüksek binalarının olduğu bölümünde mevzilendiler. İsrail uçaklarla vuruyordu ama binaların hepsinin altı birer sığınak işlevi görüyordu. İsrail karadan geliyordu ama Filistinliler caddelerde hazırladıkları mevzilerde ve hendeklerde savaşıyorlardı. İsrail'in amacı Filistin devrimini bitirmektir ama ne ettiyse de düşüremedi.

Bu anlamda geliştirilecek olan özyönetim direnişleri günceli oluştururken tarihsel örnekleri incelemek ve ortaya çıkan sonuçlardan dersler çıkarmak önemli ve gereklidir. Aynı zamanda Bakurdaki özyönetim direnişi bir hamle değil uzun süreli bir süreç olduğundan bu bilinçle hareket edilmeli ve her şey buna göre hazırlanmalıdır.

Kürdistan'da Devrimci Halk Savaşı

Devrimci Halk Savaşı'nın amaçları, başaracağı görevlerin neler olduğu, neleri yerine getirip gerçekleştireceği üzerinde de bazı değerlendirmeler yapmak gerekiyor. Çünkü ne yapacağımızı bilmezsek, nasıl yapacağımızı bilemeyiz. Hep "taktik taktik" denilmektedir, ama mutlak bir taktik yoktur. Gerillanın mutlak olarak bir tane taktiği vardır. O da "vur kaç" taktiğidir. Bu taktik, küçük güç olmasından kaynaklanıyor. Düşmanı büyük, kendisi küçüktür. Öyle bir düşmana vurmak ve varlığını korumak ancak bu taktikle mümkün olduğu için savaşta bunu esas alıyor. Onun dışında öyle mutlak olan bir taktik yoktur. "Vur kaç" diye tanımlanan taktik eylemliliği içinde de bazı eylem biçimlerini kullanıyor. Pusu atıyor, baskın yapıyor, sabotaj, suikast ve sızma yapıyor. Farklı silahları kullanıyor. Bunları iç içe kullanıyor. Fakat nerede neyi kullanacağı, ne yaparsa sonuç alacağını ve doğru yapacağını esas belirleyen olarak ne yapmak istediği ve hangi amaç için çalıştığıdır. Askeri kolaylık açısından bir şey yapmaya kalktın, hoşuna gitti, kolay geldi, yaptın ve sonuç aldın. Ama bunun siyasi-ideolojik amaçlara bağlı olup olmadığına bakmak gerekiyor. Eğer uygun değilse

sen istediğin kadar askeri sonuç almış ol, o sonuç yeterli, doğru bir sonuç olmaz. Başarı sayılmaz, zarar verici de olabilir.

O bakımdan da askeri çalışmaları, hangi eylemleri yapacağımızı belirlemeden önce ne yapacağımızı bilmemiz gerekiyor.

- Hangi görevleri yerine getirmek istiyoruz?
- Niçin savaşıyoruz?
- Niye Devrimci Halk Savaşı yapacağız?
- Bu savaşla hangi görevleri gerçekleştirmek istiyoruz?
- Hangi siyasi program dâhilinde savaşacağız?
- Bu savaş hangi siyasi hedefleri gerçekleştirecek?

Bunları bilmek gerekiyor. Bazı temel görevler yerine getirmek ve hayati işler yapmak istiyoruz. Onları yapmanın başka yolu, yöntemi, çaresi kalmıyor. Sadece bize savaş yolu bırakılıyor, bunun yarattığı zorunluluk gereği biz de böyle bir savaşa giriyoruz. Baştan beri böyledir. 1977'den bugüne PKK böyle hareket ediyor. Önderlik de bunu hep vurguladı ve halen de vurguluyor. Herkes bize saldırıyor, o halde, saldırılar karşısında da savunma yapacağız.

Savaş, tarihi, ideolojik, siyasi görevlerin başarılması için yapılıyor. Peki, başarmak istediğimiz ideolojik siyasi görevler nelerdir? Önderlik, “Varlığını Korumak ve Özgürlüğünü Kazanmak” dedi. Bu, genel bir kavram ve tanım. Bunun içeriğini nasıl dolduracağız? Varlığımızı nasıl koruyacak, özgürlüğümüzü nasıl kazanacağız? Önderlik bu çerçevede Devrimci Halk Savaşı'nın amaçlarını ve görevlerini nasıl tanımladı? Önderlik bir görüşme notunda, “Eğer siyasi çözüm biterse, KCK tümünden devreye girer. KCK şimdiye kadar sadece siyasi yönü öne çıkardı. Bundan sonra sistemin bütün boyutlarıyla harekete geçer. Yani tüm programını uygulamaya koyar” diyor.

Demek ki, Devrimci Halk Savaşı, siyasi çözüm uğruna olan bir savaş değildir. Aslında demokratik konfederalizmin bütün boyutlarını örgütlemek, geliştirmek için yürütülen bir mücadeledir. O boyutların örgütlenip geliştirebilmesi için de, onun

önündeki engelleri aşmak gerekir. Onun önündeki engelleri aşmak da sert savaşıla, direnişle, mücadeleyle olur.

O halde Devrimci Halk Savaşı'nın temel görevi olarak, KCK sistemini örgütlemeyi koymamız gerekir. KCK sisteminin bütün boyutlarını örgütlemek için o boyutları örgütlemenin önünde engel oluşturanları da mücadeleyle yıkmayı değerlendirmek gerekir. Hem yıkıcılığı var, hem yapıcılığı var. O zaman mevcut sömürgeci ve soykırımcı özel savaş sistemini yıkıp onun yerine KCK sistemini kuracak, bizzat inşa edecek; ekonomik, sosyal alanı örgütleyecek, siyasi alanın örgütlenmesini gözetip destekleyecek; diplomatik alanı örgütleyecek vs.

Bu savaşı doğru yürütebilmek için de bunları bilip netleştirmek gerekir. O zaman Devrimci Halk Savaşı'nı bütün bu boyutlarda yürütülen bir mücadele olarak anlaşılmalıdır. Sadece bir askeri boyutu yoktur. Bir silahlı çatışma değildir. Onu çok aşan, demokratik konfederalizmin yedi boyutunu içeren bir mücadeledir. O bakımdan da salt bir askeri boyutu olan bir mücadele değildir. Belki şimdi diğerini yıkmak ve inşa edileni savunmak gerektiği için, askeri boyut öne çıkacak. Fakat siyasette olduğu gibi diğer boyutları örgütlemeyi ihmal etmeyecektir. Çünkü askeri boyutun gelişmesi, başarı kazanması diğer boyutları örgütlemesine bağlıdır.

Devlet, demokrasiyi tümünden yok etmeyi ister, bunu gerçekleştireceği katliamlara girişir. Demokrasi de, devleti tümünden etkisizleştirerek devletsiz bir demokrasi olmaya yönelir. Bizim programımızda bunun önü açıktır. Ayrı olmak, devlet olmak demek değildir. Devlet olursun, iç içe olursun. Bir sürü devletler birbirlerine bağlıdır. Bağımsız ve özgür olmak, ayrı devlet olmak demek değildir. Kürt toplumunun bağımsız ve özgür olması devlet olmasına bağlı değildir. Demokratik örgütlenmesiyle bağlıdır. Devlet artık demokrasi de, demokratik toplumun bir düzeye kadar özgür olmasıdır.

Önderliğimiz tarafından temel amaç olarak, “Varlığını Korumaya ve Özgürlüğünü Kazanma” tanımında varlığını korumak, yani soykırımı durdurmak, yok etmek, ulusal ve toplumsal var-

lığı güvenceye almaktır. Onun yaşam güvenliğini ortaya çıkar-
maktır. zgrlğn kazanmak da, elbette her düzeyde top-
lumsal özgürlüğün sağlandığı bir demokratik sistemi, demokra-
tik toplum sistemini ortaya çıkarmaktır.

Devrimci Halk Savaşı'nda savaşı kendi programı, planı
doğrultusunda geliştirdiğimiz ölçüde KCK sistemi örgütlenir,
KCK sistemini rgtleyebildiğimiz oranda biz savaşı ge-
liştirebiliriz. Çünkü savaşı geliştirecek g, o sistemdir. Savaş
ekonomik dayanağını, hukuki, sosyal gücünü, siyasi gücünü,
mali gücünü, kültürel gücünü elbetteki rgtllğnden alacak-
tır.

Devleti ayakta tutan silahlı kuvvetler ve silahlı kurumlardır.
Türkiye'de şimdi silahlı kuvvet, 10-15 tane örgütlenme olarak
ortaya çıkmıştır. Türk devletinin Kürdistan'daki örgütlenmesi
böyledir. Türkiye'deki boyutun ne kadar olduğunu bilmiyoruz.
Normal ordu yanında özel orduları da vardır. Ajan ağı var,
kontra örgütlenmesi ve koruculuk sistemi var. İstihbarat rgt-
lenmeleri var. Bunların hepsini askeri kapsamda saymak gere-
kir. Dolayısıyla da bunlar, özel savaşı askeri boyutta yürüten
glerdir. Devrimci Halk Savaşı, bunları etkisizleştirecek, imha
edecek bir mücadeleyi ifade eder. Bu anlamda elbetteki, diğer
bütün alanlarda faaliyet yürütebilmek, mücadele edebilmek için
bu askeri boyutlu mücadelenin geliştirilmesi kaçınılmazdır.
Çünkü bütün o faaliyetleri, kurumları bu güçler savunmaktadır.
Bunlar etkisizleştirildiği ölçüde, diğer alanların savunması
kalmayacaktır.

Özellikle bu gizli-açık istihbarat güçleri ve ajan ağı, bütün
polis örgütlenmeleri soykırım rejimini ayakta tutmanın temel
kurumlarıdır. Bunlar halk üzerindeki baskı kurumlarıdır. Kori-
culuk sistemi öyledir. Hepsi zel savaş kapsamında geliştirildi
ve bu özel savaş örgütlenmeleri, kontrgerilla ve ordudur. Fakat
bazılarına yaklaşımda yöntem zenginliği içinde olmak savaşın
ve askerliğin bir gereği olmaktadır. Savaşı kazanabilmek için,
düşmanını daraltmak, küçültmek, savaş faaliyetinin önemli bir
bölümünü oluşturur. şimdi biz de bunları ngreceğiz. Böyle

düz, kaba bir yaklaşım içinde olmayacağız. Örneğin koruculuk sistemi, özel savaşın örgütlediği bir kurumdur. Ama onunla mücadele ederken, yöntemlerimizi doğru seçeceğiz. Bize karşı bir oyun olarak geliştirilmiş bu sistem, Kürdü Kürde kırdırtmak için, bir iç çatışma politikası olarak var edilmiştir. Biz de bu politikayı boşa çıkartacak politik yaklaşımlar geliştireceğiz. Yani askeri hedeflerle savaş elbetteki askeri boyutta olacak, ama taktik de yapmayı, politik davranmayı da bileceğiz. Çünkü mevcut askeri örgütlülük bir özel savaş örgütlülüğüdür. İçinde çok fazla politik oyunlar vardır. Örneğin koruculuk bunlardan birisidir. Koruculuğa karşı mücadelede dikkatli olacağız.

Ordunun içinde, “savaşla bu iş çözülmez” diyenler çoktur. Halka ve gerillaya saldırmayan, operasyon yapmayan, sadece sınır güvenliği düzeyinde kalan güçleri savaş dışı tutmak için uygun yaklaşımlar, tutumlar, taktikler geliştireceğiz. Ordunun başka devletlere karşı sınır güvenliği düzeyinde kaldığı, gerillaya ve halka karşı savaşmadığı ölçüde savaş hedefi yapmayacağız.

İstihbarat ve ajan ağlarını şiddetle etkisizleştirmeyi, bu ihbarcı ajan ağını dağıtıp kaçırtmayı öngören bir politik yaklaşımımız da olacaktır. Şiddetle birlikte, hepsini yok etmek değil de, örgütlülüklerini parçalamak, dağıtmak, kaçırtmak temel bir hedef olacaktır.

Kısaca silahlı olan bütün güçler, savaşın hedefi konumundalar, ama o güçlerin içinde de ayırım yapacağız. Kimi, ne kadar askeri eylemin hedefi yapacağımızı, ne kadar politik mücadeleyle yaklaşacağımızı, nasıl taktikler geliştireceğimizi, karşı gücü kendi içinde zayıflatmak için neler yapacağımızı bileceğiz. Savaş dışı kalanları da hedef yapmayacağız. Saldırmayan, savaşa girmeyenleri savaşımızın hedefi kesinlikle yapmayacağız. Bu bakımdan öyle düz, eli silahlıdır, düşmandır diye, dümdüz bir askeri yaklaşım değil de, düşmanın içine girebilen, onu kendi içinde parçalayıp dağıtmayı, çatışmadan da savaşa girmez hale getirmeyi, etkisizleştirmeyi de içeren bir çalışmamız ve askeri duruşumuz olacaktır.

O halde bütün bu alanlarda hedefleyeceğimiz güçler kimlerdir? Elbetteki tekelci sömürücü güçlerdir. İnkarcı, imhacı, faşist, sömürgeci, asimilasyoncu, katliamcı güçlerdir. Bu ayrımı iyi yapabilmemiz gerekir. Bunu yapabilmek için de ideolojik siyasi çizgiye, programa hakim olacağız. Paradigmaya hakim olacağız ve paradigmasal yaklaşım göstereceğiz. Doğru yanlış ayrımını buna göre yapacağız. Milliyetçi devletçi paradigmaya göre değil, demokratik toplum paradigmasına göre yaklaşacağız. Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Paradigma'ya göre yaklaşacağız.

Devrimci Halk Savaşı'nda, askeri olarak karşı tarafı vurmuş mu, vurmamış mı durumu başarı ölçüsü olmayacaktır. Ondan önce hedefi doğru ve yeterli seçip seçmediğine bakacağız. Seçtiği hedefin, yaptığı işin programımıza ve çizgimize uygun olup olmadığına bakacağız. Uygun değilse, düşman hedefini tümünden yok etmiş olsa bile, o düşmanca bir faaliyet olacaktır. O durum, düşmana değil, bize zarar verecektir. Onun için, önce hedefin doğru seçilip seçilmediğine bakacağız. Ondan sonra, hedef doğru bir tarzda vurulabilmiş mi, vurulamamış mı, taktik ve tarz doğru olmuş mu olmamış mı, ona bakacağız. Bütün bu alanlarda doğruyu yapmak gerekecek. 2010 Haziran-Temmuz savaşı bu ölçülere göre değerlendirildi. Önderlik, buna göre değerlendirdi. Bazı arkadaşlar “kayıp verdiğimiz, hedefi vura-
madığımız için eleştiriliyoruz, başarısız sayılıyor” diyorlar. Hayır! Önderlik, çok başarılı olan eyleme de “yanlıştır, çizgi-
miz dışındadır, reddediyoruz” dedi. Yüzde yüz askeri başarı elde etmiş olan bir olaya, “bize değil, düşmana hizmet ediyor” dedi.

Devlet iktidarını sınırlayan, onun yerine halkın demokratik öz yönetimini geliştiren, Demokratik Konfederalizm sistemini örgütleyerek, toplumu yeni bir yaşam içine çeken gelişmeleri parça parça yaratabiliriz. Bazı alanlarda biz çok etkili oluruz, bazı alanlarda çok sınırlı oluruz devlet çok etkili olur. Ama ikili bir yönetim durumunu ortaya çıkartabiliriz. Yönetim değişikliğini yaratabiliriz. Demokratik Konfederalizmin

inşasını gerçekleştirebiliriz. Bu da Kürt sorununun çözümü açısından yeni bir aşama ortaya çıkartır ve yeni bir ilerlemeye işaret eder. Bazı yerlerde sorunu çözebiliriz, yüzde seksen doksan etkinliğimizi kurabilir, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi faaliyetleri de tümüyle elimize geçirebiliriz. Oralar için sorun çözülmüş olur. Bazı yerlerde ise çözme mücadelesi yürütürüz. Yeni bir mücadele yürütme imkânımız ortaya çıkar.

Savaş sadece bir taktik olay olarak ele almak, onun stratejik, ideolojik, siyasi, hatta felsefik boyutlarını görmemek ciddi bir dar ve yüzeysel yaklaşımı ifade ediyor. Böyle bir yaklaşımın da başarı kazanması, işleri başarıyla yapması mümkün değildir. Savaşın yerinde, zamanında, doğru tarz ve taktiklerle yürütülmesi mümkün değildir. Taktik ve tarzdaki hata ve eksikliklerin kaynağında, zihniyet duruşu, ideolojik durum ve politik yaklaşımlar vardır. Bunları görmeden, düzeltmeyi oradan yapmadan yalnız başına taktik ve tarz tartışması ile eksiklikleri bulup doğru bir şekilde gideremeyiz ve yeterli sonuç alamayız. Başarılı bir taktikçi olabilmek, doğru tarz uygulayan haline gelebilmek, karar ve uygulamada başarılı konuma ulaşılabilmek için felsefik, ideolojik, siyasi, stratejik olarak savaş gerçeğini doğru anlayacağız. Doğru taktik ve tarz uygulamanın ideolojik politik bilincine, zihniyetine ulaşmalıyız. Çünkü her uygulama bir zihniyetin, ideolojik, politik yaklaşımın yansımasıdır. Doğru bir ideolojik politik bilincin, zihniyetin yanlış, hatalı taktik yansımaları, uygulamaları olamaz. Bizim de hatalarımız tesadüfen veya belirsizlikten doğmuyor, zihniyetimizin yansıması oluyor. Bu bakımdan da tarz ve taktik konularını ele alabilmek için öncelikle savaşın teorisini, stratejisini, ideolojik politik öncülüğünü, çizgisini doğru tanımlamamız gerekmektedir. Ancak Önderlik çizgisini doğru anlayanlar, özümseyenler, savaş gerçeğini doğru anlayabilir, iyi ve başarılı taktisyonlar haline gelebilirler.

Savaşçılık; düşünmeyi, yoğunlaşmayı, sorumluluğu gerektirir. Savaş, dünyanın en ciddi işidir. İnsan türünün yaptığı en tehlikeli ve ciddi iş savaştır. O halde yoğun olmak, düşünmek,

sorumluluk duymak gerekir. Hiç sorumluluk duymadan savaşçı olmak mümkün değildir. Birileri karar verdikten sonra “ben de yaparım” demek savaşçılık değildir. Öylelerine savaşçı denmez. Kendini teknik bir araca dönüştürmek savaşçı olmak, komutanlaşmak olarak ele alınamaz. Çok dar ve teknik bir yaklaşım olarak görülebilir. O anlamda da insana çok fazla ihtiyaç yoktur. Şimdi zaten başka savaş araçları fazlasıyla yaratılmış, insanlar onu kullanır. O halde kendini sadece teknik bir savaş aracına dönüştürmek iyi bir durum değildir. İyi bir savaşçılık da değildir. Biz de çok hayranlık duyulmaya, öyle olunmaya özenilse bile bu doğru ve gerçek değildir. Bu konuda herkes kendi duruşunu düzeltmeli, kimse örgütten kendini teknik bir araç gibi kullanmasını istememelidir.

Felsefik ve düşünce olarak anlayan, amaçta bağlanan, doğruyu bilen, pratikte de isteyerek yapma gücünü gösteren, sorumluluk duyan ve bu işe başarı temelinde giren insanlar olmalıdır. Doğru katılım budur, doğru savaşçılık böyle olur. Diğeri kolaya kaçmaktır, insan unsurunu daraltmak, geriletmek, sadece teknik bir araca dönüştürmektir. Orada ne kadar gözü peklik olursa olsun, fedakârlık bulunursa bulunsun, onun Apocu çizgi tarafından doğru bir savaşçılık

olarak kabul edileceğini sanmak, büyük bir yanılgıdır. O cesaret ve fedakârlığın hiçbir faydası yoktur. Onu başka teknik araçlarla da sağlayabilir. Silah ve bomba bulmak, bunların büyüğünü veya küçüğünü yapmak zor değildir. Taşıma araçları da bulunabilir. O halde savaşçılık bunlar değildir.

Önderlik, bir atımlık barut gibi kendini bitiren zihniyeti, tutumu, katılım tarzını eleştirdi. Bunun Önderlik tarzı olmadığını söyledi. Apocu tarzın, kanını damla damla akıtma, uzun süreli bir savaşı yürütme, mum gibi erime tarzı olduğunu ifade etti. Böyle olması zordur, büyük zorluklara, acılara, çabalara katlanmayı gerektirmektedir. Düşünmeyi, yoğunlaşmayı, araştırmayı, sorumluluk duymayı istemektedir. Diğeri ise bütün bunlardan kaçıp barut gibi patlayıp, acısı neyse ona katlanıp bitmeyi ifade ediyor. Bu da doğru bir katılım değildir. Burada

gösterilen cesaret ve fedakarlık, Apocu bir militanın ulaştığı cesaret ve fedakarlık değildir. Zilan çizgisinin bununla hiçbir alakası yoktur. Fedai çizgisinin öyle olduğunu kimse sanmamalıdır. Yine Bêrîtan, Kemal Pir ve Agît çizgisinin bunlarla hiçbir alakası yoktur.

Onun için de “taktik ve tarz ne olacak?” diye, üç ay sonra Kürdistan’ın neresinde, ne yapılacağını tespit edelim diye tartışmak ve araştırmak yerine kendini netleştirip “ben, yeri geldiğinde her şeyin doğrusunu görürüm, bilirim, karar veririm, yaparım, yeter ki bana bu şans verilsin” deyip yürüyüşe geçmek en doğrusudur. Taktik ve tarz kazanmak böyle olur. Taktik sorunları örgütün çözmesinin birinci yolu budur.

Örgütün böyle kadroları olmazsa ve örgüt böyle insanlar eğitemezse kitaplar yazarak, kararlar alarak pratik yapamaz. Onlar sadece perspektif vericidir, yön belirleyicidir. Ama esas olan uygulayıcının durumudur. Uygulayıcı da bu konuda sonsuz yaratıcılığa ve inisiyatife sahiptir. PKK’de varolan inisiyatif dünyanın hiçbir yerinde ve hiçbir örgütte yoktur. Bu açık bir gerçektir. Yani taktik ve tarz sorunlarını çözenin birinci yolu, kendi katılımımızı gözden geçirmemiz ve düzeltmemizdir.

Her şehre, kasabaya, hatta her mahalleye, semte, sokağa göre savaş planları yapabilmeliyiz. Kırdan, şehirde yapılacak savaş örgütleyecek görevlendirmemiz olmalıdır. Şehir açısından halkın durumunu, şehrin yapısını, düşmanın gücünü de öğrenmek gerekmektedir. Ne kadar dost, ne kadar düşman, ne kadar dayanağın olduğu öğrenilmelidir. Bir de düşman hakkın-da bilgi toplamak, istihbarat ve keşif yapmak çok önemlidir. Bu keşif ve istihbarat temelinde, düşmanı tanımak, sömürgeci iktidarın nerede ve kimi dayanak aldığını bilmek, kimin beyin, kimin kol bacak, pratik uygulayıcı olduğunu öğrenmek gerekmektedir. Düşmanı iyi tanımayıp sadece sırtında üniforma olanı düşman bilmek, sadece askeri karakol veya polis karakollarını düşman yeri olarak görmek hatalıdır. Öyle olursa düşman da üniformayı atar, silahını gizler, karakoldan da çıkıp bir evde kalır ve böylelikle senin tüm bilgilerini sıfırlar. Düşman öyle

örgütlenir, önüne yem atar, yemlerle uğraştırır ve kolaylıkla boşa çıkartır.

Taktik ve savaş geliştirme için nereye darbe vurulacağını bilmek için bu gerekmektedir. Düşmanı nereden vuracağını ve dağıtacağını bilmek önemlidir. Bu anlamda beyin ve merkezin neresi olduğunu iyi tespit etmek gerekir. Yoksa uçtan vursan da beyin kaldığı sürece kendini yeniler, yeniden örgütler ve seni tüketir. Onun için akıllı tarz, kol ve kanatlara vurmak değil, beyinden vurup dağıtabilmektir. Çok insan vurmaya değil, karşı örgütlenmeyi geliştirmeye, iktidarı dağıtmaya çalışmalıyız. Savaş tarzımızın en temel bir özelliği bu olmalıdır. Dağılmalı, tasfiye olmalı, parçalanmalı, etkisizleşmeli, kaçmalı ya da sıfırlanmalıdır. Bizim istediğimiz budur. Hiç kan akıtmadan ya da bir kişiyi vurarak bunu yapabiliyorsak öyle yapmalıyız.

Hedefimiz çok insan vurmak değil, devlet yönetimini etkisizleştirmek olmalıdır. Devlet yönetimini etkisizleştirip kurumlarını dağıtmalıyız. Bunun yerine KCK yönetiminikurmaliyiz. Sokaklar elimizde olsun, onu da savunalım. Esas savaş alanı şehirdir, düşman hedefleri, kurumları şehirlerdedir. Onları savunan ve halka baskı yapan, demokratik toplumu, kurumları kapatan, tutuklayan güçlerin hepsi şehirlerdedir. Onların hepsini etkisizleştirmeyi öngörebilmeliyiz ve demokratik toplum örgütlülüğünü de koruyabilmeliyiz. Bütün sokağı denetim altına almışsak, hepsi bizdense, savunmasını daörgütlemeliyiz. Bu şekilde devletin içeride hiç etkinliği kalmayacaktır. Bizim ulaşmak istediğimiz çözüm budur.

Önderlik “Kürdistan’da örgütlenmeyle eylem iç içedir” dedi. Örgüt eylemi geliştirirken, eylem de örgütü güçlendirmektir. Eyleme dönüşmeyen örgütlenme fonksiyonel değil bürokratik ve her bürokratik örgütlenme de sonunda iktidar ve devleti doğurur, memur tarzına yol açar. Örgütlenmeyi geliştirmeyen, örgütlenmenin önünü açmayan, örgütü güçlendirmeyen, toplumu örgütlemeyen eylem de başarılı bir eylem olamaz, bir işe yaramaz. Eylem, nihayetinde toplum sorunlarını çözmek, toplumu demokratik örgütlülüğe kavuşturmak içindir.

1979 yılında Hilvan’da asfalt üzerinde bir karakol vardı. Karakol iki katlıydı ve askerler üst katta kalıyorlardı. Askerler balkonda oturup gelip gidenleri seyrediyorlardı. Onun dışındaki devlet kurumlarının hepsi isim olarak vardı. Hepsi bizim elimizdeydi ve tüm daireler bizim istediğimiz gibi işliyordu. Şehir içinde asayişi bizim kurumlarımız, milislerimiz düzenliyordu. Açık bir biçimde örgütlenmişti. Yaşam işlerini ve halk çalışmalarının hepsini örgütüyorlardı. Halk örgütlenmemiz vardı. Devlet ve ordu adına bazı kurumlar vardı, ama halkla herhangi bir bağlantısı yoktu. Onun dışında polis tümüyle etkisizleşmişti. PKK, daha gerilla örgütlenmesine gitmeden yürüttüğü mücadeleyle, böyle sistemler yarattı. O dönemde birçok köy, mahalle bu duruma geldi. Yani en çatışmalı olan yerlerde; Urfa’da, Elazığ’da böyle yerler vardı. Bazı mahalleler devrimcilerin elindeydi, bazıları faşistlerin, devletin elindeydi. Devrimcilerin olduğu sokaklara, mahallelere polis giremiyordu. Oraları devrimciler örgütleyip yürütüyorlardı. O zaman da şehirlerde böyle iç içe bir çatışma, ikili yönetim durumu vardı.

Önderlik, “Amed’de iki bin kişi bir gecede polisle çatışmaya girer” dedi. Örgütleyip hazırladığımız, donattığımız güçler olursa her biri bir yerden şehrin önemli bir kesimini denetim altına da alabilirler. Şehir savaşında gösteriş, propaganda için değil de, düşmanı daha fazla etkisizleştirecek yöntemleri seçmek önemlidir. Yanlış hedeflere vurmamak gerekir. Sivil hedeflerin zarar görmemesine dikkat edilmelidir. Her hedefin niteliğine, karakterine uygun bir eylem biçimi geliştirmek gerekmektedir. Her hedefin karakterine uygun eylem biçimi, tarzı geliştirebilmeliyiz. Bu nedenle eylem zenginliğimiz de olmalıdır. Devrimci Halk Savaşı, en zengin bir savaş tarzıdır.

Böyle bir mücadele içinde eşit bir gelişme olmayacaktır. Bazı alanlar öne çıkacak, birinci alanlar olacaklar. Biz yüzde altmış, yetmiş, seksen etkili olacağız, devlet yüzde otuz, kırka düşecek. Bazı yerlerde yarı yarıya etkinlikler olacak, bazı yerlerde ise devlet yüzde yetmiş, seksen etkili olacak. Biz yüzde yirmi, otuz etkinlik içinde bulunacağız. Bir şehrin bazı mahalle-

lerinde demokrasi etkin hale gelecek, bazı mahallelerinde devlet etkili olacaktır. Böyle eşitsiz, dengesiz, ama aynı zamanda iç içe bir gelişme olacak. O halde nerede imkân varsa oradan tutarak, orada ulaşabileceğimiz en ileri gelişme düzeyine ulaşmak için mücadele edeceğiz.

Önderlik savunmalarında “nerede fırsat varsa değerlendireceksin, nerede iş yapılabiliriyorsa orada iş yapacaksın. Fırsat buldukça iş yapacaksın. İş yaptıkça, yaşayacaksın, daha fazla mücadeleye kendini hazırlayacaksın” dedi. Tarz ve üslup budur. Mücadele de böyle sürecektir. Belli bir pratik süre içerisinde farklı farklı düzeyleri olan bölgeler ortaya çıkacaklar. Bazı yerlerde, biz çok etkili olacağız, bazı yerlerde devlet etkili olacak. Bu durum bir şehrin mahalleleri arasında da olabilecek. Bu durum bütün Kürdistan genelinde olabilir. Botan’da, Zagros’ta mevcut kitle gücü vardır, coğrafyası buna uygundur, bu nedenle mücadele biraz daha öne geçebilir. Orta saha, Dersim biraz farklı özelliklerle gelişebilir. Ya da Amanos, Serhat ve diğer alanlar biraz daha farklı pozisyonda olacaktır. Elbette her yerde temel görevleri, amaçlarımızı hayata geçirmek için mücadele edeceğiz ama bunu koşullara göre yapacağız. Bir yerde yüzde yetmiş imkânımız varsa onu kullanacağız. Bunu, yüzde seksen, doksana çıkartmaya çalışacağız. Bir yerde yüzde yirmi etkinlik kurabiliyorsak, bunu artırmak için, ona göre bir mücadele yürüteceğiz. Orada mücadeleyi bırakmayacağız.

ŞEHİR SAVAŞINDA TOPLUMSAL ÖRGÜTLENME MODELİ OLARAK

MECLİS ve KÖMÜNLERİN ÖNEMİ

“Savaşan Halk Gerçeği”(1) tanımlaması toplumsal varoluşun önemli bir dayanağını ifade etmektedir. Bu tanımlama Sosyal bilimin toplumsal varoluşun dayanaklarını tanımlarken başvuracağı temel ifadelerden biri olmaktadır. Bir toplum kendisini nasıl var eder ve yaşatır? Bunda savaş olgusunun yeri nedir? Halklar açısından savaşı bir varoluş dinamiği olarak nasıl ele alabiliriz? Savaşan Halk Gerçeğine ulaşmada toplumsal örgütlenmenin yeri ve önemi nedir?

Savaş olgusu ilk toplumsal oluştan, ilk şehirlerin kurulmasından günümüze kadar gelen süreçte toplumların gündeminde olmuştur. Savaş olgusunu iki boyutuyla ele almak oldukça önem taşımaktadır. Nasıl ki tarihi demokratik ve tekelci uygarlığın ilişki ve çelişkisiyle var olmuş ve günümüze kadar gelebilmiş bir nehir akışı olarak ele alıyorsak bu iki uygarlıksal forma dayalı savaş anlayışlarını da ayırtırmak gerekmektedir. Bu ayırtırma ihtiyacı devlet ve iktidarın zoruna dayanarak kendini var eden tekelci uygarlıkla, halkların kendilerini var etme ve yaşatma mücadelesi olan öz savunmayı birbirinden ayırma anlamı taşımaktadır. Demokratik uygarlık mücadelesi veren bir çok örneğin yaşadığı en temel handikap bu ayrıma gidemeyerek tekelci uygarlığın zor anlayışını benimsemek ve sonuç olarak ona benzeşmek olmuştur. En güçlü örnek olarak Reel Sosyalizm deneyimi ve ulusal kurtuluş hareketleri henüz canlılığını koruyan en belirgin örnekler olarak ortadadır. Ustalarca acıyı azaltma amacı taşıyan ebelik rolüyle anlama kavuşturulan devrimci zor olgusu doğru uygulanmayarak tekelci uygarlığın zor anlayışına kayılmış bu da sosyalizm ve demokrasi

mücadelesi veren halkların tam da tersi sonuçlar elde etmelerine yol açmıştır. Bu sonucun açığa çıkmasında rolü oynayan en temel faktör, toplum ve savaş bağının yeterince sağlıklı kurulamamasıdır. İşte bundan dolayı Önder APO, “Savaşan Halk Gerçeği” tanımlamasıyla yürütülecek savaşın hem amacını hem de örgütlenme tarzı olarak toplumsallığı işaret etmiştir.

Kendisini devlet ve iktidar merkezli var eden tekелci uygarlık açısından savaşın, toplumların, halkların yarattığı maddi ve manevi değerlerin gasp edilmesi olduğunu sanıyoruz kimse inkâr etmez. İnsanlığa yıkım ve sömürden başka bir şey getirmeyen bu savaşların, tarihi kanlı bir mezbahaneye çevirdiğini acıda olsa bilmekte ve yaşamaktayız. Yakın dönemin birinci, ikinci ve günümüzde Ortadoğu merkezli devam eden üçüncü dünya savaşı bu fikrin en önemli ispatları olmaktadır. Devlet ve iktidar sahiplerinin artı değer sömürüsü ve aşırı kâr hırsıyla daha fazla toprağa ve insana egemen olma, sömürme hırsı birleşince ortaya bu savaşlar çıkmaktadır. İktidar amaçlı yürütülen bu savaşın temelinde gasp olgusu yatmaktadır. Böyle bir amaçla ortaya çıkan savaşın tekелci uygarlık tarafından örgütlenme tarzı anti toplumsal olmaktadır. Buradan hareketle devlet ve iktidarını topluma karşı savaş hali olarak tanımlamak oldukça yerinde olacaktır. Devlet ve iktidarı varoluşsal olarak, topluma karşı savaş içinde olmazsa kendini var edemez. İdeolojik, politik ve askeri olarak bu savaş olgusu örgütsel yapılanmasını devlet ve iktidar organizasyonunda bulur. Devlet ve iktidar olarak örgütlenen savaş resmi – gayri resmi ve gizli yapılanmalarla toplum karşıtı bir tarzla kendini yaşatır.

Söz konusu demokratik uygarlık ve halklar olunca savaş olgusu tekелci uygarlığın savaş olgusunun tam da tersi bir anlamda kendisini var eder. Buna da özsavunma denmektedir. Adından da anlaşılacağı gibi özsavunma toplumun kendini devlet ve iktidarın dayattığı savaşlardan koruma amacı taşımaktadır. Toplumsal anlamıyla öz savunmanın bir savaş biçimi olarak ortaya çıkması da tekелci uygarlığın tarih sahnesine çıkmasıyla başlar. Öncesinde zor olgusu elbette vardır. İnsan – doğa ilişkisi

ve çelişkisi içinde ve toplumsal yapılanma içinde barınma ve beslenme alanları için yapılan çatışmalardan bahsetmek gerekedir. Bu çatışmaların klan ya da kabile gibi yapılanmaların birbirleriyle atışması olarak da anlamak mümkün olmaktadır. İnsan doğayla olan çelişki haline cevabını klanıyla vermektedir. Aynı şekilde klanlar ve kabileler arasında var olan anlaşmazlıklar da kişiler arasında bir çatışma hali olmayıp klan ya da kabilelerce yapılan çatışmalar söz konusudur. Yani insanlar bu çatışmalarda kendi toplumsal varlıklarına ve toplumsal güçlerine dayanarak bu çatışmayı sürdürürler. Varoluş, atışma olgusuyla da olsa toplumsaldır. Bu çatışmalarda insan köleleştirme, sömürme, egemenlik altına alma gibi devletçi anlayışı bulamayız. Temelde yaşamını idame ettirmek için gerekli olan yaşam araçlarına ulaşmak temel amaç olarak ortaya çıkmaktadır. Yani artı değer sömürüsü veya aşırı kr olarak her şeye el koyma, gasp etme güdüsüyle yapılan çatışmalar değildir.

Bu durum devlet ve iktidarın ortaya çıkmasından sonra biçim değiştirir. Devlet ve iktidarı kendi alanında rgtlendike gasp etmek, her şeye el koymak için evre alanlara ve bu alanlarda yaşayan toplumlara karşı bir işgal savaşı başlatırlar. Buna karşı toplumlar gerek kendi başlarına gerekse de kabileler ve aşiretler olarak birleşerek federasyonlar ve konfederasyonlar olarak kendilerini ve yaşam alanlarını koruma savaşına girişirler. İşte tarihte toplumlar açısından ilk özsavunma deneyimleri böyle açığa çıkar. Burada amacın dıştan gelen bir devlet gücünün işgaline, gaspına, köleleştirme ve sömürü düzenine karşı bir karşı koyuş; toplumsallığı, insanlığı koruma ve yaşatma mücadelesi olduğu açıktır. Dağlarda ve kimi zamanda kentlerde verilen bu özsavunma savaşlarının çoğu zaman başarı kazandığı ve tarihin şekillenmesinde önemli roller oynadıkları ortadadır. Bu başarıların kazanılmasının en temel nedeni toplumsal örgütlenmenin doğru bir şekilde gerçekleştirilmiş olmasıdır. nder APO'nun Savaşan Halk Gerçeği tanımlaması tam da bu savaşların kendilerini örgütleme tarzını ortaya koymaktadır. zsavunma tüm toplumca yapılmaktadır. Toplum kendisini

oluşturan tüm hücreleriyle bu öz savunma savaşına dâhil olmakta ve mücadele etmektedir. Bu tarzın en yalın adı örgütlenmiş toplum olmaktadır. Çünkü böyle bir direnişin arkasında koca bir toplum ve onun ideolojik, politik ve ahlaki yapılanması yatar. Eğer toplumda bu tarz bir örgütlenme gerçeği olmazsa durum Hitler'in 2. Dünya savaşında Fransa'yı elini kolunu sallayarak işgaline benzer ki Alman faşizminin "Fransa'yı bisikletlerle işgal ettik" ironisi oldukça gerçekçi olmaktadır. Yine yakın günlerin bir örneği olarak insanlığın başına musallat olmuş yeni dönem faşizmini temsil eden Daiş'in Musul'u işgaline benzer. Benzer örnekleri vermek mümkün. Tersinden eğer bir toplum kendisini iyi örgütler ve buna göre hareket ederse en yeni örnek olarak Daiş işgaline karşı Kobani toplumunun direnişini ortaya çıkarabilir. Kabile ve aşiret konfederasyonlarıyla başlayan bu tarz varoluş hali günümüze kadar sayısız örneklerle tarihte yerini almıştır. İlk çağın neolitik toplum direnişi olan etnik yapıların mücadeleleri, peygamber önderlikli hareketler, felsefi ocak ve komünler; ortaçağın büyük dinsel direnişleri, mezhep ve tarikatlar, Hürremiler, Babek, Karmatiler, Hasan Sabah ve Fedailer; Rönesans, reformasyon sonrası heretikler (dinde özgür düşünce), cadılar (neolitik toplum geleneği), simyacılar (bilim insanları) dan başlamak üzere köylü isyanlarına oradan Fransız devrimiyle başlayan demokratik halk devrimlerine ve oradan sosyalizm ve ulusal kurtuluş mücadelelerine, feminist, ekolojik ve kültürel hareketlere kadar sayısız örnek toplumsal örgütlenmeye dayalı olarak kendisini var eden öz savunma savaşının ideolojik, politik, askeri örneklerini tarihe hediye etmiştir. Bu mücadelelerin de en temel güç kaynağı toplumsal örgütlenme düzeyleri olmuştur.

Bu gelenek bugün de devam etmektedir. Günümüz de kapitalist modernite koşullarında öz savunma anlayışı önemli değişimler geçirmiştir. Kapitalizmin topluma dayattığı savaşı iki temel başlık altında özetlemek mümkündür. Bunlardan ilki soykırım düzeni olurken ikincisi kültürel soykırım düzenidir. İkisinin bileşkesi ise toplum kırımıdır. Yani kapitalizm bir top-

lum kırım düzeni olarak kendisini örgütleyerek topluma, toplumsallaşmaya karşı savaş açmış bulunmaktadır. Ahlak ve politikadan soyutlanmış bir toplum varlık dayanaklarını ve kendini yaşatma imkânlarını kaybetmiş toplumdur. Zihniyeti çarpıtılmış bir toplum kendisi için düşünemeyen toplumdur. Kültürü pazara sürülmüş bir toplum yok oluşa doğru sürüklenen toplumdur. Kapitalist modernitenin topluma karşı savaşı bu alanlarda devam ederken temel amacın toplumu toplum yapan temel dayanakların ortadan kaldırılarak sömürüye, gaspa, köleleşmeye açık bir yapı çıkarmak olduğu açıktır.

Toplum kendisine dayatılan bu savaşa karşı elbette direnmektedir. Kapitalist modernite sistemine karşı en sistemli mücadelenin Reel Sosyalizm ve Ulusal Kurtuluş Hareketlerince verildiği bilinmektedir. Bu hareketlerin kapitalist sistem dışına çıkamayarak kendi paradigmalarını ideolojik ve pratik olarak kuramadıklarından dolayı da başarı sağlayamadıklarını tarih ortaya koymuştur. Günümüzde Önder APO öncülüğünde Kürt halkı ve Ortadoğu halkları tekelci uygarlığa karşı demokratik uygarlıkla, kapitalist moderniteye karşı demokratik moderniteyle, devletin toplum kırım savaşına karşı Demokratik Konfederal sistemle ve toplumların öz savunma savaşıyla mücadele etmektedir. Toplumların öz savunma savaşı hem paradigmalar olarak toplumsal doğanın bir varoluş biçimi hem de güncelde dayatılan savaşa karşı toplumların direniş biçimidir.

Demokratik Konfederalizm toplumun kendi kendini yönettiği, kendi yaşamı hakkında kendisinin kararlar alarak uyguladığı demokratik sistemin adıdır. Toplumu demokratik ulus kimliği altında tutma rolüyle ahlaki bir sistemdir. Toplumu kendini yönetmesine imkan sunması itibariyle politik bir sistemdir. Bunlardan dolayı da arkasında koca bir demokratik zihniyet ve sistem gerçeği yatmaktadır. Konfederal sistem demokratik yapısını önce komünal zihniyetine sonra da örgütlenme tarzına borçludur. Ahlaki – politik toplum zihniyeti oluşturan demokratik komünal değerler ocak, komün ve meclis tarzı örgütlenmeyle birleşince ortaya Demokratik Konfederal sistem çıkmaktadır.

Demokratik Konfederalizm köylerde köy komünleriyle, şehirlerde ise, sokaklarda ocak tarzı, mahalle, ilçe ve şehirlerde meclis tarzı örgütlenmeyi esas alır. Yine bölge, eyalet ve ulusal çapta da meclis, kongre tarzı bir örgütsel yapılanmaya sahiptir. Kısacası çoklu ocak, komün ve meclis yapısı söz konusudur. Neden yüzlerce, binlerce komün – meclis vardır? Bu kadar çok birimin olması tek kelimeyle örgütlü topluma işaret eder. Toplumun politika yapar hale gelmesi ancak bu kadar çok komün ve meclisle olabilir. Toplum her mekânda örgütlenmelidir. Bu sistem içinde toplumun örgütlenmediği mekân kalmamalıdır. Toplum bu komün ve meclislere gelerek kendi yaşadığı köy, mahalle, ilçe, şehir ve ülke hakkından kararlar alarak uygulamalıdır. Demokratik toplum da ancak böyle bir kurumsallıkla olabilir.

Böyle bir kurumsallığı öz savunma konusuyla birleştirdiğimiz de ortaya Savaşan Halk Gerçeği çıkar. Ancak böyle örgütlenen bir toplum kapitalist moderniteye karşı ve gerici ulus – devletlere karşı toplumsal varoluş ve savunma savaşı verebilir. Toplumsal değerlerini, kültürünü, ülkesini ancak böyle bir örgütlenmeyle koruyarak yaşatabilir. İsrail devletine karşı Filistin toplumunun intifada – serhildan hareketi böyle bir öz savunma deneyimidir. Tüm toplum bir olarak İsrail devletinin işgalciliğine karşı durmaktadır. Kürt halkının Türk devletinin Kürdistan'ı işgaline ve sömürüsüne karşı 40 yılı aşkın bir zamandır yürüttüğü mücadele de böyle bir savunma mücadelesidir. Rojava devrimiyle özgürleşen Kürdistan parçasına karşı Daiş destekli Türk devletinin saldırısına karşı Kürt halkının ve dostlarının mücadelesi de yine böyle bir savunmadır. Tüm bu savunma savaşlarının başarısının altında yatan en temel faktör kendisini iyi örgütlemiş bir halk gerçeğidir. Savaşmak sadece eldeki silahla değil büyük bir toplumsal ruhla, ahlakla, zihniyetle olmaktadır. Toplum olma bilinci, bunu savunma gereği, ahlak, vicdan, komünal değerlerin gücü, direniş tarihinin toplumsal genleri gibi faktörler bu toplumsal örgütlenmenin temel dayanaklarını oluşturmaktadır. Kendisini komün, meclis olarak ör-

gütleyen halk devasa devlet gücüne karşı kendi toplumsal varlığını savunabilmekte ve yaşatabilmektedir. Örgütlenmiş halk örgütlenmiş öz savunma gücü olarak kendini, ülkesini, şehrini en iyi savunan yegâne güçtür.

Zaten öz savunma kavramı sosyolojik düzlemde tarihsel gelişimi irdelendiği zaman toplumsal varoluşun kendisi olduğu rahatlıkla görülecektir. Toplumun kendi adına söz sahibi olmasının sağlayacak şey en küçük yerleşim alanında tutalım en kalabalık yerleşim alanına kadar kendini örgütselliğe kavuşturması ile mümkündür. Bu örgütellik düzeyi doğası gereği varlığını koruma temeli üzerinde şekillennir. Bu gerçeklikten yola çıkarak yukarda ortaya koyulan çerçeveyi biraz daha ayrıntılandırabiliriz.

Tarihsel-Toplum diyalektiği bağlamında ortaya konulan savaş-toplum ve öz savunma olgusunu kürdistan düzleminde şehir savaşları ekseninde irdeleyebiliriz. Önder APO kürt halkının özgürlük mücadelesinde yeni aşamayı VARLIĞINI KORUMA ve ÖZGÜRLÜĞÜNÜ SAĞLAMA şeklinde förmüle etti. Bu yaklaşım kürdistan özgürlük mücadelesi açısında yeni söylem ve yeni araçların yaratıcı bir şekilde ortaya konulmasını gerekli kılıyor. Bu bağlamda şehir savaşları bütünlük içinde başarıya ulaşmasında öncelikle toplumsal tüm kesimlerin savaşın-direnişin öznesi haline gelecek şekilde örgütlülüğe kavuşturulması elzemdir. Dünya devrim deneyimleri ve kırk yıllık kürdistan özgürlük mücadele deneyimlerini bu temelde yorumlamak dersler çıkarmak önemli bir avantaj sağlayacaktır. Bu noktada halk örgütlenme modeli olarak meclis ve kömünler rolü gelişmelerin seyrini belirlemede kritik rol oynar. Sömürgeci devlet sistemin yaşamın her alanında ihtiyaç olmaktan çıkarılmasını sağlayacak boyutta toplumun örgütlülüğe kavuşturulması esas olandır. Toplum sağlıktan tutalım, sosyal, kültürel ve ekonomik boyuta kadar örgütselliğe kavuşturulması toplumun aidiyet olgusunu güçlü bir düzeye çeker. Bu tarz bir örgütlenme doğallığı gereği toplumun bu aşamada savunma refleksini etkin hale getirir, bu savunma refleksin örgütsel bir karakter kazan-

ması kurumsallaşan toplumsal örgütlenmenin güvencesi anlamına gelir. Kömün ve meclis tarzı örgütlenmeyi sağlayan toplumun; yaşamın her alanında söz sahibi olması , kaçınılmaz bir şekilde savunma refleksini aktif ve köklü kılar. Aidiyet olgusu bu aşamada zihni-ruhi aşamadan maddi düzlemdeki aşamaya geçiş kurumsal bir kimlik kazanması anlamına gelir. Kömün ve meclis tarzında kendi adına söz sahibi olan toplum siyasi düzlemde öznel bir davranış içinde bulunur. Bu süreç tarihsel ve güncel olarak kürdistan gerçekliğinin toplum nezdinde meclis ve kömün içinde tartışılıp bilince kavuşturulması toplumun savaşılan halk gerçekliği esprisi temelinde zinde bir halde kalmasını beraberinde getirir. Bu durumda sömürgeci devlet yapısına karşı yürütülecek savaş' ta toplum destek sağlayacak pozisyonundan çıkıp savaşın öznesi yürütücü gücü haline gelir. Çünkü toplum kömün ve meclis tarzı örgütlenmeyle yaşamın tüm aşamalarında etkin olarak söz sahibi olmuş ve bu duruma yönelik herhangi bir tehlike toplum açısından topyekün bir direnişi kaçınılmaz kılıyor.

Kömün ve meclis tarzı örgütlenmeyle şehir savaşı halkın VARLIĞINI KORUMA temelinde bir öz savunma ve ÖZ-GÜRLÜĞÜNÜ SAĞLAMA çerçevesinde demokratik yaşam kurumsallığını inşaa etme perspektifi ışığında bütünsellik kazanacaktır. Şehir savaşında kömün ve meclis örgütlenme tarzı düşman askeri gücünü istihbarat ve moral açısından etkisiz kılar, neden denirse sömürgeci devlet aygıtı toplumdan yalıtılmış olur. Toplumun kendi inşaa ettiği ve söz sahibi olduğu bu tarz örgütlenme direnişin büyük bir iradi kararla zafer kazanmasına vesile olacaktır. Artık savaşılan bir halk gerçekliği söz konusu ve tüm toplumsal dinamikler varlıklarını ve özgür yaşamlarını koruma inşa etmeyi varoluşsal olarak idrak edecekler ve bu idrak temelinde ev-ev- sokak-sokak- mahalle-mahalle bir savaşı verilecek. Kömün ve meclis tarzı örgütlenme toplumsal tüm gözenciklerinde bir kenetlenmeyi açığa çıkaracak, bu kenetlenme ortak bir bilinç, yaşam ve refleksi zorunlu hale getirecektir. Tabanda başlayıp yaşamın her alanında birbiriyle karşılıklı

bağımlılık ilişki temelinde örülen bu örgütsel model sömürgeci devlet aygıtını toplumsal düzlemde gerekli bir olgu olmaktan çıkarıp dıştalayacak, bu aşamada toplum için devlet aygıtı anlamsızlık evresine indirgenmiş olur. Bu zemin üzerinde yürütülecek şehir savaşı kapsam ve içerik olarak ihtiyaç olmaktan çıkarılan sömürgeci devlet olgusunu yenilgisi sonucuna berabere getirecektir. Toplumun en küçük birimine kadar örgütlü kılınması öngören komün-meclis modeli olarak demokratik ulus kuramının bağrında gasp ve zor saldıran devlet aygıtına toplumun yetkin ve özgür varoluşunu ifade eder. Bu temelde Önder APO' genel olarak öz savunma ve demokratik toplum örgütlenmesinin önemini belirten tespitiyle sonuçlandırılım yazımızı.

Biz buna güvenlik boyutu da diyebiliriz. Yani burada soykırımı ele alıyoruz. Kürtler soykırımdan nasıl kurtulabilir bunu somutlaştırmalıdır.

Burada soykırım tüm soykırım çeşitlerini kapsar. Sadece fiziki değil kültürel ve her çeşit soykırımdan bahsediyorum. Yani Kürtlerin bir öz savunma durumuna kavuşması sağlanır. Toplum burada kendi öz savunmasını kurar. Bununla sadece elde silah bir durumu kastetmiyorum. Öz savunma KCK, PKK tarzı silahlı yapıyı değil halkın kendi güvenliğini sağlamasıdır. Demokratik toplumun her alanda örgütlenmesini, kurumsallaşmasını kendi güvenlik sistemine kavuşmasını ifade ediyorum. (ÖNDER APO)

1- Abdullah ÖCALAN İmralı Notları

ŞEHİR SAVAŞLARI VE ŞEHİR İNŞACILIĞINDA

ÖZSAVUNMA, EKONOMİ ve SAĞLIK BOYUTUNUN ÖRGÜTLENDİRİLMESİNİN ÖNEMİ

ÖZSAVUNMA BOYUTU

“Kürdistan’daki soykırım tüm soykırım çeşitlerini kapsar. Sadece fiziki değil kültürel ve her çeşit soykırımdan bahsediyorum. Yani Kürtlerin bir öz savunma durumuna kavuşması gerekir. Demokratik toplumun her alanda örgütlenmesini, kurum-sallaşmasını kendi güvenlik sistemine kavuşmasını ifade eder. Bunu daha fazla halk tartışır farklı sonuçlara ulaşabilirler. Bu güvenlik boyutu, halkın öz savunması ekmek su hava kadar önemlidir. Bu olmadan yaşanmaz”. ÖNDER APO

Toplumsal güvenlik deyince; toplumun farklılığını ortaya koyan kimliksel özellikler (dil, kültür, vb.) başta olmak üzere temel yaşamsal ihtiyaçların (ekonomik, siyasal, vb.) karşılanması önündeki tüm engellerin (askeri, hukuksal, idari, vb) ortadan kaldırılması ve temel yaşam alalarına (ahlaki-politik örgü içine) yapılan saldırıların püskürtülmesi için her türden toplumsal örgütlenmenin gerçekleştirilmesi akla gelir.

Doğal olarak da bu durum, kendi farklılığını kendi iradesi ile göstermeyi esas alan toplumsal alan örgütlenmesini zorunlu kılmaktadır.

İlk, toplumsal form olan klan topluluklarının, kendilerinin tüm üyeleri ile birlikte kararlaştırıp, planlayıp hayata geçirdikleri iki temel konusu vardır. Bunlar topluluğun güvenliğinin sağlanması ve zorunlu hayati ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Bu konuda da tam yetkili olan topluluğun kendisidir. Toplumsal evrim içinde ortaya çıkan tüm iş bölümleri de bu temel üzerinden gelişmiştir. Giderek bu toplumsal sistemler üzerinden, toplumu kırarak, toplum adına hareket eden devlet ortaya çıkmış-

tır. Dikkat edilirse tüm devletler, tüm toplum adına, kamu yararı ve kamu güvenliği için .var olduğunu ifade etmiştir. Onun için devletlerin olmadığı yerde anarşi, terör, kaos olur; kimse-nin can güvenliği, iş, çalışma güvenliği kalmaz anlayışı yerleş-tirilmiştir. Halbu ki bunun tersinin doğru olduğuna tüm insanlık tarihi şahittir. Milyonlarca yıl ve bugün, halen sınırlı düzeyde de olsa toplumlar, özel örgütlenmeler olmaksızın toplumsal düzeni sağlamışlar ve sağlamaktadırlar. Yani devletçi anlayışın egemen kıldığı gibi toplumsal güvenliğin yolu yasal düzenle-meler ve devleti korumakla mükellef kılınmış güvenlik birimle-ri değildir. Aksine bunlar toplumsal güvensizliğin nedenleridir. Güvenlik esas olarak ahlaki-politik ortamda yani demokratik toplumda sağlanır. Onun için toplumun tüm yaşamsal alanlarda kendi öz örgütlenmelerini yaratması (meclisler, komünler, ocaklar, kooperatifler, eğitim-sağlık örgütleri, ekonomik işlet-meler vb.) güvenliğinin teminatı anlamına gelmektedir.

Tarihsel olarak örneklendirirsek, Antikçağın Atina demok-rasisinde de ordu ve komutanlar meclis onayından geçmektedir. Atinalıların düzenli ordusu yoktur, ama bugünün İsviçre'sinde olduğu gibi dönemsel askeri eğitimler vardır. Gerektiği zaman tüm Atina yurttaşları meclisin görevlendirdiği bir komuta altın-da birer askerdir. Bu savunma yapısıyla on binlerce denilen Atina ordusunun yüzbinlerle ifade edilen Pers orduları karşı-sında demokrasilerini ayakta tuttuklarını unutmamak gerekir. Burada esas olan demokrasidir. Demokrasi, devletten uzaklaş-mak, kendi varlığını devlete teslim etmemek ve toplumsal alanı esas almakla gerçekleşir. Çünkü toplum güvenliğinin en temel düşmanı devlet ve ona ait tekelleşmiş özel kurumlardır. Onun için şehir savaşımında ve inşacılığında öz savunma en temel toplumsal kimlik ve toplumsal alan savunması anlamına gel-mektedir.

Öz savunma konusunda, toplumsal direnişin sembolleri olarak Zapatistaları örnek vermek güncel görevlerimiz açısın-dan hayli öğretici olacaktır.

1 Ocak 1994 gece yarısı keserler, sopalar ve az sayıda tüfekle silahlanmış binlerce yerli, EZLN (Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu) öncülüğünde Meksika'nın Guatemala sınırındaki Chiapas Eyaleti'nin büyük kentlerinden dördünü işgal ettiler. Direnişçiler, farklı etnik gruplara mensup yerlilerdi. 500 yıldır süren baskıların ve 50 yıldır devam eden 'kalkınma' adı altındaki soykırımın son bulmasını istiyorlardı. Oluşturdukları komünleri sonuna kadar savunacaklarını dile getiren yerliler, kendi yönetim ve yaşam tarzlarını mutlaka oluşturacaklarına olan inançlarını ve umutlarını dile getiriyorlardı.

Bu işgal hareketiyle kendisinden bahsedilmeye başlanan Zapatista hareketi, Aralık 1995'ten itibaren Zapatista bölgesinde özerk belediyeler yaratmaya başladı. Askeri kuşatma ve diğer dış baskılara karşın, Zapatistalar buralarda her bir belediye-i oluşturan her bir yapının içinden bir yönetim konseyi örgütleyip buraları denetlediler. Bu biçimiyle her bir belediyede özerkliği uyguladılar.

Zapatistalar, elde ettikleri bölgelerde askeri kuşatmaya ve süregiden tehditlere karşın, yerel sistemlerini oluşturmaya çabaladılar. Gerçekte piyasanın, devletin ve sermayenin mantığının ötesinde yaşamaktaydılar. Geri aldıkları ortak arazileri üzerinde, kendi özerk yönetim biçimlerini oluşturdular..

1995 yılının başından beri süren bu oluşumu Meksika hükümetleri resmen tanımadılar. Bunun için de Meksika hükümeti ve ordusu Zapatistaların etkin olduğu alanlarda onları etkisizleştirmek ve komünal yaşamlarıyla diğer alanları da etkilemelerini engellemek için kuşatmalar biçiminde operasyonlar başlatıldılar.. Bu kuşatmaya ve operasyonlara karşı Zapatistler halen direnmekte ve yaşadıkları topraklar üzerinde Meksika devletine rağmen varlıklarını korumaktadırlar. Ve etkilerini giderek artırmaktadırlar. Bu kuşatma Meksika ordusunun üçte biri tarafından yürütülmektedir.

Askeri kuşatma ve operasyonların sorunun çözümüne katkı yapmadığı özellikle 2000 yılından sonra oluşan hükümetlerce dillendirildi. Bu süreçten sonra barışçıl direniş böyle algılan-

maya başlandı. Bunun üzerine komutan Marcos'un öncülüğünde bir barış yürüyüşü sonunda Meksiko City'de görüşme de gerçekleştiren Zapatistalar halen etkinlik alanlarında devlete rağmen komün ve meclislerden oluşan demokratik yapısıyla adeta bölgedeki tüm yerlilerden oluşan bir öz savunma gücü oluşturmuş bulunmaktadır. Onun için Chiapas eyaletinde kendi özerk bölgelerinde kendi kendilerini yöneterek ataları olan Mayaların ruhunu yaşatan bu halka 'tarihin bekçileri' de denilmektedir.

Marcos'un bu yürüyüşün arkasından gazetecilere yaptığı, halka yaklaşımla ilgili tarihi ders de, şunları ifade etmektedir:

"Talep ve istemler bizim değil onlarındır. O yüzden onlar bizden daha iyi kendi talep ve ihtiyaçlarını bilirler. Onları dile getirmek de benim değil onların görevidir. Benim, bizim görevimiz mücadele ederek onların taleplerini dile getirecek ortamları sağlamaktır. Onlara barışı getirmektir. El konulan topraklarını onlara geri vermektir. Ve kendilerini yönetme görevlerinin yetkisini onlara vermektir"

Aslında bu açıklamadan da, öz savunmanın devrimci halk savaşında ne anlama geldiği açık ve net olarak görülmektedir.

Paris komünü içinde, değişik eksiklik ve yetersizlikler taşısa da devlet dışı kalmış, demokratik komünal değerleri ve politik ahlaki toplumu savunanların egemen sisteme karşı koyuşları, kendi sistemlerinde ısrar etmeleri mücadelesi denilebilir. Bu anlamda etnisitenin, kadının büyük direnişini ifade eder.

Paris komünü ve diğer komünleri doğru değerlendirip sonuçlar çıkardıkça geleceğe daha güçlü yürüneceği açıktır. Bu anlamda birçok yönüyle eğitici ve öğretici yönleri olan tarihsel bir direnişi ifade etmektedir.

Önder APO' da bu konu da şöyle demektedir.

"Kürtler soykırımdan nasıl kurtulabilir bunu somutlaştırmalıdır.... Toplum burada kendi öz savunmasını kurar.... Demokratik toplumun her alanda örgütlenmesini, kurumsallaşmasını kendi güvenlik sistemine kavuşmasını ifade ediyorum. Bunu daha fazla halk tartışır farklı sonuçlara ulaşabilirler. Me-

sela çocuklarını askere gönderecekler mi? Askeriyede yer alacaklar mı, bunlar tartışılır. Mesela korucular nasıl lağvedilecek, koruculuk meselesi nasıl halledilecek bunlar tartışılmalıdır.”

Önder APO bu bölümde, toplumun-halkın öz savunma konusunda nasıl bir güç haline gelmesi gerektiğini bizlere gösteriyor.

Özsavunma, halkın kendi güvenliğini sağlaması anlamına gelmektedir. Demokratik toplumun her alanda örgütlenmesini, kurumsallaşmasını, kendi güvenlik sistemine kavuşmasını ifade etmektedir.

Diğer bir konu öz savunma salt silahlı yapılanma olarak ele alınamaz. Toplumun kendi kimliği ve öz yaşamı konusunda her alanda örgütlenmesini ifade eder.

Toplum böylesi bir görevle karşı karşıya iken, halkın aydınlatılması ve örgütlenilerek mücadeleye sevk edilmesinin yanında, sömürgeci güçlerce elinden alınan değerlerinin geri alınarak toplumsal değerler hanesine katılmasını sağlamak gibi bir görevimiz bulunmaktadır. Son 35 yılının kazanılan demokratik değerleri halen tasfiye edilme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Yaklaşık son 85 yıldır süregelen inkar-imhaya dayalı soykırım farklı araçların da devreye girmesiyle halen devam etmektedir. Kürt toplumu fiziki, ekonomik, siyasi, kültürel vb. soykırımlarla karşı karşıyadır. Onun için toplumun kendisini bu soykırımlara karşı koruyacak örgütlenmelere yönelmesi, 7’den 77’ye, herkesin buna dahil edilmesi aynı zamanda bir öz savunma mücadelesi olmaktadır.

Kürtler kendi varlığını, kimliğini, yaşamını tehdit eden durumlar karşısında örgütlü tavırlar geliştirmek durumundadır. Önemli olan bunu toplumu tehdit eden tehlikelere karşı geliştirilmesidir.

Soykırım, bir toplumu ortadan kaldırmaya yönelik bilinçli-örgütlü ve planlı olarak organize güçlerin yürüttüğü kapsamlı bir saldırdır. Bu bir insanlık suçudur. O zaman sadece olması gereken haklar anlamında değil, uluslararası arası hukuk açısından da suç sayılan bu saldırılar nelerdir? Bunların mutlaka

doğru tespit edilmesi ve ona göre örgütlenmelerin yapılması gerekir. Önder APO, siyaset akademileri, kooperatifler, meclisler, konseyler, kongreler gibi konuları dile getirirken bunları aynı zamanda birer öz savunma merkezleri olarak da değerlendirdi. Biz de bu temelde öz savunmayı ele almak zorundayız.

O zaman kültürel soykırıma karşı geliştirilen Kürt dil-kültür örgütlenmeleri ve soykırımcı egemen kültüre karşı geliştirilen tüm mücadele biçimleri (Kürtçe okul açma, her evi dil kursuna çevirme v.b) öz savunma kapsamı içindedir. Kendi anadilini konuşmak, yazmak ve yaşamsal kılmak öncelikli görevimizdir.

Siyasal soykırıma karşı geliştirilen tüm örgütlenmeler (siyasal partiler, meclisler, komünler, sivil toplum örgütleri vb.) ve onların geliştirdiği mücadele biçimleri öz savunma kapsamı içindedir. Savunma sadece savaşıla değildir, bunun siyasi hamlelerini de yapmak gerekmektedir. Siyasi mücadeleyi geliştiremezsek savunmamız gelişemez. Toplumun her kesimi bu mekanizmalar içerisinde yer alarak kendi öz savunmalarını alabilirler.

Ekonomik soykırıma karşı geliştirilen ve geliştirilecek olan kolektif emeğe dayalı üretim-tüketim örgütlenmeleri aynı zamanda toplumun temel maddi ihtiyaçlarının da karşılanmasına yönelik en demokratik eylem olma karakterini taşımaktadır. Özellikle de açıklıkla terbiye edilerek, tüm değerlerini satan işbirlikçiler ve ihanetçiler haline getirilmek istenen Kürt gerçekliği düşünüldüğünde, bu alanda atılacak adımlar ve verilecek olan mücadele etkin bir öz savunma anlamına gelecektir.

Diğer yandan fiziksel soykırım merkezi olarak varlığını sürdüren, şehirlerimizi yakıp yıkan çocukları ve kadınları katleden, Kürdistan üzerinde her türden soykırımın sürdürülmesinin bekçiliğini yapan Türk ordusu, polisi ve işbirlikçisi karşısında tutum belirlemek ve Kürt çocuklarını askere göndermek konusu önemli bir öz savunma konusu olacağı gibi, başta korucular olmak üzere tüm halkın koruculuk karşısında alacağı tutum da önemli olmaktadır. Böylesi ölüm-kalım savaşımının verildiği bir süreçte kendi toprağına, yurduna ve halkına sırtını

dönmek tarih ahlaki-politik toplum karşısında büyük bir sapmayı ifade etmektedir.

Aynı şekilde, örgütsel tedbirlerimiz olmalıdır. Örgütlenmemizi iyi yapacağız, düzenleyeceğiz, hareketli kılacağız. Örgütümüzün manevra kabiliyeti, yönetim düzenlemesi olacak, bu da önemli bir savunmayı teşkil edecektir. Örgütlü olmakla, savaşmak ve savunmak mümkün olur.

Sonuç olarak, Kürdistan' ın, her sokağı, köyü, beldesi kısacası her karış toprağını sömürgeci faşist çetelerden koruyacak, kendi topraklarımızda özgür yaşamı inşa edeceğimiz öz savunma gücümüzü örgütlememiz halkın örgütlülüğüyle mümkün olabilecektir. Halkımızı faşist diktatörlere karşı örgütlemek, eyleme geçirmek ve özgürleştirmek yaşamın anlamlaşmasıdır. Önder APO' nun dediği gibi “Başarmamak için kişinin önünde kendisinden başka engel yoktur. Yeter ki biraz akıl, toplumsal ahlak, biraz toplumsal aşk biraz da vicdan olsun.”

ŞEHİR SAVAŞLARI VE ŞEHİR İNŞACILIĞINDA EKONOMİ

Ekonominin kendisi, beslenme konusu olan her şeyi kapsar. Tarih boyunca, tüm toplumlar, insan ihtiyaçları dışında zenginleşmek için yapılan mal ve para birikimlerine hep şüpheyle bakmışlar, fırsat bulur bulmaz bu birikimleri ihtiyaç sahiplerine dağıtmaktan kaçınmamışlardır. Ekonomi en geniş anlamda, bir tarihsel toplum eylemidir.

Şu husus çok önemlidir: Ekonomi, toplumun varlık eylemidir. Ekonominin özelleştirilmesi ve devletleştirilmesi gasp ve hırsızlık olarak yorumlanmıştır. Bu hususu daha ‘bilimsel’ bir ifadeyle ortaya koyan Karl Marks, emek-değerdeki artı-değerin hırsızlandığını (kâr olarak) söyler. Konu daha derinlikli bir yorumu gerektirir. Ekonomik alan üzerinde amansız bir terör ile azami karın birlikte yürütülmesi, toplumu bir yandan karın tokluğuna ücretli işçiliğe mahkum ederken,diğer yandan büyük kısmını işsizler ordusuna dönüştürür. Toplumun temel dokusu olarak ekonominin, özel ve devletsel olanı dahil, tüm

mülkiyetleştirme biçimleri, ahlaksızcadır; toplumsal değerlerin hırsızlanması ve gaspıdır. Nasıl ki bir insanın kalbini veya başka bir organını özelleştirmek ve devletleştirmek anlamsızsa veya çok sakıncalıysa, ekonomi için de aynı şey geçerlidir.

Tarihten, günümüze, insanlığın ana besleyici kaynağı tarım olmuştur. Binlerce yıl insanlık tarımla geçimini sağlamıştır. Toprakla iç içe olmuş, toprağın verdikleriyle yaşamıştır. İlk toplumsal artı ve birikim de tarımda gerçekleşmiştir. Denilebilir ki, tüm zenginliğin kaynağı da esasında tarımdır, daha geniş anlamıyla değerlendirilecek olursa topraktır. Toprak ve tarım varoluş koşuludur. Her ne kadar bugün insanlar, tarım olmadan ve topraksız da yaşayabilir gibi bir imaj yaratılmışsa da, bunun büyük bir safsatadan ibaret olduğu ortadadır. Topraksız ve tarımsız bir dünya ve insanlık düşünülemez. Tarım adeta ölmüş durumdadır. Var olan tarım da organik olmayan, aşırı ve zararlı kimyasalların kullanılmasına dayanan bir tarım şeklidir ki, bu da doğanın tahrip edilmesine neden olmaktadır. Bu gidişatın doğaya daha fazla zarar vereceği kesindir.

Kürdistan, tarıma uygun büyük toprak parçalarına sahiptir. Bu toprakların büyük bir kısmı tarıma açılmamıştır ve dolayısıyla Kürdistan'da işsizlik ve açlık çok ciddi bir sorun durumundadır. Şüphesiz bunun Kürdistan'ı boşaltmak isteyen devlet politikaları ile yakından bağlantısı vardır. Son derece verimli topraklara sahip olan Kürdistan'da açlık ve işsizliğin varlığı ancak bu tür bilinçli politikalarla gerçekleşebilir. Kürdistan'ın bilinen ovaları yalnız ciddi bir tarım politikasıyla işletilse değil açlık, fazladan milyonlarca nüfusu doyurabilir. Aynı zamanda işsizlik denen kapitalizm hastalığına da çare bulunur ve milyonlarca işsiz insan istihdam edilmiş olur. Ekonomik bir sistemde işsizlik diye bir durum söz konusu olamaz. Hiçbir varlık işsiz değildir, doğa da böyle bir durumu kabul etmez. Önderlik bu konuda çok geniş değerlendirmelerde bulunmuştur. Önderlik doğada hiçbir varlığın işsiz kalmadığını, bir karıncanın bile işsiz olmadığını belirtir. Toplumlarda da böyledir. Doğada işsiz tek bir canlı yok iken, en gelişkin bir varlık olan insan nasıl

işsiz olabilir? Bu kapitalist sistemin bir icadıdır. Önderlik “Çalışmak özgürlüktür” derken bir hakikate vurgu yapmaktadır.

Kürt toplumu, ekonomisi üzerinde hakimiyetini ve özgür tercihini kaybetmiş, talancı ve sömürgeci unsurların kontrolüne girmiş bir toplum olma noktasına getirilmiştir. Kürt toplumunun büyük çoğunluğunun, karın tokluğuna çalıştırılması bile, tek başına soykırım amacına bağlanmış, bir toplum olduğuna işarettir. Kürdistan’da, karın tokluğuna çalıştırma ve işsiz bırakma silahı çok daha kapsamlı kullanılmaktadır. İşsizlik, ülke topraklarından göçertmenin aracı olarak yıllardır kullanılagelen bir uygulama olmaktadır. Herkesi iş-güç sahibi kılacak onca bereketli topraklar olmasına rağmen, işsizlik nüfusun yarısından fazlasını kapsamış durumdadır. Kendi toprakları üzerinde iş bulmak neredeyse bahtlı olmak anlamına gelmektedir. İş bulamayanlar ise, ya mevsimlik işçi ya da ırgat, Türkiye’nin değişik alanlarında çalışarak yaşam savaşı vermektedir. Kürt nüfusunun önemli bir kesimi de tamamen doğduğu topraklardan kopmakta, ya Türkiye’nin ya da Avrupa’nın metropollerine gönüllü göçmenler olarak yerleşmekte ve yaşamlarını sürdürmek durumunda kalmaktadırlar. Bu durum da, ciddi bir asimilasyonun yaşanmasını ve kimliksizleşmeyi açığa çıkarmaktadır. Toplumumuz işsizlik yoluyla aldatılmakta, toplumsal değerleri gasp edilmek istenmektedir. Bu şekilde işsizlik ve açlık silahıyla Kürtler her türden soykırıma açık hale getirilmektedir.

Demokratik ulusun, şehir inşacılığında, herkesin iş sahibi olması temel bir yaklaşım olarak benimsenir. İşsizliğin iş imkânlarının olmamasıyla bir bağı olmadığını, bunun bilinçli bir politikanın ürünü olduğunu bilerek hareket etmek ve aynı zamanda bunun ideolojik bir nedeni olduğunu da değerlendirmek gerekmektedir. Yukarıda belirtmiş olduğumuz üretime açılmayan toprakların üretime açılması, organik tarımın geliştirilmesi, ekolojik dengeyi yeniden kurma temelli ağaçlandırma, vb. hem üretimi arttırıcı, hem de yaratıcı uygulamalar geliştirebilir. Tarımın bu konuda önemli bir imkan sunduğu açıktır.

Ekonomi, iki temel alanı vardır. Bunlar; üretim ve tüketim alanlarıdır. Her iki alan üzerinde tam bir hakimiyetin sağlanması durumunda ekonomi tamamen kontrol altına alınmış olur. Kapital tekelin de yapmak istediği de ekonominin bu her iki alanı üzerinde hakimiyet kurmak ve toplumu baskılamaktır.

Ekonomik işgal, işgallerin en tehlikelisi olmaktadır. Ekonomik işgal , bir toplumu düşürme, çökertme ve çözmenin en kaba yöntemidir.

Kapitalist ekonomiye alternatif sistem, ancak Komünal Ekonomi olabilir. Komünal Ekonomi modeliyle ütöpik değil, gerçekçi ve uygulanabilir bir ekonomik sistem önerilmektedir. Komünal ekonomi ile kapitalist ekonomiye alternatif bir sistem oluşturulurken; kapitalizmi yok etmek değil, aşmak şeklindeki bir yaklaşımı esas almak daha anlamlı olacaktır.

Komünal Ekonomi, yoktan var edilen bir sistem değildir. Kökleri tarihin derinliklerine kadar inen ve orada yere sağlam basan toplumsal üretim değerlerinin günümüz gerçekliği içerisinde hayat bulmasıdır. Komünal Ekonominin, tarihsel ahlaki ve felsefi zemini güçlüdür. Referanslarını demokratik toplumun komünal ve demokratik değerlerinden ve yaşam tarzından alır.

Komünal Ekonominin, varlığını temellendiren değerler ve ilkeler bütünlüğü en saf haliyle doğal ekonomide yaşanmıştır. Doğal ekonomi kök hücredir. Sonrasında, devletçi toplum sisteminin hâkim olduğu tarih sürecinde de toplumun gözeneklerine sızarak, devletçi sistem dışındaki demokratik toplum yaşamında varlığını sürdürmüştür. Atina demokrasisinde, Ortaçağ köy ve kent komünlerinde, Paris komününde v.s. yaşanmış ve günümüze kadar ki, her demokratik gelişmede var olmuştur. Halkların demokratik öz örgütlenmelerinde yaşamsallaşmıştır.

Özgürlük ahlakı; Komünalist Ekonominin temel ilkesi olmaktadır. Doğal toplumda doğal otorite ile, dıştan dayatılan herhangi bir otoriteye ihtiyaç duyulmadan, sadece ahlaki değerlerin güçlülüğü ile toplum yürütüldüğüne ve topluma yabancı olan hegemonik ve hiyerarşik yapılara uzun süre direnildiğine göre; şehirlerin demokratik inşacılığında yeniden, çok güçlü

ahlaki normların oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Kapitalizm, toplumsal ahlaki çözerek ve bunda hiçbir değere bağlılığı olmayan bireyi kullanarak gelişme gösterebildi. Zira, ahlaki değerleri çözmeden ve bireycilikle/bencillikle insanların bilinci uyulşturulmadan, bu denli sömürücü ve toplum dışı bir sistemin var olabilmesi mümkün değildi.

En genel anlamıyla özgürlük ahlakı; insanların başkaları için sorumluluk duymaları ve kişi olarak vicdani i bütünlüğe sahip olmasıdır. Bu da toplumsal ve bireysel sorumluluk düzeyinin gelişmişliğini gerektirir. Bu açıdan, hiçbir yasa, iktidar ve otorite, ahlak kadar toplum üzerinde etkili olamaz. Komünal Ekonominin, kapitalizm karşısındaki en etkili kozu; insanların Komünal Ekonomiye gönüllü katılımları olacaktır. İnsanlar bireysel faydanın değil, topluma ve başkalarına faydalı olmanın huzurunu yaşayacaklardır.

Komünal Ekonomi, kendi savunma sistemini, ahlaki ve politik ilkeleriyle gerçekleştirecektir. Komünal Ekonomi, zgrlk ahlakı toplum tarafından benimsendiği oranda gelişme kaydedecek ve varlığını sürdürebilecektir. Kapitalist ekonomiye karşı özgürlük ahlakı ve vicdani yani toplumsal hafızası ile kendisini savunacaktır. Kapitalist ekonominin sunduğu maddi zenginlik, saygınlık, özel statü ve konforlu yaşama karşı; insanlara manevi zenginlik, saygınlık, sevgi ve ortak yaşama olanağını sağlayacaktır. İnsanlar değerli olduklarını göreceksin, topluma faydalı olmanın, paylaşmanın, kollektif emeğin tadına vararak yaşamını sürdürecektir. Komünal Ekonomi, ahlaki sorumluluğun gereği olarak, ekolojik dengeyi koruyan ve doğayla dost olan bir üretim sistemini esas alacaktır. İşsizlik ve açlık üreten verili, sistemin aksine, insanca yaşamı yaratmayı, ahlaki ilkenin gereği olarak ele alacaktır. Bu minvalde örnekler çoğaltılabilir.

Komünal Ekonomi salt toplumsallığı esas almıyor. Toplumsallık kadar, bireyin özgürlüğü de esas alınıyor. Toplum ve bireyin optimal dengesini, var oluşunun temeline yerleştiriyor. Ne birey, toplum aleyhine gelişme gösterecek; ne de toplum,

bireyi hiçe sayıp bastırarak. Birbirini besleyen ve geliştiren (simbiyotik) ilişki esas alınacaktır.

Komünal Ekonomi, komünler esası üzerinden şekillenir. Köy, sokak ve mahalle komünleri biçiminde âdemimerkeziyetçi olarak örgütlenecek toplum, ekonomik sistemini de bu biçimde oluşturacaktır. Buna göre; her komünü oluşturan gruplar bir topluluğu ifade edecektir. Dolayısıyla her komünün denetimindeki üretim araçlarının idaresi ve kullanımı komünü oluşturan topluluğa ait olacaktır. Komünal Ekonomide ise; yerleşim birimlerindeki halk, söz konusu birimdeki üretim araçlarının idaresi ve bu temel de kararları alma ve uygulama hakkına sahip olacaktır.

Üretim ve ekonomi ile ilgili faaliyetler, en küçük ve temel ekonomik birim olan komünlerde gerçekleşecektir. Her komün kendisiyle ilgili kararların alınmasında söz ve yetki sahibi olacaktır. Komünü oluşturan, yerleşim birimlerinde yaşayanların, doğrudan katılımlarıyla ve hiçbir engelle karşılaşmaksızın düşüncelerini belirtip, kararlara katılması ile süreç tamamlanır. En alttan en üste tüm yerleşim birimlerine varana dek komünal ekonomik sistem böyle inşa edilebilir.

Sonuç olarak, ÖNDERLİK” Ekonomik işgal, işgallerin en tehlikelidir. Ekonomik işgal bir toplumu düşürme, çökertme ve çözmenin en barbar yöntemidir. Bir toplumun, kendi üretim araçları ve pazarı üzerinde, kontrolünü kaybettikten sonra, yaşamını özgürce sürdürmesi, mümkün değildir” demektedir.

Bu minval üzere, kapitalist sömürgeci güçlerin, tekelci politikalarına karşı, her alanda toplumcu ekonomiyi geliştirmek, var olmanın temel koşullarından birisi olmaktadır.

SAĞLIK BOYUTU

Bir toplumun var olması ve yaşamını sürdürmesinin, en önemli ihtiyaçlarından biri de sağlık kapsamında oluşturulması ve örgütlendirilmesidir.

Kapitalist sistem, toplumsal yaşamın her alanında, toplumsal değerleri gasp ederek toplumu kendine bağımlı hale getirmiştir. Bu alanlardan biri de sağlık alanıdır.

Oluşturduğu azami kar sistemiyle, doğa da büyük tahribatlara yol açan sömürgeci sistem, hastalıkların çığ gibi büyümesini beraberinde getirmiştir.

Toplum da neredeyse hasta olmayan tek bir birey kalmamıştır. Yeni doğan bebekten tutalım, en gencinden, en yaşlısına kadar, üretilen hastalıklar içerisinde toplum yaşamını sürdürmez duruma getirilmiştir.

Tekelleştirilen sağlık alanı, toplumun hastalıklarına çare üretmeyi bir kenara bırakalım, adeta ölüme sürükleyen bir politika izlemektedir. En temel insani hak olan, sağlık konusu büyük bir kar alanı haline getirilmiştir.

Toplumun her kesiminin, sağlık hizmetlerinden faydalandığı bir sistem oluşturulmamıştır. Deyim yerindeyse, bireylere maddi olanakları ölçüsünde ömür biçilmiştir.

Mevcut kapitalist modernite sisteminin, hem fiziksel hem de zihinsel anlamda toplumsal kanseri geliştirdiğini açıklıkla ifade etmek mümkündür.

En temel insan hakkı olan yaşam hakkı, egemen sömürgeci güçlerin, insafına bırakılamaz.

Bir toplumun, var olabilmesi için yaşadığı her alanda kendi sağlık ihtiyaçlarını oluşturacağı ve karşılayacağı bir örgütsel mekanizmaya ihtiyacı vardır.

Bu kapsamda, şehir mücadeleciliğinde, her köy, sokak, mahalle de oluşturulacak komünler içerisinde sağlık birimleri oluşturmak önemlidir.

Bu sağlık birimleri, örgütlendirildikleri yerleşim alanında, yaşanabilecek herhangi bir sağlık sorunu karşısında gerekli tıbbi malzeme, teçhizat, araç ve gereçleri temin ederek hazır bulundurmalıdır.

Yine sağlık konusunda, bilgi, tecrübe ve yeterliliğe sahip olan bireyler örgütlendirilerek komünler içerisinde aktif hale getirilmelidir. Ayrıca sağlık konusunda eğitim almış kişilerin,

ihtiyaç ölçüsünde bu alanda görev üstlenecek bireyleri yetiştirmeleri ve bu alanda hizmet sunabilecek düzeye getirmeleri örgütlendirilmelidir.

İhtiyaca göre her sokak ve mahalle de sürekli hizmet sunacak sağlık merkezleri oluşturulabilir.

Bazı acil durumlarda, ufak bir yardım malzemesinin bulunmasının bile hayat kurtardığını düşündüğümüzde, her evde, minimum düzeyde sağlık ihtiyaçlarını karşılayacak ilk yardım malzemeleri bulundurmak önemli olmaktadır.

Sonuç olarak, yaşamı var etmek ve anlamlı kılmak örgütlendiğimiz ve eyleme geçtiğimiz oranda mümkün olabilecektir. Bir birey ve toplum için sağlık olmazsa olmazlardandır. Kendimizi ve toplumumuzu korumak, yaşatmak ve özgür kılmak, bizleri fiziksel olarak imha etmek isteyen katliamcı güçlere karşı vereceğimiz en büyük cevap olma özelliği taşımaktadır.

ŞEHİR SAVAŞI VE İNŞACILIĞINDA DEMOGRAFİK YAPININ KORUNMASI

Kürdistan coğrafyası ve özel de Kürt toplumu üzerinde, Cumhuriyet'in kuruluş aşamalarından itibaren, ciddi bir asimilasyon ve soykırım politikalarının yürütüldüğünü tarihsel referanslardan bilmekteyiz. “Tarih tekerrürden ibarettir” denir. Bu söz bir nevi, tarihten dersler çıkarmayanlar, değişimi ve dönüşümü sağlamayanlar için ifadelendirilir. Aslında bu söz en fazla da iktidarcı, faşist TC devletinin, Kürt halkına dönük politikalarında vuku bulur. Tarihsel hafızamıza şöyle bir göz atalım:

Şeyh Sait İsyanı bastırıldıktan iki buçuk ay sonra İsmet İnönü bir gazeteye vermiş olduğu demeçte; “Vazifemiz Türk vatanı içinde bulunanları behemehâl(derhal) Türk yapmaktır. Türklerle ve Türkçülüğe muhalefet edecek anasırı [unsurları] kesip atacağız” demiştir. Vatana hizmet edeceklerle, ulus-devlet oluşturmaya stratejik düzeyde hedeflemişlerdi. Onun için “milli misakı sınırları” denilen coğrafyada yaşayan tüm dini ve etnik yapıları tek potada eriterek Türkleştirmek gerekecekti. İttihat Terakkiciler, iskân, tehcir, asimilasyon, katliam vb. toplum mühendisliği gerektiren politikalar konusunda oldukça uzmanlaşmış ve ciddi anlamda kurumsallaşmışlardı. 1913 ile 1916 yılları arasında önce Anadolu ve Kürdistan'da gayrimüslimlerin Ermeni, Rum ve Asuri halklara karşı uygulamış oldukları tehcir ve iskân politikalarıyla milyonlarca insan yerlerinden edilmiş, bir o kadarı katledilmiş, kendi deyimleriyle kurulacak olan ulus-devlet büyük bir tehlikeden kurtarılmıştı. Bu süre içinde Kürtlerde kendi paylarına düşeni fazlasıyla aldılar. Ama Kürtler ne coğrafyalarından tümünden temizlenebildi nede dışarıda getirilen başka etnik gruplarla asimilasyon tamamlanabildi. Kürtlerin geniş ve dağlık bir arazide, büyük bir nüfusa ve isyancı bir yapıya sahip olmasının yanı sıra, savaş koşullarında Kürtlere olan

ihitiyaçtan kaynaklı, yarım kalan proje cumhuriyet sonrasına ertelenecektir. Cumhuriyet kurulduktan sonra “milli misakı” sınırları içinde uygulanacak olan Türkleştirme politikasına karşı direnecek tek etnik yapı Kürtler kalmıştı. Dolasıyla devlet için tek tehlikeli güç olarak Kürtler kalmıştı. Sözüml ona İsmet İnönü ve ekibi bu tehlikeyi bertaraf etmeye çalışıyordu. Artık, bu tarihten sonra, Kürtler için yeni bir süreç başlamıştır.

Fırsattan istifade, İttihatçılar yarım kalan projelerini -iskân, tehcir, katliam ve asimilasyon politikalarını- esas olarak bu dönemde uygulayacaklardır.

İskân, tehcir, katliam ve asimilasyon politikalarını daha rahat hayata geçirebilmek için İsmet İnönü 1924 yılında TBMM tarafından, ret edilen Şark Islahat Planını ikinci defa 24 Eylül 1925 tarihinde meclis gündemine taşırılır ve onaydan geçirilir. Bu plan Kürdistan’ı baştan sona fethetmeyi ve tümnden inkâr etmeyi hedefliyordu. Planın ilk maddesi zaten her şeyi açıklıyordu. “Tüm Doğu vilayetlerinde T.C. egemenliği tam tesis edilene kadar plan uygulanacaktır.” Egemenlikten kast edilen, Bakur’ê Kürdistan’ın tümnden Türkleştirilmesidir. Plan hızla hayata geçirilir. İlk elden yapılması gereken Kürdistan’da ki arazilerin çoğunluğuna, devlet hazinesi adı altında el konulmasıdır. Uygulanmak istenen, Ermeni soykırımından geriye kalan gayrimenkullerin Kürtlerin elinden alınması ve Kürdistan’ın demografik yapısının değiştirilmesidir. Yine, asimilasyonun sonuç vermesi için Türkçe dilinin öğretilmesi, Kürtçe’nin yasaklanması bir elzem olarak görülür. Yukarıdaki uygulamaların, hayata geçirilebilmesi için, Şark Islahat planının ilgili maddesinde şunlar ifade ediliyordu “ Van şehri ile Midyat arasındaki hattın batısında Ermenilerden boşaltılan arazilere, Türk muhacirleri yerleştirilecektir. Bunun için bu plan dahilindeki vilayetlerde bulunan Ermenilerden ele geçirilen varlıklar satılmayacak ve hatta Kürtler’e kiraya dahi verilmeyecektir. Yugoslavya’dan gelen Türk ve Arnavutlar ile İran ve Kafkasya’dan gelecek olan göçmenler, öncelikle Elaziz Ergani, Diyarbakir, Elaziz - Palu - Kığı, Palu - Muş arasındaki Murat vadisi, Bingöl

dağının Doğu ve Güneyi ve Hınıs, Murat vadileri, Muş ovası, Van gölü havzası, Diyarbakir - Garzan - Bitlis hatlarında iskân edilecektir. Bunlardan başka Rize, Trabzon vilayetleriyle Erzurum vilayetinin Kuzeydoğu kazalarında yerleşik yerel halktan insanlar da istemeleri ve şartları yerine getirmeleri halinde Hınıs çayı ve Murat vadisine ve Van gölünün kuzey mıntıkasına nakledilebileceklerdir. Doğuya yerleştirilecek göçmenler ve yerli Türklerin iskân edilecekleri mıntikalara kadar hükümet bunların ulaştırılması, yol iaşeleri ve bir senelik iaşelerini sağlayacaktır. Ayrıca evlerini inşa edecek, hayvan ve ziraat araç-gereçlerini de karşılayacaktır. Türk muhacirinin yerleştirileceği Ermeni mülklerini ne sebeple olursa olsun ellerinde tutan Kürtler çıkarılarak geldikleri eski yerlerine gönderilmeleri veya istemeleri halinde Batı’da hükümetin göstereceği mahallelere nakledilmeleri sağlanacaktır. Söz konusu mıntikalara yerleştirilecek Türklerin, Kürtlerin taarruzundan korunmaları için özel tedbirler alınacaktır. 1925 yılında en fazla 50 bin nüfus sevk ve iskân edilecektir. 10 yıl içerisinde Yugoslavya, Bulgaristan, Kafkasya ve Azerbaycan’dan beş yüz bin göçmen getirilip Doğuya yerleştirilecektir.” Söz konusu olan 50 bin nüfusun Kürdistan’a iskanı Kürdistan’ın değişik illerinde ki, diğer etnik topluluklara bakılarak anlaşılabilir. Aynı şekilde Kürtlerin Anadolu’nun içlerine doğru göç ettirilmesi daha yoğunluklu ve daha kalabalık nüfuslar şeklinde olmuştur. Kürdistan’da ki aşiret örgütlülüğünü ve toplumsal yapıyı sindirip dağıtmadan bulundukları coğrafyadan koparmanın mümkün olmayacağını çok iyi biliyorlardı. İstenilen demografik değişikliğin yapılabilmesi için öncelikle aşiret örgütlülüklerin dağıtılması gerekmekteydi. Bu dönemde, deyim yerindeyse Kürdistan alanı baştan sona doğru fethedilmeli ve tümünden Türkleştirilmeliydi. Bunun için ilk önce direnebilecek olan kesimlerin iradesi kırılıp teslim alınmalı ve daha sonra toplumsallıkları dağıtılmalıydı. Bu da, katliamdan geriye kalanların payına düşen göç ve sürgün demektir. Zira, bu yapılabilirse asimilasyon politikası başarıya ulaşabilirdi. Onun için düşünülen bu “temizlik operasyonları-

nın” rahat yapılabilmesi için “Dinî ve etnik azınlıkların Türkleştirilmesi sürecinde[4] otoriteyi sağlamlaştırmak amacıyla TBMM 1164 sayılı ve 25 Haziran 1927 tarihli kanunu çıkardı. Bu kanuna göre kurulan umumi müfettişliklerin geniş yönetsel, askerî ve yargısal yetkileri vardı. 1 Ocak 1928 tarihinde Diyarbakır, Elâzığ, Urfa, Bitlis, Van, Hakkâri, Siirt ve Mardin illerini kapsayan ve merkezi Diyarbakır’da bulunan Birinci Umumi Müfettişlik kuruldu. 1936 yılında açılan dördüncü umumi müfettişliğinin mahkeme kararlarını imzalamaya, düzeni ve güvenliği sağlamak açısından gerekli gördüğü durumlarda ilde yaşayan kişileri ve aileleri, il sınırları içinde bir yerden bir başka yere göndermeye ve il sınırları içinde oturmalarını yasaklamaya da yetkiliydi.” Olağan üstü yetkilerle donatılan bu müfettişlikler, Kürdistan’ı Türkleştirme politikaları doğrultusunda, her tür keyfi uygulamaya yetkileri vardı. Katliam, sürgün, talan, gasp ve devlet adına her türlü mal varlıklarına el koyma bu politikaların başta gelenleriydi. Doğal kültür ve yaşamıyla Kürtlükte ısrar edeni bekleyen bu uygulamalar devlet nezdinde meşru görülüyordu. Deyim yerindeyse Kürdistan bu dönemde, eşkıyavari yöntemler ve hükümlerle yönetilmeye çalışıldı.

24 Eylül 1925’te çıkarılan Şark Islahat Planı ile 25 Haziran 1927’de çıkarılan müfettişlik kurulu planı çerçevesinde 1925’ten 1940’lı yıllara kadar Kürdistan’da öncelikle “sorunlu bölgelere” askeri operasyonlar başlatılır. Kürt inkâr ve imha operasyonlarına karşı Kürtler hazırlıksız yakalanırlar. Bu dönemde Kürdistan’da yaşanan isyanların asıl sebebi Türkleştirme politikaları temelinde dayatılan asimilasyon ve demografik yapının zorla değiştirilmeye çalışılmasıdır. Ağırlığı ise yeni ulus-devlet yapısıyla uyuşmayan Kürdistan toplumsal yapısı ve aşiret örgütlenmesinin dağıtılması için devlet tarafında çok planlı bir şekilde sorun olarak görülen alanların bir şekilde provoke edilerek dış ve iç kamuoyuna gerici isyanlar olarak lanse edip ulus-devlet yapısına entegre etme çalışmaları sonucu ortaya çıkmışlardır. Yani asimilasyon ve inkâr politikaları ekseninde geliştirilen uygulamalar olmuştur. Devlet bu operasyonlar

esnasında Kürdistan'ı tümünden kapsayacak bir harekâtı göze alamadığı için belirli aralıklarla farklı farklı alanlara silah toplama veya aşiret ileri gelenlerin ailece sürgünlerini gündeme alarak belirlenen mıntikalara askeri operasyon başlatmışlardır. Bu uygulamaları hiçbir Kürt aşiretinin kabul etmeyeceklerini çok iyi bildikleri için böylesi yöntemlere başvurarak aşiretleri isyana provoke etmişlerdir. Sırayla; Koçgiri isyanı (6 Mart-17 Haziran 1921), Şeyh Sait isyanı(13 Şubat-31 Mart 1925), Beytüşşebap ayaklanması(3 Eylül 1924), Raçkotan ve Raman ayaklanması(9-12 Ağustos 1925), Sason Ayaklanması (1925-1937), Koçuşağı ayaklanması(7 Ekim-30 Kasım 1926), Mutki Ayaklanması(26 Mayıs-25 Ağustos 1927), Bicar Ayaklanması (7 Ekim-17 Kasım 1927), Ali Resul Ayaklanması(22 Mayıs-3 Ağustos 1929), Tendürek harekâtı(14 Eylül- 27 Eylül 1929), Savur harekâtı(20 Mayıs- 9 Haziran 1930), Zilan harekâtı(20 Haziran-Eylül 1930), Oramar harekâtı(16 Temmuz-10 Ekim 1930), Pülümür harekâtı(8 Ekim-14 Kasım 1930), Ağrı İsyanı (16 Mayıs 1926-25 Eylül 1930), Dersim İsyanı(20 Mart 1937-Aralık 1938) Her isyan sonrası birçok yerleşim birimi yerle bir edilmiş, yüzlerce insan katledilmiş ve binlercesi sürgün edilmiştir. Dolayısıyla, Türk devleti bu dönemde eli silahlı olan isyancılara karşı değil, sivil insanlara karşı savaşmış ve katletmiştir. Kürtler ise yerlerinden ve yurtlarından olmamak ve katliamdan geçmemek için direnmişlerdir. Bu dönemde aslında Kürdistan öyle bir hale getirilir ki burada yaşamak her an ölümle burun buruna gelmek demektir. Kürdistan, Kürtler açısından yaşanılmaz bir hale getirilerek, Kürtlerin, Kürtlükten ve Kürdistan'dan veba gibi kaçması amaçlanmaktaydı. Bu uygulamalarla asimilasyonun zemini hazırlanıyordu.

Bu arada, Kürdistan'ı tamamıyla Türk ulus-devlet yapısına entegre edebilmek için Kürdistan'ın genelinde Kürtçe dili yasası başlatılır. Kendi anadillerinden başka hiçbir dili konuşmayı bilmeyen insanlara, kendi toprakları ve toplumsallığı içinde bilmediği yabancı bir dil ile konuşma dayatılır. Köyünde, mahallesinde, evinde ve çarşıda konuşulan her Kürtçe kelime kar-

şılığında o dönemin parasına göre 5 kuruş ceza kesilir. Kendi anadilinden başka hiçbir dili konuşmasını bilmeyen bir topluma böylesi bir yasak getirmek o toplumun tümünden susması yani lal bir toplum yaratmayı ön görmek anlamı taşımaktaydı. Kürt toplumuna ya lal olmayı seç (öl) ya da Türkçe konuşması dayatılıyordu. Şark Islahat planının bir maddesi de bu yasaklamaya göndermede bulunuyordu “Malatya, Elaziz, Diyarıbekir, Bitlis, an, Muş, Urfa, Ergani, Hozat, Erciş, Adilcevaz, Ahlat, Palu, Çarsancak, Çemişkezek, Ovacık, Hısnımansur(Adıyaman), Behisni, Arga, Hekimhan, Birecik, Çermik vilayet ve kaza merkezlerinde hükümet ve belediye dairelerinde ve sair müesseselerde ve teşkilatta, mekteplerde, çarşı ve pazarlarda Türkçeden başka dil kullananlar hükümet emirlerine ve belediyeye muhalif ve mukavemet etmek suçundan cezalandırılırlar.” Aynı şekilde bazı özel kanunlarla Kürdistan’da devlet kurum ve kuruluşlarında göreve alacak hiçbir memurun yerli yani Kürt olmamasına özen gösterilir. Böylelikle devletin herhangi bir kuruluşuyla Hastaneler, sağlık ocakları, öğretmenler, hakimler, savcılar v.s. ilişkilenen herkes Türkçe öğrenilmeye zorlanılmış olacaktır.

Kürt meselesi sırtlan payında kurulan Türk ulus-devleti için her zaman esaslı bir sorun olarak orta yerde durmuş gibidir. 1940’lı yıllara gelindiğinde Bakur’ê Kürdistan’ın askeri operasyon düzenlenmedik tek bir alanı kalmaz. Öncelikle askeri operasyonlarla Kürtlerin iradesini tümünden teslim almayı, toplumsallıkları ve örgütlülüklerini tümünden dağıtmayı esas alırlar. Bu askeri operasyonlar sonucu on binlerce insan katledilirken, on binlercesi de topraklarından sürülmüşlerdir. Aslında, İttihatçı zihniyetin, Kürdistan’ı Türkleştirme operasyonu iki temel ayak üzerinden yürütülmüştür. İlk ayağında, 1925’ten 1940’a kadar olan, askeri operasyonlarla Kürdü teslim almak adına kızıl katliamlar uygulanmış, ikinci ayağında ise, 1940’lı yıllardan sonra iradesi teslim alınmış, örgütlüğü ve toplumsallığı dağıtılmış zemin üzerinden kültürel soykırımla sonuç almak istenmiştir.

Burada asimilasyon politikasının sonuç vermemesinin en önemli nedenlerden biri Kürt aşiretlerin göçebe yaşamıdır. Göçebe yaşayan aşiretlerin devlet kurum ve kuruluşlarıyla hatta şehir yaşamıyla bağı oldukça zayıf olmuştur. Bu yaşam biçimi kendileriyle sınırlı ve dar kalsa da dil ve kültürlerinin korunmasında önemli bir rol oynamıştır.

1940'lı yıllardan sonra göç politikalarında yöntem olarak eskisi gibi katliam, toplu göç, sürgün vb. uygulamalar esas alınmasa da bu sefer farklı yöntemlerle Kürde göç dayatılacaktır. Kürdistan'a bilinçli olarak hiçbir ekonomik yatırım yapılmaz ve iktisadi olarak geri bırakılır, Kürdün geçim kaynağı olan tarımcılık ve hayvancılığı sınırlı düzeyde tutarak gelişmesinin önü alınır. Buna karşılık batı şehirleri her yönüyle çekim merkezi haline getirerek Kürdistan'dan batıya doğru sürekli bir biçimde ekonomik, eğitim, sağlık ve daha başka sebeplerden kaynaklı göçü tetikleyen politikalar esas alınır. Bu politikalar çok uzun vadeli ve kesintisiz bir biçimde uygulanır. Burada ön görünen şey Kürt coğrafyasını Kürtler nezdinde anlamsız, değersiz ve adeta "karın doyurmaz" topraklar olarak biran önce terk edilmesi gereken coğrafya kanısını oluşturmaktır. "Karın doyurmaz" topraklara, bağlılık ve dolayısıyla yurtseverlik de, zayıf hatta anlamsız olacaktır. Yaratılmak istenen bu kanıya inanmış herkes, biran önce ülkeyi terk etmeye hazırdır.

Bir süreç böyle devam eder.

1970'lı yıllara gelindiğinde, Türk devletinin korktuğu başına gelmiştir. Türkiye ve Kürdistan gençliği, 68 kuşağın etkisiyle yoğun bir biçimde sol ve Marksist klasikleri okuyacak faşist devlet rejimine karşı çeşitli örgütlenmelere girişeceklerdir. Tam da, Kürdistan'da sonuç aldık dedikleri bir ortamda PKK hareketi doğacaktır. Çıkışıyla birlikte Kürdistan'da ciddi bir taban örgütlenmesine yol açacaktır. Bu çıkış, devletin 50-60 yıllık tüm inkar ve imha politikalarını boşa çıkartan bir çıkış niteliği taşıyordu. Onun için devlet PKK'ye yönelirken diğer klasik sol-Marksist örgütlere yöneldiği gibi olmayacaktır. Daha kapsamlı ve adeta bir daha hiç kimsenin Kürt ismini ağzına almaya

bile cesaret etmeyecek bir yönelimi esas alacaktır. İlk yönelimini PKK'nin ilk kadrolarını örgütlediği ve toplumsal taban bulduğu Maraş'ta gerçekleştirir. 19 Aralık 1979 yılında Maraş merkez, Pazarcık ve çevre köylerindeki Kürt Alevi kesimlerine yönelik bir hafta süren katliam uygulanır. Bu katliamda resmi rakamlara göre; 150 Alevi Kürt öldürülür, onlara ait 200'ün üzerinde ev yakılır ve 100'e yakın işyeri tahrip edilir. Oysa bizzat olayın tanığı olan Alevi Kürtlere göre o zaman 1000'den fazla insan katledilir. Pazarcık ve Maraş merkezde bulunan tüm Kürt iş yerleri yakılıp talan edilir. Bununla sınırlı kalmıyarak Alevi köylerine de saldırı düzenlenir. Köylerde, gelebilecek saldırılara karşı tedbir alındığı için çok fazla zarar verilemez. Bu saldırıyla bu alandan tümünden Kürtler temizlenmek istenmiştir. Nitekim daha sonra Maraş merkezde bulunan bir alevi Kürt Mahallesi tamamıyla boşaltılır yine Pazarcık ve Elbistan'da bulunan Kürtleri Avrupa'ya göçertmek için kolaylıklar sağlanarak göçün önü açılır. Sadece dört ay sonra Mayıs ayında Çorum'da Alevilere yönelik ikinci bir katliam girişimi olur burada resmi rakamlara göre 57 Alevi katledilir 100'den fazla insan yaralanır. Bu her iki vaka Kürt alevi kesimi üzerinde ciddi bir psikolojik baskı oluşturur. Hem Maraş katliamı ve arkasında gelen Çorum katliamıyla birlikte Maraş bölgesinde ki Kürt alevi kesiminden binlerce kişi Avrupa'ya göç etmek zorunda kalır.

1990'lı yıllara gelindiğinde ise PKK hareketi gerilla mücadelesiyle sınırlı kalmamış Kürdistan'ın birçok yerinde halk ayağa kalkmış, gençler akın akın yönlerini dağlara vermiş deyim yerinde ise Kürt ulusal dirilişi başarı kazanmıştır. Bu gelişmelerin önü alınmazsa devletin dayanmış olduğu ulus-devlet projesi tümünden çökebilir. Bunun için Turgut Özal Kürdistan'ı boşaltmak için daha kapsamlı bir plan geliştirecektir. Turgut Özal Cumhurbaşkanı iken dönemin başbakanı Süleyman Demirel'e Kürdistan'da uygulanacak olan dönemin yenilenmiş Şark Islahat planı gönderilir. Bu planın, bizzat devlet tarafında harfiyen uygulanmasını talep eder. Bu plan 1993'te Turkish Daily News gazetesinde yayınlanır. Planın detayları şu şekildedir;

“En sorunlu kuşaktan başlayarak, dağlık bölgedeki köyler ve mezralar kademeli olarak boşaltılmalıdır. Sayıları 150,000 ile 200,000.i geçmeyen PKK destekçisi grubun dikkatli bir plânlamayla ülkenin batısında yeniden iskân edilmesiyle PKK’nin lojistik desteği kesilmiş ve bu insanların hayat standarttı yükselmiş olacaktır. Bu gruba iş bulmada öncelik tanınmalıdır. Dağlardaki yerleşim yerlerinin boşaltılması ile terörist örgüt izole edilmiş olacaktır. Güvenlik güçleri bu tip bölgelere derhal girmeli ve tam bir kontrol sağlamalıdır. Yöre insanlarının bölgelerine dönmelerinin önüne geçilmesinde, uygun yerlere çok sayıda baraj yapılması ayrıca bir alternatif olabilir. PKK’nin lojistik desteğini kesmek için, yerel halk devlet saflarına kazandırılmalıdır. Uzak dağ köy ve mezralarına yerleşmiş halk daha büyük yerleşim alanlarına gitmeye teşvik edilmelidir. Yöre insanının ülkenin batısına göç etme eğilimine bakılırsa, görülmektedir ki, gelecekte sadece 2-3 milyon insan bölgede oturuyor olacaktır. Eğer bu göç düzene sokulmazsa, sadece nüfusun göreceli olarak daha varlıklı bölümü taşınmış, fakir olanlar arkada bırakılmış olacaktır. Böylece bu alan daha da fazla anarşi için besleyici bir zemine dönüşecektir. Bunun önüne geçmek için, göç mutlaka devlet tarafından düzene sokulmalıdır. Batıda önceden belirlenmiş yerleşim yerlerine toplumun her kesimine mensup olanları içeren plânlanmış dengeli bir göç düzenlenmesi zarureti vardır.”(16) Özal’ın dönemin başbakanı Süleyman Demirel’e sunduğu kapsamlı planlamada Kürdistan’ı boşaltmak için üç temel taktik önermektedir. Birincisi, kırsal kesimde ki köylerin ne pahasına olursa olsun boşaltılması yani yakılması, ikinci önemli taktik merkezi köy projeleriyle onlarca dağınık köyü boşaltarak merkezi köylerde bir araya toplayarak denetimde tutma üçüncüsü ise bölgede yoğun bir şekilde baraj yapımına geçerek birçok yerleşim alanını baraj altında bırakarak mecburi bir biçimde göçe zorlamaktır. Özal’ın uygulamak için uygun gördüğü proje olduğu gibi uygulanır. Bakur’ê Kürdistan 1927 yılında çıkarılan umumi müfettişliklerle hep olağan üstü yetkilerle donatılmış valilikler tarafında yönetilmiştir. Bu

kanun her ne kadar 1952 yılında resmen yürürlükten kaldırılmış olsa da fiili olarak Kürdistan'a yaklaşımda bir değişim söz konusu olmamıştır. 1980 darbesinden sonra Kürdistan sıkıyönetimle idare edilmeye çalışıldı 10 Temmuz 1987' kaldırılan sıkıyönetim yerine bu sefer 19 Temmuz 1987'te Kürdistan'ı olağan üstü yetkilerle donatılan ve yaptığı hiçbir şey için sorumlu tutulmayan OHAL valilikleriyle yönetilmeye başlandı. Devlet PKK ile mücadele ediyoruz adı altında bölgede ki insanlara, coğrafyaya ve hayvanlarına savaş açtı. Öncelikli GKK(geçici köy korucuları) dedikleri köy korucuları örgütlendirildi, daha sonra özel timler, Asayiş kolordu gibi birlikler, JİTEM, Faşist Kontra örgütlenmeleri, Hizbullah çeteleri örgütlenirerek Kürdistan'da canlı olan her şeye karşı savaş açtılar. Korucu dayatmasını kabul etmeyen tüm köyler yakılıp yıkıldı 4000'den fazla köy ve mezra boşaltıldı. Gerillanın saklandığı veya rahat hareket edebildiği ormanlık alanlar tümünden ateşe verildi, gerillaya yardım etmiş veya yurtsever olarak düşünülen insanlar acımasız şekilde oluşturulan kontra örgütlerinin eliyle sokak ortasında infaz edildiler. Yaklaşık olarak 17 bin insan gözaltında kaybedildi. On binlercesi gözaltına alınarak ağır işkencelerden geçirildi. Yine binlerce insan hiçbir suçu olmamasına rağmen DGM (devlet güvenlik mahkemeleri) mahkemelerinde yargılanarak ağır cezalarla cezalandırılıp yıllarca cezaevinde bırakıldı. İnsanların tek geçim kaynağı olan tarımcılık ve hayvancılık bölgede tümünden ortadan kaldırıldı. Öncelikle yaylalara yasak getirerek hayvanların mera ve otlaklara çıkmasını engellediler. Daha sonra ekili olan arazi, bağ ve bahçeler ateşe verilerek bölge insanını göç etmeye zorladılar. Özel olarak devlet tarafında kurulan şebekelerle Kürtlerin yönü Balkan ve Avrupa ülkelerine verildi. Yaklaşık olarak 800 binden fazla insan bu politikalarla yerlerinden-yurtlarından edildi.

Daha sonrada sistematik bir biçimde Kürdistan'da köy boşaltmalar ve göç ettirme durumu devam etmiştir. İstanbul, Mersin, Adana, İzmir vb. büyük metropol kentlerde ki Kürt nüfusun %90'ı bu dönemden sonra göç etmişlerdir. Sadece İstanbul'da

4.000.000 Kürdün yaşadığı dikkate alınırsa Kürdistan'dan Türkiye'ye doğru kaç milyon insanın göç ettirildiği belki de daha rahat anlaşılır. Kürdistan adeta insansızlaştırılmak istendi. Her türlü insanlık dışı uygulamalar devreye konularak bu yapıldı. Bu uygulamaların en acımasızını ise bölgede yapılan barajlarla hem tüm yerleşim birimleri hem de bölgenin tarihsel hafızası olan tarihi yerleşim birimleri ve tarihi eserlerin su altında bırakılmasıydı. Aynı şekil de, tarım arazileri de su altında bırakılarak Kürdün tek geçim kaynağı olan toprağı da elinden alınmış oluyordu. Kürdistan'da inşa edilen bu barajların esas amacı sulama yada elektrik üretmek için değildir. Esas amacı, Kürdü yerleşim birimlerinden koparmak ve asimilasyon politikalarının, cenderesine almak için yapılmıştır. Şu an Kürdistan'da inşa edilmiş ve faaliyette olan baraj sayısı 52'dir. Şu anda, sözüm ona güvenlik amaçlı(gerillanın bölgedeki manevra gücünü kısıtlama) inşa edilmek istenen baraj sayısı en az 100'ı bulmuştur. Bu barajlar inşa edilirse Kürdistan coğrafyasının ağırlığı sular altında bırakılmış olacaktır. Katliam, talan, gasp, sürgün, göç ve asimilasyon politikalarıyla başaramadıklarını bu sefer baraj inşalarıyla denemek istemektedirler. Bu politika sonuç alır mı? Geçmişten günümüze kadar uygulanan politikalarda kısmi düzeyde sonuç alınmış olsa da mevcut durumda Kürt halkının ulusal bilinç ve örgütlülük düzeyi dikkate alındığında bu tür uygulamalarla sonuç almanın mümkün olmadığı açık ortadadır.

En son Eylül 2014 tarihinde Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı'nın Sri-Lanka hükümetinin Tamil Kaplanlarına karşı 2009 yılında hayata geçirmiş olduğu planın neredeyse birebir kopyasının hazırlanıp Genelkurmay Başkanlığı bünyesinde Genelkurmay Strateji Plan Dairesi, Strateji Şube Müdürlüğü'nce "Çöktürme" planı olarak savaş simülasyonuna denemesi yaptırarak hükümete gizli ibareli eylem planı olarak uygulanmak için sunulur.

"Çöktürme" planının ikinci aşaması ise PKK'nin taban bulunduğu şehir ve kasabaların ablukaya alınarak tümünden boşal-

tilmasıdır. Bu göç ettirme hareketine karşı olası bir direniş söz konusu olursa nelerin yapılacağı raporda açıkça ifade edilmiştir. “Ablukaya alınan yerleşkelerde, yaşamsal alanlar tahrip edilerek geri dönüş koşulları ortadan kaldırılacak, kitlesel imhalar, tutuklama ve boşaltmalarla yerleşkeler “huzura” kavuşturulacaktır. Raporun 8 sayfasında ‘yapılacak bastırma operasyonlar da 10 bin illa 15 bin imha, 8 bin civarı yaralı, 5-7 bin arası tutuklama, bombalanmış küçük ve büyük yerleşim alanlarında 150-300 bin civarı insanın yer değiştirmesinin ‘terör’ örgütünü felç etme, işlevsizleştirmesini sağlaması düşünülmektedir” denilmekte (22) Bu plan çerçevesinde, başta Cizre olmak üzere Silopi, Şırnak, İdil, Nusaybin, Silvan, Dargeçit, Diyarbakır-Suriçi hedef alındı. Plan bu alanlarda başarıyla hayat bulursa sırayla PKK’nin taban bulduğu diğer yerleşim birimlerine de uygulanacaktı. Öncelikle bu yerleşim birimleri paralı özel kuvvetlerce(Jandarma özel kuvvetleri, Polis Özel Harekatçılar) kuşatılarak dışarı çıkma yasağı ilan edildi. Halkın şehri terk etmesi için, her türlü, devlet terörünü uygulayıp, sözde zaman tanıyıp göçe zorladılar. Daha sonra, en ağır silahlarla kuşatılan şehirler, bombardıman altına alındılar. Tank, top, zırhlı araçlar ve uçaklar kullanılarak yerleşim birimlerini imha etmeye başladılar. Halkın direnişi karşısında istenilen sürede ve şekilde gerçekleşmese de sonunda girdikleri bu yerleşim birimlerinde halkı göç ettirdikten sonra ağır iş makineleriyle girilen mahallerde evler ve iş yerleri yerle bir edildi. Bu süreçte 400.000’den fazla insan yerlerinden göç ettirildi. Bu sefer devletin düşündüğü gibi olmadı halk Türkiye metropollerine değil Kürdistan’ın içlerine doğru göç etti. Ayrıca yürütülen savaşın ne anlama geldiğini rahatlıkla anlayacak düzeydeydiler. Botan halkı, şehre göç etmektense kırsal kesimde çadır açarak, topraksız ve yurtsuz yaşamayacağını, akıl tutulması yaşayan AKP devletine gösterdi. Devlet planlamış olduğu bu kapsamlı tasfiye hareketinde ısrar ederse direnişin tüm Kürdistan’a yayılacağından korktuğu için sınırlı düzeyde tuttu ve direnişe geçen şehir ve kasabaların bastırılmasıyla yetinmeye çalıştı.

Tarihten günümüze, Kürdistan coğrafyası ve Kürtler üzerinde zor uygulamalarıyla, halka göç etmek dışında seçenek bırakmayan devletçi politikalar hep olagelmıştır. Farklı yöntemler ve stratejiler izlense de amaç hep aynıdır. Kürtleri, topraksız, kimliksiz ve hafızasız bırakarak, kültürel asimilasyonun sonucı almasıdır.

Kürt toplumu, acılarını, sevinçlerini, umutlarını, hayallerini yaşadığı, bunlarla toplumsal değerler oluşturduğu topraklarından kopartılarak, belleksiz bırakılmak istenmektedir.

Kürtlerden boşalacak, yerleşkelere Suriye’den getirilmiş Araplar ve diğer bölgelerden gelmiş kesimler yerleştirilerek, Kürdistan coğrafyasının demografik yapısı değiştirilmek istenmektedir. Zira, Kürt toplumunun örgütlülüğü, politik ve ahlaki yapısı ancak bu biçimiyle parçalanabilir ve dağıtılabılır. Bugün Kürdistan’ın, birçok kentinde, mahallesinde ve sokağında bu yapılmak istenmektedir. Bu politikaların bilincinde olarak, halkın bilinçlendirilmesi, örgütlendirilmesi ve tüm devlet terörüne karşın, kendi toprağında kalma mücadelesini yürütmek gerekmektedir. Halkımızı, devletin zalim ellerine teslim etmeden, yaşamsal ihtiyaçlarının asgari düzeyde ortak dayanışma ve birlik ruhuyla karşılanması elzem olmaktadır. Tarihten günümüze kadar uygulanan, tüm baskılara, zulümlere, katliamlara karşı, büyük bir irade, inanç ve kararlılıkla direnmesini ve karşı koymasını bilmiş, bir halk olma gerçekliğimiz vardır. Bu direnişçi ruhu olduğumuz her alanda yaşatmalı, zafere ve özgürlüğe kilitlenerek mücadeleyi büyüttümeliyiz.

Kaynakça

- 1- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü-A.Öcalan-sayfa: 91-92
- 2- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü-A.Öcalan-sayfa: 91-92
- 3- (Vakit, 27 Nisan 1925)
- 4- Cemil Koçak, Umumi müfettişlikler (1927-1952), İletişim Yayınları, 2003, ISBN 978-975-05-0129-6, p. 144.
- 5- Birinci Genel Müfettişlik Bölgesi, Güney Doğu, p. 66.

6- 20.0 20.1 Birinci Genel Müfettişlik Bölgesi, Güney Doğu, İstanbul, p. 66, 194.

7- Cumhuriyet, August 26, 1935.

8- Erdal Aydoğan, “Üçüncü Umumi Müfettişliği’nin Kurulması ve III. Umumi Müfettiş Tahsin Uzer’in Bazı Önemli Faaliyetleri”, Atatürk Yolu, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Vol. 33-34, pp.

9- Birinci Genel Müfettişlik Bölgesi, Güney Doğu, İstanbul, p. 66, 194.

10- Yusuf Mazhar, Cumhuriyet, 16 Temmuz 1930, ... Zilan hareketinde imha edilenlerin sayısı 15.000 kadardır. Zilan Deresi lebalep ecsat dolmuştur,

11- Ahmet Kahraman, Kürt İsyanları: Tedip ve Tenkil, Evrensel Basım Yayın, ISBN 978-975-6525-48-7, s. 211., Karaköse, 14 (Özel muhabirimiz bildiriyor) ...

12- The conviction here is that the Turkish success near Ergish and Zilan were really gained over a few armed men and a large percentage of non-combatants., Robin Leonard Bidwell, Kenneth Bourne, Donald Cameron Watt, Great Britain Foreign Office, British documents on foreign affairs: reports and papers from the foreign office confidential print. From the first to the the second world war. Turkey, Iran, and the Middle-East, 1918-1939. The Turkish revival, 1921-1923, University Publications of America, 1997, ISBN 978-0-89093-603-0, s. 106.

13- (Bk. JUK’ un Dersim kitabı, s. 83–121, 1932)

14- Türkiye’nin Asimilasyon politikaları 2 - Eğitimci-Araştırmacı Yazar Gülçiçek Günel Tekin-(Bulut, 1998: 182-191)

15- Türkiye’nin Asimilasyon politikaları 3 - Eğitimci-Araştırmacı Yazar Gülçiçek Günel Tekin-(Bulut, 1998: 159-160)

16- 1993 Turkish Daily News & Turkish Proboda

17- Diyarbakır barosu bölge raporu- 12.02.1998

18- Diyarbakır barosu bölge raporu- 12.02.1998

19- Diyarbakır barosu bölge raporu- 12.02.1998

20- Çöktürme planı-Oktay Yıldız-16.12.2015-sayfa:1

21- Çöktürme planı-Oktay Yıldız-16.12.2015-sayfa:2

22- Çöktürme planı-Oktay Yıldız-16.12.2015-sayfa:8

MEDYA VE ŞEHİR SAVAŞLARI

Show Business (gösteri) çağındayız. Sözün değil görüntünün değer ve işlev kazandığı garip zamanlar yaşıyoruz. Alman Felsefeci Walter Benjamin “Tarih artık görüntülere kalıyor, hikâyelere değil” diyerek bu sanal gerçeğe işaret etmişti. Medya-iletişim teknolojisinin bugün ulaştığı gelişim hızı ve kapsamı Benjamin’i doğrular seyirde büyüyerek devam etmekte. Teknoloji tüyler ürpertici ve sihirli bir biçimde değişerek düşünme biçimimizin yapısal değişmesini de sağlıyor. Sözlü iletişimden yazıya, basılı yayınlardan TV ve internet yayınlarına kadar medyanın etkin olarak kullanıldığı her kültürde hakikatle ilgili fikirler kolayca manipülasyona uğrayabiliyor. Hakikat algısının oluşmasında medyanın gücü tahayyül ötesinde tüm sınırları zorlamaktadır.

Herkesin kabul ettiği gerçek, medyanın görebileceğimiz yâda bilebileceğimiz şeyleri yönlendirmede en etkin ve işlevli araç olduğudur. Öyle ki, zihni düzenleme, denetleme ve yönlendirme gücüne sahip medium’un sihirli gücünden etkilenmeyen çok az insan ve topluluk var. Medya görüntü ve metaforlarıyla hakikati parçalayarak, sınıflandırarak, bir çerçeveye sokarak, genişleterek ya da daraltarak, renklendirerek ve akıl almaz savlarıyla algı yaratarak mesajını somut ve özgül tarzda kitlelere yansıtmaya aracına dönüşmüş durumda. İnsanların zihinsel yapılarında ve bilme kapasitelerinde değişikliklere yol açan bu gelişme ile olmayan şey var edilebiliyor, var olan şey ise yok edilebiliyor. Açık ki, bu tanrısal bir güce denk düşmektedir. Medya, çağımızın görünen tanrısıdır!

Şu anda enformasyonu, epistemolojisi ve fikirleri medya ile şekillenen bir popüler kültür içinde yaşıyoruz. Bu her şeyi kirlletmekte ve muğlak hale getirmektedir. Rasyonel söylem bütünüyle yok olmuş haldedir. Medyanın görsel araçlar yoluyla

yarattığı epistemoloji, söze dayalı bir epistemolojinin hayli gerisindedir ve bu insanlar için tehlikeli ve anlamsızlığı egemen kılan bir gelişme olmaktadır. Anlam esas olarak söz ile ifadeye kavuşur. Medya yoluyla ise, söz değil görüntü değer kazanmaktadır. Nietzsche'nin dediği gibi, her felsefe yaşamın bir evresinin felsefesidir. Yeni evre de görsellik hâkimiyetini kurmuş durumdadır.

Görsellik çağında algı ve inanç görüntülere göre şekillendirilmektedir. Sözün değeri ve anlamı azalmış, renkli ve kurmaca görüntüler yoluyla iletilmek istenen mesajlar medya yoluyla direkt zihinlere enjekte edilmektedir. Tam burada Marshall McLuhan'n "araç, mesajdır" aforizmasını hatırlamak gerekiyor. Her araç düşünceye, ifadeye ve duyarlılığa yeni bir yönelim kazandırarak benzersiz bir söylem tarzının ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Medya araçlarıyla hakikat nosyonunun içeriğine dair sunulan mesaj tam da budur: Gördüklerinize inanın, başka bir şeye değil!

"Görmek inanmaktır" sözü epistemolojik bir aksiyom olarak daima önde gelen bir konumda olabilir ancak bu problemlili bir algıdır. "söylemek inanmaktır", "okumak inanmaktır", "sezmek inanmaktır", "hissetmek inanmaktır" gibi sözler de kültürlerin medya değişimine uğramasıyla önemleri artan ya da azalan aksiyomlar olarak hakikat arayışında halen değerini koruyan tavırlar olmaktadır. Ancak düşünce dünyası egemenlik altına alınmış kitleleri yönlendirmek bugün her zamankinden kolay hale gelmiş bulunmaktadır. Medya kurmaca görüntü ve mesajlarla bunu yapma yeteneğine sahiptir. Walter Lipmann daha 1920'de şunu söylemişti: "yalanı ortaya çıkaran bir araca sahip olmayan bir topluluk özgürlüğe kavuşamaz." Açık ki, yalanın ve yanlışlığın hüküm sürdüğü bilgi-enformasyon çağında alternatif medya araçlarına ve bunun hakikati ortaya çıkarcak etkinlikte kullanımına ciddi gereksinim var.

Günümüzde hakikat tanımları enformasyonu taşıyan iletişim aracının karakterine bağlıdır bir ölçüde. Yalanı gerçek, gerçek'i yalan yapma gücüne sahip medyanın yönetenlerin

elinde ideolojik bir işlevsellikle kullanılmasına karşı hakikat temelinde kitleleri doğru bilgilendirme misyonuyla donatılmış bir medya halklar açısından olmazsa olmaz kabilindedir. Hele ki bu mücadele halinde olan Kürtler için daha da vazgeçilmez bir ihtiyaçtır.

Analitik Akıl olarak Medya

“Medya bir nevi ikinci analitik akıl gibi toplum üzerinde işlevseldir. Nasıl ki analitik akıl kendi başına iyi veya kötü değilse, medya da kendi başına nötr bir araçtır. Her silahta olduğu gibi rolünü kullanan belirler. Hegemonik güçler her zaman etkili silahlara sahip oldukları gibi, medya silahının da hâkim gücüdürler. Medyayı ikinci analitik akıl gibi kullandıklarından, toplumun direnme gücünü etkisizleştirmede çok etkilidirler. Bu silahla sanal toplum inşa ediliyor. Sanal toplum toplumdakırimin başka bir biçimdir.” diyen Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan Medya’nın kullanımına bağlı olarak öldürücü ya da diriltici rol oynadığına dikkat çeker ve devam eder: “Ulus-devletin kendisi olmaktan çıkardığı (kendisini ulus-devlet sanan) toplumla medyanın baştan çıkardığı toplum tam anlamıyla yenik toplumdur ve bu toplumların enkazından başka şeyler inşa edilmektedir. Böylesi bir toplumsal çağı yaşadığımızdan kuşku duyulamaz.”

Toplumdakırimin 20. yüzyılın ilk yarısında olduğu gibi sadece iktidar ve savaş aygıtlarıyla yürütülmemektedir. Medya ve enformasyon teknolojisiyle sanal bir toplum yaratıldığı kadar toplum üzerinde sanal bir savaş ta sürdürülmektedir. Kültürel sömürgecilik, siyasal hegemonya, zihinsel egemenlik medya ve bilişim teknolojisi kullanılarak en yoğun ve etkili sanal savaş tarzıyla gerçek zaferler kazanılabilmektedir. Sanal zeminde kazanılan savaşlar diğer savaşlardan çok daha kalıcı sonuçlara yol açabilmektedir. Zira savaşın esası zihni ve ideolojik olmaktır. Medyanın en ince gözeneklerine kadar sızdığı bir toplumun sahada savaşı kazanma şansı neredeyse yarı yarıya azalmaktadır. Zihinsel ve ideolojik savaş bu yüzden en büyük savaş olarak tanımlanmaktadır. Bu tür savaşlar yoluyla son yarım

yüzyılda toplumlar eskisine göre daha başarıyla yönetilmektedir. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan bu durumu toplumkırım olarak tanımlamaktadır. “Günümüz toplumlarına savaş hali toplumları demek daha gerçekçidir. Dayatılan savaş hali iki kanaldan yürütölmektedir: Birincisi, iktidar ve devlet aygıtlarının tüm gözeneklerini bir ağ gibi sardığı toplumu gözetim, denetim ve baskı altına almasıdır. İkinci yol, son elli yıl içinde niteliksel bir devrimle gelişen bilişim teknolojisi kanallarıyla (medya tekelleri) sanal toplumun gerçek toplum yerine ikame edilmesidir. Her iki savaş haline de toplumkırım demek mümkündür...Toplumkırım 20. yüzyılın ikinci yarısında patlama yapan ‘medya ve bilişim’ devrimiyle birlikte yaratılan sanal toplumun hakiki toplum yerine geçirilmesidir. Daha doğrusu, hayali, sanal toplum gerçek toplumsal doğa yerine geçtiğinde, öyle sanıldığında toplumkırım rolündedir.”

Bir Savaş Hali Olarak Medya

Aldous Huxley Cesur Yeni Dünya kitabında insanların süreç içinde üzerlerindeki baskıdan hoşlanmaya, düşünme yetilerini dumura uğratan teknolojileri yüceltmeye başlayacaklarından söz eder. Orwel’in aksine bizi sevdiğimiz şeylerin mahvedeceğinden korkuyordu. Orwell 1984 adlı kitabında bizi enforsiyonsuz bırakacak olanlardan, hakikatin gizleneceğinden kaygı duyuyordu; Huxley hakikatin umursamazlık denizinde boğulmasından korkuyordu. Gerçekleşen Huxley’ in kehaneti oldu ve toplumsal doğanın ruhu giderek kayboldu. Medya yoluyla bir show ve eğlence kültürü var edildi. Kültürel sömürgecilik küresel düzeyde etili oldu. Yaşanan en korkunç ve dehşet savaşlar bile bir bilgisayar oyunu gibi sunuldu. Nihayetinde topluma, doğaya, tarihe ait bütün hakikatler renkli ekranın göz kamaştırıcı ışığında gölgelendi.

Öyle bir simölark zamanlarda yaşıyoruz ki, medya gösteriyorsa varsınız, göstermiyorsa yoksunuz. Ya da sizi nasıl gösteriyorsa öylesiniz. Gerçeklik gerçekte olan şey değil, medyanın bize olduğunu söylediğı şeydir. insanları bir sabun ya da bir

savaş satın almaya iten modern kolektif manipölasyon tekniklerini medyadan daha iyi hiçbir şey kullanamaz. Gerilla kolayca terörist, toplumsal/siyasal mücadele ise terörizm olarak yansıtılabilir ve enformasyonu tamamen ana akım medya araçları üzerinden şekillenen birey ve toplulukların algısı bu minvalde oluşturulabilir. Nitekim Kürdistan’da 40 yıldır süren savaş çoğu zaman ya sıradan bir çatışma hali olarak yansıtıldı, ya da terörizmle ilişkilendirilerek çarpıtıldı. Egemen medya tamamen resmi ideolojik argümanlar doğrultusunda yayınlar yaparak Kürdistan’da yaşanan savaş ve mücadele hakikatini gizleyerek kurmaca bir hakikat var etme çabasında oldu. “Savaşlar da ilkin hakikat ölür” diyenler haksız değildi ancak egemenlerin hakikati çoktan öldürmüş olduğunu söylemeyi ihmal ettiler.

Medya gücünün savaşlarda belirleyici rol oynadığına dair hiç kimsenin kuşkuşu yok. Türk medyası bu anlamda devletin resmi çizgisi doğrultusunda ve hatta bazen kraldan daha kralcı davranarak Kürdistan’daki savaş gerçeğini dezenformasyona uğratmaktadır. Neil Postman’ın dediğı gibi, dezenformasyon yanlış enformasyon demek değildir. Dezenformasyon, yanıltıcı (yersiz, ilgisiz, parçalı yada yüzeysel) enformasyon, yani insanda bir şey hakkında bilgi sahibi olma illüzyonu yaratan, oysa aslında insanı bilgilendirmekten uzaklaştıran enformasyon demektir. Hakikati çarpıtmanın en etkili yöntemi bu olsa gerek.

Bir Hakikat Aktarıcısı Olarak Medya

Savaşın dağ’dan şehirlere yayılması stratejik, taktik, siyasal, askeri, sosyal ve psikolojik açıdan yeni bir aşamadır. Egemen medya nasıl bu yeni aşamaya göre pozisyon alıyorsa, alternatif medyanın da bu duruma göre yeniden örgütlenmesi ve dinamik karakter kazanması elzemdir. Zira, savaş artık egemen medyanın tüm gücüne, manipölasyonuna ve gayretlerine rağmen artık gizlenemez bir zeminde yaşanmaktadır. Toplumsal yaşamın, ticari ve kültürel hayatın sürdüğü şehir ortamlarında “savaş yokmuş” gibi davranmak egemen medya açısından bile mümkün değildir. Nitekim öz yönetim savaşları sadece Türkiye ve Kürdistan için değil, tüm dünya açısından da görünür ve bilinir

bir gerçek olarak g ndemleşti. Türkiye kamuoyu savaşın nasıl bu düzeye geldiğine dair şaşkınlık ve çok yaşadı. Oysa farklı zeminde olsa da 40 yıldır bazen düşük bazen orta yoğunluklu savaş hep vardı ve 50 bin insan hayatını kaybetmişti. Medya tarafından gösterilmeyen savaş kitleler tarafından da “yok” olarak algılanmıştı. şehir savaşları işte bu “olmayan” savaşın bir parçasıydı ve bunun idrak edilmesi özellikle Türkiye kamuoyu açısından kolay olmadı.

Aylar boyunca devam eden ve yüzlerce insanın ölümüne neden olan şehir savaşlarının alternatif Kürt medyası tarafından tüm yönleriyle aksettirildiği söylenemez. Herkes gibi Kürt medyası da bu sürece hazırlıksız yakalandı. İçeriden, savaşın sürdüğü yerlerden değil, dışarıdan yayın yapılarak yaşananlar hakkında kamuoyu bilgilendirilmeye çalışıldı. Elbette ki bu yetersiz kalacaktı. Zira  zel savaş medyası 40 yıldır edinmiş olduğu deneyimle yine sahnede ydi ve gerçekleri olağanüstü bir çabayla çarpıtma gayretine girmişti. Cizre’de yaşanan vahşet, insanların yaralı haldeyken diri diri yakılması, şehirlerin harabeye çevrilmesi onlar açısından bir “haber değeri” dahi taşımıyordu. Haber konusu olduğunda ise, tüm o yıkım ve ölümlerin sorumluluğu halkın direnişine mal ediliyordu. Bunun böyle olmadığını duyarlı herkes biliyordu ancak medya yoluyla öyle bir algı yaratıldı ki, neredeyse tüm mağduriyetlerin esas sorumluluğu direnenlerin üzerine kalacaktı. Alternatif medyanın varlığı işte tam bu kritik anlarda daha da anlam kazanmaktadır.

Her şeye rağmen büyük zahmetler ve riskler sonucu kaydedilen bira görüntü, tanıkların ve bizzat direnenlerin sesinden duyurulan direniş öyküleri, kahramanlıklar ve devlet güçlerinin uyguladığı vahşet Kürt medyası aracılığıyla tarihe ve belleklere kaydedildi. Tek bir kare fotoğraf, tek bir ses kaydı, tek bir görüntü bazen yaşanan tüm vahşeti anlatabilir. Tıpkı Vietnam savaşında napalm bombasıyla yakılan ve çığlık çığlığa koşan küçük kızın çıplak bedeni gibi... Kayıpları, bedeli, acısı ve zorlukları fazla olsa da, mücadele tarihinde ilk kez pratikleşen şehir savaşlarında Mehmet Tunların, Pakize Nayırların sesi d n-

yanın en ücra köşesinde kalbi insanlıkla atan herkese duyurulmuş; Çiyagerlerin sözün gücüne güvenerek kaleme aldıkları savaş günlükleri okunur olmuş; Seve Demirlerin asla teslim alınamaz özgür kadın direnişi bilinir olmuş ve Kürt gençlerinin gösterdikleri cesaret ve fedailik direnişi asla karartılamaz, çarpıtılamaz, gizlenemez bir berraklıkta ezilen tüm halklara bir ilham kaynağı gibi aktarılmıştır.

Kürt medyası yetersiz de olsa bu açıdan rolünü oynayarak direnişin tüm dünyaya mal olmasını sağladı. Medyanın bu çabaları olmasaydı belki de egemen medyanın 40 yıllık teraneleri sürgit devam edecekti. Kabul etmek gerekiyor ki, şehir savaşlarında Kürt medyası da direnişin bir parçası olarak hem rolünü oynadı hem de bedel ödeyerek hakiki gazeteciliğin müstesna bir örneğini egemen medyanın müsvedde gazeteciliğinin suratına çarparak hakikatin sesi olmayı başardı.

Yıllar yılı “Kürt yoktur” inkârından bugün onlarca Kürtçe yayın yapan TV, gazete, internet ve bilgi iletişim aracına ulaşmak sadece kültürel olarak var olmak değil; inkârın reddi olarak hakikatin yeniden inşasını da sağlamaktadır. Ve bu hakikat dağdan şehire kadar toplumun direndiği her yerde bilinir, görünür ve aktarılır olacak!

KÜLTÜREL SOYKIRIMA KARŞI ŞEHİR SAVAŞLARINDA KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYATIN ROLÜ

Soykırım kavramı, halkların, azınlıkların, her türden dinsel, mezhepsel ve etnik grupların toplum olarak kırımını anlamına gelmektedir. Burada kırıma uğratılan ilgili halkın ya da grubun soy olarak yok edilmesi olmaktadır. Soy kavramı bir toplumun ilk varlık kazandığı andan son form kazanmış aşamasına kadar geçen sürede inşa ettiği, edindiği tüm maddi ve manevi değerler sistemini ifade etmektedir. Geçmiş hatıralar, ortak tarihsel ve güncel hafıza, üzerinde var olunan mekân olarak ülke, toplumsal deneyim ve yaşanmışlıklar, gelecek ütopyaları gibi daha da çoğaltılacak değerler soy kavramı altında toplumsal varoluşu temsil etmektedir. Kırıma uğratmak ise bu değerleri varoluş kaynağından koparmak, gelişimini durdurmak, yapısal olarak bozmak, asimile etmek, inkâr ve imha etmek ve son olarak fiziki olarak ortadan kaldırmak demektir. Böylece soykırımı bir halkı, etnik grubu ya da farklı kültürel varlıkları total olarak yok etmek ve ortadan kaldırmak olarak tanımlamalıyız. Soy kırım toplumu toplum olmaktan, yaşamı yaşam olmaktan çıkarmaktır. Bu anlamıyla toplum olmak nedir? Ve toplum nasıl toplum olmaktan çıkarılmaktadır?

Önder APO toplumu ve yaşamını altı temel başlık altında tanımlar:

“Evrensel hamle olarak toplumsal yaşamın temel karakteristik özelliklerini sıralayalım.

1- Tarih olarak toplum. İnsan topluluklarının milyonlarca yıl süren, zorlu mekânlarda çok acılı geçen ve büyük mücadele isteyen çabaları sonucunda daha gelişkin tekil topluluklar oluşturulmuştur. Bazı mekânlar ve dönemler toplumsal sıçramalarda belirleyici olmuştur.

2- Tarih olarak toplum zekâ düzeyini gerektirir. İnsan türünün zekâ düzeyi toplumsallığını belirlemiştir. Toplumsallık da bu zekâ düzeyini zihniyet halinde çalışmaya, gelişmeye zorlamıştır. Toplumsal doğa zihniyet düzeyi gelişkin esnek bir yapı arz eder.

3- Dil toplumsal zihniyetin sadece aracı değil, aynı zamanda yapılandırıcı bir unsurdur. Dil bir toplumu var eden temel özelliklerdendir. Kolektif zekâ aracı olarak toplumsal doğanın esnekliğini çok hızlı geliştirir.

4- Tarım devrimi toplumun maddi ve manevi kültüründe tarihin en köklü devrimidir. İnsan toplumu esas olarak tarım etrafında şekillenmiştir. Tarımsız toplum düşünülemez. Tarım sadece beslenme sorununun çözümünü sağlamakla kalmaz; zekâ, dil, nüfus, yönetim, savunma, yerleşme, din, teknik, giyim, etnik yapı başta olmak üzere, temel maddi ve manevi kültür araçlarında köklü dönüşüm ve gelişmelere yol açar.

5- Toplumsal sürekliliği sağlamada en yoğun çabanın sahibi olduğundan, kadın erkeğe nazaran toplumsallıkta daha başat rol oynar. Doğum, çocukların büyütülmesi ve savunulması toplumsallığın anacıl doğrultuda gelişmesini sağlar. Toplum ağırlıklı olarak ana-kadın kimliğini taşır. Dilin ve dinin kökeninde dişil ögenin varlığı bu gerçekliği doğrular. Tarım-köy toplumunda kadının kimliği ve sesi gücünü korumaya devam eder.

6- Toplumsal doğa özde ahlâkî ve politiktir. Ahlâk toplumun kural düzenini, politika da yönetimini belirler. Ahlâk toplumun düzen ve kalıcılığını sağlarken, politika yaratıcı gelişimini sağlar. Ahlâksız ve politikasız toplum düşünülemez. Ahlâkî ve politik düzeydeki aşınma her türlü kölelik ve eşitsizliğin gelişimi ile iç içe yaşanır.”(1)

Bu altı madde de ifade edilen özellikler toplumu toplum yapan temel alanları ifade etmektedir. Toplamlar hem coğrafya olarak mekân hem de tarih olarak zamanla varoluşsal bir bağ ile varlık kazanırlar. Mekân olgusu üzerinde var olunan ülke olarak toplumun onsuz edemeyeceği en temel değer halindedir. Neolitik toplumun kadın emeğine dayalı olarak kurulan köyleri

ve sonrasında şehirleri günümüzde ülke kavramının da kök hücrelerini oluşturmaktadır. Zaman olarak tarih ise toplum açısından köklerini ve kaynağını bilme anlamına gelmektedir. Her toplumun bir tarihi vardır ve her toplum bu tarihine dayanarak an'ını ve geleceğini inşa eder ve yaşar. Bu yanıyla toplumlarda bitkiler gibi kendi kökleri üzerinde yükselirler. Soykırım düzeni ilk kırımını mekân üzerine yapar. Ülkelerini, yaşam alanlarını yok ederek, işgal ederek, göçerterek ve sömürerek toplumları mekânsız bırakan soykırım düzeni, tıpkı bir bitkiyi kökünden koparmak gibi toplumları da kaynaklarından koparır. Mekânsızlaştırmak, toplumları köksüzleştirmek olarak soykırım düzeninin ilk icraatı olur. Bunun tamamlayıcı unsuru mekânından kopan toplumun tarihinden de kopartılmasıdır. Tarihsizleştirmek, belleksizleştirmek olarak geçmişini yani kaynaklarını yitiren toplumu her türlü uygulamaya açık hale getirmek demektir. Tarih yoksa zaman durur, an'da ne yaşanılacağı bilinmez ve geleceğe dönükte anlamsızlık temel yaşam tarzı haline gelir.

İkinci temel alan ise zekâ düzeyi ve zihniyet halidir. Toplumsallaşmanın gelişmesi demek sorunlarla karşılaşan insanların sorun çözme, sorunların üstesinden gelerek yeni inşalar yaratabilme gücü olarak zekâyı gerekli kılar. Zekâ düzeyi toplumun sorun çözdükçe biraraya gelme ve ortak yaşama gücünü ifade etmektedir. Zekâ düzeyinin toplumsallaşmasıyla deneyimler biraraya gelerek zihniyet halini ortaya çıkarır. Toplumsal zihniyet sistemli hale gelmiş zekâ düzeyini ifade etmektedir. Soykırım düzeninin bu alanda yapacağı en temel icraat toplumu sorun çözemez hale getirmektir. Toplumsal sorunlar çözülmedikçe ve çareler üretilemedikçe toplum sürekli bir kriz ve kaos halini yaşamaya mahkum edilir. Krizli ve kaosu toplum demek ise bunalım ve çatışma demektir. Bu da ortaklaşmayı, komünalliği öldüren en temel neden olmaktadır. Ortaklaşamayan, beraberce sorunların üstesinden gelemeyen toplum ise hiçbir durumda sistemli bir zihniyet halini inşa edemez. Zihniyet halinden mahrum kalmak ise dağılan, parçalanmış ya da sürüleştiren bir

kalabalık anlamına gelir ki bu tek kelimeyle toplumsuzlaşmak, insansızlaşmak anlamına gelmektedir.

Üçüncü temel alan ise dil olgusudur. Dil sadece iletişim değil bunun yanında toplumsallığı var eden, inşa eden temel toplumsallaşma unsurudur. Kolektif zekâ aracı olarak ortak iş yapmanın, yaşamının en temel unsurudur. Bir toplum açısından dil varsa toplum vardır. Dil toksa toplum da yoktur. Soykırım düzeninin üzerinde en çok oynadığı, baskıladığı, asimile ettiği, yok etmek istediği alan dil alanıdır. Dil toplumsal birliğin harcı olduğu için dili ortadan kaldırmadan toplumu dağıtamaz. Toplumunu birbirinden anlamaz, birbirini dinlemez kılmak ancak dil kırımıyla mümkündür. Dilsizlik bir toplum açısından birliğinin dağıtılarak, karmaşanın hâkim kılınması demektir. Soykırım düzenine giden yol dilsizlikle örülür.

Dördüncü temel alan ise toplumsal ekonomi alanı olarak tarım devrimi ve etrafında inşa edilen ilişkiler ağı olarak toplumu ifade eder. Tüm evrensel ve toplumsal varlık taban durumunda bitkiyle beslenmektedir. İnsan ise bitki devrimi diyebileceğimiz tarımla, toprağı ekme ve toplumu bu toprak parçası etrafında biraraya getirmede niteliksel bir aşamayı temsil etmektedir. Tarım olmazsa beslenme olmaz, gelecek olmaz. Tarım olmazsa insanlar etnik yapılar biçiminde biraraya gelerek toplum haline kavuşamazlardı. Toplumsallığın gelişmediği yerde de zekâ, dil, yönetim, savunma, yerleşme, din, teknik, giyim ve etnisite gelişmezdi. Zekâ kaynağını tarımın sağlıklı yapılması konusunda yorulan düşünce ve pratik emekte bulur. Dil tarım etrafında beslenebilen ve biraraya gelebilen insanlarca inşa edilebilir. Yönetim tarımla üretilen besinin toplumsal kullanımı kadar oluşan toplumun organizasyonu ve birarada kalarak yaşamasının sağlanmasıyla gelişir. Savunma her şeyden önce tarım alanı ve bilgisinin sonra ise bu odak etrafında oluşan toplumun savunulması olarak gelişir. Yerleşme tarımın sağladığı beslenme imkânıyla olabilmıştır. Din, tarım devriminin ortaya çıkardığı toplumsallığın kutsanmasıyla varlık bulabilmıştır. Teknik olarak alet kültürü tarım ve savunmanın sonucu olarak gelişebil-

miştir. Tüm bunların toplamıyla dönem toplumsal formu olan kabile – aşiret düzenleri (etnisite) tarım devriminin etrafında inşa edilebilmiştir. Toplumu var edebilen böyle bir kaynağın ortadan kaldırılması, soykırım düzeninin topluma ve toplumsal ekonomiye vurduğu en büyük darbedir. Ekonomisi yok edilen toplum aç kalmaya, köleleşmeye, serfçileşmeye ve işçileşmeye mahkûmdur. Başkalarının egemenliğinde aç bırakılarak terbiye edilmek soykırım düzeninin temel politikasıdır.

Beşinci temel alan ise kadın ve kadın toplumsallaşmasıdır. Kadın toplumsallaşması toplumsallığın hem kök hücresi hem de en sağlıklı halidir. Kadın toplumsallığı toplumun tam da kendisi demektir. Toplumsallığın inşasında kadın erkeğe göre merkezde yer alır. Toplumsal tarih bunun ispatı ortadadır. Kadın, biyolojik ve toplumsal doğurganlığıyla toplumu var kılan, çoğaltan, zenginleştiren, üreten temel cins konumundadır. Bundan dolayı soykırım düzeninin yaptığı ilk iş, kadına ölümcül darbe vurarak, kadını egemenliği altına almak olur. Kadın ve erkeği birbirinden ayırıştırarak toplumu parçalamak ve kadını erkeğin hâkimiyeti altına koyarak her türlü köleleştirmeye açık hale getirmek bu düzenin temel yaşam halidir. Kadına dayalı toplumsallık parçalanmadan hiçbir soykırım düzeni hayat bulamaz. Bundan dolayı da soykırım sistemi önce kadınları vurmakta, böylece toplumun temel inşa ve anlam gücünü kırarak toplumu egemenlik altına alabilmektedir. Sümer devlet düzeninden günümüz kapitalist soykırım düzenine kadar gelen tüm tekelci sistem gerçeği kendisini kadının köleleştirilmesi üzerine inşa eder.

Altıncı temel alan ise toplumun varlık harcı olan ahlak ve yürütülüğü olarak politika alanlarıdır. Toplum içinde söylenen “ar perdesi yırtılmak” gibi, toplum da ahlaksız kılındıkça dağılmaya, parçalanmaya, yabancılaşmaya ve sürekli kriz hali yaşamaya başlar. Toplumsal biraradalığı sağlayan ahlak olmazsa komünal değerler olarak vicdan, hakikat, ortak yaşam, sevgi, saygı, empati, anlam gibi değerler ortadan kalkar. Buda toplumun ortadan kalkması demektir. Aynı şekilde politikasız top-

lum kendisini geliştiremeyen ve yönetemeyen toplum demektir. Politikasız kalmış toplum yabancı yönetime mahkûm kalır. Yabancı yönetim ise bir sömürü ve gasp yönetimi olarak soykırım düzeninin tam da kendisidir.

Bu altı özellikle kendisini var eden toplum bu özellikleri kaybetmesi durumunda toplum olmaktan çıkmaya başlar. Önder APO bu durumu “toplumsal problem” kavramıyla ifade etmektedir.

“Toplumsal problemi, toplumun temel dinamiğini çiğnemek olarak sunmak bana daha anlamlı gelmektedir. Toplumun toplum olmaktan çıkarılmasını temel sorun yapmak gerekir diye düşünüyorum. Burada birinci husus, bir toplumu belirleyen, toplumsal varlığı inşa eden ve kurgulayan değerlerin varlığıdır. Varlığın kendisi dediğimiz husustan bahsediyorum. İkincisi, bu kendiliği, varlığı kendilik olmaktan çıkaran, varlığının temelini ortadan kaldıran gelişmelerden bahsediyorum. Bu iki husus iç içe yaşıyorsa, büyük bir toplumsal sorun var demektir.”(2)

Yukarıda ifade ettiğimiz altı madde varlığın kendisi olan, bir toplumu belirleyen, toplumsal varlığı inşa eden ve kurgulayan değerlerin başlıcalarını ifade etmektedir. Soykırım düzeniyle beraber ortaya çıkan ikinci unsur, toplumsal varlığı kendilik olmaktan çıkaran, varlığın temellerini ortadan kaldıran gelişmelerdir. Bu noktada bu gelişmeleri açığa çıkaran, soykırım düzeni kimdir, nedir? Önder APO’dan okuyalım;

“Sorunu başlatan güç ise tekel oluyor. Tekelin kapsamını da tanımlamalıyız. İster özel ister devlet eliyle olsun, tarımsal, ticari ve sınaî yolla artık-değerler bir araya toplanmışsa tekel oluşmuş demektir. Tekel grubunun içinde şüphesiz rahip + güçlü adam + şeyh, başlangıç üçlüsü olarak hiyerarşıktirler. Tekelden güçleri oranında yararlanırlar. Tarih boyunca bu üçlü tekel çok çeşitli kurumlara bölünecektir. Her kurum kendi içinde bölünecek, ama öz itibarıyla zincirleme etkilerini arttırarak günümüze kadar taşıyacaklardır.” (3)

Böylece soykırım düzenini tekel kavramıyla tanımlamaktayız. Tekel toplumsal artı ürüne el koyma, gasp etme amacıyla

inşa edilmiş bir eşkıya düzenidir. Kendisini devlet, sınıf ve kent üçlüsüne dayalı olarak inşa eder. Ekonomik, askeri, politik, ideolojik, ticari ve her alanda tekel kurarak varlığını sürdürür. Tarihte ilk Sümer devletinden başlamak üzere günümüze kapitalist soykırım düzenine gelene kadar tekelcilik kendisini aynı mantık üzerinden inşa etmiştir: Toplumu toplum olmaktan çıkarmak, artı ürünü gasp ederek daha fazla kâr elde etmek ve sömürmek.

Böyle bir tekelci – soykırım düzeni kendisini temelde iki tarzda hayata geçirir. İlki fiziki soykırım olurken ikincisi kültürel soykırım olmaktadır. Bu iki tarzın altında yatan temel uygulama ise asimilasyon olmaktadır. Asimilasyonda amaç toplumu tekele karşı uysallaştırmak, sistem açısından köle haline getirmektir. Bu da yine toplumsallığın dağıtılması anlamına gelmektedir. Toplumsal kültürün terk edilerek tekel kültürüne uşaklık yapmak temel yaşam tarzı olarak dayatılmaktadır. Buna ikna olmak ya da zorla ikna edilmek kullanılan temel yoldur. Asimilasyonun sonuç almadığı durumlarda devreye soykırım düzeni girmektedir. Önder APO fiziki soykırım yöntemin şöyle tanımlar;

“Fiziki soykırım yöntemi genellikle hâkim elit kültürüne, yani ulus-devlet kültürüne göre üstün konumda olan kültürel gruplara uygulanır. Bunun tipik örneği Yahudi kültürüne ve halkına uygulanan jenositlerdir. Tarih boyunca Yahudiler hem maddi hem de manevi kültür alanında en güçlü kesimleri oluşturdıklarından, karşıt hâkim kültürlerin fiziki darbe ve imhâlâlarına maruz kalıp, sık sık pogrom denilen soykırımlara da uğratılmışlardır.”(4)

Fiziki olarak uygulanan soykırım yönteminin en temel nedenini soykırıma maruz kalan toplumun kültürel güçlülüğüdür. Kültürel olarak eritememek, yok edilememek fiziki soykırıma sebep sayılır. Tekelci güç kültürel olarak başarı kazanamayınca çareyi bir toplumu ya da grubu total olarak fiziki kırımdan geçirmekte bulur.

Kültürel soykırım yöntemi ise sonuçları daha da ağır olan bir uygulamadır. Önder APO şöyle ifade eder;

“İkinci soykırım yöntemi olan kültürel soykırım denemeleri ise, daha çok hâkim elit ve ulus-devlet kültürüne göre zayıf ve gelişmemiş durumda bulunan halk, etnik topluluk ve inanç grupları üzerinde uygulanır. Temel mekanizma olarak kültürel soykırımla bu halkların, etnik ve dinsel grupların hâkim elit ve ulus-devletin dil ve kültürü içinde tümüyle tasfiye edilmesi amaçlanır; başta eğitim kurumları olmak üzere her türlü toplumsal kurumun cenderesi içine alınarak varlıkları sona erdirilmeye çalışılır. Kültürel soykırım fiziki imhaya göre daha sancılı ve uzun sürece yayılmış bir soykırım türüdür. Yaratdığı sonuçlar fiziki soykırımdan daha felaketlidir; bir halk veya herhangi bir topluluk için yaşamda karşılaşılabileceği en büyük felaket niteliğindedir. Varlığını, kimliğini, toplum doğasının tüm maddi ve manevi kültürel unsurlarını terk etmeye zorlanmak, uzun sürece yayılmış kitlesel çarmıha gerilmekle özdeştir. Burada soykırıma yatırılmış kültürel değerleri için yaşamaktan değil, ancak inim inim inlemekten bahsedilebilir. Kapitalist modernitenin azami kârını gerçekleştirirken tüm halklara, ezilen ve işsiz bırakılan sınıflara çektiği asıl acı sadece maddi olarak sömürülmelerinden değil, diğer tüm kültürel değerlerinin çarmıha gerilmesinden duyulan acıdır. Ulus-devletin resmi kültürü dışındaki tüm maddi ve manevi kültürel değerlerin yaşadığı gerçeklik, çarmıhta can vermedir. Zaten başka türlü insanlığın ve ekolojik çevrenin kaynak durumuna dönüştürülerek tüketilmesi mümkün değildir.” (5)

Söz konusu Kürt halkı olunca fiziki soykırım denemeleri yanında kullanılan en temel yöntem kültürel soykırım olmaktadır.

“Kürt halkı hâkim ulus-devletlerce tüm maddi ve manevi kültürel değerleri üzerine kurulu çarmıh mekanizmasında inim inim inletilirken, başta emek değerleri olmak üzere tüm toplumsal birikimleri, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları açık bir talana uğratılır; geri kalanı da imhaya terk edilir, işsiz bıra-

kılır, çürütülür; çirkin kılınarak yaşanmaz, yüzüne bakılmaz duruma getirilir. Kürt insanının önünde artık tek yol bırakılmış gibidir: Hâkim ulus-devlet içinde erimek, tümüyle temel değerlerinden vazgeçmek! Bundan başka yaşam yolu yoktur. Zaman zaman fiziki soykırımlara da varan Kürt kültürel soykırımı belki de kapitalist modernitenin gerçekliğini tüm çıplaklığıyla gösteren en çarpıcı ve trajik örneklerin başında gelmektedir.”(6)

Bu gerçeklikten dolayı Önder APO ideolojik – teorik formülasyonunu “Kültürel Soykırım Kıskaçında Kürtleri Savunmak” olarak belirler. Böyle bir kıskaç içine alınmış bir halk nasıl savunulacaktır ve bu halk kendisini nasıl savunur hale gelecektir? Tek kelimeyle ifade edecek olursak: KÜLTÜREL DİRENİŞ.

Kavram olarak savunma özsel, içsel bir anlamla kendisini var eder. Savunmanın yönü dışa karşı olsa da savunma eylemini yapan insanın ya da toplumun temel gücü özden, içten gelir. Bundan dolayı özsavunma kavramı toplumlar açısından temel varoluş formu olarak kabul edilmektedir. Toplumun toplum olması, toplumun kendiliğini tekrardan inşa etmesi ve toplum-sallık bilinci, temel savunma formunu ve tarzını ifade eder. Soykırım düzeninden çıkmak tekrardan toplum olmakla mümkündür. Bundan ötürü kültürel soykırım nasıl ki toplumu kültürsüzleştirme düzeniyse, toplum savunmak ise toplumu tekrardan kültürlü hale getirir.

Toplum kavramının kaynağında kültür yatar. Kültür evrensel varlıktan farklılaşarak form kazanan toplumun inşa ettiği en ayırt edici varlık halidir. Toplumun yapısal birliği ve anlamsal bütünlüğü olarak kültür toplumun tam da kendisini ifade etmektedir. Bundan dolayı kültürel direnişi temel de demokratik – komünal değerlerle ahlaki ve politik bir toplum olarak tarihsel gelenek üzerinden, toplumu yeniden inşa etmek olarak tanımlamalıyız.

Kültürel direnişin en temel alanını sanat – edebiyat alanı oluşturmaktadır. Sanat insanlık açısından hem yapılandırıcı bir unsur olarak hem de bir ifade biçimi olarak önemi oldukça bü-

yük bir faaliyettir. Bundan dolayı sanatı bir düşünce biçimi olarak ele almalıyız. Düşünceyi, anlamı ifade ediş biçimidir. İnsandan doğaya, doğadan insana uzanan hakikat köprüsüdür. Sanat insanın asli düşünce biçimidir. Araçsız, aracısız en saf haliyle düşünmektir. Varsa insanlık açısından saf hakikat bu ancak sanat alanında ortaya çıkar. Sanat hakikat inşasının ilk anlarında var olur. Böylece birbirlerini beslerler. İlk insan açısından sanat belirgin olarak üç alanda kendini açığa vurur. Bunlar resim-heykel, şarkı-müzik ve dans – folklor olmaktadır. Bu alanlar günümüze doğru daha da gelişerek varlığını sürdürür. Örneğin Kürt kültürünün kalıcılılaşmasının en temel yolu sanat faaliyeti olarak dengbejliğin rolüyle sağlanır. Kürt folkloru aynı şekilde toplumsal kültürün inşasında önemli bir yer tutar. Neolitik toplumun kadın heykelleri o toplumun zihniyetini, yaşamını ve tarihini anlatmaktadır. Günümüzde sanatın en temel alanını sinema oluşturmaktadır. Aynı anda milyonlarca insanın karşısına sinemayla çıkmaktadır. İstenilen toplum, ahlak, insan, davranış, giyim, moda, kültür paylaşımı gibi toplumsal unsurlar bir filmle tüm topluma ulaşabilmektedir. Toplamların tarihsel direnişleri sinema yoluyla milyonların seyrine açılabilir. Devrimci mücadele kendisini sinemayla dünyaya, insanlığa açabilmektedir. Toplum kendisini, tarihini sinemayla inşa etmektedir. Bu yanıyla sanat sınırsız bir alanı kapsayıp kültürel direnişin en temel alanını oluşturmaktadır. Soykırım düzeninin sanat ve kültürü endüstrileştirmesi bu alanların toplumsallığı inşasındaki rolünden kaynağını alır.

Tıpkı sanat gibi edebiyatta yeni toplumsallığın kutsal yazılı kaynaklarını ifade eder. Şiirden, romana ve destana uzanan edebiyat alanı toplum inşa etmenin en temel alanlarını temsil ederler. Sovyet devriminde edebiyatın oynadığı rol göz önüne getirildiğinde edebiyatın bir toplum ocağı olduğu açığa çıkar. Devrim şiiri ve romanının insanlığın hafızasında canlılığını hala koruyor olmasının kaynağında toplumsal inşada oynadığı rolle alakalıdır. Böylece sanat ve edebiyatı da kapsayan kültürel direnişle anlama kavuşan mücadeleyi toplumsal kuruluş müca-

delesı olarak anlama kavuşturmak soykırım düzenine verilecek en iyi cevaptır.

Günümüz de  nder APO kültürel direnişle anlama kavuşan bu toplumsal inşayı Demokratik Ulus olarak tanımladı. Demokratik ulus inşası kapitalist ve ulus – devletçi soykırım düzenine (AKP ve Türk Devleti, Suriye, İran başta olmak üzere) karşı Kürt halkını ve Ortadoğu halklarını savunmak anlamına gelmektedir. Kürtler demokratik bir ulus olarak kendi toplumsal yaşamlarını inşa ederek kendi özyönetimlerini kurarak kendilerini yönetmek istemektedirler. Ve bunun mücadelesini 40 yılı aşkın bir zamandır  nder APO ve PKK öncülüğünde vermektedirler. Ve bu mücadele hali günümüz itibariyle farklı bir aşamaya ulaşmış bulunmaktadır. Kürt Halkı  zy netim direnişleriyle başlattıkları bu süreci birçok kanaldan yürütmektedir. İdeolojik, politik, toplumsal ve öz savunmanın askeri, meşru müdafa boyutuyla beraber kültürel – sanatsal ve edebi – direniş  ne çıkan temel kanallar olmaktadır.

Bu mücadelenin sürdüğü mekân soykırım düzeninin kendisini inşa ettiği şehirler olmaktadır. Soykırım düzeninden kurtarılması gereken ilk alanlar bu şehirler olmalıdır. Çünkü soykırım düzeni önce mekânı, şehiri ve ülkeyi kırımdan geçirerek kendisini oluşturmuştur. Bundan dolayı önce mekân – şehirler  zg rleşmelidir. Rojova mücadelesi böyle bir özgürleşmeyi ifade etmektedir. Bakur Kürdistanı’n da y r t len şehir savaşları ve özyönetim ilanları böyle bir mücadeleyi temsil etmektedir. Bu yanıyla toplum olma mücadelesi olarak kültürel direniş,  zg r ülke anlayışıyla şehirlerde y r t len özyönetim mücadelesiyle gerçekleşebilecektir.

Konumuz açısından y r t len bu özyönetim mücadelesinde kültürün, sanatın ve edebiyatın yeri ve rolü oldukça önem taşı-maktadır. Kültür, sanat ve edebiyat y r t len  zg r toplum olma mücadelesinde yerini almalıdır. Bu mücadelede açığa çıkan en temel gerçek  nder APO’nun “Savaşan Halk Gerçeği” olarak tanımladığı toplumsal oluş halidir. Sanatı ve edebiyatı yapılması gereken en temel konu bu olmaktadır. Bir halk ken-

disine dayatılan soykırım düzenine karşı direnmekte ve kendi toplumsallığını ve özyönetimlerini kendi özgür alanlarında kurmak istemektedir. Efsaneleşen kahramanlıklar söz konusudur. Bunların sanatının edebiyatının yapılması gerekmektedir. Roman, şiir, sinemayla bu direniş kültürü ve yarattığı halk gerçeği tüm insanlığa ulaştırılmalıdır. Bu mücadele süreci içinde ortaya çıkan toplumsal ve bireysel duruşlar demokratik toplumun ve özgür insanın kimliği olarak topluma sunulmalıdır.

Kültür, sanat ve edebiyatı bu süreç açısından iki boyutuyla ele almak gerekmektedir. İlk boyut devam eden direniş sürecinde toplumu örgütleme ve açığa çıkan direnişin propaganda-sını yaparak bu direnişi topluma aktararak toplumda direniş bilinci oluşturmaktır. Toplumu oluşturan ve bu devrim mücadelesiyle kurulacak demokratik komünal bir sistemde yer alacak herkesi bu mücadele içine çekmek te böyle bir propaganda ve aydınlanmanın yapılmasının temel amacıdır. Bu yanıyla kültür, sanat ve edebiyat tarihsel örneklerinde olduğu gibi bir toplumsal aydınlanma göreviyle rol oynamalıdır. Toplum yürütülen şehir savaşları ve özyönetim mücadelesi konusunda sanatla, edebiyatla aydınlatılmalı ve bu süreç topluma kavratılarak toplum hareketine geçirilmelidir. Bu yanıyla kültür, sanat ve edebiyatı topluma ulaşan bir köprü ve aydınlatma amacıyla yapılan propaganda çalışması olarak da tanımlamalıyız. Bu direniş içinde yaşanan kahramanlıkların belgeselleri, portreleri, sineması, romanı ve devrim tarihi açısından araştırma ve inceleme yönüyle bilimsel tarihinin yazılması önümüzde duran temel görevdir. Örneğin Sur'da yürütülen efsanevi direniş, Sur direnişinin komutanı Çiyager Yoldaş tarafından günlükler biçiminde kaleme alınmıştır. Yaşanan savaş ve direnişin en yalın tarihi bu günlüklerde yer almaktadır. Bu günlüklerin yayınlanması ve topluma ulaştırılması elbette tarihi bir görevdir. İşte kültür, sanat ve edebiyat alanının yapması gereken en öncelikli görev yaşanan ve günlüklerle tarihselleştirilen bu direnişin sinemasını yapmaktır. Aynı zamanda hem genel direniş sürecinin hem de özel olarak ortaya çıkan kahramanlıkların romanı, müziği ve

şiiiri yapılmalıdır. Bu çalışma yürütölen bu direnişii ölümsüz kılarak tarihe ve toplumlara örnekl kılınmalıdır. Önünüzdeki süreçlerde daha da kapsamlılaşıacak devrim mücadelesine sunulan bir deneyim olarak da öneli belgeler olacaktır. Buna benzer olarak aynı şekilde Cizre, Nusaybin, Şırnak, Gever gibi birçok alanda aylarca yürütölen mücadelede benzer kahramanlıklar ve direniş örnekleri mevcuttur. Bedeni toprağı düşen her yoldaşın tek arzusu vardır; “Yaşanan direniş mutlaka halka anlatılmalı, ulaştırılmalıdır”. Yani yaşananlar karanlıkta kalmamalıdır. Benzer bir çağrının 12 Eylül koşullarında başta Amed zindanında olmak üzere birçok alandan yapıldığını okumaktayız, dinlemekteyiz. Çağdaş Kawa Mazlum Doğan’dan tutalım, Dörtlere ve 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu şehitlerine kadar tüm yoldaşların amacı yürütölen direnişin halka ulaştırılması, yürütölen direnişin karanlıkta kalmamasıdır. Zamanında ulaştırılmıştır ki bugün Kürt halkı Mazlum Doğan’ın, Dörtler’in ve 14 Temmuz Direnişinin ruhuyla direnmektedir. Yarında içine girilecek direniş süreci tekrardan gün yüzüne çıkarılan bu direniş tarihi ve ruhuyla gerçekleşebilecektir. Bu yanıyla kültür, sanat ve edebiyat kendi alanında yürüteceğı çalışmalara bu direniş tarihini yazmalı ve topluma sunmalıdır.

Kültür, sanat ve edebiyat ikinci boyutta Demokratik Ulus’un örgütlenmesinde yapılandırıcı temel bir alan olarak rol oynamalıdır. Bu konuda sağlıklı bir inşa gerçekleştirmek için Kültür, Sanat ve Edebiyat akademileri oluşmalıdır. Direniş geleneğı üzerinden örgütlenecek bu akademiler Demokratik ulus kimliğı kendisini sanat ve edebiyat alanında örgütleyerek yeni toplumun kök hücresi olarak rol oynamalıdır. Bu akademiler de temel görev yeni insanın ve toplumun kimliğı yaratılarak toplumsal ilişkilere yeni modeller olarak sunulmalıdır. Kültür, sanat ve edebiyat alanında ifade edilen tüm konularda başka toplumların yürüttükleri mücadelelerle açığı çıkmış tarihsel örnekler mevcuttur. Mitolojik belgelerden başlamak üzer tüm kutsal kitap geleneğı, sosyalizm mücadelesiyle ortaya çıkan devrim geleneğı oldukça zengin bir yelpaze sunmaktadır. Bir şiirin,

romanın (örneğin Rus devriminde tüm toplumlara ilham veren Ana romanı gibi) bir sinema filminin veya belgeselin toplumları nasıl aydınlattığını ve başka toplumlara örnek ve ilham olduğunu bilmekteyiz. Bugün Kürdistan Halkı da yürüttüğü şehir savaşlarıyla ortaya çıkan direniş geleneğini kültür, sanat ve edebiyat alanında ete kemiğe büründürerek toplumlara ve tarihe sunma göreviyle yükümlüdür. Bu görev sadece tarihin değil aynı zamanda bu direnişi yürüten direnişçilerin bir vasiyeti olarak ortadadır.

Nasılına Önder APO'yla cevap verelim;

Sincar Dağları'nda Derwêşê Evdê'nin yanında olsaydım!
Beyaz atların sırtında Musul Ovası'na dalsaydım
Derwêş vurulduğunda sırtlayıp Kürdistan dağlarına götürseydim
O'na, "Bak, binlerce Edulê ve On İnkiler var" deseydim
Tanrıçaların taht kurduğu bu dağlarda rahat uyu, deseydim
Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin artık gam yeme,
Kesinleşen Kürtlük ve özgür yaşam ebedi gerçekliktir deseydim!" (7)

KAYNAKÇA

- 1- Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü Abdullah ÖCALAN Sayfa 92, 93
- 2- Özgürlük Sosyolojisi Üzerine Denem Abdullah ÖCALAN sayfa 22
- 3- Özgürlük Sosyolojisi Üzerine Denem Abdullah ÖCALAN sayfa 22
- 4- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Kültürel Soykırım Kıskaçında Kürtleri Savunmak – Abdullah ÖCALAN sayfa 16
- 5- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Kültürel Soykırım Kıskaçında Kürtleri Savunmak – Abdullah ÖCALAN sayfa 16
- 6- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Kültürel Soykırım Kıskaçında Kürtleri Savunmak – Abdullah ÖCALAN sayfa 16, 17
- 7- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Kültürel Soykırım Kıskaçında Kürtleri Savunmak – Abdullah ÖCALAN sayfa 298

Özgürlüğü evrendeki çoğullaşma, çeşitlenme ve farklılaşma olarak tanımlamak toplumsal ahlâkı açıklamada da kolaylık sağlar. Çoğullaşma, çeşitlenme ve farklılaşma, zımnen de olsa hep bağrında taşıdığı zeki bir varlığın seçim yapma kabiliyetini düşündürür...

RÊBER APO